

บทที่ 5

พฤติกรรม ความสนใจ และความต้องการในการเปิดรับสื่อมวลชน

ผู้วิจัยทำการศึกษาพฤติกรรม ความสนใจ และความต้องการในการเปิดรับสื่อมวลชน
ของคนตาบอดทั้งสิ้น 7 สื่อด้วยกัน ดังนี้

1. วิทยุ
2. โทรทัศน์
3. เทปและซีดี
4. วีดีโอ
5. คอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ต
6. ภาพยนตร์
7. เคเบิลทีวี

ทั้งนี้ผู้วิจัยจะรายงานผลการวิจัยเรียงตามลำดับความนิยมในการเปิดรับสื่อมวลชนแต่ละประเภทดังข้างต้น โดยการรายงานผลสื่อแต่ละประเภทรุนั้น ผู้วิจัยจะให้รายละเอียดทั้งที่เกี่ยวกับพฤติกรรม ความสนใจ และความต้องการในการเปิดรับสื่อประเภทนั้นๆ ตลอดจนปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อดังกล่าวด้วย

ประเภทของสื่อมวลชนที่มีในครอบครอง

ประเภทของสื่อมวลชนที่กลุ่มตัวอย่างมีในครอบครอง มีดังต่อไปนี้

ตาราง จำนวนและร้อยละของสื่อมวลชนประเภทต่างๆที่กลุ่มตัวอย่างมีในครอบครอง

ประเภทของสื่อมวลชนที่มี	จำนวน (60)	ร้อยละ (100.0)
วิทยุ	60	100.0
โทรทัศน์	48	80.0
วิดีโอ	31	51.7
ชาวด์ทีวี	24	40.0
คอมพิวเตอร์	21	35.0
ซีดี	18	30.0
อินเทอร์เน็ต	9	15.0
เคเบิล	8	13.3

จากตาราง ประเภทสื่อมวลชนที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีในครอบครองในปริมาณที่สูงมากคือ วิทยุและโทรทัศน์ ในขณะที่สื่อประเภทอื่นๆจะมีต่ำกว่า 50% เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 40 ที่มีสื่อที่เรียกว่า ชาวด์ทีวี ซึ่งใช้แทนโทรทัศน์ทั่วไป สามารถรับสัญญาณวิทยุของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆได้ เพียงแต่ไม่มีภาพมีแต่เสียงเท่านั้น รูปลักษณะคล้ายวิทยุ ซึ่งทำให้คุณสมบัติในการใช้งานของชาวด์ทีวีจะแตกต่างไปจากเครื่องรับโทรทัศน์ทั่วไป จะมีคุณสมบัติคล้ายวิทยุมากกว่า นั่นคือ มีราคาถูกกว่าโทรทัศน์อย่างมาก และสามารถพกพาไปใช้งานในสถานที่ต่างๆได้สะดวก

แต่สาเหตุที่คนตาบอดมีชาวด์ทีวีใช้น้อยกว่าโทรทัศน์ทั้งๆที่เป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับคนตาบอดมากกว่าเครื่องรับโทรทัศน์ เนื่องจาก คนตาบอดบางส่วนไม่รู้จักรับชาวด์ทีวี ไม่ทราบว่ามีจำหน่ายที่ไหน บางส่วนที่บ้านมีเครื่องรับโทรทัศน์อยู่แล้ว เพราะมีสมาชิกที่สายตาปกติอยู่ด้วย จึงไม่ต้องการซื้อชาวด์ทีวีเพิ่มอีก บางส่วนไม่สะดวกที่จะฟังนอกร้าน ไม่สะดวกที่จะพกพา จึงไม่เห็นความจำเป็นต้องซื้อไว้ สามารถกลับมาฟังจากเครื่องรับที่บ้านได้ ดังนั้น คนตาบอดที่จะมีชาวด์ทีวีมักจะเป็นคนตาบอดที่พักอยู่คนเดียวเป็นส่วนใหญ่ หรือคนตาบอดที่เดินทางบ่อยๆไม่ค่อยมีเวลาอยู่ที่บ้านมากนัก เป็นต้น

การเปิดรับสื่อมวลชน

การเปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่างๆของกลุ่มตัวอย่าง มีลักษณะดังต่อไปนี้

ตาราง จำนวนและร้อยละของสื่อมวลชนประเภทต่างๆที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับ

การเปิดรับสื่อมวลชนประเภทต่างๆ	จำนวน (60)	ร้อยละ (100.0)
วิทยุ	59	98.3
ทีวี	54	90.0
เทปทั่วไป	44	73.3
วิดีโอ	20	33.3
ทีวีซาวด์	17	28.3
คอมพิวเตอร์	15	25.0
ภาพยนตร์	10	16.7
อินเทอร์เน็ต	8	13.3
เคเบิลทีวี	7	11.7

จากตาราง ประเภทของสื่อมวลชนที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุดกว่าสื่ออื่นๆอย่างเห็นได้ชัด คือ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ และเทปทั่วไป ตามลำดับ จะเห็นว่าความนิยมในการเปิดรับสื่อดังกล่าวสอดคล้องกับลักษณะข้อจำกัดของคนตาบอด กล่าวคือสื่อวิทยุและเทปจัดเป็นสื่อมวลชนประเภทที่ถ่ายทอดสารผ่านทางเสียงเท่านั้น และเป็นสื่อที่แพร่หลายทั่วไป สามารถหาซื้อได้ง่ายราคาไม่สูง และเปิดรับได้สะดวก

เมื่อสังเกตการเปิดรับสื่อโทรทัศน์กับซาวด์ทีวี จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างซาวด์ทีวี 24 คน แต่เปิดรับจากสื่อนี้เพียง 17 คน ไปเปิดรับจากเครื่องรับโทรทัศน์มากกว่า เนื่องจากคนตาบอดบางส่วนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์ด้วยและซาวด์ทีวีด้วย ส่วนใหญ่จะเลือกใช้เครื่องรับโทรทัศน์มากกว่าเพราะต้องการที่จะดูร่วมกับสมาชิกอื่นๆในบ้าน และเนื่องจากการชมโทรทัศน์ต้องอาศัยการเห็นภาพร่วมด้วยจึงจะเข้าใจมากขึ้น คนตาบอดจึงอาศัยคนที่ชมร่วมกันอธิบายภาพให้ฟังด้วยได้ และได้ความสนุกสนานจากการพูดคุย แสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่ชมร่วมกันได้มากกว่าการฟังจากซาวด์ทีวีเพียงอย่างเดียว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมักจะใช้เวลาที่อยู่คนเดียวมากกว่า หรือต้องการชมรายการที่แตกต่างออกไป

วิทยกระจายเสียง

- ปกติท่านฟังวิทยหรือไม่

การเปิดรับวิทยุ	จำนวน	ร้อยละ
ฟัง	59	98.3
ไม่ฟัง	1	1.7
รวม	60	100.0

จากตารางจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนเปิดรับสื่อวิทยุ จากการสัมภาษณ์มีข้อนำสังเกตเกี่ยวกับสาเหตุในการเปิดรับสื่อวิทยุหลายประการ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เคยมองเห็นมาก่อน แต่เมื่อมองไม่เห็น จะเริ่มเปิดรับสื่อวิทยุมากขึ้น ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว :

“ เมื่อก่อนอย่างวิทยุก็ไม่ชอบ อาศัยอ่านหนังสือพิมพ์ประจำขึ้นรถเมล์ก็อ่าน แล้วก็พวกวารสาร นิตยสารต่างๆ แต่เดี๋ยวนี้มองไม่เห็นก็หันมาสนใจฟังข่าววิทยุแทน สามารถชดเชยได้มาก รายการวิทยุมีหลากหลายมากขึ้นมีสาระฟังได้ตามชอบใจ ”

“ วิทยุนี้ส่วนใหญ่ฟังแต่ในบ้าน คนในบ้านไม่ค่อยชอบฟังมากนัก ฟังคนเดียว ตามอดแล้วฟังมากขึ้น แต่ก่อนที่ตายังมองเห็นมากๆ ไม่ได้ฟังวิทยุเลย จะมีก็ฟังแต่เทป มีฟังวิทยุบางคลื่นเหมือนกัน เดี่ยวนี้เปิดวิทยุเยอะขึ้น ”

กลุ่มตัวอย่างเปิดรับฟังสื่อวิทยุด้วยเหตุผลต่างๆกัน อาทิ ต้องการสาระความรู้ ความบันเทิง ความผ่อนคลาย เป็นต้น ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง :

“ วิทยุช่วยชดเชยการรับรู้ทางหนังสือพิมพ์ โฆษกบางคนหาข้อมูลความรู้จากนิตยสาร หนังสือพิมพ์ ความรู้ทั่วไป หนังสือตามห้องสมุดบ้าง บางรายการค่อนข้างจะดี ทำให้เราได้ประสบการณ์จากส่วนนี้บ้าง ”

“ ฟังเพลง ข่าว พักสมองฟังวิทยุ บางทีขึ้นไปในห้องเพื่อนเปิดไว้ก็ฟังไปด้วย คนตามอดมีเรื่องให้เครียดเยอะมาก ถ้าไม่สบายใจจะเปิดวิทยุ เปิดเทปทิ้งไว้ บางทีเราได้ฟังข้อคิดอะไรใหม่ๆก็ทำให้เราได้กำลังใจขึ้นบ้างเหมือนกัน ”

“ เวลาฟังวิทยุเป็นเวลาส่วนตัวของเรา ต้องการพักผ่อน เปิดวิทยุไว้เป็นเพื่อน ฟังผ่านๆเพื่อความเพลิดเพลิน ทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วย ”

- ท่านมีชาวด็อบเบอร์ทหรือไม่ และมีการใช้งานอย่างไร

ชาวด็อบเบอร์ท	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	30	50.8
มี เปิดฟัง และพกติดตัวอยู่เสมอ	16	27.1
มี แต่ไม่ค่อยได้เปิดฟัง	10	17.0
มี เปิดฟังเสมอ แต่ไม่ได้พกติดตัว	3	5.1
รวม	59	100.0

ชาวด็อบเบอร์ท

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีชาวด็อบเบอร์ทจำนวน 29 คน จะมีลักษณะการใช้ชาวด็อบเบอร์ทที่พอจะจำแนกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. เปิดฟังและพกติดตัว

“ เดินทางออกนอกที่พักบ่อย ซื้ออาหาร โรงพยาบาล หาเพื่อน ทุกครั้งเอาชาวด็อบเบอร์ทไปด้วย แต่ระหว่างเดินทางไม่ฟัง ต้องสังเกตเส้นทาง แต่ฟังเวลานั่งรอแพทย์ รอเจ้าหน้าที่ รอเอกสารราชการ ”

“ ฟังทุกที่มีโอกาส เอาชาวด็อบเบอร์ทติดตัวไปด้วย เวลาเปิด จะเปิดยาวติดต่อกันจนจะหลับ ชาวด็อบเบอร์ทพกติดตัวตลอด ”

2. เปิดฟังที่บ้าน แต่ไม่ค่อยพกติดตัว

“ ใช้ชาวด็อบเบอร์ทเป็นประจำที่บ้าน ถ้าอารมณ์ดีไม่เอาออกนอกบ้าน แต่ถ้าอารมณ์ไม่ดีจะเอาออกไปด้วย ”

“ กลางคืนฟังชาวด็อบเบอร์ท เพราะไม่มีใครฟังวิทยุแล้ว ไม่ค่อยได้พกชาวด็อบเบอร์ทติดตัว ชาวด็อบเบอร์ทฟังในบ้านจะใช้ฟังเทปอย่างเดียวตอนถอดเทปหนังสือเรียน ”

3. มี แต่ไม่เปิดฟัง

“ มีชาวด็อบเบอร์ทแต่ไม่ค่อยได้ฟังเพราะกลัวมีผลต่อหูทำให้หูไม่ดี ต้องรักษา และรำคาญที่หู เวลาใครมาพูดอะไรก็จะไม่ได้ยิน มันตัดขาดอย่างอื่นหมด ไม่รู้เรื่อง ”

4. เปิดฟังแบบตั้งๆ

“ไม่เอาชาวด์เบาร์ทมาเสียบหู เปิดออกลำโพงแล้วเอามาแนบหูฟัง หรือเปิดออกมาตั้งๆ เวลาเดินขายตามหมู่บ้าน วางไว้ในแผงสลากแล้วเดินไปเรื่อยๆเอาติดตัวไปด้วยทุกครั้ง”

- ปกติท่านฟังวิทยุที่ใดเป็นประจำ

สถานที่เปิดรับ	จำนวน
ที่พัก	50
ที่ทำงาน	10
เดินทาง	4
ทุกที่	8

- ปกติท่านฟังวิทยุร่วมกับผู้ใด

ฟังกับใคร	จำนวน
คนเดียว	53
ครอบครัว	16
เพื่อน	8

จากตารางทั้งสองข้างต้น จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับฟังวิทยุในที่พักอาศัย และมักจะฟังคนเดียว ถึงแม้ในที่พักอาศัยกลุ่มตัวอย่างจะอยู่ร่วมกับผู้อื่น คนในครอบครัวหรือเพื่อนก็ตาม เนื่องจากพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุค่อนข้างจะเป็นกิจกรรมที่ทำในระยะเวลาที่เป็นส่วนตัว หรือทำไปพร้อมกับการทำกิจกรรมส่วนตัวอื่นๆ (ซึ่งจะต่างจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ที่มักจะเปิดรับร่วมกับผู้อื่น เป็นการใช้เวลาว่างร่วมกับผู้ที่อยู่รอบข้างเป็นสำคัญ) ดังจะสังเกตได้จากตาราง “ช่วงเวลาฟังวิทยุในแต่ละวัน” และ “กิจกรรมในขณะที่ฟังวิทยุ” ดังจะแสดงไว้ต่อไป

- ในสัปดาห์หนึ่งๆท่านฟังวิทยุบ่อยเพียงใด

ความบ่อย	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวัน	50	84.7
5-6 วัน	3	5.1
3-4 วัน	1	1.7
1-2 วัน	4	6.8
นานๆที	1	1.7
รวม	59	100.0

- ท่านฟังวิทยุในวันใดบ่อยที่สุด

วันที่ฟังมาก	จำนวน	ร้อยละ
วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์)	7	11.9
วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์)	18	30.5
พอๆกัน	34	57.6
รวม	59	100.0

จากตารางข้างต้น จะสังเกตได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเปิดรับสื่อวิทยุทุกวัน และเปิดรับในปริมาณที่ใกล้เคียงกันทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นวันธรรมดาหรือในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ (ซึ่งจะต่างจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเปิดรับชมทุกวัน แต่จะเปิดรับชมในวันเสาร์อาทิตย์มากกว่าในวันธรรมดา) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะให้เหตุผลว่า "ติดวิทยุ" ต้องฟังทุกวัน บางคนติดต้องฟังช่วงเช้า บางคนช่วงค่ำก่อนเข้านอน บางคนระหว่างวันฟังไปทำงานไป บางคนพกซาวด์เบาท์ติดตัวฟังทุกเวลาที่มีโอกาส เป็นต้น ดังจะเห็นในตารางถัดไปว่ามีกลุ่มตัว

อย่างเปิดรับสื่อวิทยุในทุกช่วงเวลาและในปริมาณที่ค่อนข้างกระจายตัวตลอดทั้งวัน ยกเว้นช่วง 24.00-5.00 น. เท่านั้นที่ค่อนข้างมีปริมาณการเปิดรับน้อยกว่าช่วงอื่นๆ

● วันธรรมดาทำนฟังวิทยุในช่วงเวลาใดบ้าง

ช่วงเวลาที่รับฟังในวันธรรมดา	จำนวน
0.00 - 3.00 น.	7
3.00 - 6.00 น.	30
6.00 - 9.00 น.	28
9.00 - 12.00 น.	19
12.00 -15.00 น.	23
15.00 - 18.00 น.	16
18.00 - 21.00 น.	25
21.00 - 24.00 น.	27

● ในวันหยุดทำนฟังวิทยุในช่วงเวลาใดบ้าง

ช่วงเวลาที่รับฟังในวันหยุด	จำนวน
0.00 - 3.00 น.	7
3.00 - 6.00 น.	28
6.00 - 9.00 น.	30
9.00 - 12.00 น.	20
12.00 -15.00 น.	21
15.00 - 18.00 น.	19
18.00 - 21.00 น.	23
21.00 - 24.00 น.	26

จากตารางทั้งสองข้างต้น จะเห็นได้ว่าทั้งในวันธรรมดา และในวันหยุด ช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อวิทยุสูงสุดเหมือนกันคือช่วงเช้าของวัน 3.00-9.00 น. และรองลงมาคือช่วงค่ำ

18.00-24.00 น. ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นช่วงก่อนไปทำงาน และช่วงกลับจากทำงานจนถึงก่อนนอน
นั่นเอง

นอกจากนั้น ผู้วิจัยจะได้แจกรายละเอียดเพิ่มขึ้น เพื่อแสดงปริมาณความถี่ในการเปิดรับ
ฟังวิทยุในแต่ละชั่วโมงของวันทั้งในวันธรรมดา และในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ไว้ในตารางดังต่อไปนี้

- ช่วงเวลาที่ฟังวิทยุในวันธรรมดา เรียงตามลำดับจำนวนผู้ฟัง

ลำดับที่	ช่วงเวลาที่ฟังในวันธรรมดา	จำนวน
1	5.00 - 6.00 น.	30
2	6.00 - 7.00 น.	28
3	22.00 - 23.00 น.	27
4	19.00 - 20.00 น.	25
5	14.00 - 15.00 น.	23
6	20.00 - 21.00 น.	23
7	21.00 - 22.00 น.	23
8	8.00 - 9.00 น.	19
9	10.00 - 11.00 น.	19
10	9.00 - 10.00 น.	17
11	23.00 - 24.00 น.	17
12	4.00 - 5.00 น.	16
13	17.00 - 18.00 น.	16
14	7.00 - 8.00 น.	15
15	12.00 - 13.00 น.	15
16	16.00 - 17.00 น.	15
17	11.00 - 12.00 น.	14
18	15.00 - 16.00 น.	14
19	18.00 - 19.00 น.	14
20	13.00 - 14.00 น.	11
21	24.00 - 0.00 น.	7
22	1.00 - 2.00 น.	6
23	2.00 - 3.00 น.	6
24	3.00 - 4.00 น.	5

จะเห็นได้ว่าในวันธรรมดา ช่วงเวลาที่มีความถี่ในการเปิดรับสูงๆนั้น ถูกระบุแคบลงมา
ได้ว่า ช่วงเวลาที่มีปริมาณการเปิดรับสื่อวิทยุสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในช่วงเช้าคือ เวลา
5.00-7.00 น. ในช่วงบ่าย คือ เวลา 14.00-15.00 น. และในช่วงค่ำ คือ เวลา 19.00-23.00 น.

- ช่วงเวลาที่ฟังวิทยุในวันหยุด เรียงตามลำดับจำนวนผู้ฟัง

ลำดับที่	ช่วงเวลาที่ฟังในวันหยุด	จำนวน
1	6.00 - 7.00 น.	30
2	5.00 - 6.00 น.	28
3	22.00 - 23.00 น.	26
4	21.00 - 22.00 น.	24
5	20.00 - 21.00 น.	23
6	8.00 - 9.00 น.	22
7	14.00 - 15.00 น.	21
8	10.00 - 11.00 น.	20
9	15.00 - 16.00 น.	19
10	9.00 - 10.00 น.	19
11	16.00 - 17.00 น.	19
12	17.00 - 18.00 น.	19
13	18.00 - 19.00 น.	19
14	13.00 - 14.00 น.	18
15	7.00 - 8.00 น.	17
16	12.00 - 13.00 น.	17
17	11.00 - 12.00 น.	16
18	19.00 - 20.00 น.	16
19	23.00 - 24.00 น.	15
20	4.00 - 5.00 น.	12
21	24.00 - 0.00 น.	7
22	1.00 - 2.00 น.	6
23	2.00 - 3.00 น.	5
24	3.00 - 4.00 น.	4

ในวันหยุด (เสาร์อาทิตย์) ช่วงเวลาที่มีปริมาณการเปิดรับสื่อวิทยุสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง ถูกระบุแควบลงมาได้ว่า ในช่วงเช้าคือ เวลา 5.00-7.00 น. และในช่วงค่ำ คือ เวลา 20.00-23.00 น. และในระหว่างวันตั้งแต่เช้าถึงเย็นจะมีปริมาณการเปิดรับค่อนข้างสูงและกระจายตัวกว่าในวันธรรมดา

● โดยเฉลี่ยท่านฟังวิทยุครั้งละนานเท่าใด

ฟังนานครั้งละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 นาที	2	3.4
30 นาที - 1 ชั่วโมง	10	17.0
1 ชั่วโมง - 2 ชั่วโมง	16	27.1
2 ชั่วโมง - 3 ชั่วโมง	21	35.6
3 ชั่วโมง - 4 ชั่วโมง	5	8.5
4 ชั่วโมง เป็นต้นไป	5	8.5
รวม	59	100.0

● โดยเฉลี่ยในแต่ละวันท่านฟังวิทยุนานเท่าใด

ฟังวันละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ชั่วโมง	6	10.2
2 ชั่วโมง	6	10.2
3 ชั่วโมง	10	17.0
4 ชั่วโมง	11	18.6
5 ชั่วโมง	7	11.9
6 ชั่วโมง	4	6.8
7 ชั่วโมง	4	6.8
8 ชั่วโมง	3	5.1
9 ชั่วโมง	2	3.4
10 ชั่วโมง	2	3.4
11 ชั่วโมง	1	1.7
12 ชั่วโมง	2	3.4
13 ชั่วโมง	1	1.7
รวม	59	100.0

จาก 2 ตารางข้างต้นจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อวิทยุในปริมาณที่ค่อนข้างมาก คือ เปิดติดต่อกันนานครั้งละ 1-3 ชั่วโมงเป็นส่วนใหญ่ และตลอดทั้งวันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะรับฟังวิทยุถึงวันละ 3-4 ชั่วโมง นอกจากนั้นยังมีกลุ่มตัวอย่างอีกจำนวนหนึ่งที่นิยมเปิดวิทยุทิ้งไว้ตลอดเวลาที่สามารถเปิดฟังได้ อาทิ

“ปกติจะฟังวิทยุทุกวัน โดยเฉลี่ยฟังวิทยุตั้งแต่ 8 โมงเช้าเริ่มงานจนเข้านอนตอน 4 ทุ่ม อยู่ที่ทำงานเปิดตลอด แต่ฟังเป็นช่วงๆ ที่ไม่ได้ทำงาน ถ้าอยู่บ้านจะฟังตลอดเปิดไว้ ตั้งแต่ตื่น ชักผ้าไปฟังไป ”

“ เวลาฟังเจาะจง เปิดทิ้งไว้ยาวเลย ทำงานไปด้วยหรือไม่นอนฟัง นอนไม่หลับก็ฟัง หลับก็ปล่อยหลับไป ตื่นมาก็ฟัง เปิดไว้ตลอดทั้งคืน ไม่เปิดนอนไม่หลับ ตื่นมากลางดึก จะหาคลื่นที่สนใจฟังเลย ”

“ ฟังวิทยุทุกวัน ชอบหมุนไปเรื่อย เจอรายการถูกใจก็จะหยุด จะเปิดฟังนานเลย ประมาณ 2-3 ทุ่มฟังไปจนดึกถึงตี 1-2 เลย เวลาเลิกงานจะใช้เวลา 80% อยู่กับวิทยุ ขณะทำงาน เขียนรายงาน ตรวจการบ้าน จะเปิดวิทยุไว้เลย แม้กระทั่งเวลาหลับก็มักจะเปิดไว้ ”

● ลักษณะการฟังวิทยุ

ลักษณะการฟัง	จำนวน
ฟังอย่างตั้งใจตลอดเวลาที่เปิด	16
ฟังบ้างไม่ฟังบ้างเฉพาะเรื่องที่สนใจ	33
เปิดไว้เป็นเพื่อน ไม่ค่อยได้จับใจความ	18

จากตารางจะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับวิทยุในลักษณะฟังบ้างไม่ฟังบ้าง เฉพาะเรื่องที่สนใจ ทั้งนี้สืบเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมักจะทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วยในขณะที่ฟังวิทยุ (ดังตารางถัดไป) หรือขึ้นอยู่กับเนื้อหา ประเภทรายการที่ฟังด้วย ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ :

“ ส่วนใหญ่อ่านอนฟังก็ค่อนข้างจะตั้งใจฟัง แต่บางทีก็เล่นกีตาร์หรือทำอย่างอื่นไปด้วย หรือถ้าเป็นรายการเพลงก็ไม่ค่อยตั้งใจฟัง เพราะเดี๋ยวก็นึกหาได้ใหม่ แต่ถ้าข่าวและสารคดีจะตั้งใจฟัง ”

● กิจกรรมในขณะที่ฟังวิทยุ

กิจกรรมขณะฟังวิทยุ	จำนวน
ไม่ได้ทำอะไร	33
กิจกรรมส่วนตัว	22
ทำงาน	19
งานบ้าน	13
เขียนหนังสือ / ทำการบ้าน	8
อ่านหนังสือ	7
เดินทาง	3
พูดคุย	3
ใช้คอมพิวเตอร์	3
ทำบัญชี	2
ทานข้าว	1
ทานขนม	1
วาดรูป	1
ทำการฝีมือ	1
เล่นกีตาร์	1

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า โดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างจะฟังวิทยุไปพร้อมๆกับการทำกิจกรรมใดๆไปด้วย มากกว่าการฟังอย่างเดียวโดยไม่ได้ทำอะไรไปด้วยเลย ซึ่งกรณีเช่นนั้นจะเป็นการฟังในช่วงก่อนเข้านอนจริงๆ คือ นอนฟังไปจนกระทั่งพร้อมจะหลับ หรือตั้งใจฟังเพื่อเก็บเนื้อหาของรายการที่เปิดรับอยู่ แต่หากเป็นช่วงเวลาอื่นแล้ว กลุ่มตัวอย่างมักจะทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วยดังที่แสดงไว้ในตารางข้างต้น

ตัวอย่างของกิจกรรมส่วนตัว เช่น อาบน้ำ แต่งตัว

ตัวอย่างการทำงาน เช่น เขียนรายงาน ตรวจการบ้าน นวด

ตัวอย่างการทำงานบ้าน เช่น ซักผ้า รีดผ้า พับผ้า จัดข้าวของ เก็บห้อง

- วิธีการเลือกรายการที่ฟัง

วิธีฟัง	จำนวน
หมุ่นปุ่มเลือกรายการไปเรื่อยๆจนพบรายการที่ถูกต้อง	12
เจาะจงฟังเฉพาะรายการที่ตนติดตาม	35
ทั้งหมุ่นปุ่มเลือกรายการและเจาะจงฟัง	12
รวม	59

- ทำนรับฟังรายการวิทยุแต่ละประเภทดังต่อไปนี้บ่อยเพียงใด
(ระดับความบ่อยจากมากไปน้อย : 5 มากที่สุด ... 1 น้อยที่สุด)

ประเภทรายการ ข่าวสาร	ความบ่อย	ประเภทราย การความรู้	ความบ่อย	ประเภทราย การบันเทิง	ความบ่อย
ข่าวในความสนใจ	3.91	สารคดีความรู้	3.38	เพลงไทยสากล	3.22
ข่าวการเมือง	3.33	การศึกษา	2.93	กีฬา	2.93
ข่าวการศึกษา	3.32	ธรรมะศาสนา	2.89	บันเทิง	2.77
ข่าวเศรษฐกิจ	3.27	สุขภาพอนามัย	2.89	เพลงลูกทุ่ง	2.69
ข่าวต่างประเทศ	3.25	สิ่งแวดล้อม	2.77	เพลงสากล	2.47
ข่าวบันเทิง	3.16	อาชีพ	2.76	ตลก	2.40
ข่าวอาชญากรรม	3.16	ท่องเที่ยว	2.74	เพลงบรรเลง	2.30
ข่าวราชสำนัก	3.15	กฎหมาย	2.72	ละครวิทยุ	1.79
ข่าวการพัฒนา	3.06	ด้านดนตรี	2.71	เพลงไทยเดิม	1.74
ข่าวบริการ	3.06	การปกครอง	2.69	ลิเก ลำตัด	1.55
ข่าวพยากรณ์	3.05	วิทยาศาสตร์	2.67	นิทาน	1.45
ข่าวสังคม	3.00	ศิลปวัฒนธรรม	2.64		
ข่าวราชการ	2.79	ธุรกิจการค้า	2.59		
ข่าวกีฬา	2.76	รายการสตรี	2.59		
ข่าวเกษตร	2.66	การเกษตร	2.32		
วิเคราะห์ข่าว	* 3.20 *				
อภิปรายสังคม	2.83				

ความสนใจในรายการวิทยุประเภทต่าง ๆ

ในรายการวิทยุแต่ละประเภทไม่ว่าจะเป็นรายการประเภทข่าว สารคดี หรือบันเทิงนั้น กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจเลือกรับฟังจากบางสถานีหรือบางรายการ ด้วยเหตุผลหลายประการ อาทิ ความสนใจในเนื้อหา ผู้จัดรายการ เวลาที่ออกอากาศ ความชัดของคลื่นสัญญาณจากสถานีใด ๆ เป็นต้น

“ รายการที่ฟังดูที่ผู้จัดและเนื้อหาทั้งสองอย่าง เช่น ผู้จัดพูดจาดี เนื้อหาไม่ค่อยมีก็ฟังได้ ลักษณะพูดจาเรียบร้อย พูดอักษรชัดเจน ภาษาไทยชัดเจน จะเป็นภาษาไหนก็ตาม ให้ชัดเจน รู้จักพูดชักชวนคือ หยิบสิ่งเล็กๆน้อยๆให้เป็นสีสันขึ้นมา ชอบหลายคน ”

“ ปกติฟังวิทยุ ใช้ไฟฟ้ิงเอฟเอ็มได้ ใช้ถ่านฟ้ิงเอฟเอ็มไม่ค่อยได้ เลยฟ้ิงเอฟเอ็มเป็นส่วนใหญ่ นี่เป็นปีผ่านมาแล้ว ที่ไม่ได้ฟังคลื่นที่ชอบเพราะไปทำงานอยู่ตรงที่คลื่นไม่ดี แต่ย้ายมาที่ใหม่ที่กำลังจะหาช่องทางใหม่ ”

ประเภทรายการข่าว

กล่าวโดยรวมรายการข่าวเป็นรายการประเภทที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจสูงสุด ส่วนใหญ่จะเปิดรับข่าวทางวิทยุทุกวันเป็นประจำ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ ในทางตรง กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจและตั้งใจเปิดรับรายการข่าวด้วยตนเอง ในทางอ้อมกลุ่มตัวอย่างเปิดรับรายการข่าวเนื่องจากมีแทรกอยู่ในรายการประเภทอื่นที่ตนสนใจเปิดรับอยู่ หรือรับฟังตามผู้อื่นที่เปิดรับอยู่

ในทางตรงนั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเปิดวิทยุในช่วงเช้าเพื่อรับฟังรายการข่าวประจำวันที่เป็นที่ย่านข่าวพาดหัวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ ช่วยทำให้ทราบหัวข้อข่าวที่น่าสนใจประจำวัน โดยที่ผู้จัดไม่เห็นเนื้อหาข่าวเท่าไรนัก แต่ถึงแม้จะไม่ได้เนื้อหาข่าวโดยละเอียด ก็ทำให้ได้ทราบแนวโน้ม กระแสของเหตุการณ์รอบตัว ที่สื่อมวลชนและคนในสังคมกำลังให้ความสนใจ โดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่างจะตื่นขึ้นมารับฟังข่าวประมาณ 5.00 น. เป็นต้นไป และทำกิจกรรมส่วนตัวไปด้วย อาทิ อาบน้ำ แต่งตัว รับประทานอาหารเช้า หรือระหว่างเดินทาง เป็นต้น ส่วนในช่วงเย็นจนถึงก่อนเข้านอน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะฟังวิทยุอีกครั้งเพื่อฟังสรุปข่าวประจำวันด้วย ตัวอย่างการเปิดรับรายการวิทยุประเภทข่าวของกลุ่มตัวอย่าง :

“ ฟังวิทยุทุกวัน รายการที่ฟังบ่อย ส่วนใหญ่ข่าว อยากรู้ว่ามีเหตุการณ์เป็นอย่างไรบ้าง ส่วนใหญ่ฟังข่าวเอเอ็มของคอนอ่านข่าวธรรมดา ไม่ใช่ของวิทยุแห่งประเทศไทย ฟังข่าวก่อนนอนหรือเช้านอน อาบน้ำ แต่งตัวไปด้วย ช่วงตี 5 - 7 โมง เอาข่าวจากหนังสือพิมพ์มาอ่าน ช่วงนี้มีสถานีหลายแห่งอ่านพาดหัวข่าวหนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับ คิดตามว่าการบ้านการเมืองไปถึงไหนแล้ว เขาช่วยอะไรเราบ้าง เศรษฐกิจเป็นยังไงไม่รู้รายละเอียดแต่ก็พอเดาต่อได้ ได้รู้แนวโน้มหนังสือพิมพ์ว่าเค้ามองกระแสยังไง จริงๆฟังก็ไม่ได้เนื้อหาอะไรมาก พาดหัว แต่ได้กระแส ฟังข่าวก็พบบ้าง ”

“ วิทยุส่วนมากจะฟังข่าว ไม่ค่อยฟังเพลง ถ้าว่างจะฟังพวกข่าวสาร การเมือง ตลาด

โลก เงินขึ้นลงเท่าไร? เงินแข็งหรืออ่อน ระดับความรู้ จำไว้เป็นข้อมูล การบ้านการ เมืองว่าไปถึงไหน เขาทำอะไรบ้าง ทำเพื่อหลอกหรือจริง เอามาคิดดูว่าจริงมั๊ย หลาย รายการจะอ่านหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ เปรียบเทียบให้ดูด้วย เขาจะสกรีนให้เรา เรา จะได้รับสาระล้วนๆ ฟังข่าววันละประมาณ 3 ชม วันไหนขายสลากประมาณ 2 ชม เฉพาะ ช่วงเช้าอย่างเดียว ช่วงเย็น ดึก 4ทุ่ม -2 ยาม ฟังเพลง และสรุปข่าว "

ส่วนในทางอ้อมนั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างรับฟังวิทยุรายการประเภทอื่นๆ อาทิ รายการสารคดี รายการเพลง รายการกีฬา หรือรายการบันเทิงอื่นๆ ในรายการต่างๆ เหล่านั้นจะมีแทรก การรายงานข่าวทุกต้นชั่วโมง หรือกลางชั่วโมง ดังนั้นในระหว่างวันหากกลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อ วิทยุก็จะมีโอกาสได้รับฟังข่าวสารไปด้วย ถึงแม้จะตั้งใจหรือไม่คอยตั้งใจฟังก็ตาม แต่ก็ไม่ต้อง การปิดเครื่องรับไปแล้วเปิดใหม่อีกครั้ง ก็จะฟังผ่านๆ ไปมากกว่า อีกทั้งในกรณีที่ไม่ได้เปิด รับสื่อวิทยุเอง แต่เพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่อยู่ด้วยเปิดฟัง ก็มักจะได้อินไปด้วยเช่นกัน

- " ฟังข่าวต้นชม. เพราะไม่อยากจะปิดไปแล้วก็เปิดใหม่ แต่ก็ไม่ได้ตั้งใจฟังมาก มีข่าว แทรกทุกรายการ สมูฟ วิ กรีนเวฟ ฮาร์ดเวฟ รายการเพลง ฟังเป็นบางครั้ง "
- " เมื่อก่อนเปิดเพลงจากวิทยุฟังไปด้วยตอนทำงาน พอตอน 10 โมงก็มีข่าวด่วน สลับ กับเพลงไป เป็นคนติดวิทยุ ราชมงกล 7.30 จะมีสรุปข่าว เปิดผ่านๆ ฟังที่ทำงานคง ตั้งใจอะไรมาไม่ได้ ที่ทำงานจะเปิดๆ ปิดๆ วิทยุ ไม่เคยทั้งวัน เปิดวันที่คลื่นชัด เทียง ครั้งจะฟังข่าว ฟังทั่วไป ทุกต้นชั่วโมง พวกรายการวิเคราะห์ข่าวการเมือง ฟังบ่อย วิเคราะห์ตลาดการเงินตลาดหุ้น "

ตัวอย่างสถานีวิทยุที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจรับฟังรายการข่าวเป็นประจำ มีดังนี้

รายการคุยโขมง 6 โมงเช้า

ทางสถานีวิทยุทุกทม. คลื่น เอเอ็ม 871 เวลา 6.00 – 7.00 น.และที่คลื่น เอฟเอ็ม 88.5 สทร. เวลา 5.30 - 7.00 น. ข่าวคู่ย์ ณ บางน้อย หรือ อานาจ ศรีอิมศาสตร์ เป็นรายการที่กลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสนใจรับฟังกันอย่างมาก นอกจากการรายงานข่าวทั่วไป การ วิจารณ์ เสนอความคิดเห็นทางด้าน การเมือง เศรษฐกิจ ข่าวชาวบ้าน และข่าวฝากต่างๆ แล้ว ยังเป็นรายการวิทยุที่ค่อนข้างให้ความสนใจกับคนตาบอด มีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตา บอดบ่อยครั้ง ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ฟังรายการนี้เป็นประจำ :

- " รายการคุยโขมง 6 โมงเช้า คนตาบอดชอบฟัง ผมเองก็ฟัง พูดเกี่ยวกับชีวิตความเป็น อยู่ของคนทั่วไป การเมือง เศรษฐกิจ ให้บริการคนตาบอด ไม่เจาะจงเฉพาะคนตา บอด นายคู่ย์ให้ความรู้เกี่ยวกับคนทั่วไปและคนพิการ ก่อนข้างจะสนใจ รายการอื่นๆ ให้ความสนใจน้อย จะเป็นเรื่องการเมืองข่าวทั่วไป "
- " ชอบฟังคู่ย์ เพราะฟังมาตั้งแต่เด็ก ๆ ก็เข้าทำดี มีวิจารณ์ บางทีเราก็เห็นด้วยบางทีก็ไม่

เห็นด้วย เจาะเบื้องหลังข่าว เป็นจุดขาย ความคิดเห็นตรงไปตรงมาพอสมควร ”
 “ ชอบเพราะรายการดี ข่าวรวมกันหลายประเภทรัฐบาล เอกชน 1 ชั่วโมงเต็ม เห็นข่าว
 นักการเมือง พวกส.ส. ดอนเข้า 10 นาทีมีเรื่องข่าวชาวบ้านคนตาย มีข่าวเศรษฐกิจ
 น้อย ทำรายการมีประกาศข่าวฝากคนตาย ฯลฯ ชอบเนื้อหาที่จัด ”

คลื่น เอเอ็ม 871, เอฟเอ็ม 96

ที่สถานีวิทยุทุกหม. ช่วงเช้าทุกวันตั้งแต่เวลา 5.00-7.00 น.ทางรายการจะเอาหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับมาอ่านให้ฟัง และที่คลื่นเอเอ็ม 871 ผู้จัดพรชัย วีระณรงค์ จะมีลักษณะการพูดแบบภาษาชาวบ้าน มีการวิเคราะห์ข่าวทั่วไป นำมาคุยกัน จากความรู้ทั่วไปบ้าง เอามาจากหัวข้อหนังสือพิมพ์บ้าง ตัวอย่างความคิดเห็นของผู้ที่ฟังข่าวสถานีนี้ในช่วงดังกล่าว :

“ ชอบฟังรายงานข่าวของพรชัยเพราะ มีลักษณะเฉพาะตัวในการอ่านข่าว มีพูดสอดแทรก น่าสนใจเข้าทำดี ”

นอกจากนั้นตลอดวันร่วมด้วยช่วยกันจะมีข่าวต้นชั่วโมง และมีข่าวล่าแทรกทุกกลางชั่วโมงเป็นข่าวด่วนของทางสถานีเอง รายงานเกี่ยวกับใครทำอะไรที่ไหน และจะมีการสรุปการรายงานข่าวช่วง 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา จาก 7.00 น.ของวันที่ผ่านมา จนถึง 7.00 น.ของวันนี้ว่ามีข่าวอะไรบ้างที่เข้ามา

คลื่น 97 ทรินิตี้เรดิโอ อ.เจมส์ศักดิ์

เป็นรายการสัมภาษณ์บุคคลในประเด็นปัญหาที่สด ร้อน อยู่ โดยอ.เจมส์ศักดิ์ เป็นผู้ดำเนินรายการซักถาม ต่อผู้ให้สัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่หยิบยกมานั้น ลักษณะการสัมภาษณ์ที่ค่อนข้างจริงจัง ซักถามเจาะลึก ตรงไปตรงมา ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ฟังรายการนี้ :

“ อาจารย์เจมส์ศักดิ์กับใครต่อใครที่ต้องมีการสัมภาษณ์กันค่อนข้างเผ็ดร้อน อาจมีการชี้นำด้วย ซึ่งก็ต้องพิจารณาดูด้วยว่าเป็นการชี้นำเพื่อช่วยกันรีเปลา ”

“ บางสถานี เช่น คลื่น 97 และสถานีอื่นๆอาจจะเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง จะไม่ค่อยเป็นกลาง ถึงจะเผ็ดร้อนจริง แต่ผมไม่ชอบ ”

คลื่น 101 MHz

คลื่น 101 เป็นสถานีที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจฟังพอสมควร โดยเฉพาะในช่วงของ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล โดยจะเริ่มรายการข่าวตั้งแต่เวลา 5.00-6.00 น. เป็นรายการข่าวของ ดร.สมเกียรติ ช่วงประมาณ 10.00 น.-12.00 น. เป็นการวิเคราะห์ข่าวรอบโลก ในช่วงบ่ายจะเป็นประเด็นการเมือง 18.00 – 19.00 น. ของ ดร.สมเกียรติ และข่าวทุกต้นชั่วโมงจะเป็นข่าวแปซิฟิก ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ฟังรายการข่าวจากสถานีนี้เป็นประจำ :

“ ฟังคลื่น 101 มากที่สุด เพราะเป็นกลาง เสนอทั้งบวกและลบของพรรคการเมืองแต่ละ

พรรค "

" เป็นรายการสาระน่ารู้เรื่องต่างๆที่เป็นปัญหา เป็นมุมมองของนักวิชาการระดับสูง ซึ่ง จะต่างจากมุมมองของคนหลายๆคนตลอดสัปดาห์ "

ข่าวเนชั่น คลื่น 90.5

ข่าวเนชั่นส่วนใหญ่จะมาจากหนังสือพิมพ์ จะมีตลอดทั้งวัน ช่วงต้นชั่วโมง และช่วงเช้า วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 7.30-9.00 น. ในเครือข่ายของสถานีโทรทัศน์ช่องไอทีวี ตัวอย่างความคิดเห็นของผู้ที่ฟังข่าวสถานีในช่วงดังกล่าว :

" ช่วงเช้าทำงานไปด้วยเปิดฟังข่าวไปด้วยตั้งแต่เวลา 5.00-9.00 น. เตรียมงานประจำ วัน ฟังข่าวเนชั่นไปด้วย ข่าวเจาะลึก ไม่ชอบหมิ่นเปลี่ยนสถานี "

รายการข่าว ทวน ทักษิณ

ทวน ทักษิณ เป็นนักจัดรายการวิทยุเก่าแก่คนหนึ่ง ปัจจุบันจัดอยู่ 3 สถานีด้วยกัน คือ ที่สถานี สทร. 2 บางนา ดี 5.00-6.00 น. รายการข่าวยามเช้า, ช่วงเย็น เวลา 17.00 น.ที่สถานี จส. 1 และข่าว 4 ทุ่ม ที่สถานีกองพลปดอ. คลื่น 594 เป็นลักษณะข่าวชาวบ้าน ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ฟังรายการของทวน ทักษิณ เป็นประจำ :

" ทวน ทักษิณ ตลก อ่านข่าวมีสองสามทศกัณฑ์พูดตลก เสียงทองแดง ฟังได้ ฟังแล้ว ประหลาดดี พูดดี มีเนื้อหาสาระ ได้ความรู้รอบตัว มีสารคดีต่างๆ อาทิ สถานีวิทยุแห่งแรกของประเทศไทยตั้งอยู่ที่ไหน หลังสวนลุมพินี, มะละกอมาจากทวีปอะไร ทวีปแอฟริกา, คนเป็นตลกยุ่งยิง คาซาย ให้เอาจำด้ามัดนิ้วกลางซ้าย ถ้าเป็นข้างขวาก็เอา ด้ายด้ามัดนิ้วกลางขวาจะหาย, ขนขาดกเอายางมะละกอหรือขนุนมาทาแล้วถอน ไม่เจ็บจะไม่ขึ้นอีก, รองเท้าเอากล้วยน้ำว้าเปลือกด้านในมาทารอบรองเท้าฝั่งแคดหน่อย แล้วมาขัดจะเงามัน เป็นต้น "

คลื่น 100.5 อสมท.

เวลา 6.00-6.30 น. ข่าวของ VOA

เวลา 6.30-7.30 น. ข่าวการเมืองและข่าวทั่วไป

เวลา 7.30-9.00 น. รายการก้าวทันข่าว จะเป็นหัวข้อข่าวต่างๆในหนังสือพิมพ์ทั้งหมด ทำให้ทราบประเด็นหัวข้อข่าวหลากหลายที่น่าสนใจ ครอบคลุมข่าวต่างๆ มีทั้งข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา โดย 7.30 น.เจาะหัวข้อข่าวบางข่าว ฟังหัวข้อข่าว ข่าวพาดหัว ให้รู้ว่าในวันนั้นมีข่าวอะไรบ้าง 7.45 อ่านหัวข้อข่าวจากหนังสือพิมพ์ทั้งหมดเกือบทุกฉบับ ให้รู้ว่า ข่าวต่างๆในวันนั้นจะไปไหนทางใด หลัง 8.00 น. เสนอข่าวในประเทศอีกเล็กน้อย สรุปเรื่องต่างๆ ไปที่ไม่มีในพาดหัวข่าว 8.20 เสนอข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา

หลังจากนั้น ช่วงก่อนเที่ยงจะเป็นข่าวธุรกิจ 16.00 น. เสนอข่าวไอที และ 17.00 น. สรุปประเด็นข่าวประจำวัน จากนั้น 22.00-24.00 น. เป็นรายการไอที ในช่วงแรกของรายการจะมีการสัมภาษณ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ในช่วงหลังจะเป็นข่าวจริงๆ หรือแนะนำเว็บไซต์ต่างๆ ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่รับฟังข่าวจากสถานีนี้เป็นประจำ :

- “ คิดว่าข่าว อสมท. มีวิธีนำเสนอกระชับ ครอบคลุมประเด็นมากกว่าวิทยุแห่งประเทศไทยที่ไม่มีการตัดตอนให้ครอบคลุมประเด็น ต้องสรุปเอง นี่คือข้อแตกต่างระหว่างรัฐกับเอกชนจัด ”
- “ ชอบฟังเพราะข่าวอสมท. ข่าวดี อ่านดี ชัด เสนอดี คนอ่านเข้าใจได้ คุณพีระพัฒน์ ให้การวิเคราะห์วิจารณ์พอเข้าใจ ไม่ใช่พูดส่งเดชไป ช่วงสาย ข่าวธุรกิจ ฟังบางวันถ้าอยู่บ้านนำมาใช้ในชีวิต เล่นหุ้น โดยมากไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ ”

รายการข่าว บขร่า เรื่องแสง

สถานี กองพล 1 คลื่น 1350 รายการกระเจกเงาข่าวดัง ของบขร่า เรื่องแสง เวลา 8.00-11.00 น. เสนอข่าวหลากหลายทั้งข่าวการเมือง เศรษฐกิจ ชวบ้าน และอาชญากรรม ลักษณะเด่นของรายการนี้ทำให้ผู้ฟังกลุ่มตัวอย่างติดตามฟัง คือ :

- “ ชอบเพราะเสนอข่าวไหนไวก็จะมีมานำเสนออีก ตามข่าวให้เราด้วย เช่น คนถูกข่มขืน อีกวันก็จะพยายามเสนอต่อว่าตำรวจสอบสวนไปถึงไหน มีภาค 1 2 3 ไปเรื่อยๆ ”

รายการข่าว คุณเป็ย

สถานี สวนมิกสวัน คลื่น 630 เวลา 4.00-6.00 น. ลักษณะเด่นของรายการนี้ทำให้ผู้ฟังกลุ่มตัวอย่างสนใจติดตามฟัง คือ

- “ ที่ฟังของรายการคุณเป็ยเพราะช่วงตี 4 สถานีอื่นยังไม่มีข่าว ของเป็ยมีข่าวเยอะ แต่ข่าวซ้ำ ”
- “ ชอบฟังข่าวชาวบ้านของเป็ย เพราะอ่านข่าวแบบชาวบ้านกันเองดี อ่านตรงๆ วิจัยเป็นกลางดี ”
- “ ชอบฟังข่าวของเป็ย เพราะอ่านข่าวมีรายละเอียดดี ”

รายการข่าว วุฒิ เวศุจันทร์

สถานี ทหารอากาศ ทุ่งมหาเมฆ เวลา 8.00-9.30 น. และช่วงค่ำเวลา 20.30-22.00 น. เสนอข่าวบริหาร ข่าวราชการ ข่าวการเมือง และข่าวชาวบ้าน ข่าวอาชญากรรม สำหรับผู้จัดวุฒิ เวศุจันทร์ ถือเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ผู้ฟังกลุ่มตัวอย่างสนใจติดตามรายการของเขา เนื่องจาก

- “ ฟังเพราะเค้าอ่านมาตั้งแต่พี่ยังเด็กๆ เลยชอบ 30 กว่าปีแล้ว ฟังมาแต่เด็ก ”
- “ ชอบวุฒิ วิจัยนั่นดี จัดมานาน เก่าแก่ ข่าวเจาะเฉพาะ ไม่ได้ใช้สถานภาพอย่างคู่ย ฌ บางน้อย เป็นชาวบ้านดี ”

ข่าวใหม่ตอนไก่โท่ หนุ่ม 19

คลื่น จส. รายการข่าวใหม่ตอนไก่โท่ ของ หนุ่ม 19 ช่วงแรกของรายการเป็นการเสนอ บทความสำหรับข่าวดังๆที่กำลังอยู่ในความสนใจจากหนังสือพิมพ์หลายฉบับที่คัดมาแล้ว ช่วง ครึ่งหลังของรายการเป็นการเสนอข่าวทั่วไป กลุ่มตัวอย่างวิจารณ์ผู้จัดรายการ หนุ่ม 19 ไว้ดังนี้

“ ชอบเพราะหนุ่ม19 ผู้จัดพูดจาฉะฉาน พูดจาไว สละสลวยดี ทำเวลาดี พูดได้มากข่าว”

รายการข่าว ตะบันหมาก ไฉน กลิ่นขาว

สถานี วพท. คลื่นเอเอ็ม 792 เวลา 17.00-18.00 น.รายการข่าวบ่ายคลายสมอง และ เวลา 24.00 น.รายการข่าวด่วนวันใหม่ ทางสถานีเดียวกัน จัดโดยตะบันหมาก ไฉน กลิ่นขาว ความคิดเห็นของผู้ฟังกลุ่มตัวอย่างที่ติดตามฟังรายการของผู้จัดดังนี้ :

“ ฟังของตะบันหมาก ข่าวชาวบ้าน พูดตลก คลายเครียด ”

ข่าวสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย

เวลาประมาณ 7.00 น. หัวข้อข่าว

เวลา 8.00-9.00 น. รายการบันทึกสถานการณ์ เกี่ยวกับข่าวสารต่างๆ สรุปข่าวพาดหัว หนังสือพิมพ์ฉบับต่างๆ ให้ความรู้ว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้างในแต่ละวัน และเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมา สัมภาษณ์

เวลา 8.00-9.00 น. รายการเก็บตกข่าว อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ คุณสุริยงค์

เวลา 12.00 น. ถ่ายทอดข่าว

ราชมงคล

สถานีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศน์ เอฟเอ็ม 89.5 เวลา 7.30 น.จะมีสรุปข่าว และเวลา 10.00 น.จะมีข่าวด่วนสลับกับเพลงไป

ข่าว VOA

เวลา 6.00-6.30 น. ข่าวภาคภาษาไทย สำนักข่าวไทยพูดเกี่ยวกับประเทศสหรัฐอเมริกา ข่าวต่างประเทศ VOA วิทยุของอเมริกา

ข่าว BBC

ข่าวบีบีซี วิทยุของอังกฤษ ภาคภาษาไทย เวลา 6.30-7.00 น.และเวลา 19.30-20.00 น. (คลื่นสั้น SHORT WAVE ภาคภาษาอังกฤษ)

คลื่น 94 ททบ.

“ เวลา 10.00-12.00 น. ของคุณโอวาท พรหมรัตน์พงศ์ ”

“ ฟังข่าวการเมือง สัมภาษณ์บุคคล อ.สุชาติ มาวิเคราะห์เหตุการณ์ ”

คลื่น 96.5 BUSINESS RADIO

เวลา 10.00 น. อ.สุชุม วิเคราะห์การเมือง
เวลา 18.00 น. อ่านข่าวเศรษฐกิจ ข่าวกีฬา

คลื่น จส.100

“ ฟังข่าวต้นชม ข่าวแปซิฟิก ค่าเงินขึ้นลงยังไง สนใจเพราะจะเปรียบเทียบกับราคาอุปกรณ์ของคนตาบอด เพื่อมาใช้กับคอมพิวเตอร์ของตัวเอง ”

คลื่น 99

มีกีฬาทั้งวัน ช่วงห้าโมงจะมี ข่าวโปรแกรมกีฬา ฟุตบอล วิจัยบอลที่จะมีในคืนนั้น

สถานีวิทยุรัฐสภา 87.5

“ ฟังข่าวการเมือง คณะรัฐมนตรี ”

คลื่น 106.5

เวลา 5.00-7.00 น. มีอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์

ร่วมด้วยช่วยกัน

ร่วมด้วยช่วยกัน เป็นรายการที่รับแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ตลอด 24 ชั่วโมง อาทิ เกิดอุบัติเหตุ คนหาย ไฟไหม้ รถชน รถหาย น้ำท่วม ขงหาย คนตกงาน ขอความช่วยเหลือ หรือร่วมแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์และเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้น และทางรายการจะช่วยเป็นตัวกลางในการติดต่อประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวให้ทันที เพื่อรับดำเนินการแก้ไขต่อไป หรือให้ผู้ที่แจ้งเหตุเข้ามาได้พูดคุยกับเจ้าหน้าที่โดยตรงเลย ในรายการจะไม่มีเปิดเพลง แต่มีข่าวต้นชั่วโมงของไอเอ็นเอ็น และสารคดีสั้นของรายการร่วมด้วยช่วยกันจัดทำขึ้นเอง อาทิ เกี่ยวกับคำสอนดำเนินรอยตามราชดำริของพระสังฆราช ซึ่งมีแทรกทุกชั่วโมงๆละ 1 ครั้ง ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจฟังรายการนี้เป็นประจำ :

“ ฟังรายการร่วมด้วยช่วยกัน กลางคืนเปิดไว้ตลอด หลับไป ตื่นมาก็ฟังต่อ ร่วมด้วยช่วยกัน เคยโทรเข้าไปร่วมรายการ 1 ครั้ง เพราะคุยเรื่องกลับจากบ้านต่างจังหวัด แท็กซี่ขึ้นเงินมาก ปกติ 120-150 แต่แท็กซี่เรียก 200-300 บาท ขาไปดี แต่ขากลับจะเรียกเกิน โทรเข้าไป แต่ก็แก้ปัญหาให้ไม่ได้ เขาบอกว่าต้องเสียค่าจอด ทั้งที่หัวลำโพง และขนส่ง ”

“ ฟังร่วมด้วยช่วยกันรายการเดียว คลื่น 96 คล้ายจส.100 แต่เปิดกว้างกว่า ให้ประชา

ชนทุกระดับชั้นได้ใช้ รายการช่วงเสาร์อาทิตย์ ผู้ชายจัด 1 ทุ่ม - 3 ทุ่ม ผู้หญิงจัด 3 ทุ่มไป บางวันก็เป็นผู้ชายจัดยาวแล้วแต่ช่วง ฟังเพราะดาบอดเราไม่รู้ว่าจะอะไรเป็นอะไร สามารถเรียกได้ เรียกแท็กซี่ผ่านรายการนี้ได้ ถ้าดาบอดยืนอยู่อนุสาวรีย์ฝั่งโรบินสัน จะกลับกลับไม่ได้ ฝนตก เรียกแท็กซี่ไม่ได้ไม่มี เราโทรเข้ารายการ ผู้จัดรายการจะถาม เราบอกไป เจ้าจะประกาศว่าท่านใดวิ่งแท็กซี่ผ่านแถวเสาวรีให้รับคนดาบอดด้วยไม่เกิน 10 นาทีจะมีแท็กซี่มาถามว่าจะไปריךัง ใช้บริการพวกนี้บ่อย เรียกแท็กซี่ โทรแจ้งท้อเยอะไปนะ เราคณพิการ เขาก็มาจัดการให้ โทรประมาณ 2 เดือนหน โทรเข้าไปออกอากาศเลย มีตัวรับหลายตัว เบอร์ โทร 1677 เพื่อนจะมาจากเชียงใหม่ จะโทรถาม 13 ขอเบอร์สมบัติทัวร์ จะขอให้ช่วยดูแลเพื่อนมากับรถเที่ยว 1 ทุ่มครึ่งจะมาถึงดี ห้า แต่โทรไม่ติด โทรเข้ารายการ เจ้าต่อสมบัติทัวร์ให้คุยเลย และมีแท็กซี่หลายคนได้ ยินไปดักที่หมอชิตตรงสมบัติทัวร์ ช่วง 4 ทุ่มเค้ายังประกาศอยู่ ประสานงานกับบรรด ทัวร์ว่ามีคนดาบอดมาจริง ๆ มั้ยเที่ยวนี้ ก็มีจริง ๆ "

" เคยโทรเข้าไปร่วมรายการร่วมด้วยช่วยกันคุยเรื่องการเลือกตั้ง โทรไปบอกว่าคุณพิการก็เป็นคนกลุ่มหนึ่งที่สามารถจะมีสิทธิ เสรีภาพที่จะเลือกตั้งได้ เขาสนใจมากเลย ว่าเลือกตั้งได้จริงหรือ ด้วยวิธีการอย่างไร ปรากฏว่าสายนั้นสายนี้เข้ามาแก้ปล่อยให้ รอดหมดเลย เขาสัมภาษณ์เลย เขาเอาเราเป็นแบบอย่าง ว่าคนดาบอดยังสนใจเรื่อง แบบนี้ คนทั่วไปควรจะสนใจบ้าง ถามว่ามีสิทธิเลือกตั้งได้ก็คน คนดาบอดทั่วปท. มีก็ คน มีสิทธิเลือกตั้งได้เท่าไร สนใจมาก และเคยโทรไปแจ้งว่าชอยบางชอยคนเดินกัน เยอะ แต่รถวิ่งเร็วควรทำที่กันให้สูงๆหน่อยแต่ก็ไม่ได้ผล "

" ปกติกลางวันก็เปิดร่วมด้วยช่วยกันและจส 100 ชาวทั่วไป มีเรื่องนั้นเรื่องนี้เข้ามา เคย โทรเข้าไป แจ้งโน่นแจ้งนี่ บางที่ฝนตกมาก โทรไปถามว่าน้ำท่วมไหมที่ๆเราจะไป ถึง บ้าน 5 โมงกว่าถึงก่อนนอน ก็มีฟังร่วมด้วยช่วยกัน "

" ฟังร่วมด้วยช่วยกันบ่อยๆ ช่วงตึกตั้งแต่ 3 ทุ่ม หรือกลางคืนนอนไม่หลับจะฟังร่วม ด้วยช่วยกัน ฟังเหตุการณ์ชาวบ้านว่าเกิดอะไรขึ้น และอะไรที่เราช่วยเค้าได้ ช่วยให้รู้ เหตุการณ์ สิ่งต่างๆรอบๆตัวในสังคม "

" ฟังร่วมด้วยช่วยกัน ฟังเฉพาะช่วงเย็น ผู้จัดก็ดี สัมฤทธิ์ ไม่เคยร่วมกิจกรรม ฟังอย่าง เดียว ชอบฟังเพราะรวดเร็ว ติดตามช่วยเหลือคน ทำงานจริงจัง "

จส.100

จส.100 เป็นรายการคล้ายกับรายการร่วมด้วยช่วยกัน ให้ผู้ฟังโทรเข้าไปปรึกษาทางสายด่วน 1667 ปัญหาสุขภาพอนามัย สุขภาพจิต หรือรับแจ้งเรื่องต่างๆ เหตุด่วนเหตุร้าย คนหาย โดยเฉพาะเหตุการณ์เกี่ยวกับภาวะการจราจรในถนนสายต่างๆ อุบัติเหตุ ทางรายการจะติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีแทรกสารคดีสั้นทุกครั้งชั่วโมง มีข่าวต้นชั่วโมง

สนทนาสัมภาษณ์บุคคลในเรื่องราวสาระต่างๆ เป็นต้น ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจฟังรายการนี้เป็นประจำ :

- “ ฟังจส. 100 พอสมควร โดยเฉพาะช่วงให้แสดงความเห็นเรื่องค่าทางด่วน ไม่เคยโทรศัพท์ไปตามรายการวิทยุ อยากโทรแต่ไม่กล้าออกความคิดเห็น ฟนโทรบ่อยจส.100 หรือบางทีก็กรีนเวฟ เวลาให้บริจาคอะไร ”
- “ ปกติกลางวันก็เปิดจส 100 ขาวทั่วไป มีเรื่องนั้นเรื่องนี้เข้ามา เคยโทรเข้าไป แจ้งโน่นแจ้งนี่ บางทีฝนตกมาก โทรไปถามว่าน้ำท่วมไหมที่ๆเราจะไป เปิดให้ไม่เจียบ ตอนตี 2 จส.100 มีเปิดประเด็น ”

ประเภทรายการสารคดี

กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะการฟังสารคดีทางวิทยุต่างๆกัน ดังนี้

1. หมุนไปเจอสารคดีที่น่าสนใจก็หยุดฟัง
2. ฟังสารคดีที่แทรกอยู่ในรายการที่ฟังประจำ อาทิ รายการเพลง รายการกีฬา
3. ฟังรายการที่เป็นสารคดีโดยตรง อาทิ สถานีวิทยุคลื่น 97 98 101 101.5 เรื่องหนักๆเกี่ยวกับธุรกิจ การจัดการ โลกคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ลักษณะการฟังสารคดีทางวิทยุของกลุ่มตัวอย่าง :

- “ สารคดี ฟังจากวิทยุบางครั้งหมุนไปเจอสนใจก็ฟัง แต่ไม่มีรายการที่เจาะจงประจำ หมุนไปเจอเรื่องท่องเที่ยว เกษตร ก็ฟัง ส่วนใหญ่จะฟังแทรกที่อยู่ในรายการ ถ้าสารคดีโดยตรงฟังบ้างแต่ไม่บ่อย เอามาใช้กับชีวิตประจำวันบ้างนิดหน่อย ”
- “ ฟังสารคดีจากวิทยุ ที่มีแทรกอยู่ในรายการเพลง นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน อาทิ จะทำยังไงให้เข้ากับเพื่อนฝูงได้ การวางตัวในหมู่เพื่อนๆ ก่อนข้างจะแค้นเพื่อนๆ ฟังเรื่องทำกับข้าว ทอดไข่จะทำยังไงให้อร่อย เราทำไม่เป็นแต่เราก็บอกเพื่อนๆเราได้ อยากให้เสียบสวย เอามะนาวมาครึ่งซีก บีบใส่น้ำอุ่น แซ่เสียบจะขาวสวย และพวกหมอบให้ความรู้”

ตัวอย่างรายการสารคดีทางสถานีวิทยุที่กลุ่มตัวอย่างสนใจรับฟังเป็นประจำ

คลื่น 89.5 สถานีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศน์

สถานีราชมงคล โดยปกติจะเปิดเพลงเก่าๆ หรือกลางเก่ากลางใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ฟังจึงมักจะเป็นผู้ใหญ่มากกว่ากลุ่มเด็กวัยรุ่น รวมไปถึงการฟังสารคดีจากสถานีดังกล่าวนี้ด้วย ตัวอย่างผู้ฟังกลุ่มตัวอย่างสถานีนี้ :

- “ ราชมงคลฟังก่อนนอน สารคดีบ้าง ผ่าตัดกระจก หมอมาพูด โรคผู้หญิงมีอะไรบ้าง วิธีป้องกัน ”

คลื่น 92 สถานีวิทยุศึกษา

สถานีวิทยุศึกษา เป็นสถานีที่ให้ความรู้โดยตรง ซึ่งจะมีรายการประเภทสารคดีค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับสถานีอื่นๆ ตัวอย่างรายการที่กลุ่มตัวอย่างรับฟัง :

“ วิทยุศึกษา ช่วงเที่ยง-บ่าย มีรายการดีๆ ตามตะวัน มีหลากหลาย เกร็ดความรู้ ทำอาหาร สุขภาพ วิธีการ ดันไม้ เอาผู้เชี่ยวชาญมาพูด ”

คลื่น 94 ททบ.

รายการในสถานีนี้ที่กลุ่มตัวอย่างนิยมฟังกันอย่างมาก คือ รายการครอบครัวवालของ มรว.ถนัดศรี เวลา 9.00-10.00 น. และบางคนจะต่อด้วยรายการข้อเท็จจริงวันนี้ เวลา 10.00 น.

“ รายการครอบครัวवालของมรว.ถนัดศรี ชอบมาก ตอนเช้า คลื่น 94.0 มรว.ถนัดศรี จะคุยเรื่องสรรพเพเหระทั่วไป ว่าเค้าไปเที่ยวไปกินที่ไหนมาบ้าง ทำให้เราที่ไม่เคยไปแต่เราก็ได้รู้ไปด้วย บางทีก็เล่าเรื่องสมัยที่เค้าเป็นเด็กๆ เราก็ได้รู้กรุงเทพ เมืองไทยตอนนั้นเป็นยังไง อาหารการกิน ”

“ ฟังรายการข้อเท็จจริงวันนี้ คลื่น 94.0 คุณโอวาท เวลา 10.00 น.”

คลื่น 96.5 บิสิเนสเรดิโอ

เป็นคลื่นที่เน้นรายการเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ธุรกิจ การวิเคราะห์ สัมภาษณ์ ความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ ติดตามความเคลื่อนไหว ข่าวสาร และสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ การเงิน ของประเทศ ตัวอย่างรายการที่กลุ่มตัวอย่างฟัง :

“ ฟังอาจารย์สุขุม ตอนกลางวัน บิสิเนสเรดิโอ ”

“ 96.5 ททบ. สื่อสารมวลชน เป็นรายการอ่านหนังสือตอนบ่ายโมง-3โมง ฟังทั่วไปของททบ. เป็นวิทยุที่ดีมาก ชื่อไทยๆ อนุรักษ์ดี มีสาระดีมาก สารคดีระหว่างชั่วโมงดี เพราะเราอ่านหนังสือไม่ได้ แต่เราชอบความรู้ ก็ต้องฟังตรงนี้ ”

คลื่น 97 ทรินิตี้เรดิโอ

เป็นคลื่นที่นำเสนอสารคดีความรู้ในเรื่องต่างๆค่อนข้างหลากหลาย ดังตัวอย่างรายการที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจรับฟัง อาทิ

“ คลื่น 97 ตอบประเด็นปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย ความรู้ ช่วงบ่ายวันเสาร์ เรื่องกรมที่ดินซื้อบ้านถูกโกง วันเสาร์ เวลา 8.00-9.30 ดร.ศรีจักร เรื่องอินเตอร์เน็ต ”

“ ฟังคลื่น 97 เวลา 13.30-15.00 น. คุณวีระ ชีวภัทร เปิดให้คนโทรเข้าไป เรื่องเกี่ยวกับแนวเงิน เศรษฐกิจ ธนาคาร หุ่น อสังหาริมทรัพย์ ได้ข้อคิด คนจนสุด รวยสุด ไม่รู้จักพอ มีเงินล้าน ไม่รู้จะไปฝากที่ไหน ไม่ควรขวยขวยเกินเหตุ ”

คลื่น 99

รายการที่กลุ่มตัวอย่างจะสนใจฟังในคลื่นนี้ คือ รายการที่เกี่ยวกับการสื่อสารเป็นหลัก อาทิ

“ วันอาทิตย์ฟังคลื่นโทรคมนาคมการสื่อสารโทรศัพท์ คลื่น 99 ”

“ ฟังเปิดโลกสื่อสาร พวกไอที คลื่น 99 ตอนตี4-ตี5 ”

คลื่น 100

คลื่น จส. 100 จะมีสารคดีหลังข่าวทุกต้นชั่วโมง สารคดีดินดำน้ำชุ่ม และจะมีสารคดีแทรกทุกกลางชั่วโมง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ฟังคลื่นนี้ก็จะได้รับฟังสารคดีดังกล่าวไปด้วย

“ จส 100 จะมีสารคดีแทรกทุกกลางชั่วโมง เพราะช่วงต้นชั่วโมงเป็นข่าว เป็นสารคดีหัวข้อพลังงาน โลกและดวงดาว อวกาศ ซึ่งพี่ชอบ ”

“ สารคดี จส 100 ทุกต้นชั่วโมง ดินดำน้ำชุ่ม สารคดีสั้นๆ เป็นเกร็ดความรู้ทั่วไป สารคดีสั้นๆ 2 นาทีหลังข่าวต้นชั่วโมง ”

คลื่น 100.5 อสมท.

คลื่น 100.5 มีหลายรายการที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเปิดรับฟัง อาทิ รายการพลังชีวิต รายการไอที และรายการสารคดีอื่นๆ

“ ฟังรายการพลังชีวิต เวลา 5.00-6.00 น.เช้า คลื่น 100.5 รายการพลังชีวิต สาธารณรัฐ เกี่ยวกับการดำรงชีวิต อาหารเพื่อสุขภาพ การบำบัดทางจิต การปรับตัวให้เข้ากับสังคม การสร้างขวัญกำลังใจทางด้านจิตวิทยา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี โลกสื่อสาร คุณอมร กองแก้วกาเหรายุ (ตอนนี้เปลี่ยนเป็น บรรจง) จัด ชีวิตจิต อาหารเสริม สมาชิกคลายเครียด สารคดี เปิดเทปสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลมา เป็นสารคดีเอามาใช้ในทีวี ”

“ วันอาทิตย์มักฟัง 100.5 วิทยาศาสตร์ ฝนดาวตก อาจารย์สาริน ”

“ เคยโทรเข้าไปบางครั้ง รายการ ไอที 100.5 อสมท 4 ทุ่ม - เชียงคืน เป็นรายการที่ฟังประจำ เรื่องอินเตอร์เน็ต ฟังเพราะสนใจในด้านนี้อยู่แล้ว ชอบที่มีการเชิญวิทยากรมาแล้วเกี่ยวกับข่าวสารข้อมูลใหม่ๆ ด้านคอมพิวเตอร์ อินเตอร์เน็ต เว็บไซต์ที่น่าสนใจ คือบ้าง ขอข้อมูลบ้าง ขอเว็บไซต์ที่เราฟังไม่ทัน ”

คลื่น 101

คลื่น 101 จะมีรายการประเภทสารคดีที่หลากหลายมากในช่วงเวลาต่างๆ หรือมีแทรกอยู่ในรายการตลอดทั้งวัน เป็นคลื่นที่กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างให้ความสนใจรับฟัง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใหญ่ อาทิ :

“ ฟังรายการโลกยามเช้า ของดร.สมเกียรติกิติ ที่คลื่น 101 เอาจากนิตยสารดีๆมาอ่าน ”

“ วิทยุคลื่น 101 ประมาณ 4-5 ทุ่ม เรื่องคอมพิวเตอร์ไอที ”

“ ถ้าอยู่ที่ทำงานจะฟังคลื่น 101 เกี่ยวกับเศรษฐกิจ การค้าขาย ความเคลื่อนไหวธุรกิจ สุรรัตน์ โสธยา พุดๆ ไม่มีเพลงเลย ”

“ ฟังรายการเกี่ยวกับหนังสือ ทางสถานี 101 MHz ชั่วโมงหนังสือ จะนำสาระสำคัญของหนังสือที่น่าอ่านมาสรุปให้ฟัง การวิจารณ์หนังสือ พุดคุยเกี่ยวกับหนังสือหรือห้องสมุด หรือการจัดนิทรรศการหนังสือตามที่ต่าง ๆ ประเด็นมุมมองของคนที่ย่านและวิจารณ์หนังสือเล่มนี้ทั้งบวกทั้งลบ ”

“ คลื่น 101 ช่วง 5 โมงเย็น -1ทุ่ม จะเป็นรายการมีหมอมานพุดเรื่องปัญหาสุขภาพทั่วไป ”

“ สารคดีจะมีอยู่เรื่อยๆ ในคลื่น 101 จะแทรกอยู่ เช่น ตอนนี้มีเรื่องการปฏิบัติตัวกับเพื่อนร่วมงาน และจะบอกว่ามีต่อในช่วงไหนต่อไป ก็รอฟังต่อ ”

คลื่น 101.5 วิทยุจฬา

เป็นคลื่นที่มีทั้งเพลง และสารคดี ความรู้ โดยเฉพาะเรื่องการศึกษาวิชาการต่างๆ เป็นคลื่นที่กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นนักเรียนนักศึกษา และผู้ใหญ่ ให้ความสนใจรับฟัง เพราะมีรายการค่อนข้างหลากหลายประเภท อาทิ :

“ การศึกษาวิชาการ ฟังวิทยุจฬา 1ทุ่ม - 2ทุ่ม เรื่องเอ็นทรานซ์ และย้ายไปคลื่นเอเอ็ม ช่วงหลัง 2 ทุ่ม - เกียงคิน ก็จะมาไปฟังต่อ ”

“ รายการสารคดี ฟังจากสารคดีแทรกในรายการทั่วไป เช่น วิทยุจฬา ฟังช่วงดิวข้อสอบ วิทยุ และอ.สุนีย์ ความรู้เรื่องแม่บ้าน ปัญหาหัวใจ ปัญหาชีวิตสมรส ”

รายการธรรมะ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่จะให้ความสนใจฟังรายการธรรมะอย่างค่อนข้างต่อเนื่อง ในขณะที่กลุ่มเด็กวัยรุ่นแทบจะไม่เปิดรับฟังรายการประเภทนี้เลย ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่รับฟังรายการธรรมะจากสถานีต่างๆเป็นประจำ ดังนี้

ปตอ.ทหารเรือ

“ กลางคืนจะฟังธรรมะ คลื่นปตอ.มีทั้งคืน ห้าทุ่ม - ดีห้า เปลี่ยนพระไปเรื่อยๆ ทีละรูป เอาเทปเทศน์มาเปิดประมาณรูปละ 2 ม้วน ”

พล ม.2 หรือ คลื่นอสมท.

“ วันธรรมดา แฟนเปิดรายการธรรมะ เลยไม่ได้ดูทีวี มีพระมาบรรยายธรรม ให้คนโทรเข้าไปถามปัญหา เปิดยาวจนหลับ ไม่เคยโทรเข้าไปรายการ เป็นพลังเงียบ วันเสาร์ แฟนเปิดธรรมะทั้งไว้ พล ม.2 เอเอ็ม 963 เป็นรายการธรรมะตลอดทั้งวัน 24 ชม. เดียวนี้มีธรรมะหลายสถานี ”

“ มีรายการธรรมะร่วมสมัย เริ่มตั้งแต่เวลา 24.00 น.เป็นต้นไป และตอนนี่ชอบฟัง “สัตว์

โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” ของอสมท. ”

สถานีวิทยุคลื่น 100.5 MHZ

“ ผมฟังช่วง ดี 3.30 - 7.30 คลื่น 100.5 เป็นรายการธรรมะ จริงๆมีตั้งแต่ดี 2.30 น.”

“ ฟังเข้า ดี 5 ความรู้รอบตัว 100.5 มีรายการหลากหลาย ไม่ต้องไปฟังคลื่นอื่น มีธรรมะด้วย ”

เอเอ็มทหารอากาศทุ่งมหาเมฆ

“ ฟังวิทยุ ฟังอยู่รายการเดียว คือ เอเอ็มทหารอากาศทุ่งมหาเมฆ ชมรมสวดคาถาชินบัญชร สำนักงานอยู่ที่เพชรเกษม ที่ฟังอยู่ประจำ 2 ยามครึ่ง- ดี1 มีทุกวันจันทร์-ศุกร์ ”

รต. เอเอ็ม สถานีรักษาดินแดนไทย

“ รายการธรรมะฟังจากวิทยุ จันทร์-พุธ หลวงพ่อที่เป็นรองเจ้าอาวาสวัดบวร รต.เอเอ็ม ช่วง 3 หุ่ม-3 หุ่มยี่สิบ เป็นแนวธรรมะเชิงวิชาการ ”

“ ที่เปิดเกือบทุกวันก็ธรรมะ ดี 4 ธรรมะเปิดท่านจันทร์ธรรมะปัญหาชีวิตจนถึงดี5ครึ่ง ”

“ รายการธรรมะ พวกพระที่เทศน์เป็นหลักเป็นแหล่งจะไม่ฟัง ส่วนใหญ่ฟังพระที่จัดเป็นความรู้ทั่วไป ท่านอาจารย์จันทร์ มีนักศึกษาเข้าไปร่วมรายการเยอะ ไม่ได้จัดเป็นธรรมะโดยตรง จัดเพื่อชีวิตสังคมต่างๆไป คนเป็นโรคเอดส์ คนติดยาเสพติด เกี่ยวกับสังคมทั่วไปว่ามีข้อดีข้อเสียอะไร สารพันปัญหาชีวิตให้คนโทรเข้าไปถามปัญหา ไม่จำเป็นต้องเป็นปัญหาธรรมะ มูลนิธิเพื่อนช่วยเพื่อนตรงข้ามสันติอโศก จัดเน้นหนักเกี่ยวกับพวกโรคเอดส์ ร่วมกับชมรมต่อต้านโรคเอดส์ของกทม รายการมีทุกวัน มีนักศึกษาอาจารย์ให้ความสนใจเยอะ เปิดโอกาสให้เข้าไปร่วมรายการ จัดที่มูลนิธิ ”

สถานีวิทยุคลื่น 101

“ รายการแสงทอง-แสงธรรม เสาร์อาทิตย์ 6.00-7.00 ท่านเจ้าคุณธรรมปิฎก ท่านปยุตโต เป็นแนวธรรมะเชิงวิชาการ ฟังแล้วไม่เบื่อ เป็นแนวเดียวกับท่านพุทธทาส เป็นเชิงวิชาการถามตอบปัญหาเชิงวิชาการ ในที่ที่ท่านไปบรรยายตามวิทยาลัยครู หรือ สถาบันการศึกษา นักศึกษาถาม ไม่ฟังพระพยอม ”

ประเภทรายการบันเทิง

รายการเพลง

กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจในรายการประเภทเพลงเรียงตามลำดับความนิยมในสถานีวิทยุแต่ละรายการดังต่อไปนี้

ลูกทุ่งเอฟเอ็ม 95

รายการลูกทุ่งเอฟเอ็ม เป็นรายการที่กลุ่มตัวอย่างให้ความนิยมนิยมฟังกันมาก ก่อนข้างจะทุกเพศทุกวัย มากบ้างน้อยบ้าง ในรายการตลอดทั้งวันจะแบ่งเป็นช่วงๆ มีดีเจหรือผู้ดำเนินรายการผลัดเปลี่ยนกันไปในแต่ละช่วง นอกจากการเปิดเพลงลูกทุ่งทั้งเพลงเก่าและใหม่แล้ว ในรายการยังมีการอ่านกลอนที่ผู้ฟังแต่งส่งกันเข้ามา มีให้ทายเพลงบ้าง มีดลกบ้างเป็นบางช่วง 1-2 นาที ตัดตอนมาจากวิดีโอคณะดลกหรือผู้จัดพูดเอง สลับด้วยสารคดี ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ไปในชีวิตประจำวัน และข่าวสารประเภทข่าวต้นชั่วโมงหรือข่าวคั่นทุกครึ่งชั่วโมง มีพยากรณ์อากาศ ข่าวบริการ และผู้จัดมีพูดสาระแทรกด้วยตลอด

ในวันอาทิตย์ตั้งแต่เวลา 21.00 น.-24.00 น. มีคอนเสิร์ตนักร้องเก่าๆมาแสดงสดในห้องส่ง เชิญมาครั้งละ 2-3 ท่าน และเปิดสายให้ผู้ฟังโทรเข้าไปคุยในรายการ มีเรื่องราวเจาะชีวิตนักร้องลูกทุ่ง และประวัตินักร้องนักแต่งเพลงลูกทุ่งด้วย ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจฟังรายการนี้เป็นประจำ :

- “ เวลาต้องการพักผ่อน มักจะนอนฟังวิทยุ ส่วนใหญ่ฟังเพลงลูกทุ่ง ลูกทุ่งสโมสร เอฟเอ็ม 95 ทุกครั้ง - 2 ทุกๆ คิดจะเขียนกลอนเข้าไป ชอบกลอนเลยฟังรายการนี้ ผู้จัดเสียงเพราะ แล้วแต่บางที่ไม่ได้ฟังเค้าพูด แต่ฟังเพลงที่เค้าเปิด เพราะว่าเป็นเพลงประเภทที่ชอบ บางทีก็ฟังนักจัดรายการบางคนตั้งแต่ต้นจนจบ ”
- “ ฟังลูกทุ่งเอฟเอ็ม 95 ทุกวัน วันจันทร์ถึงเสาร์ 2 ทุกๆ - 4 ทุกๆ ครั้ง ผู้จัดเป็นผู้หญิง ช่วงลูกทุ่งวาไรตี้ ไม่ค่อยสนใจคนจัดเท่าไร สนใจเพลงมากกว่าและข่าวสาร สาระ ดลก ฟังหมด และฟังวันอาทิตย์เวลาเต็มถึงเที่ยงคืนผู้ชายจัด หานักร้องเก่าๆมาเล่นสดในห้องส่ง ให้คนโทรเข้าไปคุยได้ แต่ตัวเองไม่เคยโทรศัพท์หรือเขียนจดหมายเข้าไปในรายการเลย ชอบรายการนี้เพราะให้ทั้งสาระความรู้และความบันเทิงทำให้เราคลายเครียดได้ ชอบผู้จัดทั้งชายหญิง สีสากการพูดดี เป็นกันเอง ช่วงที่เป็นกลอนก็รู้สึกเฉยๆ ที่ชอบคือสาระและเพลง ช่วงเวลานี้ไม่มีรายการเพลงลูกทุ่งที่สถานีอื่น มีแต่ข่าวและรายการที่ไม่ค่อยถูกใจ จึงฟังรายการนี้เป็นหลัก ”
- “ ฟังคลื่น 95.0 เพลงลูกทุ่ง มีสาระแทรก มีดลกเบาสมอง มีกลอนที่แฟนเพลงทางบ้านแต่งเข้ามา ตัวเองไม่เคยส่งกลอนเข้าไป ฟังประจำช่วง 6 โมงเย็น - 1ทุ่ม กลางวันว่างก็ฟัง ชอบเพราะเปิดเพลงเพราะ ชอบเพลงลูกทุ่ง ชอบก็อด มีข่าวต้นชม.ด้วย พิธีกรน่ารักดี ผู้จัดชายช่วง 6 โมงกว่า ช่วงกลอนเป็นหญิง ชอบทั้งชายหญิง ”
- “ ฟังวิทยุไปเรื่อยๆจนถึงเย็นๆรายการลูกทุ่งเอฟเอ็มตลอด เปิดเพลงเก่าๆ โทรไปบอญคุยบ้าง ทายเพลงบ้าง คุณเจนภพผู้จัดรายการจะรู้จักกับพวกผมดี เคยร่วมกิจกรรมกัน ที่สมาคมก็มาเจอกันคุยกัน ฟังเพราะเพลงและผู้จัดรายการด้วย อยากได้ความรู้จากเขา มีพูดสาระแทรก ทนไม่ได้ประเภทเปิดเพลงด้วยพูดไปด้วยทับกัน ไม่ฟังเลย ”
- “ รายการที่ฟังรองลงมา คือ ลูกทุ่งเอฟเอ็ม เวลาฟังวิทยุจะคิดฝันนึกเนื้อหา ชอบแต่งเพลง ดูรูปแบบเพลงที่ฟังไปด้วย เอาไว้เป็นสไตล์ของเรา ”

“ ช่วง 1 ทุ่ม ฟังเพลงรายการลูกทุ่งเอฟเอ็ม เปิดเพลงเก่าๆหน่อย เนื้อร้องทำนองคล้องจองกันดี ๆ หน่อย เพลงสมัยใหม่จะเลือกฟัง ไม่ค่อยฟังเพลงสตริงปวดหัว ”

“ ฟังลูกทุ่งเอฟเอ็ม ลูกทุ่งระฆังใจ คลื่นทหารเรือ หมุนฟังแต่คลื่นลูกทุ่ง เพราะเพื่อนที่ทำงานจะฟังกัน ก็ต้องฟังไปด้วย ธรรมดาตัวเองชอบฟังสุเทพ ชรินทร์ ที่บ้านมีเยอะมากเทป แต่ที่ทำงานไม่ยอม จะฟังแต่ลูกทุ่ง ฟังข่าวที่คั่นทุกครึ่งชม ”

เพลงไทยคลาสสิก

เพลงไทยสากลเก่าๆ เพลงอมตะ ปกติอยู่คลื่น 89.5 92.5 103.5 102.5 102 103 เพลงเก่าทั้งหมด คลื่น 89.5 ราชมงคล คลื่น 92.5 สถานีสวท คลื่น 102.5 ทหารอากาศ คลื่น 103 ขสทบ. คลื่น 103.5 เพลงเก่าเวลา 10.00 น.-12.00 น.

รายการสถานีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศน์ เอฟเอ็ม 89.5 วันเสาร์เวลา 7.30,12.00-16.00, 21.00-02.00 วันอาทิตย์เวลา 7.30-10.00 น. 8.00 น. มีปาฐกถาจากสถานีวิทยุแห่งประเทศไทยคั่น 21.00-24.00 น. มีสารคดี วิทยาศาสตร์ ความรู้ทั่วไป โฆษณา ผู้จัดรายการหลายคน กิจกรรมของรายการ เช่น วันเสาร์เวลา 21.00-24.00 (24.00-2.00 จะเป็นคนจัดอีกคน) ในเวลานี้จะเป็นช่วงอนุรักษ์เพลงเก่า ให้ผู้ฟังทางบ้านไปร้องเพลงสุนทราภรณ์เก่าๆที่ห้องอัด ทำดนตรีไว้ แล้วบันทึกเสียงนำไปเปิดในรายการช่วงดังกล่าว ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจฟังรายการเพลงประเภทนี้เป็นประจำ :

“ รายการที่ฟังบ่อยสุด ทุกสถานีที่เปิดเพลงไทยสากล สุนทราภรณ์ เพลงอมตะ รายการสถานีราชมงคล วิทยาเขตเทเวศน์ เอฟเอ็ม 89.5 ผู้จัดรายการหลายคน ฟังเสาร์อาทิตย์ ชอบเพราะเพลงและรูปแบบรายการ ผู้จัดบางคนดี อีกขระยังมีอยู่ บางท่านรีบไปหน่อย บางท่านก็ดีมากแต่ควรปรับนำเสียงให้นุ่มขึ้น วันธรรมดา สถานีสวท. 92.5 เพลงแนวนี้ 103 , 103.5 ก็แนวนี้เช่นกัน โทรไปร่วมรายการต่างๆ บ้าง ตอบคำถาม ให้ข้อคิดบ้าง โทร 4 วัน/สัปดาห์ โทรวันละ 2 ครั้ง โทรขอเพลง ร่วมสนุกกับรายการ รู้จักผู้จัดโทรถามทุกข์สุข ไปร่วมกิจกรรมของรายการ เช่น คลื่นราชมงคล ไปร้องเพลงสุนทราภรณ์เก่าๆ บันทึกเสียงไว้นำมาเปิดในรายการช่วงคืนวันเสาร์ เคยไปร่วม 6-7 ครั้งแล้ว เขียนกลอนแล้วส่งไปตามสถานีวิทยุ เขียนเป็นเบอร์ลด์ แล้ว print ออกมาเป็นตาดิ หรือให้เพื่อนคัดลอกให้ก่อน ไม่ชอบฟังเพลงสมัยใหม่ ไม่ชอบเนื้อร้องไม่มีสาระ ไม่เหมือนเพลงเก่า ”

“ ฟังเพลงมากที่สุด ถ้าตื่นตี3 ฟังเพลงสุนทราภรณ์ เพลงเก่าๆ จากคลื่นทั่วไป วันเสาร์อาทิตย์มีเพลงเก่าจะฟังช่วงเช้า พอจบก็ปิด หมุนไปเรื่อยๆ สถานีที่มีเพลงเก่าๆ นอนไปฟังไป ไม่ติดใจผู้จัดคนไหน ที่ชอบตบหูตติ มีเนื้อหาสาระ เช่น พูดเกี่ยวกับสุนทราภรณ์ เพลงๆนี้ พ.ศ.ไหน ใครแต่ง ”

“ เป็นคนติดวิทยุ บ่าย 15.30-16.30 เปิดเพลงเก่า ที่วิทยุจุฬา ที่ฟังบ่อยคือ เมื่อก่อนราชมงคล ตอนนี่ฟังเพลงเก่าอมตะรุ่นสุนทราภรณ์อันดับหนึ่ง แล้วก็รุ่นสุเทพ และ

ดนตรีไทย ปกติอยู่คลื่น 89.5 ราชมงคล 103.5 102.5 102 103 เพลงเก่าทั้งหมด
 “ ฟังคลื่น 105.5 และ 103.5 วันเสาร์อาทิตย์เป็นเพลงเก่าๆย้อนยุคไปประมาณ 30ปี
 เพลงเก่าสุนทราภรณ์ โดยเฉพาะ เวลา 10.00 น.-12.00 น. วันอาทิตย์ฟังทหารอากาศ
 102.5 ชอบเพลงไทยสากลเก่าๆ ”

กรีนเวฟ

รายการเพลง เปิดเพลงกลางเก่ากลางใหม่ เพลงช้าๆ สบายๆ มีสารคดีเข้ามาเสริมบ้าง
 มักจะเกี่ยวกับธรรมชาติ สุขภาพ และสาระเรื่องราวต่างๆ มีข่าวบันเทิง มีช่วงตอบคำถาม รั
 บริจาค ช่วงแนะนำงานสำหรับผู้ทำงาน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญนั้นๆมาแนะนำ เช่น งานขาย
 ของ ในวันเสาร์ช่วงเช้าจะเป็นมิวสิกเดย์ มีแต่เปิดเพลงไปเรื่อยๆ เพลงไทย เพลงเก่า เพลงใหม่
 สลับกันไป และเข้าโฆษณา ข่าว โดยไม่มีดีเจจัดรายการ ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง
 ที่สนใจฟังรายการนี้เป็นประจำ :

- “ ฟังรายการกรีนเวฟ หมุนสลับไปมากับรายการลูกทุ่งเอฟเอ็ม แต่จะฟังรายการลูกทุ่ง
 เอฟเอ็มมากกว่า นอกจากเพลง ช่วงที่เป็นสารคดีหรือช่วงพูด จะฟังบ้างไม่ฟังบ้าง
 แล้วแต่เรื่องที่น่าสนใจ เรื่องที่สนใจ เช่น เรื่องการพัฒนาในด้านต่างๆในต่างประเทศ
 การฟื้นฟูคนพิการ การแพทย์ วิทยาศาสตร์ ”
- “ กรีนเวฟ ฟังเสาร์อาทิตย์ ช่วงเช้าตีห้าครึ่ง-7โมง และวันอาทิตย์ 2 ทุ่ม-4ทุ่มครึ่ง วัน
 เสาร์ไม่ฟังกรีนเวฟช่วงเย็นเพราะจะไปฟังเรดิโอโหวดมีการสรุปข่าว ฟังรายการนี้
 เพราะชอบ สนุก มีข่าวสารที่ชอบข่าวบันเทิง ไม่ค่อยดูทีวีเท่าไร ก็ฟังจากรายการ
 วิทยูอย่างนี้ ชอบเพลงไทยใหม่ๆ นักร้องใหม่ๆที่กำลังฮิต ช่วงกลางคืน ชอบเพลง
 ชึ่งๆช้าๆ ชอบโบว์สุนิดา ไม่เคยโทรเข้าไป เฉยๆกับดีเจ ฟังบางวันเท่านั้น วันไหน
 ง่วงนอนเร็วก็ไม่ฟัง ”
- “ ดิดกรีนเวฟ เปิดเพลงกลางเก่ากลางใหม่ ฟังช่วง 4 ทุ่ม-2ยาม ชอบดีเจชายชื่อฮ็อต
 และชอบเพลงเก่า ฟักผ่อนฟังไปเรื่อยๆ จัดข้าวของไปด้วย พูดคุยไปด้วย ไม่มีศิลปิน
 ที่ชอบใครเป็นพิเศษ กรีนเวฟ เพลงช้าๆ สบายๆ มีสารคดีเข้ามาเสริมบ้าง ธรรมชาติ
 สุขภาพ สาระจะฟัง เป็นเรื่องเป็นราว น่าฟัง ชอบรูปแบบรายการ ”

วีเอฟเอ็ม

- คลื่นแชนเนลวีเอฟเอ็ม 102.5 เปิดเพลงสากลทั่วไปทั้งเพลงช้าและเร็ว เพลงสดริงใหม่ๆ
- “ ฟังแชนเนลวี เรดิโอ 102.5 มีสาระแทรกแต่ไม่ค่อยฟัง จะฟังเพลง ”
- “ ฟังเพลงอัลเทอเนทีฟ ศิลปินที่ชอบ นักร้องของเมืองนอก ส่วนใหญ่ฟังแต่เพลงฝรั่ง
 คลื่นที่ฟังประจำ ก็ไม่ค่อยชอบฟัง แต่มันไม่มีอะไรให้ฟัง 99.5 102.5 แชนเนลวี ”
- “ ชอบรายการอะไรที่เปิดเพลงฝรั่งตลอด ชอบเพลงฝรั่ง ”

เรดิโอโหวดแซทเทลไลท์

นอกจากการเปิดเพลงซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพลงไทยใหม่ๆของนักร้องที่กำลังเป็นที่นิยม ก็จะมีช่วงเล่นเกม และมีการโหวดเพลง โหวดดาราชายหญิง รายการทีวีที่ผู้ฟังชอบ โดยโทรหรือเพจเข้าไปโหวด ซึ่งในวันเสาร์ช่วงเย็นจะมีการสรุปชาร์จ ว่าเพลงใดอยู่อันดับหนึ่ง ดาราชายหญิง รายการทีวี เป็นการสรุปประจำสัปดาห์ โดยไม่มีการเล่นเกม หรือขอเพลงเปิดเพลง ในวันอาทิตย์ก็เช่นกัน และเมื่อครบ 1 เดือนจะมีอภิมั้ม เป็นช่วงๆ ช่วงเช้ามีขอเพลงเก่า มีข่าวบันเทิงดารา มีช่วงอินเตอร์เน็ตเปิดเพลงฝรั่งตลอด 3 ชั่วโมง มีช่วงขอเพลงใหม่ เพลงด่วนอีก 3 ชั่วโมงเป็นช่วงๆไป ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจฟังรายการนี้เป็นประจำ :

“ โทรไปรายการวิทยุ เรดิโอโหวด 2-3 วันครั้งหนึ่ง โหวดเพลงและดาราชายหญิงทางรายการทีวีจะฟังช่วงเย็น โทรติดยากช่วงเล่นเกม ต้องโทรช่วงเช้า โทรเข้าไปโหวด หรือเพจเข้าไป ฟังรายการนี้เพราะชอบ สนุก มีข่าวสารที่ชอบข่าวบันเทิง ไม่ค่อยดูทีวีเท่าไร ก็ฟังจากรายการวิทยุอย่างนี้ ชอบเพลงไทยใหม่ๆ นักร้องใหม่ๆกำลังฮิต ”

“ เพลงไหนมาแรง ติดอันดับ โทรเข้าไปโหวดกัน เรดิโอโหวด ไม่ได้ฟังจริงๆจังๆ ชอบเพลงเรียบๆเย็นๆ เพลงของเท่อุเทน พรหมมินทร์ อริสมันต์ พัทธรา(เอ๋) ส่วนเพลงร็อกชอบเพลงของเป็ไฮร็อก เสือชนพล น้องเอิน เพลงออกใหม่ มักจะฟังเพลงสบายๆ คลายเครียด ฟังไปเรื่อยๆ ”

“ เรดิโอโหวด สาระเยอะ เล่นเกมส์ ครบทุกอย่าง ดีเจเป็นกันเอง เป็นธรรมชาติ สนุกดี ฟังสาระในรายการนี้ ช่วงที่ฟัง อ้อมสุนิสา 17.00-19.00 ลีโอพุด (ดารา) 5.00-8.00 ไม่เคยโทรเข้าไปขอเพลงหรือโหวด ชอบเพลง ฟังข่าวดารา ดูว่ามีดารารายการที่เราชอบมั๊ย ชอบแคทเธียฯ แมคอินทอช ฟังช่วงกลางวัน คุณวินัย และช่วงกลางคืน คุณบุญชู ”

เลิฟเอฟเอ็ม

คลื่นเอฟเอ็ม 94.5 เลิฟเอฟเอ็ม เปิดเพลงสากลตลอดทั้งวัน และมีถ่ายทอดสดคอนเสิร์ตจากเรดิโอซิตีพลาซ่า เวลาเที่ยงคืนทุกวันจันทร์ พุธ และศุกร์ ดำเนินรายการโดยเทวีญ วนะภุติ เป็นเพลงเก่าทั้งหมด และที่คลื่น103.5 (ภาคไทย) มีการจัดอันดับเพลง ว่าเพลงอะไรกำลังอยู่ในความนิยมบ้าง ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจฟังรายการนี้เป็นประจำ :

“ ฟัง 94.5 เลิฟเอฟเอ็ม เพลงสากลตลอดวัน ฟังช่วงกลางคืน และวันเสาร์อาทิตย์ ชอบมากที่สุดของเทวีญ วนะภุติ จัดเพลงเก่าหมดเลย ชอบฟังเพลงฝรั่งเก่าๆ ไม่ชอบฟังเพลงสมัยนี้ ”

“ รายการที่ฟังรองลงมา คือ เลิฟเอฟเอ็ม เวลาฟังวิทยุจะคิดฝันนึกเนื้อหา ชอบแต่งเพลง ดูรูปแบบเพลงที่ฟังไปด้วย เอาไว้เป็นสไตล์ของเรา ”

สมัต์เอฟเอ็ม

คลื่นเอฟเอ็ม 105 รายการเพลงสากล มีข่าวแทรก ทั้งข่าวภาษาไทยและภาษาอังกฤษเล็กน้อย เป็นรายการที่ค่อนข้างเจาะกลุ่มวัยรุ่นเป็นหลัก ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจฟังรายการนี้เป็นประจำ :

“ สมัต์เอฟเอ็ม เพลง ดีเจสนุกดี วัยรุ่นฟังกันเยอะในกลุ่มเพื่อน ดีเจเล่าเรื่องให้ฟัง สาระบ้าง เล่นบ้าง แต่ไม่ค่อยมีสาระ ฟังบ้างไม่ฟังบ้าง ไม่ค่อยจำ ”

ฮอทเวฟ

รายการฮอทเวฟโดยมากจะเปิดเพลงไทยใหม่ๆที่กำลังเป็นที่นิยม มีเปิดเพลงสากลประมาณ 3-4 เพลงต่อ 1 ชั่วโมง สามารถโทรเข้าไปขอเพลง มีการเล่นเกมที่เกี่ยวกับสปอนเซอร์ของรายการ เช่น เกมแฟนด้า มีข่าวต้นชั่วโมง มีอเมซิ่งไทยแลนด์สั้นๆแทรกเป็นช่วงๆ และมีข่าวบันเทิง ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจฟังรายการนี้เป็นประจำ :

“ ฮอทเวฟ ฟังช่วงเช้า ขอเพลงถ้าออกหน้าไมค์ก็จะเปิดให้เร็วหน่อย ฟังรายการนี้เพราะชอบสนุก มีข่าวสารที่ชอบข่าวบันเทิง ไม่ค่อยดูทีวีเท่าไร ก็ฟังจากรายการวิทยุอย่างนี้ ชอบเพลงไทยใหม่ๆ นักร้องใหม่ๆกำลังฮิต ”

“ ส่วนมากฟังรายการเพลงคลื่น 98.5 รายการถามมาซิจ๊ะ...โดน เวลา 3 ทุ่มกว่า-5 ทุ่ม ทุกวันจันทร์-ศุกร์ ส่วนใหญ่จะฟังเพลงจาก ฮอทเวฟ จะหยุดที่คลื่นนี้บ่อย แต่คลื่นอื่นก็มีฟังเพลงด้วย ”

แฟชั่นเรดิโอ

คลื่น 89 MHz แฟชั่นเรดิโอเปิดเพลงทั่วไปกลุ่มตัวอย่างชอบเพราะมักจะเปิดเพลงเร็วๆ

ดนตรีคลาสสิก

กลุ่มตัวอย่างที่นิยมฟังดนตรีคลาสสิก จะฟังจากสถานีวิทยุจุฬาช่วงดนตรีคลาสสิก เวลา 22.30 น.เป็นต้นไป และที่คลื่น 107 รวงอเครสต้า

“ วิทยุจุฬาฟังเพลงคลาสสิก ช่วง 4 ทุ่มครึ่ง - จนหลับ (ตีหนึ่ง) ฟังบ่อย และเพลงลูกทุ่งชอบของวิทยุจุฬา อาจารย์ท่านหนึ่งรู้สึกจะสอนนิเทศด้วย ”

เพลงเพื่อชีวิต

กลุ่มตัวอย่างฟังเพลงเพื่อชีวิตเป็นประจำที่สถานี วพท. และรายการถนนดนตรี ของสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย เอฟเอ็ม 92.5 ในวันเสาร์และอาทิตย์ เวลา 20.30-23.00 น. เป็นช่วงเพลงเพื่อชีวิต

“ ชอบดีเจ ปาจารย์ วพท. เลือกรายการและคนจัด ถ้าพูดทับเพลงจะไม่ฟัง ไม่ชอบ แต่ก่อนเคยอัดเพลงบ้าง เพลงเพื่อชีวิต ”

ฮาร์ดเวฟ

เปิดเพลงเร็ว จะมีช่วงแทรกสาระที่ดีเจนำมาเล่าให้ฟัง ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจฟังรายการนี้เป็นประจำ :

“ ชอบฟังเพลง คลายเครียด แต่ไม่ค่อยชอบฟังช่วงสาระ จะฟังตอนตื่นนอน เพลงเร็ว ทำให้ตื่นเร็วยิ่งขึ้น ไม่รู้สึกงัวเงีย ”

เรดิโอโนพร็อบเบิ้ลิม

คลื่น 88.0 MHz เปิดเพลงสตริง และตอบคำถามทั่วไปที่ผู้ฟังถามเข้ามาโดยจะสอบถามไปทางเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลที่มีความรู้ หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว และสามารถให้คำตอบได้

รายการบันเทิงอื่น ๆ

รายการสวนอักษร

คลื่น 100.5 MHz เวลา 4.00 น.- 5.00 น. ออกอากาศทุกวัน เป็นรายการที่อ่านหนังสือต่าง ๆ ให้ฟัง สัปดาห์ละ 7 เรื่อง แต่ละวันแตกต่างกันไปคนละแนว อาทิ นิยายธรรมะ อาชญากรรม สืบสวนสอบสวน วิทยาศาสตร์ ประวัติบุคคล อ่านโดยนักข่าวจากสำนักข่าวไทยเวียนกันมาอ่านวันละคน คนหนึ่งอ่านเรื่องหนึ่งประจำวันของแต่ละคน ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่สนใจฟังรายการนี้เป็นประจำ :

“ ชอบฟังรายการสวนอักษร อสมท.100.5 มาก เหมือนอ่านให้คนตาบอดฟังโดยเฉพาะ บางทีไม่ได้ยินจากห้องสมุดก็ฟังจากรายการนี้ จนอ่านคนเดียว เหมือนอ่านหนังสือ เทปให้ห้องสมุด เป็นคลื่นที่สนองตอบความต้องการของคนพิการทางการมองเห็นคนตาบอดและคนที่มีความพิการทางการอ่านหนังสือ บางวันเป็นหัวข้อธรรมะ กลยุทธ์สามก๊ก มงคล 38 ประการ นิยายหลาย ๆ แบบ ชอบเรื่องสืบสวนสอบสวน วิทยาศาสตร์ ประวัติบุคคล เรื่องของซูซาโต เปลี่ยนเรื่องไปเรื่อย ๆ ตามวัน แต่ต่างจังหวัดฟังไม่ได้ ”

รายการโป๊ะแตก

คลื่นเอฟเอ็ม 88.5 MHz เวลาประมาณ 5.00-6.00 น. จัดโดย นายเสกสรร ศรีอิมศาสตร์ เป็นรายการที่เอาหนังสือนิตยสาร อาทิ นิตยสารเปิดโลก นิตยสารแปลกแต่จริง หรือสารคดีที่น่าสนใจ ข่าวที่แปลก ๆ มาอ่านหรือเล่าให้ฟัง

รายการศาลาวรรณกรรม

ที่สถานีวิทยุแห่งประเทศไทย เอเอ็ม 632 เวลา 21.30-22.00 น. ทุกวันจันทร์-พฤหัสบดี เป็นการนำหนังสือประเภทวรรณกรรมต่าง ๆ มาอ่านให้ฟัง ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ :

“ ศาลาวรรณกรรมฟังเยอะถ้ามีโอกาส จะไม่เล่าเชิงนิทาน จะเล่าเชิงเนื้อหาวรรณคดี ประวัติศาสตร์ พงศาวดาร สามก๊ก เลียดก๊ก ทานหมา ขุนศึก รามเกียรติ์ ผู้ชนะสิบ

ทึค แต่ถ้าช่วงไหนที่เค้ามีประชุมผู้แทนก็ไม่ได้ฟังสัปดาห์หนึ่งก็อาจจะได้ฟังแค่ 2 วัน "

ลีก โชนสด ลำตัด

รายการประเภทดังกล่าวนี้ มีออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียงน้อยมาก มีกลุ่มตัวอย่างหลายคนที่ชอบฟังรายการประเภทนี้ แต่ติดที่หาฟังได้ยาก หรือเวลาที่ออกอากาศไม่สะดวกในการรับฟัง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงแทบจะไม่ได้เปิดรับรายการประเภทนี้เลย ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ผู้ที่ฟัง :

- " ถ้าอยู่คนเดียวก็ฟังลีก โชนสด ฟังโชนสดบ้าง ลีกบ้าง ลำตัดบ้าง จริงๆไม่ค่อยมี มีน้อย โชนสดมีวันหนึ่งตอน 20.30-21.00 และลีกตอนสายหน่อย "
- " ชอบฟังลำตัด แต่วิทยุจะไม่ค่อยมีเลย ไม่เคยเจอเลย "

ละครวิทยุ สถานีวิทยุวพท.

เป็นสถานีที่มีละครวิทยุเกือบทั้งวัน ของคณะกศทพิทย์ คณะนุชและสหાય เป็นต้น และในช่วงเวลา 19.30-20.00 น.จะเป็นเรื่องผี

- " ช่วงสามโมงครึ่งถึงสี่โมงครึ่งบางวันธรรมดาที่อาจจะฟังนิยาย งานเขียนของทมยันตี เพราะบางที่เราไม่มีโอกาสจะไปอ่านในเล่มที่เราอยากอ่าน เอามาเป็นละครเราก็ฟังที่สถานีวิทยุวพท.เอเอ็ม 799 "
- " บางทีก็ฟังละครผีที่ รด.เอเอ็ม หรือ วพท. ละครวิทยุดูพวกบู๊ ปนสนุกปานกลาง ,ละครชีวิตจะไม่ฟังเลย ซึ่งละครชีวิตและละครเชิงวัยรุ่นจะเยอะ ละครผีปานกลาง "

รายการกีฬา คลื่น 99 สปอตเรดิโอ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมักจะชอบฟังบอล และคลื่นที่ฟังกันบ่อยก็คือคลื่น 99 สปอตเรดิโอ ซึ่งจะมีเนื้อหารายการเกี่ยวกับกีฬาหลากหลายประเภทตลอด แต่ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเป็นพิเศษคือมีการถ่ายทอดการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศนัดต่างๆให้ฟัง โดยปกติจะมีทุกวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เป็นประจำ บางครั้งจะมีช่วงกลางสัปดาห์บ้าง ขึ้นกับการแข่งขันที่มีจัดขึ้น ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ :

- " รายการกีฬาที่ฟังบ่อยคือช่อง 99 ฟังทั้งวัน "
- " จะฟังคืนวันอาทิตย์ บอลรอบดึกจะมีตอนดิสสอง จะนอนฟัง นอนบ้าง ตื่นบ้าง วันจันทร์ต้องไปทำงาน นิ่งดูไม่ไหว มันดึก "
- " ฟังวิทยุทุกวัน ส่วนมากเปิดคลื่น 99 ฟังกีฬาฟุตบอล เปิดค้างไว้เลย ฟุตบอลมักจะมีกลางดึก ฟังจนหลับไปเลย จริงๆก็เปิดฟังเฉพาะช่วงที่มีการถ่ายทอดการแข่งขันเท่านั้นเอง ไม่ได้ฟังเนื้อหารายการของคลื่น 99 มากนัก "

ความต้องการในการเปิดรับสื่อวิทยุ

สำหรับสื่อมวลชนประเภทวิทยุ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าเป็นสื่อที่สามารถสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่คนตาบอดได้อย่างสูง เนื่องจากคุณลักษณะข้อดีของสื่อวิทยุนี้เอง โดยเฉพาะในด้านที่เป็นสื่อซึ่งเข้าถึงคนตาบอดและคนทั่วไปได้อย่างทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างจึงมีความต้องการให้สื่อวิทยุได้ทำหน้าที่ให้บริการข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ของคนตาบอด อีกทั้งเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวกับคนตาบอดให้แก่คนทั่วไปได้ทราบ อันจะนำมาซึ่งความช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างคนในสังคม เกิดเป็นประโยชน์สุขในการอยู่ร่วมกัน ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้มีการบริการทางด้านสื่อวิทยุ 4 ประการด้วยกัน ดังนี้

1. ความต้องการบริการด้านสื่อวิทยุในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอด เพื่อพัฒนาคนตาบอดและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคนตาบอดในสังคม
2. ความต้องการสถานีวิทยุที่ให้ความรู้ด้านต่างๆ
3. ความต้องการสถานีวิทยุที่มีรายการอ่านหนังสือประเภทต่างๆ
4. ความต้องการให้มีการอัดสำเนารายการวิทยุที่ดี ๑ มอบให้แก่ห้องสมุดเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

1. ความต้องการบริการด้านสื่อวิทยุในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอด เพื่อพัฒนาคนตาบอดและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคนตาบอดในสังคม

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้สื่อวิทยุเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ที่คนตาบอดและคนทั่วไปควรได้รับทราบ อาทิ ภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนตาบอด การป้องกันดูแลสุขภาพอนามัย การรักษาพยาบาล การศึกษา เทคนิคการช่วยเหลือคนตาบอด ความต้องการของคนตาบอด ความสามารถของคนตาบอด การประกอบอาชีพ การส่งเสริมอาชีพคนตาบอด สวัสดิการของรัฐ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ หรือแม้แต่การให้ความช่วยเหลือในด้านการเดินทาง เช่น ช่วยบอกสายรถเมล์ ช่วยพาขึ้นรถเมล์ ช่วยพาข้ามถนน เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการบริการด้านสื่อวิทยุเพื่อนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ที่เกี่ยวกับคนตาบอดใน 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

- 1.1 ความต้องการให้รายการวิทยุทั่วไปนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดมากขึ้น
- 1.2 ความต้องการรายการวิทยุเฉพาะของคนตาบอด
- 1.3 ความต้องการให้มีสปอตตรงรงค์ สารคดีสั้น ข่าวบริการ

1.1 ความต้องการให้รายการวิทยุทั่วไปนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดมากขึ้น

กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างจะมีความเห็นว่า ทุกวันนี้ สื่อวิทยุรายการต่างๆไม่ค่อยมีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดเท่าไรนัก จึงต้องการให้มีมากขึ้น ต้องการให้มีการพูดถึง หยิบยกประเด็นต่างๆดังข้างต้นมาพูดคุย หรือจัดทำเป็นสารคดีสั้นๆแทรกอยู่ในรายการบ้าง มีข่าวสารเกี่ยวกับคนตาบอดมานำเสนอมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งอยากให้มีในรายการที่คนสนใจฟังมากๆทุกรายการ คนทั่วไปจะได้รับทราบและเข้าใจคนตาบอด เพราะคนตาบอดต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ มากกว่าใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนตาบอดด้วยตนเอง ตัวอย่างประเด็นเนื้อหา เช่น ประเด็นเกี่ยวกับสุขภาพ ทำไมคนจึงเสียดายตา การป้องกัน การดูแลรักษา น่าจะพูดให้ความรู้มากขึ้น เพราะเป็นประโยชน์ทั้งต่อคนตาบอด ผู้ที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอด และคนทั่วไป ทั้งที่อยู่ในชนบทและในเมือง เพราะวิทยุเป็นสื่อที่ออกสู่ชนบทได้มากกว่าสื่ออื่น

1.2 ความต้องการรายการวิทยุเฉพาะของคนตาบอด

ในปัจจุบันสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย กำลังขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการในการให้เวลาของสถานีวิทยุบางแห่งทั้งที่กระจายเสียงในระบบเอฟเอ็มและเอเอ็มในภูมิภาคต่างๆเพิ่มมากขึ้นจาก 3 รายการที่มีอยู่ เพื่อใช้เป็นสื่อในการเข้าถึงคนตาบอดในภูมิภาคต่างๆที่อยู่ห่างไกลได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น คนเหล่านั้นจะได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ และนอกจากเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดแล้ว ยังเกี่ยวโยงไปถึงผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการมองเห็น เกี่ยวกับสายตาต่างๆอีกด้วย ซึ่งสามารถจะได้รับประโยชน์จากรายการดังกล่าว รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจด้วย

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการจัดรูปแบบรายการที่เปิดให้ผู้ฟังที่สนใจโทรศัพท์เข้ามาพูดคุย สอบถามข้อมูล ชักถามข้อสงสัยต่างๆได้ จากผู้ดำเนินรายการที่เป็นคนตาบอด หรือผู้ที่คลุกคลีทำงานในองค์กรคนตาบอดหรือเกี่ยวข้องกับคนตาบอด เจ้าหน้าที่หรือแขกรับเชิญจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เช่น ผู้ปกครองของบุตรหลานที่มีปัญหาด้านสายตาสนใจสอบถามข้อมูลจากแพทย์ที่มาร่วมรายการจะได้โทรเข้ามา หรือเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียนว่าคนตาบอดจะเรียนไปทำไมคนตาดียังคงงานอยู่อีกมาก หรือประเด็นเกี่ยวกับรัฐและเอกชนเปิดโอกาสให้คนตาบอดเข้ารับการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและประกอบอาชีพมากขึ้นเพียงใด สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลมีอะไรบ้าง ฯลฯ เป็นต้น

1.3 ความต้องการให้มีสปอตตรวจรังค์ สารคดีสั้น

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้วิทยุบริการเกี่ยวกับคนตาบอดมากขึ้น รวมทั้งไปประมาณวันละ 1 ชั่วโมง อาจเป็นสปอต หรือสารคดีสั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ให้บริการเรื่องข้อมูลการให้ความช่วยเหลือ เช่น สวัสดิการของรัฐทุกวันนี้มีให้บริการอะไรบ้างสำหรับคนพิการ การให้ความช่วยเหลือหรือการปฏิบัติต่อคนตาบอดในกรณีต่างๆ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคนตาบอดให้รู้ว่าคนตาบอดมีความสำเร็จในชีวิต สามารถเรียนได้ ทำงานได้ เป็นการ

ช่วยประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปเข้าใจและยอมรับคนตาบอดในด้านต่างๆ ให้ความช่วยเหลือและให้โอกาสพวกเขามากขึ้น โดยออกอากาศเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง มีใช้ออกอากาศเพียงระยะเดียว แล้วหยุดหายไป โดยหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการหรือคนตาบอด อาทิ คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ประชาสงเคราะห์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ ควรได้จัดสรรงบประมาณเพื่อผลิตสื่อบอร์ดหรือสารคดีสั้นที่เป็นประโยชน์ในลักษณะนี้ และสถานีวิทยุต่างๆ ควรให้ความร่วมมือในการออกอากาศสื่อบอร์ดหรือสารคดีสั้นที่เป็นสาธารณประโยชน์ต่างๆ เหล่านี้มากยิ่งขึ้น

2. ความต้องการสถานีวิทยุที่ให้ความรู้ด้านต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ปัจจุบันสถานีวิทยุต่างๆ มีมากมายหลายร้อยคลื่น แต่รายการส่วนใหญ่กลับมีแต่รายการเพลงเป็นหลัก ไม่ค่อยได้มีการใช้คลื่นที่มีอยู่มากมายนั้นเพื่อเสนอสิ่งที่เป็นสาระความรู้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ฟังมากเท่าที่ควร กลุ่มตัวอย่างจึงต้องการให้มีคลื่นสถานีที่ให้ความรู้เฉพาะด้านออกมามากขึ้น เพื่อพัฒนาผู้ฟังซึ่งไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มคนตาบอดเท่านั้น แต่จะยังประโยชน์ให้กับผู้ที่สนใจรับฟังทุกคน เช่น ความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ เรื่องการสื่อสาร ดนตรี การช่าง การพยากรณ์ดวงชะตา จิตวิทยา ศิลปะการขาย ศิลปะการพูด เป็นต้น นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการเสนอข่าวสารที่ละเอียดมากขึ้นมากกว่าการอ่านเพียงหัวข้อข่าวอย่างเดียว ต้องการทราบรายละเอียดของข่าวที่น่าสนใจตรงๆ ด้วย ซึ่งตนเองไม่สามารถไปตามอ่านจากหนังสือพิมพ์เองได้ จึงต้องการให้มีรายการวิทยุที่นำเสนอสิ่งเหล่านี้ให้ด้วย ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ถึงความต้องการดังกล่าว :

“ ไม่จำเป็นต้องให้คนตาบอดอย่างเดียว ใครก็ฟังก็ได้ ไม่ใช่มีแต่รายการเพลง คลื่น 500 กว่าคลื่น เอฟเอ็มในกทม เกิน 70 % เป็นเพลง น่าจะมีอะไรทำเพื่อสาธารณะ ความรู้ ข่าวสารต่างๆ เช่น รายการสื่อไอที ทางคลื่น 100.5 ควรมีเยอะขึ้น ”

“ คนตาบอดอาจไม่ขาดข่าวสาร แต่ขาดความรู้เฉพาะด้าน จึงยิ่งน่าจะมีรายการเฉพาะ เช่น คนสนใจดนตรี น่าจะมีรายการแนะนำการเล่นกีตาร์ สอนเทคนิคการเล่น เทคนิคทางด้านช่างประเภทต่างๆ เทคนิคนักการพูด สิ่งเหล่านี้จะมีน้อย รายการวิทยุที่มีอยู่ส่วนใหญ่จะไปในทำนองสัมภาษณ์ ทำตลกคุยกันมากกว่า และบ้านเราเน้นไปทางการเมืองทุกอย่าง มากกว่า เน้นไปทางข่าวสังคม ”

3. ความต้องการสถานีวิทยุที่มีรายการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาหลักในเรื่องของการอ่านสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ กลุ่มตัวอย่างจึงต้องการให้มีสถานีวิทยุที่มีรายการอ่านสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ อาทิ หนังสือ นิตยสาร วารสาร บทความ สืบเปลี่ยนหมุนเวียนเป็นชั่วโมงต่องกันไป เหมือนคลื่นจส.100 เพื่อการจราจรตลอดทั้งวัน แต่นี่จะเป็นคลื่นสำหรับคนที่มิมีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านหนังสือโดยเฉพาะ ทั้งคนตาบอด คนชรา คนพิการที่อ่านหนังสือแล้วมีปัญหาเกี่ยวกับประสาทกลับบางส่วน ทำให้อ่าน

หนังสือไม่ได้ แต่ฟังได้ ได้รับความรู้เหมือนกัน มีลักษณะรายการเหมือนรายการสวนอักษรที่ ออกอากาศเวลา 4.00-5.00 น. ที่คลื่น 100.5 MHz อยากให้เป็นคลื่นวิทยุเพื่อการอ่านโดยเฉพาะ โดยออกอากาศทั้งวัน และได้รับลิขสิทธิ์หนังสือที่นำมาอ่านเพื่อการกุศล หรือสาธารณประโยชน์

4. ความต้องการให้มีการอัดสำเนารายการวิทยุที่ดี ๆ มอบให้แก่ห้องสมุดเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

เนื่องจากวิทยุเป็นสื่อที่ฟังแล้วหมดไป ไม่สามารถย้อนกลับมาฟังใหม่ได้อีก หากไม่มีการบันทึกเทปไว้ ดังนั้นรายการต่างๆที่ออกอากาศไปแล้ว ซึ่งบางรายการหรือบางช่วงของรายการที่มีเนื้อหาสาระดี ๆ เป็นประโยชน์ แต่ผู้ฟังบางคนอาจไม่มีโอกาสได้รับฟัง หรือฟังแล้วเก็บใจความได้ไม่หมด ต้องการจะฟังซ้ำอีก ทางรายการต่างๆจึงควรจะมีการอัดสำเนาเก็บไว้ และมอบให้แก่ห้องสมุดเพื่อคนตาบอด หรือห้องสมุดประชาชน เพื่อให้สามารถ收听ประโยชน์ได้ต่อไป

“ รายการวิทยุที่ดีๆ ออกอากาศครั้งเดียวแล้วทั้งไม่มีการมา RERUN ใหม่ น่าจะมีการนำก๊อปปี้เก็บไว้ นำเข้าห้องสมุดให้คนตาบอดใช้ต่อ ทางวิทยุเมื่อจัดรายการใดก็ตามที่คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ ก็ควรจะทำตัวมาสเตอร์มอบให้กับทางสมาคม จะได้กระจายสื่อข่าวสารนั้นๆให้กับสมาชิกคนตาบอดได้รับทราบ ”

โทรทัศน

- ทำนดูโทรทัศนหรือไม่

การเปิดรับโทรทัศน	จำนวน	ร้อยละ
เปิดรับ	54	90.0
ไม่เปิดรับ	6	10.0
รวม	60	100.0

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน

ปัจจัยด้านผู้รับสาร

1. สภาวะทางสายตา

1.1 สภาวะทางสายตาที่ส่งผลด้านบวกต่อการเปิดรับสื่อโทรทัศน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสายตาเลือนลางในระดับที่สามารถมองเห็นภาพในจอโทรทัศนได้ จะให้ความสนใจในการเปิดรับโทรทัศนเช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป และให้เหตุผลเปรียบเทียบกับกรเปิดรับสื่อวิทยุว่า การชมทีวีได้มองเห็นภาพบ้างน่าจะดีกว่า รู้สึกได้สัมผัสเหตุการณ์ ความตื่นเต้นมากกว่าแค่การฟังวิทยุ อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างบางรายในกลุ่มนี้ที่มีปัญหาในการใช้สายตา อาทิ เมื่อต้องใช้สายตาเพ่งหรือจ้องสิ่งใดนานๆจะทำให้ปวดตาหรือปวดศีรษะ หรือมีความเชื่อว่าหากใช้สายตามากๆแล้วจะทำให้สายตาเสื่อมเร็ว คนกลุ่มดังกล่าวนี้จะค่อนข้างถนอมสายตาไว้สำหรับทำกิจกรรมอย่างอื่นที่จำเป็นมากกว่าที่จะมาจ้องดูโทรทัศน จะหันไปใช้การฟังวิทยุหรือเทปมากกว่า

1.2 สภาวะทางสายตาที่ส่งผลด้านลบต่อการเปิดรับสื่อโทรทัศน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาวะทางสายตา อาทิ กลุ่มตัวอย่างที่เคยมองเห็นมาก่อนหรือเคยมีสายตาเลือนลางในระดับที่มองเห็นได้ค่อนข้างมาก ซึ่งแต่เดิมจะให้ความสนใจชมโทรทัศนใกล้เคียงกับคนทั่วไป แต่เมื่อมองไม่เห็นหรือเห็นน้อยลงมาก ความสนใจในการรับชมโทรทัศนจะค่อนข้างลดลง ด้วยเหตุผลที่ว่าเมื่อดูโทรทัศนแล้วรู้สึกไม่สนุกเหมือนเมื่อก่อน พอไม่เห็นภาพแล้วทำให้รู้สึกขาดรรถรสในการชมไปอย่างมาก แต่หากถามถึงความเข้าใจเมื่อรับชมรายการต่างๆ กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจะค่อนข้าง

ข้างเข้าใจ ถึงมองไม่เห็นแต่ก็นึกภาพออกได้ สามารถถึงความทรงจำเก่าๆ มาประกอบได้

2. การอยู่ร่วมกับผู้อื่นหรือสมาชิกในครอบครัว

2.1 ปัจจัยการอยู่ร่วมกับผู้อื่นหรือสมาชิกในครอบครัวที่ส่งผลด้านบวกต่อการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ อาทิ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้เวลารับประทานอาหารค่ำร่วมกับสมาชิกในครอบครัวเป็นประจำทุกวัน และมักจะเปิดโทรทัศน์รับชมรายการต่างๆ ไปพลางๆ ด้วย ส่วนใหญ่มักจะเป็นรายการข่าว ซึ่งทั้งกลุ่มตัวอย่างและสมาชิกอื่นในครอบครัวต่างให้ความสนใจในการเปิดรับ และหลังจากรับประทานอาหารค่ำจนถึงเข้านอน ส่วนใหญ่ก็จะยังใช้เวลาในการพูดคุย พักผ่อน และรับชมรายการโทรทัศน์ไปด้วย ซึ่งมักเป็นรายการที่ติดตามเป็นประจำ ประเภทละครเป็นส่วนใหญ่ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า หากครอบครัวใดมีสมาชิกที่เป็นลูกหลานเล็กๆ หรือวัยรุ่นในบ้าน คนเหล่านี้จะเป็นคนเลือกรายการที่ชมกันเองมากกว่าผู้ใหญ่ซึ่งมักจะชมหรือฟังตามไปด้วยถึงแม้จะสนใจหรือไม่ก็ตาม เนื่องจากอยู่ในช่วงเวลาว่างพักผ่อนไม่ได้ทำอะไร จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อโทรทัศน์เป็นประจำแต่ไม่ได้เลือกรับชมรายการด้วยตนเอง ก็จะได้รับคำตอบที่ใกล้เคียงกัน อาทิ

“ ช่วงค่าดูทีวี นั่งกินข้าว ถึง 3 ทุ่ม แล้วยนอน ไม่เคยเปิดดูคนเดียวเลย บ้านพี่ดูแต่ช่อง 7 ไม่ค่อยเปลี่ยนช่อง เพราะลูกดูละคร ดูตั้งแต่ 6 โมง -3 ทุ่ม ลูกๆ เปิดดูรายการต่างๆ ต้องฟังไปด้วย ปกติไม่ค่อยชอบดูทีวี แต่ก็ดูทีวีทุกวันเพราะลูกจะดู ที่วีอยู่ในห้องนอน ”

“ ทีวีแฟนเปิดทุกวัน ก็อาศัยฟังไปด้วย เปิดไอทีวีมากที่สุด ไม่ชอบฟัง ไม่ปะติดปะต่อวิถุละเอียดกว่า จะดูทีวีมากขึ้นกับคนที่บ้านเปิด เด็กๆ เปิดดูบ่อย ว่างก็นั่งอยู่ด้วย ไม่ค่อยเรียกว่าดู ไม่ค่อยตั้งใจดู นอนพักผ่อน ”

“ โทรทัศน์ไม่ได้ตั้งใจดู ตอนทำงานเพื่อนร่วมงานเปิด ทีวีไม่ได้ดูทุกวัน ไม่เคยเปิดเอง คนอื่นเปิด ”

2.2 ปัจจัยการอยู่ร่วมกับผู้อื่นหรือสมาชิกในครอบครัวที่ส่งผลด้านลบต่อการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ โดยเฉพาะในเรื่องของความสนใจความชอบในรายการที่ต่างกัน ซึ่งส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างไม่ได้เปิดรับสื่อโทรทัศน์หรือเปิดรับน้อยลง ถึงแม้ว่าจะมีความสนใจในรายการโทรทัศน์บางประเภทอยู่ก็ตาม จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประเภทดังกล่าวให้เหตุผลดังนี้

“ วัยรุ่นกับผมคนสูงอายุจะดูอะไรต่างกัน ผมจะดูข่าวสาระ ลูกไม่ยอมดู ลูกไม่เปิดสารคดี ดูแต่ละครนำหน้าหลังข่าว ผมไม่ชอบ แต่ก็ไม่มีทีวีในห้องนอน ก็เลยไม่ค่อยได้ดู สนใจข่าว รายการอื่นๆ ทางทีวีไม่ค่อยได้สนใจ อาจเป็นเพราะไม่ได้เป็นคนกดเองเลือกเอง ลูกเปิดอยู่ ”

“ บ้านหนูชอบดูไอทีวีกัน มีแต่ข่าวกับคนบ่นทั้งวันเลย หนูเลยไม่ดูไปทำ
อย่างอื่น ”

3. เวลาว่าง

ปัจจัยเรื่องเวลาก่อนข้างจะมีอิทธิพลต่อการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง
ก่อนข้างมาก โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใหญ่ที่ต้องทำงานทั้งอาชีพหลัก อาชีพเสริม บางวันต้อง
ทำงานจนค่ำหรือบ้านอยู่ไกลที่ทำงาน ซึ่งกว่าจะกลับถึงบ้านก็อ่อนเพลียและต้องการ
พักผ่อนมากกว่า และสำหรับหลายคนที่ต้องทำงาน 6-7 วันต่อสัปดาห์ ก็ทำให้แทบไม่
มีเวลาว่างที่จะเปิดรับสื่อประเภทนี้เลย หรือเปิดรับในปริมาณที่ไม่มากนัก ดังตัวอย่าง
คำให้สัมภาษณ์ :

“ ชอบดูทีวีแต่ไม่ค่อยมีเวลาดู ทำงานกลับบ้านก็จะนอนแล้ว เลยไม่ได้ไปกดดู ”

“ เสาร์อาทิตย์หนูต้องทำการบ้านเยอะมาก ไม่ค่อยดูทีวี ”

ปัจจัยด้านสื่อ

1. ธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์ ที่ถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทางภาพและเสียงประกอบกัน

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ รวมทั้งที่เปิดรับก่อนข้าง
น้อย จะให้เหตุผลว่าไม่ค่อยชอบสื่อประเภทนี้ เนื่องจากรู้สึกวาดตนเองไม่สามารถได้รับ
เนื้อหาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โดยเฉพาะเนื้อหาในส่วนที่ถ่ายทอดผ่านทางภาพ และ
ประกอบกับการผลิตรายการต่างๆก็ไม่ค่อยคำนึงถึงผู้ชมที่เป็นคนตาบอดด้วย ดังนั้น
หากอยู่คนเดียวกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวก็จะไม่เปิดรับสื่อประเภทนี้เลย แต่หากอยู่กับผู้อื่น
ด้วยก็จะใช้การสอบถามรายละเอียดให้คนที่ร่วมชมอยู่ด้วยบรรยายให้ฟังว่าตอนนี้ใน
ภาพแสดงอะไรอยู่ แต่บางครั้งก็เมื่อที่ต้องคอยถามผู้อื่นหรือบางครั้งผู้ที่ชมอยู่ด้วยก็เมื่อ
ที่จะคอยอธิบายให้ฟังเช่นกัน จึงรับชมไปเรื่อยๆรู้เรื่องบ้างไม่รู้เรื่องบ้าง ยิ่งรายการ
ประเภทที่ดูไม่ค่อยเข้าใจ ต้องถามมาก ต้องหัดสังเกตเองด้วย โดยเฉพาะคนที่ตาบอด
แต่กำเนิด ส่วนใหญ่จึงตัดสินใจไม่ดูเลย เพราะรู้สึกเสียอารมณ์ไม่รู้ว่ที่ออกอากาศอยู่
นั้นกำลังทำอะไร ไม่มีคำอธิบายว่ารูปร่างเป็นอย่างไร สีอะไร คนวิ่งๆอย่างไร มวยน็อค
ยังไง บ่อยครั้งที่มีแต่เสียงดนตรีประกอบ หรือเจิบๆไป ทำให้ไม่ค่อยได้อารมณ์ในการ
ฟัง ดังเช่นที่กลุ่มตัวอย่างสองท่านได้วิจารณ์เปรียบเทียบถึงการพากย์กีฬาประเภทมวย
และฟุตบอลไว้ดังนี้

“ ...โทรทัศน์และวิทยุต่างกัน กีฬา มวย ทางทีวีไม่เห็นพากย์ วิทยุละเอียดกว่า
ชอบวิทยุมากกว่า ”

“ ...หลังบอลโลกแล้วไม่ค่อยได้ฟังทีวีเลย บรรยายบอลโลกได้ไม่ละเอียด วิทยุ
จะบรรยายได้ละเอียดกว่า แต่หลังๆนักพากย์ก็ติดแบบทีวีเหมือนกัน แต่สมัยก่อน สมัย
บอลชิงส์คัพ คุณชัยวิชิต อติศักดิ์ พากย์ละเอียดให้เราเห็นภาพได้เลย อธิบายให้เห็น

ภาพได้ชัด เช่น ตอนนี้เลี้ยงลูกไปแล้ว อยู่วงกลมกลางสนาม กำลังเตะซึ่งกันอยู่ ตอนที่เตะออกไปแล้ว กำลังเตะซึ่งกันอยู่ ฉีกออกไปด้านซ้าย ถูกประกบเลี้ยงลูกขึ้นมาติดเกาหลี ไทยส่งฉีกออกทางปีกซ้าย เลี้ยงหลบชนิดหนึ่ง ผ่านไปทางประตูมุม 45 องศา มุมเฉียง - แต่ทีวี เลี้ยงลูกไปแล้วครับ หลบได้ชนิดเดียว หลบยังไงไม่บอก โหม่งครับแย่งกัน โหม่ง บัดไปครับบัดไป เจียดมือชนิดเดียว ถ้าสมัยก่อนจะพากย์ละเอียด แย่งกันโหม่ง ลักษณะไหน สองฝ่ายซุลมุนหน้าประตู คนนั้นตัวสูงกว่าโหม่งได้ถนัดกว่า นักพากย์วิทยุ สมัยนี้เรื่องการสร้างภาพพจน์ด้อยกว่าคนสมัยก่อน เช่น ประพจน์ สาครบุตร ชัยวิชิต อติศักดิ์ สุรูป ยังไงฟังวิทยุก็ยิ่งดีกว่าสำหรับรายการถ่ายทอดกีฬา "

และกลุ่มตัวอย่างอีกท่านหนึ่งเปรียบเทียบรายการประเภทข่าวไว้ดังนี้

" ...พวกข่าว มักจะเขียนว่าเป็นคำพูดของใครๆ ทั้งๆที่เค้าก็อ่านมาแล้วว่า นายชวน หลีกภัยให้สัมภาษณ์ว่าปัญหาเศรษฐกิจคงจะดีขึ้น แล้วก็ปล่อยเสียงออกมาจริงๆ ก็เลยคิดว่าข่าวจากสื่อไหนถ้าเป็นสำนักข่าวเดียวกัน ฟังวิทยุดีกว่า "

โดยสรุป สำหรับกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวแล้ว การเปิดรับสื่อประเภทอื่นไม่ว่าจะเป็นสื่อประเภทวิทยุหรือหนังสือ กลุ่มตัวอย่างจะให้ความสนใจเปิดรับฟังมากกว่าสื่อโทรทัศน์ เพราะจะอธิบายหรือบรรยายละเอียดกว่า ทั้งอาทิปกริยา การกระทำ รูปร่าง สี สัน อารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ เป็นต้น

2. ประเภทรายการโทรทัศน์

สำหรับปัจจัยด้านประเภทรายการโทรทัศน์ ในด้านที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมเปิดรับเนื่องจากความหลากหลายของประเภทรายการทางโทรทัศน์มีมากกว่าวิทยุ จึงทำให้สื่อโทรทัศน์มีความน่าสนใจ รวมถึงมีวิธีการนำเสนอที่หลากหลายรูปแบบ และในบางรายการจะมีความสมจริงมากกว่า ให้ความบันเทิงมากกว่า ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

" ดูทีวีต่างจากฟังวิทยุ คือ ทีวีภาพรวดเร็ว แต่มีเรื่องราวที่น่าสนใจ เรื่องแตกต่างกัน เรื่องเดียวกันยังเล่นไม่เหมือนกัน ชอบดูทีวี สื่อทีวีจะหลากหลาย และสมจริง และแสดงได้เหมือนจริงมากกว่าสื่อวิทยุ ละครวิทยุไม่ค่อยสมจริง บางทีเหมือนอ่านหนังสือมากกว่า พากย์ไม่ได้อารมณ์ "

" ข้อต่างจากการฟังวิทยุคือ ดูทีวีได้เห็นภาพ ได้ยินเสียงดาราที่ตัวเองชอบ ละครจินตนาการขึ้นให้ดีๆ กับบทบาทที่พอใจให้ดาราที่ชอบเล่น และข่าวโทรทัศน์จะเร็วกว่า ออกมาเป็นทางการ และอ่านได้ดี สารคดี ความรู้รอบตัว ได้จากทีวีมากกว่าวิทยุ "

ในทางตรงกันข้าม สำหรับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สนใจเปิดรับสื่อโทรทัศน์หรือเปิดรับในปริมาณที่ไม่มากนัก โดยมีเหตุผลที่สืบเนื่องมาจากปัจจัยด้าน

ประเภทรายการนั้น มีความเห็นว่ารายการประเภทต่างๆทางโทรทัศน์ไม่ค่อยมีความน่าสนใจเท่าที่ควร ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว :

“ ไม่ดูทีวี ไม่มีสาระเท่าที่ควร เอ่อๆ เพลงมีวลิตทรงผมเด็กๆทำตามอาจน่าเกลียดมัย รายการทีวีก็ไม่ค่อยมีอะไรที่น่าสนใจมากนักเดี๋ยวนี ผมเกือบไม่ได้ดูทีวีเลย เพราะผมไม่ชอบ มีบันเทิง เกมโชว์ไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้ดู ละคร ไม่ชอบ ไม่น่าสนใจ จะไปทำกิจกรรมอื่นมากกว่าดูทีวี ”

“ สื่อวิทยุต่างจากโทรทัศน์ ชาววิทยุนักจัดที่ฉลาดจะพูดแบบชาวบ้าน และมีประสบการณ์มากก็เล่าได้ แต่ที่ดูทีวี เพราะตอนนั้นทานข้าวด้วย และข่าวโทรทัศน์จะออกมาเป็นทางการ ชาวอ่านได้ดี วิทยุมีหลายระดับ คนจัดการศึกษาน้อยก็ไม่มีควมกล้า รายการอื่นๆทางทีวีไม่ค่อยได้สนใจ ส่วนใหญ่ลูกมักเปิดดูแต่บันเทิง ไม่ค่อยเปิดสารคดี เสาร์อาทิตย์ทีวีก็ไม่มีสาระคดี มีบันเทิงละคร เกมโชว์ส่วนใหญ่ ไม่น่าสนใจ และพีก็ไม่มีเวลาฟัง แค่ฟังวิทยุก็หมดเวลาแล้ว ”

● ทานดูโทรทัศน์จากสื่อแบบใด

สื่อโทรทัศน์	จำนวน	ร้อยละ
เครื่องรับโทรทัศน์	37	68.5
Sound TV	5	9.3
ทั้งเครื่องรับ และ Sound TV	12	22.2
รวม	54	100.0

ชาวด์ทีวี

ชาวด์ทีวีมีลักษณะเช่นเดียวกับเครื่องรับวิทยุ ซึ่งนอกจากจะรับสัญญาณคลื่นวิทยุจากสถานีวิทยุทั่วไปทั้งในระบบเอฟเอ็มและเอเอ็มแล้ว ชาวด์ทีวีสามารถรับสัญญาณวิทยุของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆได้ด้วย ยกเว้นไอทีวี และยังมีคุณสมบัติที่ดีเช่นเดียวกับสื่อประเภทวิทยุ คือ

ประการที่ 1 สามารถพกพานำติดตัวไปได้สะดวก รับฟังได้ทุกสถานที่

ประการที่ 2 ราคาต่ำกว่าเครื่องรับโทรทัศน์ทั่วไป

ประการที่ 3 ขณะรับฟังสามารถปฏิบัติงานหรือประกอบกิจกรรมต่างๆไปด้วยได้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ชาวด์ทีวี จะมีลักษณะการใช้ดังนี้

1. ใช้พกพาไปฟังในที่ต่างๆ อาทิ ในที่พัก ห้องนั่งเล่น ขณะรับประทานอาหาร และนอกที่พักระหว่างนั่งรถทำธุระบางอย่าง ขณะอยู่ประจำที่หรือเดินจำหน่ายสลาก ขณะพักเที่ยงในที่ทำงาน ก็สามารถหยิบมาฟังได้ รวมทั้งในขณะที่เดินทางด้วย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เมื่ออยู่ในบ้านมักจะรับชมจากเครื่องรับโทรทัศน์ แต่เมื่อออกนอกบ้านจึงจะใช้ชาวด์ทีวี อาทิ

“ ถ้าอยู่บ้านจะดูทีวี แต่ข้างนอกจะฟังชาวด์ทีวี ขายถึงวันต้นๆกลับเร็ว 6.00-7.00 โกลัวันออกจะกลับ 2.00-3.00 ทุ่ม เวลาเดินทางใช้มอเตอร์ไซด์รับจ้าง บางครั้งจะฟังระหว่างเดินทาง ”

“ ถือทีวีชาวด์ติดตัวไปด้วยตลอด 8 โมงขึ้นไปเปิดไปเรื่อยถึงเที่ยง ทีวีชาวด์ ฟังทั้งในห้องพักและที่อื่น ”

2. ใช้ฟังส่วนตัว ในกรณีที่ไม่มีเครื่องรับโทรทัศน์ในห้องนอนส่วนตัว เนื่องจากการรับชมโทรทัศน์โดยส่วนใหญ่มักเป็นการชมร่วมกันทั้งครอบครัวในห้องนั่งเล่นหรือห้องรับแขก แต่เมื่อกลุ่มตัวอย่างต้องการรับฟังรายการที่แตกต่างออกไป หรือเมื่อต้องการพักผ่อนอยู่ในห้องนอนเป็นส่วนตัวก็จะใช้ชาวด์ทีวีเป็นส่วนใหญ่ อาทิ

“ ชอบชาวด์ทีวีมากกว่าการดูโทรทัศน์ ฟังทุกวัน กลางคืน ที่บ้าน ส่วนใหญ่ฟังทีวีชาวด์คนเดียว ที่บ้านก็เปิดแต่ไม่ได้ลงไปดูด้วย ทำอย่างอื่นไปด้วย ไม่ค่อยได้เอาไปฟังนอกบ้าน ฟังในห้องนอน ไม่มีรายการเฉพาะ เปิดไปเรื่อย ๆ ”

“ ถ้าอยู่ในห้องมักจะฟังทีวีชาวด์มากกว่า เวลาทานข้าวร่วมกันถึงดูจากเครื่องด้วยกัน ทีวีชาวด์ เลย 3 ทุ่ม เข้านอน เป็นส่วนตัว เพลงสุนทราภรณ์ สัมภาษณ์ รายการพิเศษ เจาะใจ หรือจันทร์กระจิบ ”

3. กลุ่มเด็กนักเรียนประจำ และกลุ่มผู้ฝึกอาชีพตามศูนย์ฝึกอาชีพต่างๆ บางครั้งจะไม่สะดวกในการรับชมโทรทัศน์ร่วมกับเพื่อนๆ เนื่องจากความต้องการในการรับชมรายการแตกต่างกัน และรับชมได้เฉพาะตามตารางเวลาที่กำหนดไว้เท่านั้น ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจะนิยมใช้ชาวด์ทีวีมากกว่า เนื่องจากราคาถูกกว่าเครื่องรับโทรทัศน์ และการใช้งานสะดวกคล่องตัวมากกว่า อาทิ

“ อยู่ร.ประจำ เมื่อก่อนที่อยู่อู่ข้างล่างก็เปิดแต่เช้าได้ เดี่ยวนี้ย้ายขึ้นไปอยู่ข้างบนห้องนอนให้ดูได้ตั้งแต่หกโมงเย็นขึ้นไป ดูไม่ได้วันธรรมดา เสาร์อาทิตย์ก็ไม่มี ฟังเพลง ทีวีชาวด์เอา ”

4. ในขณะที่ฟังรายการจากชาวดีทีวี กลุ่มตัวอย่างสามารถทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วย เช่น ทำงาน ทำกิจกรรมส่วนตัว อาบน้ำแต่งตัว ทำงานอดิเรก งานบ้าน การบ้าน งานที่ค้างคั้งจากที่ทำงาน เป็นต้น

“ ฟังขณะทานข้าว ขณะอยู่ในห้องนั่งเล่น หรือในห้องส่วนตัว ทำอย่างอื่นไปด้วย ไม่ค่อยได้เอาไปฟังนอกบ้าน ”

“ ชาวดีทีวีที่ใช้ฟังไม่ใช่ ชาวดีเบอท์ จะเปิดแล้วเอามาจ่อที่หู ไม่ชอบใช้ชาวดีเบอท์ เพราะกลัวว่ามีเสียงภายนอกเรียกเราจะไม่ได้ยิน ไม่รู้ว่าลูกค้าเรียกจะซื้อสลาก เราฟังไปพร้อมๆเพื่อนด้วยกันได้ ”

- ในสัปดาห์หนึ่งๆท่านดูโทรทัศน์บ่อยครั้งเพียงใด

ความบ่อย	จำนวน	ร้อยละ
ทุกวัน	44	81.5
5-6 วัน	2	3.7
3-4 วัน	3	5.5
1-2 วัน	5	9.3
นานๆที	0	0
รวม	54	100.0

- ท่านดูโทรทัศน์ที่ใดเป็นประจำ

สถานที่เปิดรับ	จำนวน
ที่พัก	50
ที่ทำงาน	5
เดินทาง	2
บ้านเพื่อน	1

● ปกติท่านดูโทรทัศน์ร่วมกับผู้ใด

ชมกับใคร	จำนวน
คนเดียว	25
ครอบครัว	38
เพื่อน	9

จาก 3 ตารางข้างต้นจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 81.5 เปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์เป็นประจำทุกวันเช่นเดียวกับคนทั่วไป และปกติจะเปิดรับสื่อประเภทนี้ในที่พักอาศัย เปิดรับร่วมกับคนในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นผู้ที่ยังไม่มีครอบครัวและหรืออาศัยอยู่เพียงลำพัง

● ขณะดูโทรทัศน์ท่านสอบถามรายละเอียดจากผู้เข้าร่วมชมอยู่ด้วยหรือไม่

สอบถามขณะชมรายการ	จำนวน	ร้อยละ
ถาม	22	40.7
ไม่ถาม	32	59.3
รวม	54	100.0

จากตารางข้างต้น จะเห็นว่าในขณะที่ชมโทรทัศน์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักจะไม่สอบถามรายละเอียดจากผู้เข้าร่วมชมอยู่ด้วย ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากสาเหตุหลายประการ อาทิ

1. กลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีความตั้งใจหรือความสนใจในรายการที่ชมมากนัก อาจชมตามสมาชิกอื่นในครอบครัวไปเนื่องจากอยู่ในช่วงเวลาว่างพักผ่อน หรือทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วยจึงไม่ได้ให้ความสนใจมากนัก แคฟังผ่านๆ เท่านั้น
2. มีความเข้าใจในรายการที่ชมอยู่แล้ว เป็นรายการที่เข้าใจง่าย สื่อด้วยเสียงมากกว่าภาพ อาทิ รายการเพลง รายการสนทนา เป็นต้น
3. คนที่ร่วมชมอยู่ด้วยไม่ชอบอธิบายให้ฟัง ดังนั้นถึงแม้จะไม่เข้าใจ แต่ก็จะไม่ถาม เนื่องจากไม่มีคนอธิบายให้ฟัง

- ปกติใครเป็นผู้เลือกรายการที่ดู หรือ ใครเป็นผู้กำหนดการเปลี่ยนรายการ / ช่อง

ผู้เลือกรายการที่ชม	จำนวน
ตนเอง	36
ครอบครัว	26
เพื่อน	6

- หากตัวท่านเป็นผู้เลือกดูรายการเอง ท่านใช้วิธีใดเลือกรายการที่ดูเป็นส่วนใหญ่

การเลือกชม	จำนวน
เลือกชมรายการที่ติดตามประจำ	34
เลือกชมเวลาที่สะดวก	21
ชมตามที่มีผู้อื่นเปิดชมอยู่ก่อน	14

จากตารางทั้งสองข้างต้นจะเห็นว่าในการรับชมรายการโทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งจะเป็นผู้เลือกรายการที่ชมเอง ในขณะที่อีกครึ่งหนึ่งมักจะชมไปตามที่สมาชิกอื่นในครอบครัวหรือเพื่อนเป็นผู้กำหนดเลือกรายการที่จะชม

สำหรับพฤติกรรมการเลือกรายการที่จะชมนั้น กว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างมักจะเลือกชมรายการที่ติดตามเป็นประจำ ซึ่งหมายความว่า จะเปิดรับชมในเวลาเดิมๆ เป็นประจำด้วยเช่นกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างอีกกว่าครึ่งจะชมในเวลาที่ไม่สะดวกหรือที่คนอื่นชมอยู่ก่อนแล้วจึงมาร่วมชมด้วย ทั้งนี้เนื่องจาก เวลาทำงานที่ไม่แน่นอน จึงมีเวลาว่างที่จะเปิดรับสื่อได้ไม่แน่นอนเช่นกัน สะดวกเมื่อไรจึงค่อยเปิดรับชม หรือกลุ่มตัวอย่างบางคนเปิดเครื่องรับโทรทัศน์เองไม่เป็น หรือไม่สนใจพอที่จะเปิดรับชมเอง ว่างเมื่อไรและเห็นคนอื่นเปิดรับชมอยู่ ก็เข้ามาร่วมชมด้วย ถ้าเห็นว่าน่าสนใจก็ชมต่อ แต่ถ้าไม่น่าสนใจก็ไม่ชม หันไปทำกิจกรรมอย่างอื่นแทน

- ท่านมักดูโทรทัศน์ในวันใดมากที่สุด

วันที่พียงมาก	จำนวน	ร้อยละ
วันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์)	6	11.1
วันหยุด (เสาร์-อาทิตย์)	27	50.0
พอกๆกัน	21	38.9
รวม	54	100.0

จะสังเกตได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อโทรทัศน์ในวันธรรมดาค่อนข้างน้อย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดประกอบอาชีพ ไม่ได้ว่างงาน ดังนั้นถึงแม้จะรับชมโทรทัศน์ทุกวัน แต่ก็รับชมได้จำกัดเฉพาะช่วงเย็นเป็นส่วนใหญ่ แต่เมื่อถึงวันหยุดเสาร์อาทิตย์ก็จะมีเวลาเปิดรับสื่อประเภทนี้มากขึ้นเป็นปกติเช่นเดียวกับคนทั่วไป แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ามีกลุ่มตัวอย่างถึงเกือบร้อยละ 40 ที่รับชมโทรทัศน์ในวันธรรมดาและวันหยุดในปริมาณพอกๆกัน ทั้งนี้เนื่องจากมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งที่ทำงานสัปดาห์ละ 7 วัน คือไม่มีวันหยุด หรือมีวันหยุดแต่ไม่ได้เจาะจงเฉพาะต้องเป็นวันเสาร์อาทิตย์ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากลักษณะของอาชีพหลักและอาชีพเสริมที่ทำอยู่ หรือมีความสนใจในการเปิดรับสื่อหรือทำกิจกรรมอย่างอื่นมากกว่า ดังนั้นจึงมีการเปิดรับสื่อประเภทนี้ในวันหยุดพอกๆกับในวันธรรมดาไม่ได้เพิ่มขึ้นแต่อย่างใด

- ในวันธรรมดาท่านดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาใดบ้าง

ช่วงเวลาที่รับชมวันธรรมดา	จำนวน
0.00 - 3.00 น.	0
3.00 - 6.00 น.	1
6.00 - 9.00 น.	6
9.00 - 12.00 น.	4
12.00 -15.00 น.	10
15.00 - 18.00 น.	10
18.00 - 21.00 น.	49
21.00 - 24.00 น.	19

จากตารางข้างต้น จะสังเกตเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะรับชมรายการโทรทัศน์ในช่วงเวลาเย็นถึงค่ำ ซึ่งเป็นเวลาที่คนทำงานส่วนใหญ่จะกลับถึงบ้านแล้ว และใช้เวลาในช่วงดังกล่าวพักผ่อน รับประทานอาหาร พูดคุยร่วมกับสมาชิกในครอบครัวไปด้วย

ส่วนในเวลาอื่น ๆ คือช่วงระหว่างเช้าถึงเย็น จะมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งที่เปิดรับสื่อโทรทัศน์ กลุ่มดังกล่าวนี้พอจะแบ่งได้เป็น 2 พวกคือ

กลุ่มเด็กนักเรียน ที่ดูโทรทัศน์ก่อนไปโรงเรียน และกลับจากโรงเรียนในช่วงบ่ายก็จะเริ่มดูอีกครั้ง หรือนักเรียนสายพาณิชย์ที่มีเรียนเป็นรอบ อาจจะเรียนรอบเช้าหรือเรียนรอบบ่ายก็จะมีเวลาครึ่งวันในการเปิดรับสื่อประเภทนี้ได้

กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ อาทิ จำหน่ายสลาก นวดแผนไทย พยากรณ์ดวงชะตา ซึ่งสามารถทำงานที่บ้าน ทำงานเฉพาะเวลาที่มีลูกค้า หรือสามารถเลือกวันและเวลาทำงานได้เอง กลุ่มตัวอย่างเหล่านี้จึงสามารถเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ในระหว่างวันได้

- ในวันหยุดทำนดูโทรทัศน์ในช่วงเวลาใดบ้าง

ช่วงเวลาที่รับชมวันหยุด	จำนวน
0.00 - 3.00 น.	1
3.00 - 6.00 น.	3
6.00 - 9.00 น.	13
9.00 - 12.00 น.	18
12.00 -15.00 น.	23
15.00 - 18.00 น.	13
18.00 - 21.00 น.	43
21.00 - 24.00 น.	23

เมื่อเปรียบเทียบตารางข้างต้นกับตารางก่อนหน้า จะเห็นได้ว่าในวันหยุดเสาร์อาทิตย์ กลุ่มตัวอย่างจะสนใจเปิดรับชมโทรทัศน์ในช่วงเช้าตั้งแต่ 6.00 น.ไปจนถึงช่วงบ่าย 15.00 น. เพิ่มมากขึ้นกว่าในวันธรรมดาอย่างเห็นได้ชัด

- โดยเฉลี่ยท่านดูโทรทัศน์ครั้งละนานเท่าใด

พียงานครั้งละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ชั่วโมง	12	22.2
1 ชั่วโมง - 2 ชั่วโมง	21	38.9
2 ชั่วโมง - 3 ชั่วโมง	17	31.5
3 ชั่วโมง - 4 ชั่วโมง	4	7.4
รวม	54	100.0

- โดยเฉลี่ยในแต่ละวันท่านดูโทรทัศน์นานเท่าใด

พียงวันละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ชั่วโมง	9	16.7
2 ชั่วโมง	16	29.6
3 ชั่วโมง	15	27.8
4 ชั่วโมง	6	11.1
5 ชั่วโมง	5	9.3
6 ชั่วโมง	1	1.9
7 ชั่วโมง	1	1.9
8 ชั่วโมง	1	1.9
รวม	54	100.0

จากตารางทั้งสองข้างต้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการชมโทรทัศน์ติดต่อกันเฉลี่ยประมาณ 2 ชั่วโมง และจะไม่เกิน 3 ชั่วโมง ซึ่งเป็นเวลาที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ในการเปิดรับชมรายการต่างๆในวันธรรมดาช่วงเย็นถึงค่ำนั่นเอง

- ลักษณะการดูโทรทัศน์

ลักษณะการชม / ฟัง	จำนวน
ชมอย่างตั้งใจตลอดเวลาที่เปิด	27
ชมเฉพาะรายการหรือช่วงที่สนใจ	24
เปิดไว้เป็นเพื่อน ไม่ค่อยได้ตั้งใจชม	6

- กิจกรรมในขณะที่ดูโทรทัศน์

กิจกรรมในขณะที่ชม / ฟังโทรทัศน์	จำนวน
ไม่ได้ทำอะไร	34
ทานอาหาร	14
งานบ้าน	11
กิจกรรมส่วนตัว	8
ทำงาน	6
พูดคุย	5
เขียนหนังสือ / ทำการบ้าน	4
ทานของว่าง	2
อ่านหนังสือ	1
ดูภาพ	1
เล่นกีตาร์	1
เดินทาง	1

จากตารางทั้งสองข้างต้น ในตารางแรกจะเห็นว่าประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่เปิดเครื่องรับโทรทัศน์อยู่จะไม่ได้ตั้งใจชมรายการอยู่ตลอดเวลา เมื่อดูจากตารางถัดมาจะเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้ไม่ได้สนใจรับชมตลอดเวลาเนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วยในขณะที่ชมโทรทัศน์นั่นเอง ซึ่งกิจกรรมต่างๆเหล่านั้นจะดึงความสนใจไปเป็นช่วงๆ และแสดงให้เห็นว่าครึ่งของกลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยได้ให้ความสนใจกับการเปิดรับสื่อประเภทนี้ อย่างจริงจังเท่าใดนัก คือ สนใจที่จะเปิดรับชม แต่เนื่องจากธรรมชาติของรายการโทรทัศน์มัก

เน้นให้ความสำคัญเป็นหลัก เป็นสื่อเพื่อความบันเทิง จึงทำให้ผู้ชมรู้สึกผ่อนคลาย รับชมอย่างสบายๆ ไม่จำเป็นต้องจดจ่อใส่ใจกับการเปิดรับเนื้อหาสาระต่างๆมากนัก

- สถานีโทรทัศน์ช่องใดที่รับได้

สถานีโทรทัศน์ที่รับได้	จำนวน
ช่อง 3	48
ช่อง 5	54
ช่อง 7	54
ช่อง 9	54
ช่อง 11	54
ไอทีวี	31

จากตารางจะเห็นว่า มีบางสถานีที่เครื่องรับโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถรับคลื่นสัญญาณได้ คือ ช่องไอทีวี และช่อง 3 ปัจจัยการรับสัญญาณคลื่นดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลต่อการเปิดรับและความสนใจในด้านรายการของกลุ่มตัวอย่าง เพราะหมายถึงว่าหากไม่สามารถรับคลื่นของสถานีใดได้ ก็จะทำให้ไม่สามารถรับชมรายการของสถานีดังกล่าวได้ ทางเลือกก็จะน้อยลง จำต้องรับชมรายการจากสถานีที่รับคลื่นได้เท่านั้น

- สถานีโทรทัศน์ช่องใดที่ท่านดูเป็นประจำ

สถานีโทรทัศน์ที่ชมประจำ	จำนวน
ช่อง 3	22
ช่อง 5	7
ช่อง 7	25
ช่อง 9	11
ช่อง 11	6
ไอทีวี	15

จากตารางข้างต้นหากจัดอันดับความสนใจในการเปิดรับชมรายการจากสถานีต่างๆของกลุ่มตัวอย่างจากความสนใจมากไปน้อยได้ดังนี้ สถานีช่อง 7 ช่อง 3 ช่องไอทีวี ช่อง 9 ช่อง 5 และช่อง 11 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ว่าจะมีกลุ่มตัวอย่างที่เครื่องรับไม่สามารถรับสัญญาณคลื่นของช่อง 3 และไอทีวีได้อยู่จำนวนหนึ่ง แต่สถานีทั้งสองช่องกลับได้รับความสนใจเปิดรับชมอยู่ในอันดับต้นๆเลยทีเดียวนี่ ซึ่งผิดกับอีกสามสถานี คือช่อง 5 ช่อง 9 และช่อง 11 ที่เครื่องรับโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างทุกคนรับสัญญาณคลื่นได้ แต่กลับมีปริมาณการเปิดรับที่ค่อนข้างน้อยมากเมื่อเทียบกับอีกสามสถานีแล้ว

- เหตุผลที่ทำนดูสถานีโทรทัศน์ดังกล่าวเป็นประจำ

เหตุผลที่ชมสถานีดังกล่าวเป็นประจำ	จำนวน
ชมตามที่สมาชิกในครอบครัวเปิดไว้	10
ชมตามที่เพื่อนร่วมงานเปิดไว้	3
เป็นสถานีที่ทำรายการที่น่าสนใจ	12
ติดตามรายการที่ชอบ	33
รับภาพได้ชัดเจน	3
ความเคยชิน	1
โฆษณาบ่อย	1

จากตารางข้างต้น จะเห็นถึงสาเหตุหลักที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเปิดรับรายการจากบางสถานีเป็นประจำ นั่นคือ ติดตามรายการที่ชอบ แสดงให้เห็นว่าลักษณะการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเป็นการเปิดรับชมรายการที่ตนชื่นชอบและติดตามเป็นประจำ มากกว่าที่จะชมอย่างสะเปะสะปะรายการใดก็ได้ หรืออย่างน้อยก็เป็นการเปิดรับชมในรายการประเภทที่ตนสนใจ

- ทำนดูรายการโทรทัศน์แต่ละประเภทดังต่อไปนี้บ่อยเพียงใด (ผู้วิจัยจัดอันดับตามความถี่แล้ว)

ประเภทรายการ ข่าวสาร	ความบ่อย	ประเภทรายการ ความรู้	ความบ่อย	ประเภทรายการ บันเทิง	ความบ่อย
ข่าวการเมือง	3.51	สารคดีความรู้	2.66	ละคร	2.68
ข่าวเศรษฐกิจ	3.48	การปกครอง	2.53	ทอล์คโชว์	2.57
ข่าวการศึกษา	3.37	สุขภาพอนามัย	2.51	เพลง ดนตรี	2.55
ข่าวบันเทิง	3.37	การศึกษา	2.48	ตลก	2.40
ข่าวสังคม	3.35	สิ่งแวดล้อม	2.46	ภาพยนตร์	2.33
ข่าวต่างประเทศ	3.35	วิทยาศาสตร์	2.44	กีฬา	2.22
ข่าวราชสำนัก	3.33	ธรรมะศาสนา	2.35	เกมโชว์	2.00
ข่าวการพัฒนา	3.27	กฎหมาย	2.29	แม่บ้าน	1.96
ข่าวอาชญากรรม	3.22	อาชีพ	2.25	การ์ตูน	1.87
ข่าวเกษตร	3.14	ศิลปวัฒนธรรม	2.21	รายการเด็ก	1.77
ข่าวกีฬา	3.14	ท่องเที่ยว	2.18		
ข่าวพยากรณ์	3.14	รายการสตรี	2.16		
ข่าวราชการ	3.11	ด้านดนตรี	2.14		
ข่าวบริการ	3.11	การเกษตร	2.14		
วิเคราะห์ข่าว	2.48				
อภิปรายสังคม	2.25				

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกรับชมรายการโทรทัศน์

1. สมาชิกในครอบครัว - ครอบครัวส่วนใหญ่จะมีโทรทัศน์ไว้ที่ห้องนั่งเล่นหรือห้องรับแขกเป็นส่วนใหญ่ และมีเพียงไม่กี่ครอบครัวเท่านั้นที่จะมีโทรทัศน์ส่วนตัวในห้องนอน ดังนั้นโทรทัศน์จึงมักเป็นสื่อที่ต้องใช้ร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว และการชมโทรทัศน์ก็มักจะเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัว และในแต่ละครอบครัวก็มักจะมีบุคคลหลักๆที่จะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกว่าจะชมรายการใด ซึ่งโดยส่วนใหญ่หากกลุ่มตัวอย่างมีบุตรหลานก็มักจะทำตามใจบุตรหลานให้เป็นผู้เลือกรายการที่จะชม และตนเองก็ชมตามไปด้วย หรือหากไม่มีบุตรหลาน ก็มักจะเป็นสมาชิกคนอื่น กลุ่มตัวอย่างหลายๆคนมักจะได้เป็นผู้ตัดสินใจหลักในการเลือกชมรายการ อาทิ

“ ดูการ์ตูนกับลูกเป็นหลัก ตามใจเขา ตอนเช้า 7 โมง เจ้าขุนทอง ดูกับลูก ตอนเย็นมีการ์ตูนตอนทุ่ม 2 ทุ่มกว่าก็ดู ปกติเลือกดูทีวีตามใจลูกเป็นหลัก ลูกเค้าก็ชอบดูก็เลยให้เค้าดูไป จะดูช่อง 7 มากที่สุด เพราะลูกเปิดทิ้งไว้ เวลาดูทีวีกับลูกจะตามลูก ลูกไม่ค่อยจะอธิบายให้ฟัง ต้องให้ถาม ก็มีถามบ่อย แต่ส่วนมากไม่ค่อยจะยุ่งกับเขา ให้เขาดูสบายๆ เช่น พวกละครทีวี เกมโชว์ แต่ชมนานๆครั้ง ”

“ ดูตามลูกๆและภรรยาเป็นส่วนใหญ่ รายการทีวีคนเลือกมักจะทำเสาะกันแม่กับลูก ผมไม่ค่อยเลือก นอกจากมวยและบอลห้ามใครยุ่ง ละครไม่ค่อยดู ยกเว้นคนในบ้านดูจะฟังตามไปด้วย ดูกับครอบครัวในห้องโถง บ้านที่ดูแต่ช่อง 7 ไม่ค่อยเปลี่ยนช่อง เพราะลูกดูละครมั้ง ดูตั้งแต่ 6 โมง -3 ทุ่ม ”

“ แนวหนักๆ ขำดูบ้าง คนในบ้านเปิดก็ดูไปกับเขา คนในบ้านแม่จะเป็นคนเปลี่ยนช่อง ผมชอบดูโฆษณา สวย แปลกดี แต่แม่เจอโฆษณาจะเปลี่ยนอยู่เรื่อย บางอันจบแบบห้วนๆเราก็อยากรู้อะไรนะ จะถามพ่อแม่ บางทีเค้าก็เปลี่ยนแล้วก็เลยไม่รู้ว่าจะอะไร ไม่ได้สนใจตัวสินค้า แต่สนใจวิธีการนำเสนอ ”

2. สัญญาณภาพและเสียง การแพร่ภาพและเสียงของสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ทั้งช่อง 3, 5, 7, 9 และไอทีวี ในเขตกรุงเทพมหานคร บางพื้นที่รับสัญญาณของบางสถานีได้ไม่ชัดเจน ซึ่งถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญส่งผลต่อการเลือกเปิดรับรายการของแต่ละสถานีด้วย อาทิ จากคำให้สัมภาษณ์ :

“ ช่อง 7 ภาพชัดสุดเลยดู จริงๆข่าวช่อง 3 เร็วกว่า แต่ภาพไม่ดี เลยต้องรอดูช่อง 7 มากสุด เพราะชัดสุด และขาวดี ชาวดีทีวีรับได้ทุกช่องยกเว้นช่อง 3 ไอทีวีรับไม่ได้ ”

“ ดูทีวี ช่อง 3 มากสุด เพราะภาพชัดสุด ชัดกว่าเคเบิลทีวีอีก ช่อง 5 ภาพไม่ชัด เสียงไม่ชัด ช่องอื่นภาพไม่ชัด ไอทีวีรับไม่ได้ ”

3. ประเภทของรายการ เนื่องจากมีรายการหลายประเภททางโทรทัศน์ที่แตกต่างไปจากรายการทางวิทยุ ทั้งในแง่เนื้อหา และการนำเสนอ รวมถึงความหลากหลายของรายการโทรทัศน์เองด้วย ซึ่งเป็นผลให้เกิดความน่าสนใจและความเข้าใจจากการรับชมแต่ละประเภทรายการแตกต่างกันไปในแต่ละสื่อ ปัจจัยดังกล่าวนี้ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีการเลือกรับชมรายการบางประเภทจากแต่ละสื่อต่างกัน อาทิ

“ รายการพวกตลกทางโทรทัศน์ดูแล้วสบายใจ ไม่ต้องไปนึกถึงภาพ แคฟังก็ตลกอยู่แล้ว ”

“ ข่าวทีวีเร็วกว่า สารคดี ความรู้รอบตัว ได้จากทีวีมากกว่า ชาวดีทีวีพกดติดตัวกลับบ้านไม่ทันก็ฟังเอา ฟังข่าวจากทีวีมากกว่าวิทยุ วิทยุจะฟังเพลง ชอบดูทีวี ต่างกับ

วิทยุ ได้ยินแต่ตอนพูด ทำทางไม่เห็น ความเข้าใจในการดูทีวีรายการสารคดี 80% ชาว 90% บันทึกลงน้อยกว่า "

4. การพากย์ รายการโทรทัศน์มีหลายประเภทที่ต้องมีการพากย์ อาทิ ภาพยนตร์ต่างประเทศ การ์ตูน สารคดี กีฬา รวมถึงการบรรยายแทรกบางช่วงที่มีอยู่ในรายการต่าง ๆ เป็นต้น การพากย์รายการต่าง ๆ เหล่านี้ของแต่ละรายการหรือของแต่ละสถานีจะมีลักษณะแตกต่างกันไป ซึ่งการพากย์นี้ก็ถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเปิดรับรายการใดๆ ของคนตาบอดเช่นกัน เพราะส่งผลต่อความเข้าใจในเนื้อหา และการสร้างอารมณ์ความรู้สึกที่ดึงดูดความสนใจ เกิดความสนุกสนานคล้อยตามได้ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ถึงรายการประเภทต่างๆ ของแต่ละสถานีดังนี้

" ชอบหนังจีน ช่อง 3 พากย์หนังจีนดีที่สุด เขาเหมือนพากย์เมื่อคนตาบอดไปด้วย ช่องอื่นก็พากย์พอได้ ไม่มีสอดแทรกเหมือนช่อง 3 กีฬาชอบทุกช่อง แต่ฟังจริงๆ ฟังช่อง 7 เพราะมีเยอะ และพากย์ดีกว่าช่องอื่น"

" ทีวีและวิทยุต่างกัน กีฬา มวย ทีวี ไม่เน้นพากย์ วิทยุ สะเอียดกว่า ชอบวิทยุมากกว่า รายการทไวไลท์โชว์ จะดูแค่ช่วงทอล์คโชว์ คุณไตรภพจะพูดว่า คุณผู้ชมดูสิครับภาพนี้ แล้วเค้าก็จะบรรยายไป เรายังจะเข้าใจ ก็ดูคนเดียวได้ "

" ชอบอยู่รายการหนึ่ง สะเก็ดข่าว โดยเฉพาะคนอย่างคุณพิษณุ นิลกลัด เยี่ยมมาก เวลาเค้าบอกว่าดูภาพนี้ครับ พอจบภาพเค้าจะบอกเลย เป็นภาพคุณสมัครแล้วมีงูเห่าล้อมรอบ พี่ว่าจิตใจเค้าคงจะท้อเพื่อคนตาบอด เพราะว่ามีกรบรรยาย แต่คนอื่นเค้าอาจจะยังไม่เข้าใจ บอกดูภาพนี้สิคะ ดูแล้วก็ศึกษากันเอาเองนะคะว่าใครคิดยังไง ซึ่งตรงนี้เราไม่รู้ว่ภาพอะไร "

ความเข้าใจในรายการประเภทต่างๆ

รายการแต่ละประเภททางโทรทัศน์จะประกอบไปด้วยเนื้อหา และรูปแบบที่แตกต่างกันไป ปัจจัยในเรื่องเนื้อหาและรูปแบบต่างๆ กันนี้ ส่งผลต่อความเข้าใจในระดับต่างๆ กันของผู้รับสารกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้ยินเสียงแต่มองไม่เห็นภาพที่นำเสนอออกมาทางสื่อโทรทัศน์ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทำให้สามารถแบ่งประเภทรายการ และรูปแบบการนำเสนอบางลักษณะที่ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในระดับที่มากและน้อยต่างกัน และต้องอาศัยสอบถามจากผู้รับชมอยู่ด้วยต่างกัน ดังนี้

1. ประเภทรายการที่เข้าใจยาก

1.1 รายการข่าว

ในการเปิดรับรายการประเภทข่าว ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะเข้าใจเนื้อหาสาระค่อนข้างมาก เนื่องจากมีการนำเสนอแบบเรียบๆ ง่ายต่อการเข้าใจ เป็นการรายงานข่าว เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งในรูปแบบการสรุปประเด็นสำคัญๆหรือการนำเสนอรายละเอียด โดยมีภาพและเสียงจากเหตุการณ์จริงประกอบ อย่างไรก็ตาม ข่าวประเภทอาชญากรรม ซึ่งเป็นข่าวที่ค่อนข้างกระตุ้นความสนใจของผู้ชม สำหรับกลุ่มตัวอย่างจะรู้สึกว่าข่าวอาชญากรรมเป็นข่าวที่ตนต้องการรายละเอียดมากขึ้น เพราะไม่สามารถเห็นภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ จึงเป็นข่าวที่จะสนใจสอบถามรายละเอียดจากคนรอบข้างบ่อยๆ ทั้งนี้รวมไปถึงข่าวอื่นๆที่มีภาพเร้าความสนใจด้วยเช่นกัน ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง อาทิ

“ สาระสำคัญที่สนใจก็จะถามเพื่อนว่าเป็นภาพอะไรบนจอ เช่น ข่าวอาชญากรรม รายการที่ดูยากมักจะทำถาม ข่าวอาชญากรรม บางข่าวมีแต่ภาพเป็นส่วนใหญ่ ”

“ ถ้าเป็นข่าวที่ตื่นเต้นจะถามว่าภาพอะไร หรือบางครั้งข่าวน่าตื่นเต้น ก็จะช่วยบรรยายออกมาเอง แต่ส่วนใหญ่ก็ดูรู้เรื่องเอง ที่ถามมากที่สุดเรียงตามลำดับ ก็ข่าวบันเทิง และสารคดี ”

“ ข่าวที่ไม่เข้าใจ คนกระโดดตึก “ไม่รู้ว่าใครคว่ำ ตกยังไง พยากรณ์อากาศบางช่วงไม่บรรยาย ขึ้นภาพเฉยๆ และมีตัวหนังสือประกอบ บางช่วงของข่าวสมท ที่เป็นตัววิ่งอย่างเดียว หุ่น ขึ้นอยู่ได้ภาพ เราไม่รู้เรื่อง ”

นอกจากนั้น รายการข่าวที่สอดแทรกความบันเทิงอย่าง รายการสะกิดข่าว กลุ่มตัวอย่างหลายคนก็วิจารณ์ว่า ไม่ค่อยเข้าใจ ต้องการให้มีการอธิบายเพิ่มเติม เพราะที่เป็นอยู่มักนำเสนอแต่ภาพเป็นส่วนใหญ่ อาทิ

“ รายการข่าวถ้าไม่เข้าใจจริงๆก็จะถามทางบ้าน เช่น สะกิดข่าวมุขเค้าเป็นยังไง แต่พิธีกรเค้าก็พยายามจะบอกเหมือนกัน ทำนรมด.คนนี้เป็นอย่างไร แต่บางทีเค้าลืมนั่งก็ไม่บอก ”

“ สะกิดข่าว มีแต่ภาพ ไม่ค่อยมีคนพูดสรุปเท่าไร น่าจะมีคนพูดบรรยายว่ากำลังทำอย่างนั้นอย่างนี้อยู่ แต่เฉพาะคนอย่างคุณพิษณุ นิลกลัด เยี่ยมมาก เวลาเค้าบอกว่าดูภาพนี้ครับ พอจบภาพเค้าจะบอกเลย เป็นภาพคุณสมักรแล้วมีงูเห่าล้อมรอบ พี่ว่าจิตใจเค้าคงจะทำเพื่อคนตาบอด เพราะว่ามีคนบรรยาย แต่คนอื่นๆเค้าอาจจะยังไม่เข้าใจ บอกดูภาพนี้สิคะ ดูแล้วก็ศึกษากันเอาเองนะคะว่าใครคิดยังไง ซึ่งตรงนี้เราไม่รู้ว่าเป็นภาพอะไร ”

1.2 รายการเกมส์โชว์

รายการเกมส์โชว์เป็นรายการประเภทบันเทิงที่มีเกมส์การแข่งขันเป็นหลักและพยายามสร้างความเร้าใจ ชวนติดตาม ดึงความสนใจของผู้ชมให้มีส่วนร่วมลุ้นไปกับผู้ร่วมแข่งขันในรายการอยู่ตลอดเวลา ร่วมเล่นเกมที่มีกฎกติกาวิธีการเล่นต่างกันไป เสมือนเป็นส่วนหนึ่งของรายการ หรือเข้ามามีส่วนร่วมกับทางรายการโดยโทรศัพท์เข้าไปร่วมตอบปัญหา หรือทายผลการแข่งขันหรือส่งชิ้นส่วนเข้าร่วมในการจับสลากรางวัลผู้โชคดีที่บ้าน เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้สัมภาษณ์ว่ารายการประเภทเกมส์โชว์เป็นรายการประเภทหนึ่งที่ชมไม่ค่อยรู้เรื่อง เข้าใจยาก จึงทำให้ไม่สนใจที่จะเปิดรับรายการประเภทนี้

“ ไม่ชอบดูเกมส์โชว์ ดูไม่ค่อยรู้เรื่อง ดูไม่เห็น เพราะต้องอาศัยภาพ ไม่รู้ว่าเปิดป้ายอะไร บางเกมก็ค่อนข้างยุ่งยาก เอารูปดารามาให้ทาย โดยติดโน้มนัดนี้เข้าไปแล้วดึงออกทีหลัง ให้สับสนว่าน่าจะเป็นใคร ”

“ เกมส์โชว์ดูไม่รู้ทั้งหมด ก็มีถามคนอื่นบางโอกาส ถ้าเป็นจุดสนใจตื่นเต้นก็จะถาม มีคนอธิบายบ้าง ”

นอกจากเรื่องของการติดตามทำความเข้าใจเนื้อหาของรายการที่ดำเนินไปแล้ว การที่กลุ่มตัวอย่างจะเข้ามามีส่วนร่วมกับเกมส์โชว์บางรายการก็ทำได้ไม่ความสะดวก เนื่องจากผู้ดำเนินรายการไม่บอกที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ เพียงแต่ขึ้นเป็นตัวหนังสือที่หน้าจอ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างก็ไม่สามารถอ่านเอง ต้องอาศัยผู้อื่นช่วย ทั้งนี้รวมไปถึงรายการอื่นๆเช่นกันที่ต้องการให้ผู้ชมเข้ามามีส่วนร่วมกับทางรายการ แต่ไม่อำนวยความสะดวกให้กับผู้ชมที่เป็นกลุ่มคนตาบอด อาทิ

“ เล่นเกมส์ ถามคำถาม ไม่บอกที่อยู่ พูดแต่ว่าส่งมาตามนี้ๆ แล้วมีแต่ตัวหนังสือให้ดู น่าจะพูดว่าส่งมาตามที่อยู่นี้ ดูปณ.อะไร การเล่นเกม ทายปัญหา ทายผล ไม่พูดเบอร์ขึ้นหน้าจอ ขึ้นเบอร์โทรศัพท์ ไม่รู้เบอร์อะไร ไม่มีใครบอก ”

“ รายการทั่วไปไม่คำนึงถึงคนตาบอด ทำให้ดูลำบาก เช่น อธิบายเป็นตัวหนังสือที่อยู่ เบอร์โทร มองไม่เห็นอ่านยากสำหรับคนสายตาเลือนราง เราก็ไม่รู้ถ้าขึ้นแต่ที่หน้าจอ อย่างรายการบ้านเลขที่ 5 ที่อยู่ติดต่อกันแต่บนจอ ต้องหากคนมาอ่านให้ฟัง ”

1.3 รายการสารคดี

เป็นที่น่าสังเกตว่ารายการประเภทสารคดี สำหรับกลุ่มตัวอย่างประมาณ 50% ที่รู้สึกว่าเป็นรายการประเภทที่ชมไม่ค่อยเข้าใจ แต่อีก 50% จะรู้สึกว่าเป็นรายการประเภทที่ชมเข้าใจ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ที่เป็นดังนี้อาจเกิดจากคุณลักษณะของรายการสารคดีบางประการ กล่าวคือ

1. รายการสารคดีเป็นรายการที่มีเนื้อหาค่อนข้างกว้างหลากหลาย อาจต้องอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมาของผู้ชมในการทำความเข้าใจเนื้อหาบางเรื่องด้วย
2. รายการประเภทสารคดีสามารถนำเสนอด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับเวลาในการออกอากาศ และเนื้อหาที่นำเสนอ จึงอาจให้น้ำหนักกับการนำเสนอด้วยภาพหรือด้วยเสียงบรรยายรายละเอียดที่ต่างกันไป

ดังนั้นสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่ารายการประเภทสารคดีดูไม่ค่อยเข้าใจ เนื่องจากมีภาพมาก คำอธิบายไม่ละเอียดพอ ไม่มีพื้นความรู้หรือประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ อาทิ

“ รายการที่วิมมีสำหรับคนตาดี รายการที่ฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง มีภาพเยอะ ดูภาพไม่ค่อยทัน ตาไปไม่ทัน เช่น สารคดีต่างๆ ป่าไม้ อย่างสถานที่ท่องเที่ยวไม่รู้ว่ามีอะไรอยู่ตรงไหน บรรยายน้อย สารคดีไม่ละเอียด เรื่องสีจะตาม เช่น นกสีอะไร คล้ายนกอะไร พวกสัตว์รูปร่างอย่างไร หรือดาราศาสตร์ เช่น กลุ่มดาวตก ให้คนอธิบาย ถ้ามีรายละเอียดบรรยายภาพก็ดี ”

“ สารคดีดูบ้าง เราไม่รู้ตัวที่เค้าพูดถึงเราไม่เคยเห็นตอนตาดีก็จะไม่ค่อยสนใจ แต่ถ้าเคยเห็นก็สนใจตามเดิม สารคดีตามน้อยหน่อย ไม่ค่อยเข้าใจ ส่วนใหญ่เป็นภาพ ก็จะตาม แต่ตามน้อย เพราะไม่ค่อยถนัด สารคดีพวกวิทยาศาสตร์ เข้าใจน้อย พื้นฐานความรู้น้อย ”

“ รายการที่ดูไม่ค่อยรู้เรื่องอย่างพวกจิสต์ฟเวอรี ตอนนี้ให้ดูก็ยังไม่รู้เรื่อง เค้าบรรยายแต่พอหมดก็เงียบให้ดูภาพ แล้วพูดขึ้นมาใหม่ เป็นอย่างนั้น เราก็ไม่รู้ว่ามีอันคืออะไร แต่ก็คิดว่าไม่มีปัญหา ก็ฟังเท่าที่เค้าบรรยาย ถ้าสนใจตรงไหนจะถามเอง เวลาเงียบๆ แต่ส่วนใหญ่จับรายละเอียดเอาเอง ถ้าสนใจตรงไหนจะถามเอง เวลาเงียบๆ แต่ส่วนใหญ่จับรายละเอียดเอาเอง ”

1.4 ภาพยนตร์

รายการภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ เนื่องจากคุณลักษณะของภาพยนตร์ส่วนใหญ่เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวใดๆออกมาในลักษณะที่สมจริงใกล้เคียงกับชีวิตจริง และมีการดำเนินเรื่องที่กระชับรวดเร็ว ใช้เวลาตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบอยู่ในเวลาจำกัดเพียงประมาณ 90 นาทีถึง 120 นาทีเท่านั้น ลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้ยากต่อการติดตามเรื่องให้ทันและการทำความเข้าใจ อีกทั้งภาพยนตร์ก็ยิ่งแบ่งออกเป็นหลายประเภท บางประเภทก็ยากต่อการรับชมและทำความเข้าใจ ติดตามเนื้อเรื่อง เช่น ภาพยนตร์ประเภทต่อสู้ ผจญภัย ซึ่งมักจะมีท่าทางการกระทำต่างๆเป็นหลักมากกว่าจะมีบทสนทนา แต่ภาพยนตร์บางประเภทก็ดูเข้าใจได้ง่ายกว่า อาทิ ภาพยนตร์ประเภทดราม่า

ซึ่งมักจะมีการดำเนินเรื่องที่ไม่โลดโผนนัก มีบทสนทนาดูค่อนข้างมาก และลักษณะโดยทั่วไป ภาพยนตร์เป็นสื่อที่เน้นให้ความสำคัญกับการใช้ภาพเพื่อสื่อความหมายในการถ่ายทอดเรื่องราวค่อนข้างมาก จึงถือได้ว่าเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่กลุ่มผู้มีความบกพร่องทางสายตาเข้าถึงได้ยาก ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง :

“ ไม่อยากดูเพราะไม่ได้รายละเอียด แสดงท่า เจ็บๆ กับคนตาบอดน่าจะอธิบายให้ฟังรู้เรื่องเหมือนรายการวิทยุ รายการทีวีมักจะบอกเป็นแบบนี้แล้วดูเอา ถ้ามีเสียงบรรยายแทรกเหมือนที่ทำภาษาไปให้คนใบ้ฟังน่าจะดี น่าจะมีเสียงบรรยายภาพเป็นความจำเป็น เวลาดูหนังดูละครก็จะถามว่าตอนนี้กำลังทำอะไรกันอยู่ ดูทีวีกับภรรยา ให้อธิบายให้ฟังประเภทภาพยนตร์ ละคร หนังสือ หนังสือฝรั่งสืบสวนตื่นเต้นมีแต่เสียงดนตรีตื่นเต้น เราก็อยากรู้ เราก็จะถามรายละเอียดให้เค้าช่วยอธิบายเวลาดูหนังดูละครก็จะถามว่าตอนนี้กำลังทำอะไรกันอยู่ ดูทีวีกับภรรยา ให้อธิบายให้ฟังประเภทภาพยนตร์ ละคร หนังสือ หนังสือฝรั่งสืบสวนตื่นเต้นมีแต่เสียงดนตรีตื่นเต้น เราก็อยากรู้ เราก็จะถามรายละเอียดให้เค้าช่วยอธิบาย ”

“ ไม่ชอบดูภาพยนตร์ทางทีวี ไม่ค่อยรู้เรื่อง รายการทีวี ที่เป็นหนังจะได้รับข่าวสารน้อยมาก เป็นภาพเป็นส่วนใหญ่ รับได้ประมาณไม่ถึง 30% ดูไม่ค่อยรู้เรื่อง อย่างพวกหนังสือ แอ็คชั่นเยอะ บางช่วงเจ็บบๆไป ไม่รู้ว่าทำอะไรกัน ”

“ ก่อนตาบอดดูทีวี หนังสือ โอ้อมากกว่าตอนนี้ เมื่อก่อนตอนมองเห็นดูบิกซีนี่มาเดี๋ยวนี้ไม่ได้ดู เบื่อครับ แต่ก็เสียค่ายบ้าง มันเฉยๆ ดูน้อยลงเพราะดูไม่ค่อยสนุก ไม่ค่อยมีบทพูด ไม่รู้เรื่อง ”

1.5 ละคร

ละครโทรทัศน์ ถือว่าเป็นรายการโทรทัศน์ที่เป็นที่นิยมอย่างสูง และส่วนใหญ่ ออกอากาศในช่วงเวลาที่ดีที่สุดของวัน เป็นช่วงเวลาที่คนส่วนใหญ่กลับจากการทำงาน เป็นเวลาพักผ่อน ได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว และในช่วงเวลาดังกล่าวก็จะมีรายการละครให้เลือกรับชมในหลายช่องสถานี แต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนตาบอดจำนวนไม่น้อยที่รู้สึกว่าการละครเป็นรายการประเภทหนึ่งที่ดูเข้าใจยาก บางครั้งถึงกับไม่ได้บรรณาธิการชม ต้องอาศัยสอบถามรายละเอียดของภาพบนจอจากคนที่รับชมอยู่ด้วย และหากอยู่คนเดียวก็มักจะไม่ได้เปิดรับชมรายการประเภทนี้เท่าใดนัก เนื่องจากลักษณะธรรมชาติของละครเป็นเสมือนการจำลองภาพชีวิตจริง (realistic) มา ดังนั้นหลายๆเหตุการณ์ที่ดำเนินไปจึงเต็มไปด้วยอากัปกริยาท่าทาง การกระทำ และเหตุการณ์ที่ไม่มีบทบรรยาย อาจมีเพียงเสียงตามธรรมชาติ เสียงดนตรีประกอบ เพื่อความสมจริงและการสร้างอารมณ์ร่วมเท่านั้น ซึ่งสำหรับกลุ่มตัวอย่างทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจและติดตามเนื้อเรื่องที่กำลังดำเนินอยู่ ถึงแม้จะเป็นการดำเนินเรื่องที่ไม่รวดเร็ว

เร็วตั้งเช่นภาพยนตร์ก็ตาม จากคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

“ ละคร ภาพสวยๆเดินออกมาเราก็ไม่ค่อยทราบตรงนี้ ดูได้ไม่ละเอียดมาก เวลาดูทีวี บางทีก็ถาม ไม่มีใครก็ฟังผ่านๆไป ตามเช่น ภาพนี้เป็นยังไง มีน้ำ มีฟ้า พระท่านเจ้าคุณแก่ไปหน่อยแล้วอ้วนขึ้นนะ อยากได้ภาพที่ชัดเจน อย่างละครก็อยากรู้ว่าพระเอกหน้าตาเป็นยังไง ตัวละครอื่นยังไง เวลาตบกัน หน้าหันไปทางไหน จะถาม ”

“รายการประเภทที่ดูไม่เข้าใจ ต้องถามมาก ละคร เวลาดูละครถามคนข้างๆ ต้องการให้คนบรรยายบางบทบางตอน ถ้ามีคนนั่งอยู่ใกล้ๆก็จะถามว่า ทำอะไรกันอยู่ ตอนไม่มีเสียงคนพูด ให้ลูกอธิบายละครบางช่วงให้ฟัง มีถามบางโอกาส ถ้าเป็นจุดสนใจตื่นเด่นก็จะถาม ถ้าสนใจตรงไหนจะถามเอง เวลาเจียบๆ จะถามว่าตอนนี้กำลังทำอะไรทางอะไรกันอยู่ อย่างซ็อกงบางครั้งก็เจียบๆ”

“ คนผลิตไม่คำนึงถึงคนตาบอดดูอยู่ด้วย เช่น ละครทางทีวี หลายๆครั้งบรรยายด้วยภาพอย่างเดียว ซึ่งคนตาบอดไม่สามารถรับได้ ไม่ชอบละคร ดูแล้วโมโหใช้ภาพเป็นสื่อไม่มีเสียง พูดๆอยู่หายหรือตัดตอนไปอีกตอนหนึ่งแล้ว บางเรื่องโมโหมาก ละคร บางเรื่องอาจจะดีเราไม่รู้ ไม่รู้ภาพ ไม่มีสื่อที่ซุกจุกมากกว่าฟัง เลยไม่ถูกใจ ”

“ ละครไปเรื่อยๆก็ไม่ต้องอธิบาย แต่ส่วนใหญ่จับรายละเอียดเอาเอง บางทีถ้าเจียบๆถามว่าอะไร คนที่อยู่ด้วยก็ไม่ค่อยจะบอก ส่วนใหญ่ดูกับสามีและลูกๆ ตอนลูก 2-3 ขวบจะบอก แต่พอโตไม่ค่อยบอก ”

“ เวลาโฆษณาตัวอย่างหนึ่งละคร มีแต่ภาพ ไม่มีเสียง ควรจะมีเสียงบอกด้วย ไม่ใช่มีแต่ตัวหนังสือบอกวัน-เวลาที่ออกอากาศ น่าจะบอกว่ามีใครแสดงบ้าง เวลาไหนเรื่องอะไร ดูยากสุด มีแต่ตัวหนังสือกับตัวอย่างฉากบางฉากให้ดู ”

1.6 รายการประเภทสารคดี

รายการประเภทสารคดีต่างๆ เป็นรายการอีกประเภทหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างถึงแม้ให้ความสนใจ แต่การทำความเข้าใจในรายการดังกล่าวเป็นเรื่องที่ค่อนข้างลำบาก อาทิ สารคดีการทำอาหาร การทำสิ่งประดิษฐ์ หัตถกรรม การเกษตร กายบริหาร การช่อม การช่างต่างๆ เทคนิควิธีการในเรื่องต่างๆ เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างจึงต้องการให้รายการประเภทนี้มีการอธิบายให้รายละเอียดมากๆจนสามารถนึกภาพตามได้ทันทีละขั้นตอน มีความเข้าใจ และสามารถนำไปทดลองทำเองได้ ดังเช่นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแม่บ้านได้วิจารณ์ถึงรายการทำอาหารที่ออกอากาศกันอยู่ ดังนี้

“ รายการอาหารก็ชอบดู บางครั้งพิธีกรบอกส่วนผสมไม่ชัดเจน เช่น เอาไอนั้นใส่ลงไป นี่ใส่ก่อนใส่หลัง ทำให้ไม่ทราบว่า “นี่” คืออะไรกันแน่ แต่รายการอาหารของอ.ศรีสมร พงพันธ์ จะดำเนินรายการดีดูแล้วเข้าใจ ”

“ ไม่ค่อยเข้าใจ รายการสารคดีต่าง ๆ เช่น รายการทำอาหาร ดูไม่รู้เรื่อง ส่วนผสมรู้ ปริมาณรู้ แต่บรรยายขั้นตอนการทำไม่ค่อยถึงอารมณ์ ”

1.7 รายการกีฬา

รายการกีฬาจัดเป็นรายการที่อยู่ในความสนใจของผู้ชมผู้ฟังทั้งทางสื่อโทรทัศน์และวิทยุเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มเพศชายซึ่งค่อนข้างจะให้ความสนใจอย่างเห็นได้ชัดกว่าในกลุ่มเพศหญิง และดังได้กล่าวในข้างต้นแล้วว่า การพากย์เป็นสิ่งที่อยู่คู่กันมากกับการกีฬาทุกประเภท ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเปิดรับของกลุ่มตัวอย่างด้วย นอกจากนั้นความรู้สึกของคนที่เคยเห็นภาพการแข่งขันมาก่อน เมื่อมาไม่เห็น ทำให้รรถรสในการชมลดน้อยลงอย่างมาก เช่นเวลาฟังการแข่งขันฟุตบอล จะรู้สึกว่าการพากย์ไม่ทันใจ ลูกเข้าประตูไปแล้ว คนดูคนอื่นเห็นในทันทีแต่คนฟังมาทีหลัง จึงหวั่นจะไม่พร้อมกันกับคนที่เห็นด้วยตัวเอง เป็นต้น ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการชมรายการกีฬา :

“ พอมองไม่เห็น กีฬาก็ชอบดูน้อยลง ”

“ รายการที่ดูแล้วไม่ค่อยเข้าใจมีบ้าง เช่น รายการกีฬา เวลาดูทีวีจะถามภรรยา และลูก ไม่ค่อยรู้เรื่องทางทีวี บรรยายไม่เหมือนวิทยุ ไม่ค่อยบรรยายเพราะมีภาพให้เห็นแล้วถือว่าคนดูได้เห็น วิทยุละเอียดกว่า ชอบวิทยุมากกว่า ”

2. ประเภทรายการที่เข้าใจง่าย

2.1 รายการข่าว

โดยทั่วไป รายการข่าวจะเป็นรายการที่กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีความเห็นว่าเป็นรายการประเภทหนึ่งที่ชอบแล้วเข้าใจง่ายกว่าอีกหลายๆรายการ เนื่องจากมีการรายงานสรุป และมีเสียงให้สัมภาษณ์หรือเสียงบรรยายภาคจริงให้ฟังด้วย ตัวอย่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง :

“ ที่ดูเข้าใจง่ายพวกข่าว และข่าวการเมือง ไม่มีปัญหาไม่ต้องถาม มีเสียงสัมภาษณ์หมด.”

“ ดูข่าวส่วนมากเป็นอ่านเข้าใจจากการอธิบายอยู่แล้ว เหมือนวิทยุ ไม่จำเป็นต้องเห็นภาพ ”

2.2 รายการประเภทสนทนา

รายการประเภทสนทนา สัมภาษณ์ หรือทอล์คโชว์ จะเป็นรายการที่ฟังแล้วเข้าใจง่าย ไม่จำเป็นต้องเห็นภาพ สามารถดูคนเดียวได้ด้วย อาทิ รายการอภิปราย กรองสถานการณ์ มองต่างมุม ได้คารมมัชฌมศึกษา สัมภาษณ์นักการเมือง สัมภาษณ์ดาราดารา เจาะใจ ครบเครื่องเรื่องผู้หญิง ผู้หญิง 2000 รายการวาไรตี้ อย่างทไวไลท์โชว์ ช่วง

ทอล์คโชว์ ลักษณะรายการประเภทนี้จะไม่ค่อยมีปัญหาสำหรับกลุ่มตัวอย่างในการเปิดรับเท่าใดนัก หากจะมีสอบถามคนที่ชมอยู่ด้วยก็เป็นคำถามเล็กๆน้อย อาทิ

“ถามบ้างเช่นเมื่อคืนรายการเจาะใจจะถามเขาว่าคนที่มาออกรายการเขาแต่งตัวอย่างไร หน้าตาเป็นอย่างไร และจะถามคนที่บ้านบ่อยเวลาไม่แน่ใจว่าใครมาออกรายการ หรือดาราใหม่”

2.3 รายการสารคดี

ถึงแม้ว่ารายการประเภทสารคดีบางประเภทต้องอาศัยพื้นความรู้และประสบการณ์หรืออาศัยการถ่ายทอดด้วยคำบรรยายที่ละเอียดจึงจะทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในเนื้อหาได้ แต่เนื่องจากความหลากหลายของเรื่องราวที่มีการนำเสนอมีให้เลือกรับชมค่อนข้างมาก หลายรายการที่นำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันที่ทุกคนมีพื้นความรู้และประสบการณ์อยู่บ้าง บางรายการก็มีคำบรรยายมีคำอธิบายที่ค่อนข้างละเอียด ดังนั้นสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีความชอบความสนใจในรายการประเภทนี้อยู่ หรือประกอบกับบางคนมีสายตาดูหนังเห็นภาพได้บ้าง ก็จะมีการเปิดรับรายการประเภทนี้ได้ค่อนข้างมาก และไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นปัญหาเท่าใดนัก สามารถทำความเข้าใจได้ในระดับที่ตนเองพอใจ ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ :

“รายการประเภทสารคดีดูรู้เรื่อง ถึงแม้ไม่ค่อยละเอียด แต่ก็พอรู้เรื่องบ้าง พูดย่อบรรยายให้ฟัง ทำให้ไม่ค่อยเบื่อตรอนว่าดูไม่รู้เรื่อง แต่รายละเอียดปลีกย่อยเราก็ต้องถามบ้าง เช่น สถานที่ที่เค้าไปถ่าย น้ดก”

“รายการสารคดีพูดเยอะดี ส่วนใหญ่จะรู้เรื่อง เข้าใจ ดูรู้เรื่องเกือบ 100% อย่างรายการแบบทนายปัญหาของการบินไทย และหม่อมถนัดศรีจัด จะเข้าใจรายการประเภทนี้ เข้าใจคำถาม สารคดีท่องเที่ยว สารคดีเกษตร เข้าใจเยอะ พวกวิทยากรใหม่ๆชอบดู อธิบายละเอียดเพราะเป็นสิ่งใหม่ ต่างจากสารคดีพวกสัตว์มักถ่ายเป็นภาพให้ดู ”

2.4 รายการบันเทิง

รายการบันเทิงในภาคเพลง จัดเป็นรายการอีกประเภทหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีความสนใจในรายการประเภทนี้สามารถเปิดรับได้อย่างเต็มที่ ยกเว้นเพียงความสนใจในเรื่องรูปร่างหน้าตาของศิลปิน ทำเดิน การแต่งกาย ทรงผม แคนเซอร์ ฉาก แสง สี เอฟเฟคต่างๆ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ กลุ่มตัวอย่างจะอาศัยสอบถามจากคนที่ร่วมชมอยู่ด้วย อาทิ

“อย่างนักร้องที่ชอบ ก็อยากรู้ว่าเขาเดินยังไง เอาขาเอาแขนไปยังไง ให้ช่วยเดินให้ดูหน่อย บรรยายให้ฟังหน่อย ”

รายการบันเทิงประเภทละคร สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ดูละครประเภทเบาๆ และไม่ค่อยจริงจังกับการดูมากนัก เพียงแต่ติดตามเรื่องไปเรื่อยๆว่าจะดำเนินไปอย่างไร

และสนุกสนานไปกับตัวละครแต่ละฉาก ก็จะมีแต่ภาพ อาศัยถามจากคนที่อยู่ด้วยเป็นส่วนใหญ่ อารมณ์ไปกับฉากเงิบๆ ที่มีแต่ภาพ อาศัยถามจากคนที่อยู่ด้วยเป็นส่วนใหญ่

รายการบันเทิงประเภทตลก โดยส่วนใหญ่มักจะเป็นตลกคำพูด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างสามารถรับชมได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงภาพนัก แค่ว่าฟังคำพูดก็สามารถสนุกสนานตามไปได้ ยกเว้นบางช่วงที่เป็นตลกท่าทางก็จะเข้าใจยาก ต้องอาศัยถามคนอื่นว่าเขาทำท่าทางอะไร ตลกอย่างไร เพราะบางทีจะเป็นท่าทางที่ผิดแปลกไปจากปกติปฏิกิริยาของคนทั่วไป ตัวอย่างทำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างถึงรายการประเภทตลก :

“ รายการพวกตลกดูแล้วสบายใจ ไม่ต้องไปนึกถึงภาพ แค่ว่าฟังคำพูดก็ตลกอยู่แล้ว แต่ถ้าใช้ท่าทางก็จะไม่ค่อยรู้ ”

“ เวลาเล่นตลก จะถาม ทำไม่ถึงตลก แต่งตัวยังไง ทำไม่ถึงหัวเราะ ”

ความสนใจในรายการประเภทต่าง ๆ

รายการสารคดี

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสนใจรายการประเภทสารคดีทางโทรทัศน์ ส่วนใหญ่จะติดตามรับชมรายการเป็นประจำบ้าง เป็นครั้งคราวบ้าง โดยประเภทรายการสารคดีที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจนั้นค่อนข้างหลากหลาย อาทิ รายการสุขภาพ รายการของกศน. สารคดีเรื่องสัตว์ วิทยาศาสตร์ รายการสัมภาษณ์ เช่น รายการพูดคุย รายการสิ่งแวดล้อม รายการเกี่ยวกับความรู้ด้านดนตรี รายการพิเศษ แดง รายการเกี่ยวกับการตอบปัญหา ตอบคำถาม ศิลปะวัฒนธรรม ข.ศรีนคร สารคดีสั้น เป็นต้น รายการสารคดีของแต่ละสถานีที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจรับชมมีตัวอย่างคร่าวๆดังต่อไปนี้

สารคดีช่อง 3

1. รายการผู้หญิงอยากรู้ วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 7.30 น.
2. รายการทุ่งแสงตะวัน วันเสาร์ เวลา 7.30 น.

สารคดีช่อง 5

1. รายการกฎหมาย
2. สารคดีช่วงบ่ายของทุกวัน เวลา 15.03-17.00 น.
3. รายการสิ่งแวดล้อม วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 20.15 น.

สารคดีช่อง 7

1. รายการการแพทย์ก้าวหน้า ,รายการสิ่งแวดล้อมของเรา วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 6.45 น.

2. รายการธรรมะรับอรุณ ทุกวันเวลา 5.25 น.
3. รายการโลกนารัก ทุกวันพุธ เวลา 7.35 น.
4. รายการกระจกหกด้าน วันจันทร์-อังคาร เวลา 17.00 น.

สารคดีช่อง 9

1. รายการอยู่เย็นเป็นสุข และรายการแสงส่องใจ วันเสาร์ เวลา 5.30-6.30 น.
2. รายการคำตอบชีวิต / แสงธรรม และรายการประทีปส่องทาง / ใจเขาใจเรา วันอาทิตย์ เวลา 5.30-6.30 น.
3. รายการ 9 วันใหม่ วันพฤหัสบดี เวลา 7.00-8.00 น. เป็นรายการคอมพิวเตอร์ รายการของดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล
4. รายการสารคดีหลังข่าวภาคค่ำ เวลา 19.00-20.40 น. อาทิ น้ำเพื่อชีวิต, สิ้นวันฟ้าสวย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เพื่อประชาชน, สะพานกล่องทองไทย และเมืองไทยเมืองยิ้ม
5. รายการฟุดฟิดฟอไฟ หลังข่าวภาคค่ำ
6. รายการทีวีวาที ปี 2000 วันอาทิตย์ เวลา 22.00 น.
7. รายการบัณฑิตน้อย วันจันทร์ เวลา 17.31 น.
8. รายการแข่งขันตอบปัญหาภาษาอังกฤษ วันอังคาร เวลา 17.31 น.
9. สารคดีช่วงบ่ายของทุกวัน เวลา 13.00-19.00 น.
10. สารคดีท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ กฎหมาย ความรู้รอบตัว

สารคดีช่อง 11

1. รายการการศึกษาวิชาการต่างๆ เช่น ภาษาอังกฤษ กฎหมาย วันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 10.00-11.00 น.
2. รายการสารคดีจากต่างประเทศ เวลา 13.00 น.
3. รายการสารคดีทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เวลาประมาณ 22.00 ขึ้นไปของเนคเทค
4. รายการวิทยุการสื่อสารของมสท.
5. รายการสารคดีความรู้ สัตว์โลก วิทยาศาสตร์ เกษตร การเมือง เศรษฐกิจ สารคดีของดร.สมเกียรติ สารคดีของคุณดำรง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสารคดีบางรายการ

กลุ่มตัวอย่างบางคนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการสารคดีบางรายการของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งไว้ดังนี้

“ ช่อง 7 สารคดีไม่ค่อยละเอียด เช่น รายการโลกน่ารัก บางรายการบรรยายไม่ได้เรื่อง ไม่เจาะจงว่าคนตาบอดฟังบรรยายไม่ละเอียด ปล่อยให้คนดรีเป็นส่วนใหญ่ อยากให้บรรยายภาพ แต่รายการกระจกหกด้าน มีเนื้อหาที่อยากรู้ และการบรรยายละเอียดชอบ คนตาบอดมองไม่เห็น อ่านหนังสือไม่ได้ รายการนี้แทนดาได้ อย่างดี เช่น บรรยายปิรามิด ยอดแหลม มีอะไรตรงไหนคว่ำ หงาย ”

“ ช่อง 9 สารคดี วัฒนธรรม ประเพณี เยอะ ทำได้ดีมาก วิชาการ สารคดี ”

“ ชอบช่อง 11 รายการเกี่ยวกับสารคดีสัตว์โลก บรรยายสวย มีเสียงประกอบละเอียด ช่อง 11 สารคดีดี ๆ เยอะ ของ ดร.สมเกียรติ ”

“ รายการที่ชอบชมมากที่สุด ตามล่าหาความจริง เสียหายที่ไม่มีฉายแล้ว ชอบการบรรยาย เอาผู้ร้ายไปฆ่า คนตาบอดจะทราบหมดเลยว่าจะทำอะไร เดินไปที่ก้าว หยิบปิ่นขึ้นมา บอกหมดเลย เนื้อหารายการไม่เท่าไร ชอบการพิธีเช่น นำเสียงได้อารมณ์ดีมาก เนื้อเรื่องไม่จำ เป็น ฟังได้ทุกเรื่อง เพราะพิธีเช่นได้นำสนใจมาก ไม่มีดนตรีแทรก บรรยายละเอียดมาก เช่น คนร้ายรูปร่างอย่างนี้ สูงขนาดไหน ใส่เสื้อ ใส่กางเกง พอบอกว่าเดิน เร็วมาก มีเสียงประกอบเลย ก้าวทำอย่างไร ย่อง บอกหมด ”

รายการสนทนา

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่มาก่อนข้างให้ความสนใจกับการรับชมรายการประเภทสนทนาที่ให้ความรู้ วิชาการ การวิเคราะห์สังคม เศรษฐกิจ การเมือง อาทิ

1. รายการตรงประเด็น ช่อง 9 วันจันทร์ เวลา 20.40 น.
2. รายการเนชั่นนิวส์ทอล์ค ช่อง 9 วันอังคาร เวลา 20.40 น.
3. รายการขบคิดด้วยคน ช่อง 9 วันพุธ เวลา 20.40 น.
4. รายการลานบ้านลานเมือง ช่อง 9 วันพฤหัสบดี เวลา 20.40 น.
5. รายการทรงสถานการณ์ ช่อง 11 ทุกวันหลังข่าวภาคค่ำ

รายการข่าว

เหตุผลในการเลือกรับชมรายการข่าวแต่ละสถานี

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกรับชมรายการข่าวของแต่ละสถานีไว้ดังนี้

รายการข่าว ช่อง 3 กลุ่มตัวอย่างเลือกรับชมข่าวช่อง 3 เพราะมาเร็วกว่าช่องอื่น และครอบครัวมักจะชมรายการอื่นๆ ของสถานีนี้อยู่แล้ว จึงชมข่าวสถานีนี้ต่อเลย นอกจากนั้นก็ชอบคุณภาพของเนื้อหาข่าวที่มีเนื้อหาสาระและการวิเคราะห์ดี เสนอข่าวประเภทอาชญากรรมค่อนข้างมาก ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ :

“ ดูช่อง 3 และช่อง 7 เป็นประจำ ช่องอื่นไม่ค่อยคุ้นกับผู้ประกาศเท่าไร ”

“ ดูข่าวช่อง 3 เพราะข่าวเร็ว ไปถึงก็เปิดไว้อยู่แล้ว ช่อง 3 เพราะเค้าดูกัน ดูชื่อของจบก็ดูข่าวต่อเลย มันมาก่อน 5 โมงครึ่งก็มีแล้วถึง 6 โมง เวลาวาง ไกลกินข่าว ก็ฟังไปด้วย วิเคราะห์ข่าวดี การนำเสนอได้นือหาสาระดี และข่าวอาชญากรรมช่อง 3 มีเยอะดี ”

รายการข่าว ช่อง 5 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ค่อยรับชมข่าวสถานีนี้เท่าไรนัก คนที่ชมมักจะเป็นคนที่ชมข่าวของทุก ๆ สถานี เปิดหมุนไปเรื่อย ๆ ไม่จำเพาะเจาะจงอยู่ที่สถานีใดสถานีหนึ่ง ขึ้นกับเวลานั้น ๆ สถานีใดเสนอข่าวที่น่าสนใจ อย่างไรก็ตามมีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการรายการข่าวของช่อง 5 ว่า “ ช่อง 5 ข่าวลักษณะเกรงใจทหาร ”

รายการข่าว ช่อง 7 กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข่าวช่อง 7 ว่าเสนอข่าวค่อนข้างสั้นและเร็ว ที่รับชมส่วนใหญ่เพราะชมรายการอื่นๆที่น่าสนใจของสถานีนี้ที่อยู่แล้ว จึงเคยชินรับชมข่าวไปด้วย

“ ถ้าวันธรรมดาเลิกเรียนถึงบ้านทุ่มกว่า ๆ จะรีบดูข่าว เพราะช่วงแรก ๆ จะมัน ส่วนใหญ่ดูช่อง 7 เพราะที่บ้านติด เพราะมีรายการดี ช่องอื่นไม่ค่อยคุ้นกับผู้ประกาศเท่าไร ช่อง 7 ข่าวค่อนข้างสั้น ข่าวเร็ว 2 ทุ่ม ”

“ ชอบดูข่าวกีฬาช่อง 7 ชอบคนอ่านอ่านเท่จิ้ง ละเอียด รูปแบบเลือกดูได้เช่น ตอนแรกมันจะไม่ใช้เรื่องบอล แต่พอพูด ๆ ไปนาน ๆ หน่อยก็จะเป็นเรื่องบอล แล้วก็ค่อยด้วยสะกิดข่าว และข่าวบันเทิง ”

รายการข่าว ช่อง 9 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชอบชมข่าวของสถานีนี้เพราะคุณภาพของเนื้อหาข่าวที่นำมาเสนอเป็นหลัก ดังตัวอย่างทำให้สัมภาษณ์ :

“ ช่องที่ดูมากที่สุด ช่อง 9 ชอบผู้อ่านข่าว สคริปต์รายการต่างๆ ดูมากที่สุด ”

“ ข่าวช่อง 9 ข่าวค่อนข้างดี ข่าวมันดี ”

รายการข่าว ไอทีวี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับชมข่าวของสถานีนี้เนื่องจากคุณภาพของการนำเสนอข่าวที่ดี และมีปริมาณข่าวมาก กล่าวคือ มีการหยิบยกเรื่องราวที่น่าสนใจมานำเสนอ มีลักษณะข่าวที่เจาะลึก และละเอียดกว่า มีการวิเคราะห์วิจารณ์สรุปประเด็นต่างๆ อีกทั้งมีโฆษณาน้อย ติดตามชมได้ต่อเนื่อง เป็นต้น

“ ชอบรายการของไอทีวี ดูข่าวไอทีวีเป็นส่วนใหญ่ ว่ามีสื่อบอะไรที่น่าสนใจ ข่าวต่างๆ ข่าวเศรษฐกิจ วิเคราะห์วิจารณ์มันดี ”

“ ข่าวจะดูไอทีวี เพราะเจาะลึก ละเอียดกว่าช่องอื่น และนานไม่ขาดช่วง ข่าวเป็นกลาง ส่วนใหญ่เป็นข่าวการเมืองการปกครอง พัฒนาบ้านเมือง ข่าวเยอะดี โฆษณาน้อย ช่วง 6 โมงครึ่งฟังข่าว หลังข่าวภาคเย็น ”

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สามารถจัดลำดับความนิยมในการรับชมข่าวจากสถานีต่าง ๆ จากความนิยมมากไปหาน้อย ดังนี้ ช่อง 7 ช่องไอทีวี ช่อง 3 ช่อง 9 ช่อง 5 และ ช่อง 11 ตามลำดับ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า มีผู้ให้สัมภาษณ์บางคนที่ชอบชมหรือสนใจจะชมข่าวช่องไอทีวี แต่รับสัญญาณไม่ได้ จึงทำให้ไม่ได้ชม ดังในตารางที่แสดงไว้ข้างต้นถึงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เครื่องรับโทรทัศน์สามารถรับช่องไอทีวีได้มีจำนวนน้อยสุดคือมีอยู่เพียง 50% เท่านั้น ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ :

“ ข่าวแล้วแต่จะเปิดช่องไหน ข่าวเหมือนกันทุกช่อง ช่อง 3 และ 7 ดูบ่อยสุด รับได้ทุกช่อง ยกเว้นไอทีวี เมื่อก่อนรับได้ ชอบไอทีวี ”

“ ดูข่าวภาคค่ำเพราะเป็นเวลารว่าง ดูช่อง 3 - 7 เพราะมีรายการดี ส่วนไอทีวีรับไม่ได้ ”

ประเภทข่าวที่สนใจในแต่ละสถานี

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจะให้ความสนใจในการชมข่าวแต่ละประเภทจากแต่ละสถานีต่างกันไป พอจะสรุปได้ดังนี้

1. ข่าวช่อง 3 ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจชม คือ ข่าวบันเทิง ข่าวอาชญากรรม
2. ข่าวช่อง 5 ที่กลุ่มตัวอย่างพอจะให้ความสนใจชมบ้าง คือ ข่าวกีฬา
3. ข่าวช่อง 7 ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจชม คือ สะเก็ดข่าว ข่าวกีฬา ข่าวอาชญากรรม ข่าวชาวบ้าน เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นก็ให้ความสนใจบ้าง คือ ข่าวภูมิภาค ข่าวสังคม ข่าวบริการ ข่าวเกษตร ข่าวราชการ และข่าวราชสำนัก
4. ข่าวช่อง 9 ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจชม คือ ข่าวการเมือง และที่ให้ความสนใจบ้าง คือ ข่าวกีฬา ข่าวภูมิภาค ข่าวสังคม ข่าวบริการ และข่าวเกษตร
5. ข่าวช่อง 11 ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจชม คือ ข่าวศึกษา การประชุมสภา
6. ข่าวช่อง ไอทีวี ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจชม คือ ข่าวการเมือง

รายการบันเทิง

ประเภทของรายการบันเทิงที่กลุ่มตัวอย่างสนใจเปิดรับชมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ รายการละคร ทอล์คโชว์ เพลงดนตรี ตลก ภาพยนตร์ กีฬา เกมโชว์ การ์ตูน รายการเด็ก ดังมีรายละเอียดในรายการแต่ละประเภทดังนี้

ละคร

รายการละครเป็นรายการประเภทบันเทิงที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด รายการละครที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมรับชมมักจะเป็นละครของช่อง 3 และช่อง 7 เนื่องจากมีละครหลายเรื่องที่น่าสนใจให้เลือกรับชมมากกว่าช่องอื่น โดยเฉพาะในช่วงละครภาคค่ำ และยังมีละครภาคบ่าย ซึ่งเป็นละครภาคค่ำที่จบไปแล้วและนำกลับมาออกอากาศซ้ำอีกครั้ง หรือบางเรื่องจะเป็นละครสร้างใหม่ ซึ่งสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอิสระเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะประกอบ

อาชีพจำหน่ายสลาก อาชีพพนวดแผนโบราณ หรืออาชีพพยากรณ์ดวงชะตา ผู้ประกอบอาชีพเหล่านี้มักจะมีเวลาว่างในช่วงบ่ายสามารถติดตามชมละครในช่วงดังกล่าวได้เป็นประจำ นอกเหนือจากการชมละครภาคค่ำเช่นเดียวกับคนทั่วไป

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่นิยมดูละครช่อง 3 เนื่องจาก มีนักแสดงที่ตนชื่นชอบแสดงนำ และเนื่องจากละครของช่อง 3 มีการดำเนินเรื่องกระชับ จบไว ก่อนข้างต่างจากละครช่อง 7 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่นิยมดูละครช่อง 7 เนื่องจากมีนักแสดงนำที่ตนชื่นชอบเช่นกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เจาะจงสถานที่ที่ชมนั้น จะดูที่เนื้อเรื่องว่าเรื่องใดน่าสนใจมากกว่าจึงจะเลือกชมเรื่องนั้นๆ บางคนก็เลือกชมจากประเภทของละครที่ตนชอบ เช่น ละครจักรๆวงๆ ละครเพลง หรือละครแนวตลก เป็นต้น ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ :

“ ละครช่อง 3 ดูมากที่สุด ดูกันหมดทั้งครอบครัว ชอบดารา เลือกดูดาราก็ชอบ เอาดาราก็คนนิยมอยู่ ไม่ยึดเยื้อ จบง่าย ดูง่าย ไม่ยึดยึดเหมือนช่อง 7 มักจะดูละครกลางคืน ชอบดู แอนทองประสม วิลลี่ จอห์นนี่ ”

“ ช่อง 7 ละครเป็นส่วนใหญ่ เลือกดูเรื่องที่มีดาราก็เราชอบ ชอบพี่ด้อมรัชนีกร ”

“ ดูทีวี รายการละคร ดูทุกช่องแล้วแต่ว่าวันไหนชอบเรื่องอะไร เวลาดูคนเดียวก็ดูได้ แต่ถ้ามีคนนั่งอยู่ใกล้ๆก็จะถามว่า ทำอะไรกันอยู่ ตอนไม่มีเสียงคน ”

“ รายการที่ดูอยู่ก็มีละครชุด ตอนกลางวัน ถ้าดูข่าวเสร็จแล้วมีละครที่ชอบก็ดูต่อ ”

ตัวอย่างละครช่อง 3 ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจรับชม

1. ละครนางสาวแสนแก้ว	วันศุกร์	เวลา 20.30 น.-22.00 น.
2. ละครแม่ดอกกระถิน	วันจันทร์-เสาร์	เวลา 18.00 น.-18.30 น.
3. ละครกัลปังหา	วันจันทร์-อังคาร	เวลา 20.15 น.-22.00 น.
4. ละครสี่ไม้คาน	วันพุธ-พฤหัสบดี	เวลา 20.15 น.-22.00 น.
5. ละครคู่รัก 2 ชาติ	วันศุกร์-อาทิตย์	เวลา 20.30 น.-22.00 น.
6. ละครชายไม่จริงหญิงแท้	วันจันทร์	เวลา 20.35 น.- 22.00 น.
7. ละครสองนรี	วันจันทร์-ศุกร์	เวลา 14.30 น.-15.30 น.
8. ละครเมียแต่ง	วันเสาร์-อาทิตย์	เวลา 11.35 น.-12.30 น.

ตัวอย่างละครช่อง 7 ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจรับชม

1. ละครดาบเจ็ดสี	วันเสาร์-อาทิตย์	เวลา 8.20 น.-9.20 น.
2. ละครหัวใจและโกปีน	วันจันทร์-อังคาร	เวลา 20.20 น.-22.20 น.
3. ละครอย่าลืมฉัน	วันพุธ-พฤหัสบดี	เวลา 20.20 น.-22.20 น.
4. ละครบ่วงหงส์	วันศุกร์-อาทิตย์	เวลา 20.20 น.-22.20 น.
5. ละครคือหัตถ์ดา	วันจันทร์-ศุกร์	เวลา 14.10 น.-16.00 น.
6. ละครแสนแก้ว	วันจันทร์-ศุกร์	เวลา 14.10 น.-16.00 น.

7. ละครสายโลหิต	วันจันทร์-ศุกร์	เวลา 14.10 น.-16.00 น.
8. ละครมะพร้าวข้างรั้ว	วันจันทร์-อาทิตย์	เวลา 18.30 น.-19.30 น.
9. ละครนางกวั๊ก	วันจันทร์-อาทิตย์	เวลา 18.30 น.-19.30 น.

ตัวอย่างละครช่อง 9 ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจรับชม

1. ละครเสน่ห์ลูกทุ่ง	วันเสาร์-อาทิตย์	เวลา 13.00 น.-14.00 น.
----------------------	------------------	------------------------

วาไรตี้ / ทอล์คโชว์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะให้ความสนใจติดตามชมรายการประเภททอล์คโชว์ วาไรตี้ ซึ่งนำเสนอในเรื่องทั่วไป เน้นด้านบันเทิงมากกว่าด้านความรู้วิชาการ เป็นรายการประเภทที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่ค่อนข้างหลากหลายเหมาะกับคนทุกเพศทุกวัย และมีช่วงที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนดาดบอด คือ ช่วงสนทนาสัมภาษณ์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างสามารถรับเนื้อหาได้เกือบสมบูรณ์เท่าคนทั่วไป ดังนั้น โดยทั่วไป กลุ่มตัวอย่างจะไม่ค่อยจำกัดว่าจะต้องรับชมรายการประเภทดังกล่าวนี้จากช่องสถานีใดเป็นพิเศษ แต่จะเลือกชมจากเนื้อหาสาระ ความน่าสนใจ และความบันเทิงที่จะได้รับจากรายการนั้นๆ เป็นสำคัญมากกว่า ซึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพอจะเรียงลำดับความสนใจของกลุ่มตัวอย่างในรายการประเภทวาไรตี้ / ทอล์คโชว์ ได้ดังนี้

ตัวอย่างรายการวาไรตี้ / ทอล์คโชว์ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจรับชม

1. ทิวไรท์โชว์ ช่อง 3 วันอาทิตย์ เวลา 14.30 น.-17.30 น. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ค่อนข้างชอบรายการนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงสัมภาษณ์ดาราดารา และช่วงตลก ส่วนใหญ่จะชอบเป็นพิเศษ นอกจากนั้นเหตุผลที่ชอบรายการนี้ เนื่องจากชอบตัวพิธีกรคือ ไตรภพ ลิมปพัฒน์ และรู้สึกว่าเป็นรายการที่มีสาระดี เนื้อหาส่วนใหญ่ที่น่าสนใจ ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างบางคนเห็นว่า รายการนี้มักนำดาราดาราศิลปินของช่องเดียวกันคือช่อง 3 มาร่วมรายการบ่อยๆ และ จะมีบางช่วงที่ไม่ค่อยน่าสนใจนัก เช่น ช่วงเพลงไทยลูกทุ่ง เป็นต้น
2. สมาคมชมดาว ช่อง 3 วันพุธ เวลา 22.00 น. - 23.05 น. (เดิมออกอากาศวันอาทิตย์ เวลา 9.00 น.) กลุ่มตัวอย่างรับชมรายการนี้ เนื่องจากสนใจช่วงสัมภาษณ์ดาราดารา ได้รู้เรื่องราวของดาราดาราที่ตนชื่นชอบ และชอบพิธีกรคือ คัทลียา แมคอินทอช สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสายตาดูแลกลางจะชอบ เพราะรู้สึกวาพิธีกรสวย
3. เจาะใจ ช่อง 5 วันพฤหัสบดี เวลา 21.55 น.-23.20 น. กลุ่มตัวอย่างชอบชมรายการนี้ เพราะเห็นว่าเป็นรายการที่มีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวที่น่าสนใจ มีสาระ และบางครั้งก็มีเรื่องราวเกี่ยวกับคนพิการ นำมาสัมภาษณ์ออกรายการอยู่เป็นระยะด้วย
4. ดีลิบ ช่อง 3 วันอังคาร เวลา 22.05 น.-24.00 น.

5. ทีวีวาที่ปี 2000 ของคุณกรรณิการ์ ธรรมเกษตร ช่อง 9 วันอาทิตย์ เวลา 22.00 น.-23.00 น. และรายการใต้กรรมมัธยมศึกษา รายการเวทีวาที่ก้าวหน้า (ที่เคยออกอากาศ)
6. ทีนทอล์ก ช่อง 5 วันเสาร์ เวลา 11.05 น.-12.01 น.
7. บ้านเลขที่ 5 ช่อง 5 วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 7.00 น.-9.22 น.
8. ครบเครื่องเรื่องผู้หญิง ช่อง 7 วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 8.20 น.-9.10 น. กลุ่มตัวอย่างมักชอบช่วงคลายปัญหา ตอบจดหมาย เนื่องจากเป็นความรู้รอบตัวสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น เรื่องการดูแลผม
9. จันทร์กะพริบ ช่อง 7 วันจันทร์ เวลา 22.20 น.-23.15 น.
10. ตามไปดู ช่อง 9 วันเสาร์ เวลา 11.30-12.00 น. ระดับความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างในการชมรายการนี้ จะขึ้นอยู่กับเรื่องราวของบุคคลในรายการที่จะต้องพิสูจน์ในสิ่งที่เค้าตามไปดู ซึ่งโดยส่วนใหญ่ก็พอจะทำความเข้าใจได้ ไม่ซับซ้อนจนเกินไป แต่บางเรื่องก็ต้องอาศัยคนช่วยอธิบายจึงจะรู้ว่าเค้าสามารถทำได้อย่างไร
11. สัญญาหมาชน ช่อง 7 วันศุกร์ เวลา 22.20 น.-00.15 น.
12. ป๊อกป๊อกป๊อก ช่อง 7 วันอังคาร เวลา 22.20 น.-23.15 น.
13. 100 แวง ตะแดง 15 ช่อง 5 วันอังคาร เวลา 21.55 น.-23.20 น.
14. สาระแนโชว์ ช่อง 3 วันอาทิตย์ เวลา 16.30 น.-17.30 น.
15. คืนหนึ่งที่เมืองไทย ช่อง 3 วันพฤหัสบดี เวลา 23.30 น.-00.30 น.
16. หรรษา..หน้าดู ช่อง 7 วันพุธ เวลา 23.15 น.-00.15 น.

เพลง ดนตรี

รายการเพลงเป็นรายการที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจชมค่อนข้างมากพอๆกับรายการทอล์คโชว์ เพราะชมได้ง่าย สามารถชมคนเดียวโดยไม่จำเป็นต้องสนใจกับภาพที่ปรากฏบนจอก็ได้ รายการเพลงทางโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะเป็นเพลงใหม่ๆของศิลปินวัยรุ่น มีทั้งที่เป็นมิวสิควิดีโอ การแสดงคอนเสิร์ตทั้งแบบถ่ายทอดสด และบันทึกเทป การแสดงโชว์ในรายการเพลงต่างๆในวันธรรมดารายการประเภทนี้มักจะเป็นรายการที่ออกอากาศค่อนข้างดึก คือหลัง 22.00 น.ไปแล้ว ซึ่งเป็นเวลาที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักจะเปิดวิทยุฟังเพลงก่อนนอนอยู่แล้ว แต่บางคนก็จะสนใจฟังจากรายการเพลงทางโทรทัศน์นี้แทน และจะเป็นรายการเพลงของค่ายแกรมมี่เสียเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งค่อนข้างเป็นที่นิยมของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่น สำหรับช่วงวันเสาร์อาทิตย์ มักจะมีรายการเพลงในช่วงบ่ายๆ และจะเป็นคอนเสิร์ตเสียเป็นส่วนใหญ่ ตัวอย่างรายการเพลงที่กลุ่มตัวอย่างสนใจชมมีดังนี้

ตัวอย่างรายการเพลงที่กลุ่มตัวอย่างสนใจรับชม

1. 7 สีคอนเสิร์ต ช่อง 7 วันเสาร์ เวลา 11.25 น.-12.30 น.
2. โลกดนตรี ช่องไอทีวี วันเสาร์ เวลา 17.05 น.-18.10 น.
3. คอนเสิร์ตเลข 9 ช่อง 9 วันอาทิตย์ เวลา 14.00 น.-15.00 น.
4. แชนปีเบิร์ตเคย ช่อง 5 วันอาทิตย์ เวลา 15.03 น.-16.03 น.
5. เพลงดีดดาว ช่อง 7 วันพุธ เวลา 13.10 น.-14.10 น. เพลงค่ายแกรมมี่และเพลงลูกทุ่ง
6. แบนงแบง ช่อง 9 วันอังคาร เวลา 23.15 น.- 00.15 น. รายการเพลงของค่ายแกรมมี่
7. สตาร์โชว์ โอล่า ล้า ช่อง 9 วันพฤหัสบดี-ศุกร์ เวลา 22.15 น.-23.00 น. รายการเพลงของค่ายแกรมมี่ มีภาพการแสดงคอนเสิร์ตของศิลปินมาให้ชม
8. ชีวิตกับเพลง วันเสาร์ เวลา 22.00 น.-23.00 น.
9. ID.ZONE ช่องไอทีวี วันอาทิตย์ เวลา 13.00 น.-14.10 น. เกี่ยวกับเบื้องหลังการทำงานศิลปิน และมีการแสดงสดคอนเสิร์ตในช่วงท้ายรายการ

ตลก

รายการตลกเป็นรายการที่กลุ่มตัวอย่างมักจะชมเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก ดังนั้นจึงมักจะไม่ต้องคอยเจาะจงรายการที่ชมว่าจะต้องเป็นตลกของคณะที่ตนชื่นชอบเท่านั้น ขอให้เป็นการตลกของคณะใดก็มักจะชมได้ โดยส่วนใหญ่จะติดตามที่ไม่ชอบให้ลามกอนาจารจนเกินไปเท่านั้น ซึ่งปกติการแสดงตลกทางโทรทัศน์มักจะต้องระมัดระวังในเรื่องดังกล่าวอยู่แล้ว (ต่างจากการเผยแพร่ในรูปแบบของสื่อเทปหรือวิดีโอ) ดังนั้นจึงค่อนข้างจะรับชมได้ทุกรายการ แต่ส่วนใหญ่รายการตลกมักจะออกอากาศในวันธรรมดาช่วงบ่าย กลุ่มตัวอย่างที่ชมได้จึงมักเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอิสระส่วนตัวเป็นหลัก

ตัวอย่างรายการตลกที่กลุ่มตัวอย่างสนใจรับชม

1. ขบวนการจีเลน ช่อง 7 วันจันทร์-ศุกร์ ความยาว 1 ชั่วโมง
2. ระเบิดเถิดเทิง ช่อง 5 วันอาทิตย์ เวลา 14.03 น.-15.00 น.
3. เด็ดสาระดี ช่อง 7 วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 17.30 น.-18.00 น.
4. ก้อนน้ำคลายเครียด ช่อง 3 วันจันทร์-ศุกร์ 12.20 น.-12.45 น.
5. ตะลุยกตลาดตลก ช่อง 5

ภาพยนตร์

รายการภาพยนตร์ส่วนใหญ่จะมีออกอากาศทางช่อง 3 และช่อง 7 ทั้งในวันธรรมดาและวันเสาร์อาทิตย์ โดยมักจะมีในช่วงเช้าเป็นส่วนใหญ่ จะมีในช่วงบ่าย เย็น และค่ำบ้าง และมีทั้งที่

เป็นภาพยนตร์ชุดออกอากาศเป็นตอนๆติดต่อกัน และที่เป็นภาพยนตร์เรื่องยาวตอนเดียวจบ ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ถึงความชอบและความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับรายการประเภทนี้ :

“ ชอบหนังประเภทหนังจีน หนังฮ่องกง กลางเก่ากลางใหม่ หนังช่อง 3 มีเยอะ พากย์หนังจีนดีที่สุด เขาเหมือนพากย์เมื่อคนตาบอดไปด้วย ช่องอื่นก็พากย์พอได้ ไม่มีสอดแทรกเหมือนช่อง 3 ”

“ ภ.จีน สามก๊กเทพเจ้ากวนอู พอรู้เรื่อง ไม่ถึงกับต้องถามคนอื่น หนังจีนกำลังภายใน ถ้าเราดูบ่อยๆมันเคาได้ ”

ตัวอย่างรายการภาพยนตร์ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจรับชม

1. ภาพยนตร์จีนชุด ซือกง ช่อง 3 วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 18.30 น.-19.30 น.
2. ภาพยนตร์จีนชุด ตำนานรักดอกเหมย ช่อง 3 วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 13.30-14.30น.
3. ภาพยนตร์จีนเรื่องยาว ช่อง 3 วันจันทร์ เวลา 9.00 น.-11.00 น.
4. ภาพยนตร์จีนมือปราบคดีดัง ช่อง 3 วันพุธ-พฤหัสบดี เวลา 9.00 น.-9.30 น.
5. ภาพยนตร์ฝรั่งชุดมนุ่่นรัก ช่อง 3 วันพุธ-พฤหัสบดี เวลา 9.30 น.-11.00 น.
6. โกลเดินมูวี่ ช่อง 3 วันศุกร์ เวลา 9.00 น.-11.00 น.
7. ภาพยนตร์จีนจอมมารขมังเวทย์ ช่อง 3 วันเสาร์ เวลา 8.30 น.-9.50 น.
8. บิ๊กซีนี่มา ช่อง 7 วันเสาร์ เวลา 22.20 น.-00.15 น.
9. หนังรอบเช้า ช่อง 7 วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 9.10 น.-11.10 น. มีทั้งภาพยนตร์ฝรั่งหรือภาพยนตร์จีน หรือภาพยนตร์ไทย สลับไปแต่ละวัน
10. ยอดภาพยนตร์วันเสาร์ ช่อง 7 วันเสาร์ เวลา 9.20 น.-11.25 น.
11. ยอดภาพยนตร์วันอาทิตย์ ช่อง 7 วันอาทิตย์ เวลา 9.20 น.-11.25 น.
12. ภาพยนตร์ฝรั่งชุด อีอาร์ ห้องฉุกเฉิน ช่องไอทีวี วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 15.05 น.-16.05 น.
13. ภาพยนตร์จีนชุด ขุนศึกตระกูลหยาง ช่อง 5 วันธรรมดา เข้า
14. ภาพยนตร์จีนชุด สามก๊กเทพเจ้ากวนอู

กีฬา

รายการกีฬาที่กลุ่มตัวอย่างสนใจชมมากเป็นพิเศษคือ มวย และฟุตบอล ลำดับความนิยมในการชมกีฬาแต่ละสถานีของกลุ่มตัวอย่างคือ ช่อง 7 ช่อง 5 ช่อง 9 และช่อง 3 ตามลำดับ รายการกีฬามีให้ชมทางโทรทัศน์ทุกวัน และที่ได้รับความนิยมเป็นพิเศษคือ รายการถ่ายทอดสดไม่ว่าจะเป็นช่วงกลางวันหรือดึกมาก ๆ ข้ามคืน กลุ่มผู้ชมที่เหนียวแน่นส่วนใหญ่ก็ยังคงติดตามชมเป็นประจำ

“ รายการที่ชอบ มวยกับบอล กีฬาชอบทุกช่อง แต่ฟังจริงๆฟังช่อง 7 เยอะหน่อย เพราะมีเยอะและพากย์ดีกว่าช่องอื่น ”

“ ถ้าศุกร์เสาร์อาทิตย์ อย่างน้อยต้องดูอยู่แล้วดูบอล แทบจะดูทุกคู่ บางที่ทั้งคืนชอบมาก คืนวันเสาร์ตั้งแต่ 3 ทุ่มครึ่ง บอลเยอรมัน และมีต่อไปเรื่อย ๆ ถึงตี 4 ”

<u>ช่อง 7</u>	-	วันจันทร์-ศุกร์	เวลา 6.20 น.-6.45 น.	7 สีกีฬาโลก
		วันจันทร์	เวลา 23.15 น.-01.15 น.	กอล์ฟวาไรตี้
	*	วันอังคาร	เวลา 23.15 น.-00.15 น.	ซูเปอร์สปอร์ต
	*	วันพุธ	เวลา 12.25 น.-13.10 น.	ถ่ายทอดสดกีฬา
		วันพฤหัสบดี	เวลา 00.15 น.	รายการกอล์ฟ PGA ทัวร์
	*	วันเสาร์	เวลา 14.00 น.-15.00 น.	เจาะสนาม
	*	วันอาทิตย์	เวลา 16.00 น.-18.05 น.	ถ่ายทอดสดมวย
		เวลา 00.45 น.	มหกรรมกีฬาโลก X-GAME	
<u>ช่อง 9</u>	-	วันเสาร์	เวลา 17.00 น.-17.30 น.	เส้นทางสู่บางกอกเกมส์
	*		เวลา 17.30 น.-19.00 น.	ถ่ายทอดสดเวทีไท
	*		เวลา 21.00 น.-24.00 น.	ถ่ายทอดการแข่งขัน
		วันอาทิตย์	เวลา 16.30 น.-17.00 น.	ฟุตบอลพรีเมียร์ลีก
			เวลา 23.00 น.-24.00 น.	สปอร์ตโฟกัส กีฬาดีช่อง 9
<u>ช่อง 5</u>	-	วันจันทร์	เวลา 11.32 น.-12.31 น.	สปอร์ตโซน
		วันอังคาร	เวลา 11.32 น.-12.31 น.	วงจรกิจฬา
			เวลา 23.30 น.	กอล์ฟคลาสสิก
		วันพุธ	เวลา 11.32 น.-12.31 น.	อัพ อัพ สปอร์ต
		วันศุกร์	เวลา 23.30 น.	สุดยอดมวยเอก
	*	วันเสาร์-อาทิตย์	เวลา 17.35 น.-18.01 น.	ก่อนฟาดแข้ง
*	วันเสาร์	เวลา 21.55 น.-0.00 น.	ถ่ายทอดศิลปะมวย ไทยนายขนมต้ม	
<u>ช่อง 3</u>	-	* วันเสาร์	เวลา 12.30 น.-13.00 น.	ศึกจ้าวมวยไทย

(* รายการที่กลุ่มตัวอย่างสนใจชมเป็นพิเศษ)

เกมโชว์

เกมโชว์เป็นรายการบันเทิงที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจรับชมในระดับปานกลาง และกลุ่มที่ชมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กวัยรุ่น และกลุ่มที่มีสายตาเลือนลางพอมองเห็นภาพได้บ้าง เหตุผลที่ชอบเพราะรู้สึกสนุก เบาสบาย ได้เห็นศิลปินหลากหลายรวมทั้งที่ตนชอบมาแสดงความสามารถ ได้รู้สึกมีส่วนร่วมลุ้นไปกับการเกมการเล่น และบางครั้งก็ร่วมเล่นไปด้วยกับเกมบางประเภท

ตัวอย่างรายการเกมโชว์ที่กลุ่มตัวอย่างสนใจรับชม

1. เวทีทอง เมจิก ช่อง 3 วันเสาร์ เวลา 9.50 น.-11.15 น. กลุ่มตัวอย่างจะชอบพิธีกร ชูม่ก๊ก ตลกดี และชอบการทายคำ ต่อคำ วาดรูป ชั่งทอง ลุ้นดี ต้องอธิบายช่วงที่เป็นรูปว่ารูปอะไร จากเกม
2. เกมฮอทเพลงฮิต ช่อง 7 วันพฤหัสบดี เวลา 12.10 น.-13.10 น.
3. เกมโชว์ ช่อง 9 วันเสาร์ เวลา 14.00 น.-15.30 น. รายการมีทั้งช่วงร้องเพลงและทำท่าทาง ช่วงร้องเพลงกลุ่มตัวอย่างก็จะฟังรู้ เข้าใจ แต่ถ้าเป็นช่วงที่ทำท่าประกอบ ต้องให้คนอธิบาย กลุ่มตัวอย่างจะชอบดูว่าศิลปินแต่ละคนที่มาร่วมเล่นเกมจะมีความสามารถยังไง และตอบคำถามได้มั้ย หรือบางครั้งก็จะร่วมเล่นไปด้วย อาทิ คนที่บ้านจะถามว่าถ้ามีค่านีมาให้จะทำอย่างไร ก็จะทำให้เค้าดู เค้าก็บอกว่า ศิลปินคนที่มาเล่นเกมทำอย่างไร ก็จะติชมกันไปว่าผู้เข้าเล่นเกมแต่ละคนเก่งหรือฉลาดต่างกันอย่างไรบ้าง
4. โลกน่ารัก ช่อง 7 วันพุธ เวลา 7.35 น.-8.20 น. เป็นเกมโชว์ทายปัญหาตอบคำถามเกี่ยวกับสัตว์
5. ชิงร้อยชิงล้าน ช่อง 5 วันพุธ เวลา 21.55 น.-23.50 น.
6. ดาวล้านดวง ช่อง 3 วันอาทิตย์ เวลา 22.00 น.-23.00 น.
7. มาสเตอร์กีฬัฟอ์เอฟเวอร์ ช่อง 3 วันจันทร์ –ศุกร์ เวลา 12.45 น.-13.30 น.
8. ลุ้นข้ามโลก ช่อง 9 วันอาทิตย์ เวลา 12.00 น.-13.00 น. เป็นเกมโชว์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวไปด้วย หลายคนจึงชอบ บางครั้งก็ร่วมทายเล่นไปด้วย เพราะจะมีเขียนคำเฉลยขึ้นที่หน้าจอก่อนที่จะเฉลยเป็นคำพูด ก็จะถามคนอื่นที่อยู่ด้วยว่าตนทายถูกหรือไม่ เป็นต้น
9. เกมล่ามหาสมบัติ ช่อง 5 วันอาทิตย์ เวลา 12.59 น.-13.54 น.
10. จุกบ็อกซ์เกม ช่อง 3 วันเสาร์ เวลา 22.30 น.-23.30 น.

การ์ตูน

กลุ่มตัวอย่างที่ชมรายการการ์ตูนนี้ค่อนข้างจำกัดอยู่ในกลุ่มเด็กเล็กจนถึงวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีสายตาเลือนลางมองเห็นภาพได้เป็นส่วนใหญ่ และกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีสายตาเลือนลาง หรือตาบอดสนิทแต่มีบุตรหลานในบ้านเปิดรับชมรายการการ์ตูนจึงต้องพลอยรับชมตามไปด้วย

ช่อง 3 ในวันธรรมดาทุกวันจันทร์-ศุกร์จะมีรายการการ์ตูนก่อนสถานีอื่น คือ มีตั้งแต่เวลา 6.00 น.-6.30 น. (หุ่นเหล็กหมายเลข 23) ส่วนในช่วงบ่ายๆเย็นๆ ในวันจันทร์ถึงวันพุธ ช่อง 3 ก็เริ่มมีการ์ตูนก่อนสถานีอื่นอีกคือ ตั้งแต่เวลา 15.30 น.-16.30 น. (ซินจัง จอมแก่นและ เณรน้อยเจ้าปัญญา) ทำให้เด็ก ๆ ภายในบ้านที่ยังไม่ได้เข้าโรงเรียนหรือกลับจากโรงเรียนแล้ว (ทั้งที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง) สนใจเปิดรับชมรายการการ์ตูนจากสถานีนี้ทั้งในช่วงเช้าและช่วงบ่ายก่อนสถานีอื่นทุกวัน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ก็รับชมตามไปด้วย

“ เข้ามาก็ช่อง 3 ลูกเปิดดูการ์ตูนดูหนัง ผมก็เข้าไปฟังด้วย ทำอะไรไปด้วยก็ได้ยิน ฟังไปด้วยผ่านๆ เณรน้อยเจ้าปัญญาช่อง 3 ผมก็ชอบดู วิธีแก้ปัญหา จำมาใช้ ”

ช่อง 7 ในวันธรรมดาช่วงเช้าทุกวันจันทร์-พุธจะมีการ์ตูนตั้งแต่เวลา 6.45 น.-7.10 น. (การ์กอยล์ ทีมอสูรพันธุ์) ซึ่งต่อจากเวลาที่การ์ตูนช่อง 3 จบ ดังนั้นเด็กเล็กๆหรือเด็กที่ยังพอมือเวลาชมได้ก่อนไปโรงเรียนจึงมักจะชมการ์ตูนทั้งสองสถานีต่อกันไป ผู้ปกครองก็มักจะรับชมตามไปด้วยเช่นกัน

“ ดูการ์ตูนทุกวัน ช่วงเช้าช่อง 3 และช่อง 7 การ์ตูนช่อง 7 ที่หนักกับแน่นจัด เวลาดูต้องเข้าไปนั่งใกล้ ไม่ต้องให้ใครอธิบาย ”

“ ช่อง 7 ช่วงเช้า ดูการ์ตูน ดูตามเด็ก ๆ ดูการ์ตูนกับลูกเป็นหลัก ตามใจเขา ดอนเย็นมีการ์ตูนก็ดู ”

ส่วนในวันธรรมดาช่วงบ่าย การ์ตูนของช่อง 7 ก็จะเริ่มในเวลาต่อจากการ์ตูนของช่อง 3 จบลงเช่นกันคือ ในวันพุธและวันศุกร์มีการ์ตูนเวลา 17.00 น.-17.30 น. (เทเลทัมบีส / โลกการ์ตูน) ดังนั้นเด็ก ๆ จึงมักจะชมการ์ตูนทั้งสองสถานีต่อกันไป ซึ่งผู้ปกครองก็มักจะรับชมตามไปด้วยอีกเช่นกัน

ช่อง 9 ในวันธรรมดาช่วงเช้าจะไม่มีรายการการ์ตูน แต่จะมีในช่วงเย็นเวลาประมาณ 18.00 น. หรือ 18.30 น. ซึ่งก็จะเป็นเวลาต่อจากการ์ตูนช่อง 7 จบ และจะมีอีกช่วงสั้นๆเวลา 20.30 น. ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่เด็ก ๆ จะเข้านอน

สำหรับวันหยุดเสาร์หรืออาทิตย์ เวลาการออกอากาศรายการการ์ตูนในช่วงเช้าของทั้งสามสถานีค่อนข้างคาบเกี่ยวกัน แต่ก็จะมีให้ชมตั้งแต่เวลา 6.20 น.ในวันเสาร์ และในวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลาประมาณ 7.00 น.ไปจนถึงสายๆ ซึ่งช่อง 9 จะมีการ์ตูนติดต่อกันหลายเรื่อง

นานกว่าช่องอื่นๆ แต่หลังจากนั้นในช่วงบ่ายจนค่ำแทบจะไม่มีการ์ตูนให้ชมเลยซึ่งต่างไปจากในวันธรรมดา (แต่จะมีรายการบันเทิงประเภทอื่นค่อนข้างมากกระจายอยู่ตลอดทั้งวันหยุดเสาร์และอาทิตย์)

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ในวันธรรมดาส่วใหญ่เด็กๆ (รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างด้วย) จะสามารถดูรายการการ์ตูนในช่วงเช้าได้จากช่อง 3 และต่อด้วยช่อง 7 ก่อนไปโรงเรียน และในช่วงเย็นๆหลังจากกลับจากโรงเรียนเด็กๆก็สามารถดูรายการการ์ตูนได้จากช่อง 3 ต่อด้วยช่อง 7 และจบลงที่ช่อง 9 ก่อนจะเข้านอน ซึ่งทั้งนี้ผู้ปกครอง (รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างด้วย) ก็มักจะตามใจให้เด็กๆในบ้านเป็นผู้เลือกชมรายการที่ต้องการ และตนเองก็ใช้เวลาร่วมชมไปด้วย หรือฟังผ่านๆในขณะที่ทำกิจกรรมอย่างอื่นไปด้วย

ตัวอย่างรายการการ์ตูนที่กลุ่มตัวอย่างสนใจรับชม

<u>ช่อง 3</u>	วันจันทร์-ศุกร์	เวลา 6.00 น.-6.30 น.	หุ่นเหล็กหมายเลข 23
	วันจันทร์-อังคาร	เวลา 15.30 น.-16.00 น.	ชินจัง จอมแก่น
	วันจันทร์-พุธ	เวลา 16.00 น.-16.30 น.	เนรน้อยเจ้าปัญญา
	วันเสาร์	เวลา 7.00 น.-7.30 น.	อัศวินน้อย
<u>ช่อง 7</u>	จันทร์-พุธ	เวลา 6.45 น.-7.10 น.	การ์กอยล์ ทีมอสูรพันปี
	วันพุธ	เวลา 17.00 น.-17.30 น.	เทเลทัมบีส
	วันศุกร์	เวลา 17.00 น.-17.30 น.	โลกการ์ตูน
	วันเสาร์	เวลา 6.20 น.-6.45 น.	เออร์เมท เพื่อนรักมหาสนุก
	วันอาทิตย์	เวลา 7.20 น.-7.50 น.	การ์ตูนผีน้อยแคสเปอร์
		เวลา 7.50 น.-8.20 น.	การ์ตูน BEAST WARS
<u>ช่อง 9</u>	วันจันทร์	เวลา 18.30 น.-19.00 น.	เซเลอร์มูน เอส
	วันอังคาร	เวลา 18.30 น.-19.00 น.	สแลมดิงก์
	วันพุธ	เวลา 18.00 น.-18.30 น.	โลกการ์ตูน
		(เดิม) เวลา 18.30 น.-19.00 น.	สไปเดอร์แมน
	วันศุกร์	เวลา 20.30 น.-20.40 น.	บับเบิล ผู้พิทักษ์โลก
		เวลา 17.31 น.-18.00 น.	นักสู้เทอร์โบคาร์เร็นเจอร์
		เวลา 18.00 น.-18.30 น.	ซูเปอร์บอย 2
	(เดิม)	เวลา 18.30 น.-19.00 น.	การ์ตูนมหาสนุก
		เวลา 20.30 น.-20.40 น.	บับเบิล ผู้พิทักษ์โลก
	วันเสาร์	เวลา 7.00 น.-7.30 น.	นินจารันทาโร่

	เวลา 7.30 น.-8.00 น.	นักรบสาวเรย์เอิร์ธ
	เวลา 8.30 น.-10.30 น.	ช่อง 9 การ์ตูน เสนอ เรื่องโมจิคโกะ เพื่อนรักต่างดาว,เซเลอร์มูน เอส เอส, นักซิ่งสายฟ้า, นักเตะเทวดา
วันอาทิตย์	เวลา 7.00 น.-7.30 น.	การ์ตูนอุลตราแมน
	เวลา 7.30 น.-8.00 น.	นักรบสาวเรย์เอิร์ธ
	เวลา 8.30 น.-10.30 น.	ช่อง 9 การ์ตูน เสนอ เรื่องโมจิคโกะ เพื่อนรักต่างดาว,เซเลอร์มูน เอส เอส, นักซิ่งสายฟ้า, นักเตะเทวดา

รายการเด็ก

รายการเด็กที่กลุ่มตัวอย่างสนใจรับชมหรือรับชมไปพร้อมกับบุตรหลานคือ รายการเจ้าชุนทอง ช่อง 7 ออกอากาศทุกวัน เวลา 7.10 น.-7.40 น. ซึ่งเด็ก ๆ ก็จะต้องดูก่อนไปโรงเรียน และในวันหยุดเสาร์อาทิตย์

ความต้องการในการเปิดรับสื่อโทรทัศน์

จากตารางแสดงการเปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นว่ากลุ่มคนตาบอดนิยมเปิดรับสื่อโทรทัศน์เช่นเดียวกับคนทั่วไป แต่เนื่องจากคนตาบอดขาดประสาทสัมผัสในการรับภาพที่ปรากฏบนจอ ซึ่งในส่วนเนื้อหาที่ถ่ายทอดออกมาทางเสียงคนตาบอดสามารถรับได้ แต่สิ่งที่คนตาบอดจะได้รับไม่เท่ากับคนทั่วไป คือ เนื้อหาสาระที่ถูกถ่ายทอดออกมาทางภาพ และทำให้ขาดรรถรสในการชมไปด้วยบางส่วน หากคนทั่วไปได้พิจารณาว่า ถ้าตนเองมองไม่เห็นตนเองก็ย่อมยังมีความอยากรู้อยู เช่นกันกับคนตาบอดถึงแม้จะมองไม่เห็น แต่ก็ยังมีความอยากรูเช่นเดียวกับคนทั่วไป อยากรที่จะได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงต่าง ๆ เช่นกัน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในฐานะที่เป็นผู้ชม เป็นส่วนหนึ่งของสาธารณชน ที่ใช้บริการสื่อเช่นเดียวกับคนทั่วไป จึงมีความต้องการที่จะได้รับบริการที่ช่วยให้พวกเขาได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากสื่อโทรทัศน์ จากการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการที่จะได้รับบริการต่างๆเพิ่มเติม 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการให้มีการพูดตัวหนังสือที่ขึ้นบนจอในรายการโทรทัศน์
2. ความต้องการให้มีบริการ "ออดิโอเดสคริปชัน (AUDIO DESCRIPTION)"
3. ความต้องการให้มีรายการความรู้ด้านดนตรี
4. ความต้องการให้มีการอัดสำเนารายการโทรทัศน์ที่ดี ๆ มอบให้แก่ห้องสมุดเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป
5. ความต้องการให้รายการโทรทัศน์มีการบรรยายที่ละเอียดขึ้น
6. ความต้องการบริการด้านสื่อโทรทัศน์ในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอด เพื่อพัฒนาคนตาบอดและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคนตาบอดในสังคม

1. ความต้องการให้มีการพูดตัวหนังสือที่ขึ้นบนจอในรายการโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ผู้ผลิตรายการทีวีคำนึงถึงคนตาบอดว่าเป็นผู้ชมรายการอยู่ด้วย จึงควรมีการอ่านหรือพูดบอกรายละเอียดประกอบการขึ้นตัวหนังสือบนจอ อาทิ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ มิใช่ขึ้นแต่ตัวหนังสืออย่างเดียว คนตาบอดก็จะไม่ทราบ ไม่เข้าใจเนื้อหาทั้งหมด หรือไม่สามารถโทรศัพท์หรือส่งไปรษณียบัตรหรือจดหมายเข้าไปร่วมรายการได้ ทำให้ขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆไป หรือต้องรบกวนผู้อื่นช่วยอ่านให้ฟัง ดังนั้นจึงต้องการให้ผู้ผลิตรายการคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ด้วย ดังคำให้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

“ ควรอ่านตัวหนังสือเวลาขึ้นบนจอ คนทั่วไปอาจจะคิดว่าเราขอมากไปรีปแล้ว เพราะว่ามันไม่น่าสนใจอะไรเลย มีหนังสือก็น่าจะพอแล้ว แต่อาจจะลืมคนที่ไม่สามารถอ่านได้ ”

“ เล่นเกมส์ ตามคำถาม ไม่บอกที่อยู่ พูดแต่ว่าส่งมาตามนี้ๆ แล้วมีแต่ตัวหนังสือให้ดู น่าจะพูดว่าส่งมาตามที่อยู่นี้ ตูปลน.อะไร ”

“ ใครจะโทรเข้ามา มีเบอร์โทรอยู่ในทีวีแล้ว แต่ไม่รู้ว่าจะเบอร์อะไร ถ้าอยากโทรก็ไม่รู้เบอร์อะไร พูดว่า เบอร์ที่ขึ้นหน้าจอ ไม่บอกว่าเบอร์อะไร รายการบ้านเลขที่ 5 ที่อยู่ที่ติดต่อขึ้นบนจอ ต้องหาคนมาอ่านให้ฟัง ”

“ ขึ้นหน้าจอ แต่ไม่พูดเบอร์โทร ที่อยู่ มีหมอมมา พูดเรื่องโรค อยากปรึกษาโทรมาที่เบอร์ แต่ไม่พูดเบอร์ ก็ไม่รู้จะโทรได้ยังไง ”

2. ความต้องการให้มีบริการ “ออดิโอเดสคริปชัน (AUDIO DESCRIPTION)”

กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีโอกาสไปต่างประเทศ หรือเคยได้ยื่นเกี่ยวกับบริการ “ออดิโอเดสคริปชัน (AUDIO DESCRIPTION) ทางโทรทัศน์ ต่างมีความสนใจต้องการให้มีในโทรทัศน์บ้านเราบ้าง เนื่องจากสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่ถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทางเสียงและภาพประกอบกัน หากมีการใส่เสียงบรรยายภาพที่ปรากฏบนจอให้ฟังก็จะเกิดประโยชน์อย่างมาก เพราะนอกจากคนตาบอดจะได้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ มากขึ้นแล้ว ที่สำคัญคือจะได้รับอารมณ์สในการชมเพิ่มขึ้นอย่างมากด้วย ถึงแม้จะไม่สามารถทำได้ทุกช่องหรือทุกรายการ แต่ก็ต้องการให้มีในบางช่องหรือในรายการบางประเภท อาทิ

“ การผลิตสื่อต่าง ๆ ควรคำนึงถึงคนตาบอดว่าคนตาบอดดูอยู่ด้วย เช่น ละครวิทยุ จะบรรยายลักษณะต่าง ๆ อย่างชัดเจน เสียงคิดในใจ บรรยายกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้คนตาบอดสามารถเข้าใจได้ง่าย รายการสารคดี ภาพยนตร์บางช่วง น่าจะทำออดิโอเดสคริปชัน เช่น หนังสืออินเดียบางช่วงร้องเพลง แต่ไม่รู้จะทำอะไรกันบ้าง ”

“ ในต่างประเทศ ทีวีสามารถจะพากย์ได้บอกได้ เราเป็นสมาชิกเคเบิล ก็เสียบहुฟัง มีคนพากย์ให้ อย่างน้อยช่อง 11 ของภาครัฐ น่าจะทำเป็นตัวอย่างก็ยังไม่ ”

“ ออดิโอเดสคริปชัน ดีน่าสนใจมาก ทำกับสารคดีก่อน ขนาดคนโง่มองเห็นทุกอย่างยังมีภาษามือให้เลยในทีวี เราน่าจะมีบ้าง อยากให้ทำกับรายการทีวี ”

“ ที่ญี่ปุ่น NHK ช่อง 3 หนังสือมีซาวด์ เป็นออดิโอเดสคริปชันบอกให้ เป็นเสียงไม่เหมือนการพากย์ทั่วไป โทนเสียงคนละโทน เสียงผู้ชายต่ำๆ เช่น บรรยายว่าห้องมีลักษณะอย่างไร สีอะไร แต่งตัวอย่างไร เป็นเสียงบอก ช่อง 4 ช่องเอกชนก็เริ่มมีแล้ว เป็นบางเรื่อง ไม่ใช่หนังสือเรื่อง เฉพาะละครญี่ปุ่น ต้องทำซ้ำเข้าไปอีกที่ ออกทีวีทั่วไป คนทุกคนที่ดูได้ยินหมดอย่างข่าวก็ไม่จำเป็นเท่าไร สารคดีก็อธิบายสื่อเนื้อหาอยู่แล้ว แต่ละครเจียบบอย ”

3. ความต้องการให้มีรายการความรู้ด้านดนตรี

กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่มีความสนใจในดนตรี และต้องการฝึกฝนพัฒนาทักษะด้านดนตรีของตน แต่เนื่องจากรายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะเน้นไปที่รายการเพลง แต่ไม่มีรายการที่เกี่ยวกับความรู้ด้านดนตรีเลย กลุ่มตัวอย่างจึงต้องการให้มีรายการประเภทนี้บ้าง เพราะทางสื่อวิทยุก็แทบจะไม่มีรายการประเภทนี้เช่นกัน ที่เคยมีเช่นรายการรอรอคขอปทางโทรทัศน์ และราย

การไพเรเทรดิโอ ซึ่งต่างก็ยกเลิกรายการไปแล้ว กลุ่มตัวอย่างจึงอยากให้มีการจัดรายการประเภทนี้เพิ่มขึ้นบ้าง

4. ความต้องการให้มีการอัดสำเนารายการโทรทัศน์ที่ดี ง่ายมอบให้แก่ห้องสมุด เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อที่ออกอากาศแล้วหมดไป ผู้ชมไม่สามารถย้อนกลับมาชมใหม่ได้อีก หากไม่มีการบันทึกเทปไว้ ดังนั้นรายการต่างๆที่ออกอากาศไปแล้ว ซึ่งบางรายการหรือบางช่วงของรายการที่มีเนื้อหาสาระดีๆเป็นประโยชน์ แต่ผู้ชมบางคนอาจไม่มีโอกาสได้รับชมหรือชมแล้วเก็บใจความได้ไม่หมด ต้องการจะชมซ้ำอีก ทางรายการต่างๆจึงควรจะมีการอัดสำเนาและมอบให้แก่ห้องสมุดเพื่อคนตาบอด หรือห้องสมุดประชาชน เพื่อให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ต่อไป ดังที่เคยมีการให้บริการในลักษณะดังกล่าวนี้ในบางโอกาสมาบ้างแล้ว อาทิ

“ รายการทีวีที่ดีๆ เนื้อหาดีๆควรมีการอัดเทปเพื่อนำมาชมใหม่ได้อีก โดยนำมาให้บริการทางห้องสมุด เราเคยขอไป เกี่ยวกับคนตาบอดที่ได้รับพระราชทานรางวัล เราขอไปเขาก็ให้ ”

5. ความต้องการให้รายการโทรทัศน์มีการบรรยายที่ละเอียดขึ้น

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการผลิตรายการทีวีส่วนใหญ่แทบไม่คอยได้คำนึงถึงว่ามีคนตาบอดรับชมอยู่ด้วย รายการที่ถูกผลิตออกมาจึงมีลักษณะที่สอดคล้องกับผู้ชมส่วนใหญ่ทั่วไปที่สามารถมองเห็นภาพได้ รายการส่วนใหญ่จะนำเสนอเนื้อหาผ่านทางภาพ ไม่ค่อยมีบทสนทนาหรือบทบรรยาย และบ่อยครั้งที่ภาพดำเนินไปเรื่อยๆไม่มีเสียง ซึ่งมีผลต่อคนตาบอดในการทำความเข้าใจเนื้อหาที่ถ่ายทอดออกมา คนตาบอดจำเป็นต้องคาดเดาด้วยตนเองหรืออาศัยผู้ที่ชมอยู่ด้วยอธิบายให้ฟัง กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าบางสถานี บางรายการที่มีความเข้าใจและได้มีความพยายามที่จะให้บริการสำหรับผู้ชมที่เป็นคนใบ้โดยการมีภาษามือแทนเสียงบรรยายให้เพื่อพวกเขาจะได้รับเนื้อหาของรายการที่ครบถ้วน ซึ่งสำหรับคนตาบอดเองก็มีความต้องการที่จะเห็นถึงความเข้าใจและความพยายามที่จะสื่อสารให้บริการแก่พวกเขาเช่นกัน

ดังนั้นในการผลิตรายการใดๆออกสู่สาธารณชน ผู้ผลิตรายการควรที่จะคำนึงถึงผู้ชมที่เป็นคนตาบอดบ้าง เพราะหากมีการคำนึงถึงผู้ชมที่เป็นคนตาบอดแล้ว ย่อมจะนำไปสู่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการนำเสนอรายการบางประการ เพื่อจะถ่ายทอดสื่อสารถึงผู้ชมกลุ่มนี้ให้มีความเข้าใจในเนื้อหาได้มากขึ้น ผู้ผลิตรายการ ผู้พากย์ ผู้ดำเนินรายการ ควรจะมีการพากย์หรือการบรรยายรายละเอียดของภาพ เหตุการณ์ หรือสิ่งต่างๆให้มากที่สุด เป็นความจำเป็น โดยเฉพาะรายการประเภทข่าว สารคดี ความรู้ต่างๆ ก็จะช่วยให้นักตาบอดมีความเข้าใจในเรื่องที่รับชมมากขึ้น ได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้เพิ่มขึ้น รูปแบบการนำเสนอจึงไม่ควรมีแต่ภาพเป็นหลัก ควรเน้นที่การบรรยายด้วย อาทิ

“ ที่วีคิวมีลักษณะการนำเสนอให้คล้ายกับแนวการจัดวิทยุ อยากให้โฆษกรายการทีวีจัดเหมือนโฆษกวิทยุแบบนั้น พูดเป็นธรรมชาติ เราจะรู้เรื่องเต็มที่ พูดให้ละเอียดบรรยายให้ฟังหน่อย อย่างเมื่อมีภาพบนจอ เช่น สีต่างๆ ก็ควรจะอธิบายว่าสียังไง ผู้สัมภาษณ์สวมชุดสีชมพู ผู้ให้สัมภาษณ์สวมชุดสีน้ำเงิน ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกร่วม ไม่ใช่เพียงแต่เนื้อหา ”

ตัวอย่างประเภทรายการทีวีที่กลุ่มตัวอย่างได้วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

รายการประเภทสารคดี ส่วนใหญ่เป็นรายการประเภทความรู้เฉพาะด้านต่างๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจกับรายการประเภทนี้เช่นกัน เพราะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ แต่ส่วนใหญ่จะเสนอเป็นภาพ ไม่ค่อยมีการบรรยายส่วนประกอบและวิธีการทำที่ชัดเจน จึงอยากเสนอแนะให้รายการประเภทนี้มีการพูดให้ละเอียดขึ้น คนตาบอดจะได้รู้เรื่องเข้าใจได้ด้วย อาทิ

“ รายการทำอาหารพูดไม่ละเอียดทุกส่วนประกอบทุกขั้นตอน ทำกับข้าว ยำมีอย่างนี้ เอมาวาง นี่นะครบท่านผู้ชม แล้วไม่บรรยายเลย จะต้องมีมะเขือเทศสีแดงจัดวางตรงกลางหรือตรงขอบจานวางตรงนี้ เพราะว่ามันไม่ได้ยาวอะไรเลย หอมใหญ่วางตรงนี้จะสวย จานเป็นรูปไข่ เป็นรูปแปดเหลี่ยม สีเหลี่ยม ส้อม มีดต้องวางอย่างนี้ๆ ชามแก้วเจียรระโน แก้วนี้จะมีตีนวางอย่างนี้ บรรยายแบบนี้ด้วย แต่ส่วนใหญ่ “นี่อย่างนั้นะคะ” อย่างนี้เราไม่รู้ว่าจะไร ควรบรรยายให้ละเอียดหน่อย ”

“ ปลุกต้นไม้ดอกต่างๆ ใส่กระถางมาถึงวาง เราก็มารู้เลยว่าที่เค้าโชว์มีอยู่ที่กระถาง วิธีรดน้ำรดยังไง ก็ต้องบอกว่าเค้าจับบัวอย่างนี้ เป็นฝอยออกมาอย่างนี้ๆ ต้องถือมีอนี้ มีอนั้นจับอะไรบรรยายหน่อย ไม่ใช่ออกมาเป็นภาพเฉยๆ ”

“ รายการวิชาการด้านการศึกษา เช่น จะพิมพ์ออกมา ทางทีวี จะเจียบเลย นักศึกษานี้จะออกมาเป็นอย่างไรนะ เช่น ปรัชญา อักษร ภาษา พิมพ์ออกมาเป็นแผ่น เค้าก็จะโชว์เลย ไม่มีบรรยายเลย อยากให้บรรยายทุกครั้งเลยนะคะ ”

รายการประเภทถ่ายทอดสดเหตุการณ์พิเศษ

รายการประเภทนี้ประชาชนทั่วไปต่างให้ความสนใจ เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ได้ชมกันบ่อยนัก ไม่ว่าจะเป็น ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ งานพิธี เทศกาล หรือการแข่งขันต่างๆ เหล่านี้ถือเป็นเหตุการณ์สำคัญสำหรับผู้ที่ไม่มีโอกาสได้ร่วมในเหตุการณ์จริง ต่างให้ความสนใจที่จะได้ชม ได้ยิน หรือได้ร่วมความรู้สึกไปกับเหตุการณ์ด้วยจากการเปิดรับสื่อที่ถ่ายทอดมาให้ชมให้ฟังกันถึงที่บ้าน กลุ่มตัวอย่างจึงอยากให้ผู้ถ่ายทอดรายการเหล่านี้เห็นถึงความต้องการที่จะได้ร่วมรับรู้และสัมผัสไปกับเหตุการณ์ต่างๆ ด้วยเช่นกัน จึงอยากให้มีการบรรยายรายการเหล่านี้อย่างละเอียดที่สุด เพื่อคนตาบอดจะได้มีภาพออกตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด อาทิ

“ ปรากฏการณ์สุริยุปราคาเต็มดวง โฆษกบางคนบรรยาย บางคนไม่บรรยาย คำอย่างนี้ กำลังมีวงแหวนนะ ตรงกลางมีอะไร เรามาอยู่ที่ชัยภูมินะ ข้างๆนี้จะต้องมีอะไรต่ออะไรเรา

ต้องบรรยายหมด ต้องการให้มีบรรยายให้มากที่สุด อย่าเพียงแต่เรานั่งดูตาเห็น ต้องนึกถึงคนตาไม่ดีด้วยทุกอย่างไป โดยเฉพาะพวกสิ่งโชว์นี่แหละสำคัญมาก ต้องลงรายละเอียด "

" รายการทีวีไม่คำนึงถึงคนตาบอดเลย เช่น เอเชียนเกมส์ ถ่ายทอด ไม่บรรยายภาพที่เห็น บางคนก็บรรยายได้เก่ง บางคนก็ปล่อยให้ภาพผ่านไปเฉยๆ นึกว่าทุกคนมองเห็นแล้ว ก็จะไม่พูดเลยว่ากำลังทำอะไร วิทยุแห่งประเทศไทยไปถ่ายทอดจะบรรยายหมดเลย คนไหนทำอะไร สียังไง บอกหมดรายละเอียดทุกอย่าง ทีวีจะปล่อยผ่านไปเฉยๆ ไม่คำนึงเลยว่าจะมีคนตาบอดร่วมฟังอยู่ด้วย "

รายการบันเทิง

เนื่องจากสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก ดังนั้นจึงมีรายการบันเทิงค่อนข้างมาก และคนทั่วไปมักจะชมรายการโทรทัศน์เนื่องจากต้องการความบันเทิง ในยามว่างพักผ่อนหย่อนใจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็ให้ความสนใจ แต่กลับรู้สึกว่าการประเภทรายการที่เข้าใจยาก ชมแล้วอึดอัด ติดตามไม่ทัน ไม่เข้าใจ โดยเฉพาะหากรับชมคนเดียว ไม่มีคนอธิบายให้ฟังก็จะยิ่งไม่ยอมรับชมเลย แต่จะรู้สึกพอใจมากหากมีการพากย์หรือมีคนบรรยายให้ฟังอย่างละเอียด สามารถนึกเห็นภาพได้ จึงอยากจะทำให้ผู้พากย์รายการภาพยนตร์ต่างๆคำนึงถึงผู้ชมที่เป็นคนตาบอดด้วย อาทิ

" ภาพยนตร์ ละคร ไม่อยากดูเพราะไม่ได้รายละเอียด แสดงท่า เสียงบๆ กับคนตาบอดน่าจะอธิบายให้ฟังรู้เรื่องเหมือนรายการวิทยุ ภาพยนตร์ที่พากย์แล้วไม่รู้ว่าพากย์เมื่อคนตาบอดก็ช่อง 3 นี่แหละ เมื่อก่อนช่อง 7 มีหนังจีนเยอะ คนพากย์ช่อง 7 พากย์ดี "

" (กลุ่มตัวอย่างที่สายตาเลือนลาง) ปกติหนูต้องอธิบายละครหมดทุกอย่างให้เพื่อนฟัง พระเอกนางเอกทำสีหน้ายังไง ใส่เสื้อสีอะไร แต่งตัวยังไง ทำอะไรกันอยู่ บทเลิฟซีนเค้าสนใจอยากรู้ คนนี้หล่อกว่า และอธิบายรูปร่างหน้าตาของดาราให้ฟังคร่าวๆ พยที่หนูจะมีปัญญามองเห็น เห็นหน้าชัดในจอ พวกเค้ามักจะดูพวกบันเทิงมาก รายการที่ไม่ต้องอธิบายแทบจะไม่มี นักมวยก็อธิบายคนนี้ได้ดีกว่าคนนี้ คนนี้สูงกว่าดีกว่าคนนี้ และเค้าจะสนใจเรื่องการแต่งกาย เพราะไม่มั่นใจว่าแต่งตัวแล้วจะดีรีเปล่า คอนเสิร์ตใครขึ้นมาบ้าง เวทีเป็นยังไง แต่งตัวยังไง เดินยังไง "

" ละคร หนังจะมีทั้งเสียงทั้งภาพ ดูไม่ปะติดปะต่อ ไม่รู้เรื่อง ควรปรับปรุง และส่วนใหญ่รายการร่ำถวายพระพร การแสดง จะไม่บรรยาย มีแต่ภาพ อย่างสถานที่ท่องเที่ยวก็ไม่รู้ว่ามีอะไรอยู่ตรงไหน ถ้ามีรายละเอียดบรรยายภาพก็ดี "

รายการกีฬา

กลุ่มตัวอย่างเพศชายค่อนข้างสนใจชมรายการประเภทกีฬา และได้มีข้อวิจารณ์สำหรับรายการกีฬาทางโทรทัศน์หลักๆอยู่ 3 ประการ ซึ่งอยากจะทำให้ผู้พากย์รายการกีฬานำไปพิจารณาปรับปรุง คือ

1. นอกจากพากย์ไม่ละเอียดแล้ว ผู้พากย์มักจะคุยกันเองมากกว่าจะพากย์ถึงการแข่งขันที่กำลังดำเนินอยู่ ทำให้คนตาบอดไม่รู้ว่าการแข่งขันดำเนินไปอย่างไรบ้าง

“ เวลาดูทีวีต่างจากวิทยุ เช่น มวย ฟุตบอล วิทยุจะพากย์อธิบายให้ฟังเข้าใจละเอียดกว่าทีวี ฟังรายการทีวีไม่รู้เรื่องก็มาฟังวิทยุ ทีวีพากย์บอล มวยไม่ละเอียด จะคุยกันเองมากกว่าไม่พากย์การเตะ ชกเลย คนพากย์คุยกันไป ”

2. กล่าวขอบคุณถึงแต่ผู้อุปถัมภ์รายการ โดยไม่สนใจที่จะพากย์การแข่งขัน

“ รู้สึกว่าทำไมเค้าไม่พากย์ให้เราฟังนะ พูดแต่ได้รับการสนับสนุนโดยสินค้านี้ๆ อยากรโทรไปบอกเค้า รายการมวยถ่ายทอดสด เวลาชก ยก 1-2 ก็ยังไม่ขอบบรรยาย ไม่พากย์ ไปพูดขอบคุณแต่ผู้สนับสนุนรายการ ผู้อุปถัมภ์รายการ ฟังได้แต่เสียงเฮของประชาชน ก็รู้ว่าฝ่ายเราต่ออยู่ แต่ถ้าเจียบก็คือฝ่ายตรงข้ามต่ออยู่นักมวยไทย เคยมีการสัมมนา อยากให้มีสำนักของผู้ที่เป็นผู้พากย์หน่อย เคยสัมมนาที่ช่อง 7 แต่ก็ยังไม่ยอมเปลี่ยนรูปแบบของเขา ช่อง 7 มากกว่าเพื่อน ”

3. ผู้พากย์ พากย์ไม่เป็นกลาง ทำให้คนตาบอดที่ไม่เห็นภาพการแข่งขัน เกิดความเข้าใจผิด

“ เพื่อนๆจะบ่นว่า เบื่อคนพากย์ที่คนพากย์ไม่เป็นกลาง เข้าข้างประเทศตนเองทำให้คนตาบอดเข้าใจผิดไปด้วย เช่น บ่นว่าคนพากย์ไม่ดี เข้าข้างนักมวยไทย คนตาบอดพยายามจะเข้าใจไม่บ่น ฟังไปเฉยๆ ”

รายการข่าว

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า รายการข่าวมีลักษณะการอ่านแบบผ่านๆตามรูปข่าว เน้นภาพให้คนตาดีได้เห็น ถ้ามีการบรรยายภาพบ้างน่าจะช่วยให้ดูข่าวได้ความรูสึกเพิ่มขึ้นกว่าการรู้แค่เนื้อข่าว อาทิ

“ รายการข่าว กิริยาของผู้เป็นข่าว ต้องบอกว่าตอนนี้เค้าหน้าบึ้งหรือว่าตอนนี้เค้ายิ้ม เค้าพยักหน้า ยกมือซ้ายมือขวา ถ้าเป็นไปไม่ได้ก็ไม่ได้ก็ไม่มีไร เพราะเนื้อข่าวมันก็รู้ อยู่แล้ว ”

“ สะเก็ดข่าว มีแต่ภาพ ไม่ค่อยมีคนพูดสรุปเท่าไร น่าจะมีคนพูดบรรยายว่ากำลังทำอย่างนั้นอย่างนี้อยู่ อยู่ๆก็โอเค ถ้าสรุปเหตุการณ์สักนิดนึงก็ทำให้เราได้อะไร ทำให้สนุกสนานขึ้น เพราะถ้าเป็นคำพูดเราก็รู้ แต่ถ้าเป็นท่าทางเราก็ไม่รู้เรื่อง ”

6. ความต้องการบริการด้านสื่อโทรทัศน์ในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอด เพื่อพัฒนาคนตาบอดและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคนตาบอดในสังคม

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า สื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันมีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดน้อยเกินไป นานๆครั้งจึงจะมีสื่อบริการคดีแทรกในรายการต่างๆ หรือมีเอาคนตาบอดไปสัมภาษณ์ในรายการ หรือมีรายการพิเศษเฉพาะกรณีเฉพาะวันจริงๆ ส่วนสื่อบอร์ดหรือสารคดี

พิเศษที่จะออกอากาศณรงค์สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่คนในสังคมนั้นปัจจุบันแทบจะไม่มีเลย โดยทั่วไปแล้วสรุปได้ว่าไม่มีการนำเสนอที่เป็นประจำสม่ำเสมอเลย แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งยังเห็นว่าการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดผ่านสื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันยังมีมากขึ้นกว่าเดิม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่านอกจากวิทยุซึ่งเป็นสื่อที่สามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอดออกไปได้อย่างกว้างขวางแล้ว สื่อโทรทัศน์ก็เป็นอีกสื่อหนึ่งที่น่าจะมีประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์ได้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน อีกทั้งมีข้อดีในเรื่องของการนำเสนอภาพให้คนทั่วไปได้เห็นอย่างชัดเจน ทำความเข้าใจได้ง่ายกว่าสื่อเสียงเพียงอย่างเดียว

ประเด็นในการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ที่คนตาบอดและคนทั่วไปควรได้รับทราบ เพื่อพัฒนาคนตาบอดและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคนตาบอดในสังคม ตัวอย่างประเด็นเนื้อหาที่ต้องการให้มีการนำเสนอ มีดังนี้

การดำเนินชีวิตประจำวัน

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนตาบอดให้คนทั่วไปได้ทราบว่าคนตาบอดสามารถดูแลตนเองได้อย่างไร เนื่องจากคนทั่วไปมักจะมี ความเข้าใจผิดว่าคนตาบอดทำอะไรด้วยตนเองแทบจะไม่ได้หรือสงสัยว่าทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างไร อาทิ กินข้าวอย่างไร รู้ได้ไงว่าปากอยู่ตรงไหน เอาอาหารใส่เข้าปากได้อย่างไร เดินทางไปไหนๆ ได้อย่างไร ใส่เสื้อผ้าเองหรือใครใส่ให้ ตาบอดแล้วได้ยินหรือไม่ เป็นต้น หรือเมื่อพูดถึงคนตาบอดคนทั่วไปมักจะคิดไปถึงคนตาบอดสนิท โดยไม่ได้คิดไปถึงว่าคนตาบอดมีระดับการมองเห็นต่างๆ กัน มีสายตาดูแลในระดับต่างๆ แบ่งเป็นระดับ ปี1 ปี2 ปี3 เป็นต้น นอกจากนั้น คนทั่วไปมักจะคิดไม่ถึงเกี่ยวกับปัญหาของคนตาบอดในการดำเนินชีวิตและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ถูกออกแบบมาสำหรับคนตาปกติ และปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมทั้งในครอบครัว ชุมชน หรือที่ทำงาน หรือไม่ทราบว่าคนตาบอดต้องการความเข้าใจและความช่วยเหลืออย่างไรบ้างจากคนรอบข้างเหล่านั้น และรวมถึงจากหน่วยงานต่างๆ ด้วย เป็นต้น

นอกจากนั้นยังมีเรื่องราวต่างๆ อาทิ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย อุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับคนตาบอด การเล่นกีฬาของคนตาบอด เป็นต้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการนำเสนอให้เห็นถึงเรื่องราวเหล่านี้ตามสภาพความเป็นจริง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่คนทั่วไป

สวัสดิการของรัฐ

กลุ่มตัวอย่างต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารที่จะเป็นประโยชน์กับการใช้ชีวิตของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสิทธิของคนตาบอดหรือคนพิการว่าพวกเขาจะได้รับอะไรบ้างจากสวัสดิการของรัฐ จากหน่วยงานใดที่จะให้บริการแก่คนตาบอดในด้านใดบ้าง และในต่างประเทศคนพิการได้รับความช่วยเหลืออะไรบ้าง ต่างจากของประเทศเราอย่างไร เป็นต้น เพื่อที่พวกเขาจะได้เรียกร้องและใช้สิทธิอันพึงมีพึงได้ของตน

หน่วยงานของคนตาบอดและกิจกรรมของคนตาบอด

ในประเด็นเกี่ยวกับหน่วยงานของคนตาบอดและกิจกรรมของคนตาบอดนี้ จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อคนตาบอดเองและคนทั่วไป ในด้านของคนตาบอดจะช่วยให้ได้ข้อมูลว่ามีหน่วยงานใดบ้างที่จัดตั้งขึ้นโดยคนตาบอด หรือเพื่อคนตาบอด ซึ่งทำหน้าที่เสมือนเป็นตัวแทนของคนตาบอดทั่วไป โดยหน่วยงานแต่ละแห่งมีบริการอะไรบ้างสำหรับสมาชิก และทำกิจกรรมอะไรบ้าง มีความคืบหน้าของกิจกรรมด้านต่างๆอย่างไร ตนเองสามารถจะเข้าร่วมในกิจกรรมใดได้บ้าง เพื่อประโยชน์ของตนเอง คนตาบอดอื่นๆ หรือแม้แต่สังคมโดยรวม ในด้านของคนทั่วไป จะได้รับทราบถึงการจัดงานต่างๆของคนตาบอดหรือหน่วยงานของคนตาบอดว่าได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง และมีประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างไร สามารถช่วยเหลือสังคมได้อย่างไร

ด้านการศึกษา

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันคนตาบอดส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนตาบอดในพื้นที่ต่างจังหวัดที่ห่างไกล เนื่องด้วยเหตุผลหลายประการ อาทิ ไม่ทราบว่ามีสถานศึกษาสำหรับคนตาบอด ครอบครัวยุติไม่เข้าใจและไม่ส่งเสริมให้เด็กตาบอดได้เรียนเนื่องจากมีความอายหรือความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องว่าคนตาบอดเรียนไม่สามารถเรียนหนังสือได้ ดังนั้น คนตาบอดจำนวนมากจึงพลาดโอกาสทางด้านการศึกษา มาทราบว่าคนตาบอดเรียนหนังสือได้และมีโรงเรียนสอนคนตาบอดก็ต่อเมื่อโตแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่ก็ปล่อยผ่านไป ส่วนน้อยก็จะชวนช่วยหาเรียนคนตาบอดบ้าง เหล่านี้เป็นเหตุให้ทรัพยากรบุคคลของเราขาดการพัฒนาไปอย่างน่าเสียดาย

ดังนั้น โทษที่สมควรจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการให้ข้อมูล ข่าวสารเหล่านี้ไปถึงคนตาบอดให้ได้อย่างกว้างขวางที่สุด เพื่อคนตาบอดและครอบครัวของคนตาบอดจะได้ใส่ใจในเรื่องของการศึกษามากขึ้น และมีแหล่งที่จะขอคำปรึกษาหารือในเรื่องดังกล่าวได้ หรือนำเสนอในเรื่องการศึกษาของคนพิการคนตาบอดในต่างประเทศที่มีการให้ความช่วยเหลืออย่างไรบ้าง พัฒนาไปเพียงใด และสำหรับประเทศไทยควรมีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของคนพิการไปในแนวทางใดได้บ้าง เป็นต้น

ด้านการฝึกอาชีพ การทำงาน

นอกจากปัญหาด้านการศึกษาแล้ว ปัญหาในเรื่องของอาชีพค่อนข้างจะรุนแรงกว่า เนื่องจากคนตาบอดส่วนใหญ่ขาดทักษะความรู้ความชำนาญในด้านวิชาชีพต่างๆ หรือคนตาบอดที่จบการศึกษาออกมาเช่นเดียวกับคนทั่วไป แต่ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยได้รับการว่าจ้างเข้าทำงาน

หากสื่อโทรทัศน์มีการนำเสนอเกี่ยวกับศูนย์ฝึกอาชีพสำหรับคนตาบอดและการประกอบอาชีพต่างๆของคนตาบอด ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้คนตาบอดได้ทราบแหล่งที่จะแสวงหาความรู้ เพิ่มพูนทักษะในด้านที่ตนถนัด สามารถสร้างอาชีพให้กับตนเองได้

คนทั่วไปจะได้ทราบว่าคนตาบอดสามารถทำงานอะไรได้บ้าง กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการรณรงค์ถึงการให้โอกาสแก่คนตาบอดได้ทำในสิ่งที่พวกเขาทำได้ หากสถานประกอบการมีตำแหน่งงานดังกล่าวก็ควรที่จะให้โอกาสแก่คนตาบอดได้ลองทำ

และการนำเรื่องราวของคนตาบอดที่ประกอบอาชีพต่างๆมาเสนอสู่สาธารณชน จะเป็นประโยชน์ในแง่ของการเป็นตัวอย่างที่ดีของการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียร การทำมาหากินอย่างซื่อสัตย์ และเป็นกำลังใจในการต่อสู้ชีวิตให้กับผู้ที่กำลังรู้สึกท้อถอยอีกด้วย

การให้ความช่วยเหลือคนตาบอด

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้สื่อได้นำเสนอถึงปัญหาในการใช้ชีวิตประจำวันของคนตาบอดในชีวิตประจำวัน เมื่อต้องออกไปใช้ชีวิตในสังคม และปัญหาเหล่านั้นจะบรรเทาเบาบางลงได้โดยการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงาน จากคนในสังคมได้อย่างไร เพื่อให้คนทั่วไปที่ได้รับความหมายการเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือจากทุกคนที่อยู่แวดล้อมในสิ่งที่พวกเขารู้สึกไม่สะดวกสบาย และให้รู้สึกว่าทุกคนสามารถช่วยได้หากมีความเอื้ออาทรแก่กัน เป็นการโน้มน้าวผู้ชมให้เกิดความรู้สึกที่จะช่วยเหลือคนในสังคมด้วยกัน และสื่อควรจะนำเสนอวิธีการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ที่รับความช่วยเหลือด้วย เช่น วิธีการพาคนตาบอดขึ้นรถ ข้ามถนน พาเดิน หรือการให้ความช่วยเหลือในขณะที่คนตาบอดจับจ่ายซื้อของในห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการบริการด้านสื่อโทรทัศน์ในการให้บริการด้านข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ ในประเด็นเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้นไปสู่คนตาบอดและคนทั่วไปใน 4 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

- 6.1 ความต้องการให้มีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดในรายการโทรทัศน์ทั่วไปและได้มีส่วนร่วมในรายการต่างๆเช่นเดียวกับคนทั่วไป
- 6.2 ความต้องการให้มีสปอตหรือสารคดีสั้นพิเศษออกอากาศเป็นประจำ
- 6.3 ความต้องการมีรายการประจำเกี่ยวกับคนตาบอด
- 6.4 ความต้องการให้มีรายการพิเศษออกอากาศเป็นครั้งคราว

6.1 ความต้องการให้มีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดในรายการโทรทัศน์ทั่วไปและได้มีส่วนร่วมในรายการต่างๆเช่นเดียวกับคนทั่วไป

ในปัจจุบันสื่อทีวีให้ความสนใจและนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับกลุ่มคนตาบอดและคนพิการอื่นๆพอสมควร ตัวอย่างรายการโทรทัศน์ที่เคยนำเสนอเรื่องราวชีวิตของคนตาบอดในบางแง่มุมมาเสนอ เช่น รายการเจาะใจ ตามไปดู ทำพิธีสูงชัน กระจกหกด้าน ไอทีวีทอล์ค วงเวียนชีวิต และรายการฝันที่เป็นจริง เป็นต้น แต่กระนั้นหากสื่อโทรทัศน์ได้ให้ความสนใจและเปิดโอกาสให้คนตาบอดได้มีส่วนร่วมมากขึ้นก็จะเป็นการดียิ่ง จะเป็นการช่วยเหลือคนกลุ่มนี้ได้อย่างมาก เพราะถือเป็นสื่อกลางที่เชื่อมคนในสังคมเข้าหากัน คนทั่วไปก็就会有ความเข้าใจคนตาบอดในลักษณะที่เป็นจริงมากขึ้น ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างจึงต้องการมีส่วนร่วมในสื่อโทรทัศน์ในลักษณะต่างๆดังนี้

- จัดทำเป็นสื่อบทการอยู่ในรายการทั่วไป คือ ในบางโอกาสให้ทางรายการใดๆได้หยิบยกเรื่องราวข้อมูลเกี่ยวกับคนตาบอดในประเด็นต่างๆมาทำเป็นสื่อบทการนำเสนอแทรกอยู่ในบางช่วงของรายการบ้างเป็นระยะๆ

- เชิญเจ้าหน้าที่ วิทยากร จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแวดวงคนตาบอดมาร่วมรายการต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้คนตาบอดและคนทั่วไปได้รับข้อมูล และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคนตาบอดในแง่มุมต่างๆ

- เชิญคนตาบอดมาร่วมรายการเพื่อให้สัมภาษณ์ในประเด็นหัวข้อต่างๆ หรือในความน่าสนใจของบุคคลคนนั้น

- เปิดโอกาสให้คนตาบอดมาร่วมกิจกรรมของรายการ เช่น รายการตอบปัญหา รายการแซววาที โต้วาที รายการเกมโชว์หากเป็นเกมที่เล่นได้ กิจกรรมที่คนทั่วไปทำกัน คนตาบอดน่าจะเข้าไปมีส่วนร่วมได้ หากบางรายการที่ช่วยให้คนตาบอดสามารถเข้าร่วมรายการด้วยได้ก็จะเป็นการดี

- เปิดโอกาสให้คนตาบอดได้แสดงความสามารถในด้านต่างๆ อาทิ ด้านกีฬา ด้านคอมพิวเตอร์ ด้านดนตรี คนตาบอดบางคนมีความสามารถทางดนตรีในระดับที่สามารถแสดงตามโรงแรมใหญ่ๆ ผู้ผลิตรายการสถานีต่างๆควรจะนำมาเสนอ ให้คนในสังคมได้รับรู้ว่าคนตาบอดมีความสามารถทางด้านต่างๆ สามารถทำงานเลี้ยงตนเองได้

- รายการประเภทละครเปิดโอกาสให้คนตาบอดได้ร่วมแสดงบ้างตามบทบาทตัวละครในเรื่องที่เป็นคนตาบอด ใส่ลักษณะของคนตาบอดที่เป็นจริงเข้าไปในตัวละครนั้น ให้คนดูมีความเข้าใจมากขึ้น จะส่งผลดีมากเพราะคนนิยมดูรายการละครกัน

- รายการสารคดีต่างๆ ควรจะนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนตาบอดมากขึ้น ให้คนทั่วไปได้เข้าใจการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนตาบอดในสังคม ความจำเป็นและความต้องการต่างๆของคนตาบอด และอื่นๆ

6.2 ความต้องการให้มีสبودหรือสารคดีสั้นพิเศษออกอากาศเป็นประจำ

ในอดีตเคยมีสبودรณรงค์เกี่ยวกับการช่วยเหลือคนตาบอด เช่น วิธีพาคนตาบอดข้ามถนน ที่ผลิตโดยคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ออกอากาศทางโทรทัศน์อยู่ระยะหนึ่ง จากนั้นก็หยุดไปจนกระทั่งปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างจึงต้องการให้มีการผลิตสبودและออกอากาศ เช่นที่เคยมีมาอีกครั้ง และต้องการให้มีย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยอาจเป็นสبودหรือสารคดีสั้นๆ เพื่อรณรงค์หรือสร้างความเข้าใจในเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับคนตาบอดให้แก่ประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึง โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนตาบอดในการผลิตสื่อดังกล่าว และขอความร่วมมือจากสถานีโทรทัศน์ในการให้เวลาออกอากาศ โดยอาจช่วยประชาสัมพันธ์แทรกอยู่ในช่วงโฆษณา ก่อนหรือหลังรายการต่างๆ ตัวอย่างเช่น

“ สبودเฟลปิกเกม แข่งยังงี้ ให้เหรียญกันยังงี้ กติกาอย่างงี้ ไม่ใช่นอกแต่ผล และให้เหรียญกันอยู่แค่นั้น ”

“ สبودรณรงค์แทรกในรายการดังๆ ที่วัยรุ่นชอบ เพื่อไปโน้มน้าวขัดเกลาจิตใจให้เขามีความคิดที่จะช่วยคนตาบอด ขึ้นรถ ข้ามถนน จับจ่ายซื้อของสินค้าในห้างสรรพสินค้าต่างๆ ลักษณะนั้นจะดี เป็นการสร้างความเข้าใจให้กับคนทั่วไปเกี่ยวกับคนตาบอด ”

6.3 ความต้องการมีรายการประจำเกี่ยวกับคนตาบอด

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีรายการประจำทางโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคนตาบอดหรือประเด็นเรื่องราวทั่วไปที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับคนตาบอดโดยเฉพาะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความยาวของรายการ : ขอบเป็นรายการที่ออกอากาศสัปดาห์ละครั้ง ๑ ชั่วโมง หรือ 30 นาที หรือเป็นรายการที่ออกอากาศทุกวันๆ ละประมาณ 5-10 นาที

สถานที่ที่ออกอากาศ : สถานีใดก็ได้ หากเป็นสถานีช่อง 3, 5, 7, 9 ก็จะได้ผู้ชมค่อนข้างมาก แต่หากไม่ได้ก็ขอเป็นสถานีช่อง 11 เพราะเป็นสถานีที่เน้นการศึกษา สารคดี และความรู้ต่างๆ อยู่แล้ว

วัน-เวลาออกอากาศ : ออกอากาศวันใดก็ได้ แต่หากเป็นวันธรรมดาต้องการให้ออกเวลาที่คนทำงานสามารถรับชมได้ คือ ช่วงเช้า 5.00-6.00 น. หรือ ช่วงค่ำ 19.00 น. เป็นต้นไป หากเป็นวันเสาร์อาทิตย์ ออกอากาศเวลาใดก็ได้ เพราะคนส่วนใหญ่จะว่างรับชม

รูปแบบรายการ : เป็นรายการสารคดี เสนอสาระความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับคนตาบอด ในรูปแบบของการสนทนาสัมภาษณ์ โดยมีแขกรับเชิญจากหน่วยงานราชการ หรือเอกชน มูลนิธิ สมาคมต่างๆ และตัวแทนคนตาบอดกลุ่ม

ต่างๆมาให้ข้อมูล และที่สำคัญคือต้องมีช่วงเปิดสายให้ผู้ชม
โทรศัพท์เข้ามาสอบถามข้อสงสัยและแสดงความคิดเห็นใน
ประเด็นต่างๆได้

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่า หากไม่สามารถให้เวลาสำหรับการทำรายการ
ที่เกี่ยวข้องเฉพาะแต่คนตาบอดเท่านั้น ก็ขอเป็นรายการประจำที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับคนพิการ
ทุกประเภทโดยเฉพาะ และให้มีการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนกันจัดรายการ หรือแบ่งช่วงในรายการ
กันก็เป็นได้

6.4 ความต้องการให้มีรายการพิเศษออกอากาศเป็นครั้งคราว

กลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าการขอรายการประจำสำหรับคนตาบอดนั้นอาจดูเป็นรายการที่น่า
เบื่อ และคนทั่วไปอาจไม่ให้ความสนใจรับชม หรือทำให้รู้สึกแบ่งแยกระหว่างสังคมคนตาดีกับ
คนตาบอดมากเกินไป จึงเสนอแนะว่า นอกจากให้มีแทรกอยู่ในรายการทั่วไปแล้ว อาจมีการ
ผลิตรายการและออกอากาศเป็นครั้งคราวตามโอกาสพิเศษต่างๆ เป็นรายการพิเศษไป หรืออาจ
เป็นรายการที่ออกอากาศเดือนละครั้งก็จะมีถึงจนเกินไป ผู้ชมน่าจะสนใจชมมากกว่า

เทปและซีดี

- ปกติท่านฟังเทปหรือไม่

เทป	จำนวน	ร้อยละ
ฟังเทป	44	73.3
ไม่ฟังเทป	16	26.7
รวม	60	100.0

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดรับสื่อเทป

อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างที่ยังศึกษาเล่าเรียนอยู่จำเป็นต้องฟังเทปตำราเรียนเป็นหลัก ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนักดนตรี ก็จำเป็นต้องฟังเทปเพลง เพื่อแกะทำนอง และต้องฟังเพลงให้หลากหลายด้วย รวมไปถึงกลุ่มตัวอย่างที่ชอบเล่นดนตรีด้วย และกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอื่นๆ เช่น อาชีพหมวด หรืออาชีพพยากรณ์ดวงชะตา ก็ต้องฟังเทปเกี่ยวกับวิชาชีพของตน อาทิ

“ ฟังเทปเรียนมากกว่าเทปเพลงวันเสาร์อาทิตย์ เทปเรียนฟังนาน แต่ละหน้าต้องจำให้ได้ก่อน ถ้ายังจำไม่ได้จะไม่ยอมผ่าน กลับมาฟังใหม่ วันละหลายชม จดไปด้วยอักษรเบรลล์ แล้วมาอ่านอีกที ”

“ เวลาเล่นดนตรี เล่นตามโรงเรียน หน่วยงาน สถานประกอบการต่างๆ ต้องเข้าไปติดต่อ ส่วนใหญ่เล่นเพลงไทย ต้องแกะเพลง ต้องฟังเพลงไทย ถ้าเวลาตั้งใจแกะก็จะลุกขึ้นมาฟังจริงจังเลย นอกจากทบทวนฟังเล่นๆ ”

“ เทปที่ตั้งใจฟังคือเทปวิชาการ เทปเรียนพยากรณ์ เขียนเป็นเบรลล์ออกมาบ้าง ”

“ ฟังเทปบ่อย จะฟังตอนแกะเพลง ในขณะที่เดินทางจะฟังในรถยนต์ และใช้ซาวด์เบาๆ แกะเพลงง่าย ชัดขึ้น ไร้ตอนไปโรงเรียน หรือที่อื่นๆที่ไม่มีวิทยุ ฟังเทปวันละ 8 ชม แทบจะทั้งวัน นอกจากโทรศัพท์ก็จะไม่ฟัง สลับเทปกับวิทยุ ฟังเวลาว่างกลับจากโรงเรียน ”

คุณลักษณะของสื่อเทป

เทปเป็นสื่อที่มีคุณลักษณะเฉพาะตัวที่เป็นข้อได้เปรียบและข้อด้อยบางประการ เมื่อเทียบกับสื่อที่ใกล้เคียงคือสื่อวิทยุ

ข้อได้เปรียบของสื่อเทป คือ

1. เป็นสื่อที่คงทนถาวร ผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องใช้ในทันทีที่ได้รับ แต่จะใช้เมื่อไรก็ได้ตามแต่สะดวก สามารถเก็บรักษาได้ง่ายและใช้ซ้ำได้หลายครั้ง ซึ่งต่างจากสื่อวิทยุที่ฟังแล้วหมดไป ไม่สามารถกลับมาย้อนฟังได้อีก (ถ้าไม่บันทึกเทปไว้) ซึ่งผู้รับจะรับได้เฉพาะเวลาที่กำหนดออกอากาศไว้เท่านั้น
“ ฟังเพลงไหนยังค้างค้ำทำนอง เนื้อร้องอยู่ก็เปิดฟังซ้ำอีก ”
“ ฟังเทปที่บ้านอาทิตย์ละวัน ฟังกับภรรยา แค้ชอบเพลงเพื่อชีวิตมากกว่า ถ้าเราฟังเองก็จะเปิดสลับกับเพลงลูกทุ่ง เปิดแล้วฟังไม่จบมันวน เพลงไหนไม่ชอบก็ข้ามไป กรอไปฟังเพลงที่ชอบ สลับเปลี่ยนกันหลายมันวน ฟังเทปเพลงประมาณ 2 ชม. ตั้งใจฟัง เอาไมค์มาร้องด้วย ไม่ทำอย่างอื่น ฟังไปร้องไป ”
2. ผู้รับสามารถเลือกฟังเนื้อหาของเทปที่ตนสนใจได้ ในขณะที่ไม่สามารถเลือกเนื้อหาที่น่าเสนอทางรายการวิทยุได้ บางช่วงอาจจะน่าสนใจและบางช่วงอาจจะน่าเบื่อสำหรับผู้รับ
“ ฟังเทปเวลาที่รายการวิทยุไม่มีเพลงไทยสากล หรือเบื่อกับวิทยุราคาดัญ โฆษณาก็เอาเทปมาฟัง ”
“ ฟังเทปทุกวัน ถ้าวิทยุไม่มีอะไรฟังก็หันมาเปิดเทป ฟังเทปกับเพื่อนแล้วออกความเห็นกัน เปิดไปเรื่อยๆทั้งวัน ฟังไปเก็บห้อง พับผ้า จัดตู้ ทำโน่นทำนี่ กินข้าว ”
“ ช่วงที่มีข่าวทางวิทยุ จะไม่ฟัง ช่วงเช้า 7 โมง - 8 โมง ช่วง 11 โมง - บ่ายโมง ช่วง 6 โมง - 3 โมง ก็จะไม่ฟังวิทยุ จะฟังเทปในช่วงดังกล่าวนี้รวม 4-5 ชั่วโมง/วัน
“ หุงข้าวทำกับข้าวก็อาจจะอยากฟังเทปตลกบ้าง ก็เอามาเปิดฟัง รายการธรรมะในวิทยุจะไม่ค่อยฟังเพราะโฆษณาบ่อยพระเครื่องเป็นพุทธพาณิชย์”
3. สื่อวิทยุเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ส่งกระจายเสียงผ่านคลื่นอากาศ ซึ่งมีบางสถานที่ส่งสัญญาณในระบบคลื่น เอฟเอ็ม ที่มีกำลังส่งครอบคลุมพื้นที่ระยะทางไม่มากนัก ดังนั้นเมื่อผู้รับออกไปนอกพื้นที่สัญญาณก็จะไม่สามารถรับฟังได้ แต่การเปิดรับสื่อเทปไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงคลื่นวิทยุดังกล่าว ผู้รับจึงสามารถเปิดรับได้ทุกที่
“ อยู่บ้านจะฟังวิทยุ เวลาเดินทางไปต่างจังหวัดถ้ามีโอกาสจะเอาเทปไปฟังด้วย อยู่บนรถส่วนตัวหรือบนรถทัวร์ ”

ข้อดีของสื่อเทป คือ

1. ไม่สะดวกในการพกพา เพราะนอกจากตัวเครื่องเล่นเทป (หรือวิทยุเทป) แล้วยังต้องพกพาเทปคาสเซ็ทไปด้วย ในขณะที่วิทยุเครื่องเดียว (ในปัจจุบันมีผลิตขนาดเล็กมาก) ก็สามารถใช้งานได้เลย
2. เนื้อหารูปแบบของรายการวิทยุหลากหลายกว่าสื่อเทปที่มีเพียงไม่กี่ประเภทเท่านั้น

“ส่วนใหญ่ฟังวิทยุมากกว่าเทป เพราะมีรายการหลากหลาย ไม่เบื่อ ฟังเทปสลับกับรายการวิทยุ กลัวตกข่าว “

“แต่ก่อนชอบฟังเทป เดี่ยวนี้คิดต่างกันเลย ถ้าฟังเพลงจะฟังตามวิทยุ ฟังเทปจะรู้ว่าเพลงอะไรต่อไปไม่ตื่นเต้น ฟังวิทยุดีกว่า สื่อเทปเบื่อเร็ว ไม่มีเงินด้วย”

● ปกติท่านฟังเทปประเภทใดเป็นประจำ

ประเภทเทป	จำนวน
เพลง	42
ธรรมะ	21
สอนภาษา	9
เทปวิชาเรียน	8
ตลก	7
อาชีพ	5
นิทาน	2
ทอล์คโชว์	2
วิชาการ	2

● ท่านฟังเทปเพลงประเภทใด

ประเภทเทปเพลง	จำนวน
ไทยสากล / ไทยคลาสสิก	35
ลูกทุ่ง	13
สากล	9
บรรเลง / คลาสสิก	4
ไทยเดิม / ดนตรีไทย	2

ประเภทเทป

เทปเพลง

เทปเพลงไทยสากล กลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นและคนหนุ่มสาวมักจะชอบฟังเพลงไทยสากล แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างก็ยังมี ความชอบที่อาจจะแตกต่างกันไปในแต่ละแนวเพลง อาทิ

เพลงสตริง เพลงป๊อป หรือเพลงเย็นๆสบายๆ อาทิ เพลงของออร์วิ, เอ๋ พัชรา, เบิร์ด ธงไชย, อริสมันต์, อิทธิ, หม่อมพัชริดา วัฒนา, เก๋ อุเทน พรหมมินทร์, โจ้บ๊อย, ไท ธนาวุฒิ, เจมส์ เรืองศักดิ์, โดม ตลอดจนเทปเพลงรวมฮิตของค่ายแกรมมี่, อาร์เอส เป็นต้น

เพลงเพื่อชีวิต อาทิ คำภีร์ คาราบาว

เพลงแนวร็อค อาทิ หรั่ง ร็อคเคสตั้ เดอะซัน หินเหล็กไฟ ไชร็อค บิลลี่ หรั่ง เดี่ยวลาน อัสนี ไมโคร เสือ ไชร็อค อิทธิบางเพลง เพลงยีนยีนของแบล็คเฮด รวมเพลงร็อคเก๋ๆของแกรมมี่ เป็นต้น

เพลงกลางเก่ากลางใหม่ อาทิ แจ้ แกรนด์เอ็กซ์ เต๋อ วงศ์ริบบน

เทปเพลงไทยคลาสสิก

กลุ่มตัวอย่างที่ค่อนข้างมีอายุตั้งแต่ประมาณ 30 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่จะชอบฟังเพลงเก่าๆ แนวลูกกรุงเพลงเก่าคลาสสิกหวานๆหน่อย อาทิ เพลงรำวง สุนทราภรณ์ สุเทพ สวลี ชรินทร์ สุนทราภรณ์ รวงทอง วินัย จินตนา หรือเพลงเก่าๆหวานๆซึ้งๆสบายๆ รุ่นสุนทราภรณ์ที่เอมาร้องใหม่ เพลงสุรพล จะรู้สึกว่าเป็นเพลงเหล่านี้มีท่วงทำนองที่น่าฟัง เนื้อร้องมีความหมายลึกซึ้ง และศิลปินมีน้ำเสียงที่ไพเราะร้องได้อย่างกินใจ และมักจะไม่ค่อยชอบฟังเพลงสมัยใหม่ ยกเว้นบางคนที่ยังอายุไม่มากนักก็จะฟังได้ทั้งเพลงเก่า เพลงกลางเก่ากลางใหม่ และเพลงใหม่ๆบางเพลงของศิลปินบางคน

เพลงลูกทุ่ง ถึงแม้ว่าจะมีกลุ่มตัวอย่างที่ชื่นชอบและฟังเพลงลูกทุ่งเป็นหลักอยู่ไม่มากนัก แต่เพลงลูกทุ่งจะเป็นเพลงประเภทที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ฟังได้เรื่อยๆ โดยเฉพาะในช่วงที่มีเพลงลูกทุ่งบางเพลงเป็นที่นิยมโดดเด่นขึ้นมา หรือเพลงลูกทุ่งเก่าๆที่ต่างเคยฟังมาจนรู้สึกคุ้นเคย เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างบางคนยังแสดงความคิดเห็นว่าเพลงสมัยใหม่มีเนื้อหาไม่ดีไม่น่าสนใจเท่ากับเพลงลูกทุ่งเก่าๆอีกด้วย ตัวอย่างเพลงของศิลปินที่กลุ่มตัวอย่างนิยมรับฟัง อาทิ เพลงของยอดรัก สลักใจ, สายัณห์ สัญญา, เพลงของพุ่มพวง ดวงจันทร์, ก๊อด จักรพันธ์, เสรี รุ่งสว่าง, พงสิทธิ์ คำสร้อย เป็นต้น หรือจะเป็นเทปเพลงลูกทุ่งรวมดาวของนักร้องลูกทุ่งหลายๆคน หรือเพลงลูกทุ่งเก่าๆที่น่ากลับมาฟังใหม่ และกลุ่มตัวอย่างบางคนก็จะชอบเพลงประเภทลำตัด หมอลำ แห่

เพลงสากล กลุ่มตัวอย่างบางคนชอบฟังทั้งเพลงไทยและเพลงสากล บางคนจะชอบฟังเพลงสากลอย่างเดียว แต่แนวเพลงสากลที่ชอบของแต่ละคนก็จะต่างกันไปตามวัย กลุ่มตัวอย่างที่ค่อนข้างมีอายุสักหน่อย จะชอบฟังเพลงอมตะสากลเก่าๆ อาทิ เพลงของคิลปินเก่าๆอย่างเอลวิส ชาวด์แทร็ก เพลงมาร์ช ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นก็จะชอบคิลปินนักร้อง วงดนตรีใหม่ๆ ชาวด์แทร็กจากภาพยนตร์เรื่องใหม่ๆที่ตนเองได้ชม อาทิ วงบอยโซน วงเบลอ ริกกี้ มาติน เป็นต้น

บรรเลง / คลาสสิก กลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งนิยมฟังเพลงสากลประเภทคลาสสิก หรือเพลงบรรเลงที่มีเสียงเรื่อ เสียงน้ำ เสียงลมประกอบ หรือเพลงจีนบรรเลง เป็นต้น

ไทยเดิม / ดนตรีไทย กลุ่มตัวอย่างบางคนไม่ชอบฟังเพลงที่มีเนื้อร้อง บางคนชอบฟังเพลงไทยเดิม ฟังการบรรเลงดนตรีไทย บรรเลงเครื่องสาย ดนตรีซิ่นเดียว ซิม จะเข้ เป็นต้น

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพนักดนตรี ส่วนใหญ่จะเล่นเพลงไทย จึงต้องฟังเพลงค่อนข้างหลากหลาย ทุกแนว และต้องแกะทำนองไปด้วย เพื่อใช้ฝึกซ้อมร่วมกับวง ก่อนตระเวนออกแสดง

เทปธรรมะ จะเห็นวาร์องจากเทปเพลง กลุ่มตัวอย่างประมาณ 50% ที่เปิดรับสื่อประเภทนี้ โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นผู้ใหญ่ค่อนข้างจะให้ความสนใจในการเปิดรับเทปธรรมะ ซึ่งมีทั้งแบบที่เป็นการสอนปฏิบัติธรรมแก่ฆราวาส อุบาสก อุบาสิกา และแบบแนวอภิธรรม ซึ่งเป็นหลักธรรมตามพระไตรปิฎก ไม่ใช่การเทศน์ กลุ่มตัวอย่างที่ฟังเทปธรรมะส่วนใหญ่จะเจาะจงฟังเทปของพระบางรูปเท่านั้น รวมทั้งการฟังเทปหนังสือเกี่ยวกับพุทธประวัติ ที่มีให้บริการในห้องสมุดด้วย จากการสัมภาษณ์ เทปธรรมะที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจ อาทิ

“ บางม้วนจะพูดเข้าข้างด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไป ชอบฟังธรรมะที่เป็นกลาง เช่น ของพระธรรมปิฎก ประวัติของพระพุทธเจ้า ชอบฟังถ่ายจากห้องสมุด ”

“ ชอบฟังเจาะจงพระพยอม มีเกือบทุกชุด เทปธรรมะ กฎแห่งกรรม ทำนปัญญา พระกิตติ ทำนพุทธทาส หลวงพ่อพุทธ หลวงพ่อชา หลวงปู่เหรียญ ”

เทปสอนภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างค่อนข้างหลากหลายอาชีพที่ให้ความสนใจฟังเทปสอนภาษาอังกฤษ อาทิ นักเรียนนักศึกษา พนักงานบริษัท เจ้าของกิจการส่วนตัว หรือแม้แต่อาชีพอิสระอย่างหมอนวดแผนไทยก็ยังจำเป็นต้องฝึกภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับการนัดเพื่อสื่อสารกับลูกค้าชาวต่างชาติ เป็นต้น ซึ่งบ้างก็ฟังเป็นครั้งคราว บ้างก็ฟังบ่อย ขึ้นกับความสนใจของแต่ละบุคคล อาทิ

“ ทางวิทยาการศึกษา กรมประชาสัมพันธ์ ขอไปเป็นกรณีพิเศษ ให้บุคลากรอ่านมาให้ เสียค่าบำรุงนิดหน่อย ค่าส่ง ค่ามัดเงินเทปต่อปี ได้เทปเป็นรายเดือน บทเรียนต่างๆจากหนังสือ เดือนละ 5-10 ม้วน ”

“ เทปสอนภาษาอังกฤษ จากห้องสมุดคนตาบอด ฟังไม่บ่อย เพราะไม่ชอบเล่มนั้น เล่มที่ชอบทางห้องสมุดยังหาไม่เจอ ”

เทปตำราเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ยังเป็นนักเรียนนักศึกษา ไม่ว่าจะป็นนักเรียนในระดับประถม มัธยมต้น มัธยมปลาย หรืออุดมศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน และระบบการศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) ต่างมีความจำเป็นต้องฟังเทปตำราเรียน เนื่องจากตำราเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากห้องสมุดมูลนิธิ หรือทางราชการ ที่เป็นอักษรเบรลล์นั้นมีน้อย ไม่ครบทุกวิชา ส่วนใหญ่จะผลิตเป็นเทปซึ่งผลิตได้สะดวกรวดเร็วกว่า และต้นทุนการผลิตต่ำกว่ามาก กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว จะใช้เวลาในการฟังเทปตำราเรียนประเภทนี้มากกว่าเทปประเภทอื่นๆ ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการฟังเทปตำราเรียน :

“ เทปส่วนใหญ่ฟังเทปเรียนมากที่สุด เทปอื่นไม่บ่อย เรียนกศน. อยู่ปวช.ปี1 มีหนังสือเบรลล์วิชาธุรกิจทั่วไปเท่านั้น วิชาอื่นไม่มี ”

“ หนังสือเรียนใช้เป็นเทปมากกว่าเบรลล์ เทปหนังสือเรียนวิชา ภาษา สังคม วิทยาศาสตร์ ”

เทปตลก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะฟังเทปตลกบ้างเป็นครั้งคราว เทปตลกบางครั้งค่อนข้างทะเล่่ง ทำให้กลุ่มตัวอย่างมักจะไม่ชอบฟัง จึงมักเลือกฟังตลกบางคณะ หรือบางชุดเท่านั้น และนอกจากเทปตลก บ้างก็ฟังเทปลำตัดบ้าง

เทปอาชีพ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอิสระ อาทิจิ อาชีพนวดแผนไทย และอาชีพพยากรณ์ดวงชะตา จะฟังเทปทฤษฎีวิธีการนวด เทปเกี่ยวกับสรีระร่างกาย เทปการแพทย์ เน้นเรื่องสุขภาพ หรือเทปเรียนพยากรณ์ดวงชะตา ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการฟังเทปอาชีพ :

“ วิชาหมอดู ได้เทปมาฟัง ถอดเทปออกมา จดเบรลล์ไว้อ่าน ”

“ ฟังเทป เน้นเรื่องสุขภาพ เพราะมีอาชีพเป็นหมอดนวด สรีระร่างกาย เทปการแพทย์ เทปนวด ”

เทปนิทาน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนจะฟังเทปนิทานที่โรงเรียนบ้าง โดยคุณครูเอามาเปิดให้ฟังในชั้นเรียนหรือยืมจากห้องสมุดที่โรงเรียนฟังบ้าง

เทปทอล์คโชว์ ที่จำหน่ายตามห้างสรรพสินค้า ร้านหนังสือ หรือแผงเทปทั่วไป อาทิ เทปของอาจารย์จตุพล ชมพูนิจ, อาจารย์สุขุม นวลสกุล และนักพูดคนอื่นๆ

เทปวิชาการ ที่จำหน่ายตามห้างสรรพสินค้า ร้านหนังสือ หรือแผงเทปทั่วไป อาทิ เทปการพัฒนาการเป็นผู้นำ การพัฒนาสตรี การพัฒนาองค์กร การระดมความคิด การวางแผน เป็นต้น

- ท่านรับฟังเทปที่ใดเป็นประจำ

สถานที่	จำนวน
ที่พัก	34
ที่ทำงาน	4
ระหว่างเดินทาง	2
ทุกที่	4
รวม	44

- ท่านฟังเทปกับใคร

ผู้ร่วมฟังด้วย	จำนวน
คนเดียว	32
ครอบครัว	9
เพื่อน	6

จากตารางทั้งสองข้างต้น จะเห็นว่าสถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อเทปเป็นประจำ คือ ในที่พักอาศัย และมักจะฟังเพียงลำพัง เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนอาศัยอยู่คนเดียว หรือกลุ่มตัวอย่างชอบฟังเทปภายในห้องพักส่วนตัว หรือช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างฟังมักจะเป็นเวลาส่วนตัว ก่อนเข้านอน หรือใช้ซาวด์เบาที่ฟัง เป็นต้น ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ ส่วนเทปฟังที่ทำงาน ถ้าอยู่ในช่วงที่กลับจากทำงานอยู่ในที่พักก็มักจะฟังคนเดียว ตอนดึกๆไม่มีอะไรทำก็จะฟังเทป ”

“ อยู่ข้างนอกจะใช้ชาวเบาฟังเทปเพลง เทปเพลงเอามาฟังที่โรงเรียนด้วยบางเวลาที่ว่างเสียบชาวเบาฟัง ”

“ ตอนเย็นผมดูข่าวละครบ้าง พอขึ้นห้องนอนเปิดเพลง หรือเทปบ้าง ฟังเทปเกือบทุกวัน ถ้ามีเวลาช่วงกลางคืนก่อนนอนดี ๆ ประมาณ 2 ยาม ”

- แหล่งที่มาของเทปที่ทำนฟัง

แหล่งที่มาของเทป	จำนวน
ตัวเอง	31
อัดจากผู้อื่นหรือรายการวิทยุ	14
ยืมผู้อื่นมาฟัง	5
ผู้อื่นให้	3

แหล่งที่มาของเทป

เทปเพลง กลุ่มตัวอย่างมักจะได้อะไรมาฟังจาก 6 แหล่งด้วยกันตามลำดับ ดังนี้

1. **การซื้อ** ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะเลือกซื้อเทปเอง เฉลี่ยประมาณเดือนละ 3 ม้วน ซื้อจากแผงเทปทั่วไป หรือตามแหล่งที่ประชาสัมพันธ์ โดยมีวิธีการเลือกเทปที่ซื้อ ดังนี้

“ เทปเพลงฝรั่ง ซื้อเอง เดือนละ 2 ตลับ จำชื่อเพลงหรือชื่อชุดจากเพื่อนๆ ฟังแล้วเพราะดี ฟังออกบ้างไม่ออกบ้าง ส่วนใหญ่จะจำจากวิทยุ ได้ยินโฆษณามาก่อน แล้วถูกใจก็ไปซื้อ ไปบอกคนขาย ”

กลุ่มตัวอย่างที่นิยมซื้อเทปเพลง บ้างก็หันมานิยมซื้อซีดีแทนเทป

“ ซื้อเทปซีดีเพลงเอง เลือกเอง ปีหนึ่งไม่เกิน 10 แผ่น ฟังซีดีมากกว่าเทป ”

“ เดือนหนึ่งซื้อซีดี 1000 กว่าบาท เดือนละ 5-6 แผ่น แล้วแต่บที่มี ผมเลือกซื้อเอง ไปตามตามแผงเทป เลือกซื้อ ถ้าว่ามีชุดไหนใหม่ หรือได้ยินเพลงบางเพลงบ่อยๆ ก็ไปตามหาของใคร ไม่ค่อยซื้อเทปแล้ว เพราะมีเทปเยอะ และราคาแพงขึ้น ”

2. **อัดจากรายการวิทยุ** กลุ่มตัวอย่างบางคนทั้งซื้อเทปและทั้งอัดจากรายการวิทยุ แต่หลายคนแทบจะไม่ซื้อเลย ใช้วิธีอัดจากวิทยุอย่างเดียว อาทิ

“ เทปเพลง แทบจะไม่ได้ซื้อเลย อัดจากวิทยุมากกว่า ทุกครั้งที่เจอรายการที่ชอบ ”

“ บางครั้งอัดจากสถานีจุฬา เปิดตั้งแต่ดนตรีต้นเพลงจนจบ ไม่พูดแทรก อัดได้ สถานีอื่นจะพูดแทรกเป็นธุรกิจไม่ยอมให้อัดง่าย ๆ ”

3. ถ่ายเทป กลุ่มตัวอย่างบางคนก็นิยมขอยืมถ่ายเทปจากเพื่อน ๆ คนรู้จักที่ซื้อมา
  - “ เทปเพลงจะยืมเพื่อนมาต๊ฟ ”
  - “ ไม่ค่อยซื้อเทปเพลง อัดจากเพื่อน ”
4. ผู้อื่นให้ กลุ่มตัวอย่างบางคนจะได้เทปเพลงเป็นของฝากจากคนรู้จักบ้างเป็นครั้งคราว
  - “ ฟังเทปเพลง ส่วนใหญ่เพื่อนซื้อให้วันเกิด ซื้อเองบ่อย ”
  - “ ฟังเพลงเก่า ๆ ซื้อเทปเพลงปีละ 2-3 ครั้ง ซื้อเทปเอง มีคนซื้อฝาก ”
5. ยืมฟัง ปกติเด็กวัยรุ่นจะนิยมฟังเพลงคล้าย ๆ กัน และมักจะพูดคุยกันเรื่องเพลง เรื่องศิลปิน และนิยมซื้อหาเทปมาฟังกัน ซึ่งในตลาดเทปปัจจุบันจะมีเทปเพลงอัลบั้มใหม่ ๆ ของศิลปินหลากหลายทั้งไทยและต่างประเทศออกมาวางจำหน่ายค่อนข้างดี ส่วนใหญ่จึงนิยมซื้อหามาแลกกันฟังบ้าง อาทิ
  - “ เทปเพลงถ้าซื้อจะเลือกซื้อเอง เพลงใหม่ๆ ออกมา แต่ไม่ค่อยซื้อ ยืมเพื่อน แลกกันฟัง ”
6. จ้างอัด กลุ่มตัวอย่างบางคนจะจ้างร้านจำหน่ายเทปให้อัดเฉพาะเพลงที่ตนเองชอบไว้โน้มนวนเดียวกัน เนื่องจากเห็นว่าเทปเพลงอัลบั้มหนึ่ง ๆ ของศิลปิน จะมีเพลงที่ตนเองชอบอยู่ไม่กี่เพลง ดังนั้นถ้าต้องซื้อของศิลปินหลายๆ คนที่ตนชอบ ก็จะเป็นการสิ้นเปลือง และต้องฟังเพลงที่ตนเองไม่ค่อยชอบด้วย ดังนั้นจึงนิยมใช้วิธีจ้างอัดดังกล่าวนี้

เทปธรรมะ กลุ่มตัวอย่างมักจะได้เทปธรรมะมาฟังจาก 5 แหล่งด้วยกันตามลำดับ ดังนี้

1. การซื้อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะได้เทปธรรมะโดยการซื้อจากแหล่งคือที่วัดโดยตรง ไม่ได้ซื้อตามแผงเทปทั่วไป อาจไปซื้อจากที่วัดด้วยตนเอง หรือสั่งซื้อทางไปรษณีย์ หรือซื้อโดยอ้อม คือ ไปทำบุญที่วัดต่างๆ และได้เทปจากพระที่วัดนั้นๆ มาฟัง ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์
  - “ เทปธรรมะได้จากแหล่งโดยตรง ไม่ได้ซื้อตามแผงทั่วไป ฟังพระพยอมบ่อย เหมือนกันก็ซื้อจากท่าน ซื้อตามวัด บางทีซื้อแบบอุดหนุน ไปทำบุญได้มาเป็นส่วนมาก ”
  - “ เทปธรรมะก็ฟัง เท่าที่ซื้อคือ ส่งชานาณัติไปสั่งซื้อจากทางวัด ”

2. ถ่ายเทป กลุ่มตัวอย่างถ่ายเทปจากหลายแหล่ง อาทิ จากเพื่อนที่มียืมมาถ่ายเทปจากสถาบันการศึกษา หรือจากห้องสมุด เป็นต้น ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ :

“ เทปธรรมะ ก็อปปีจากโรงเรียนเก่ามา สั่งจองซื้อมาฟังกัน อัดจากเพื่อนที่ซื้อมา หรืออัดจากรายการธรรมะทางวิทยุ ”

“ เทปธรรมะ จะมีในวิทยุด้วย ของอาจารย์สรชัยบ้าง มีเทปด้วย ต้องสั่งที่มูลนิธิ... เพื่อนสั่งมา แล้วผมดัดฟ่ต่ออีกที ประวัติของพระพุทธเจ้า ซอบฟังถ่ายจากห้องสมุด ”
3. ผู้อื่นให้ บางครั้งกลุ่มตัวอย่างจะได้รับเทปธรรมะเป็นของฝาก ของขวัญ หรือได้รับแจกมาเป็นคั่น

“ เทปธรรมะก็ฟัง มีคนให้บ้าง น้องให้บ้าง งานศพก็แจกมา เพื่อนๆส่งมาให้ฟัง ไม่ต้องไปยืมที่ห้องสมุด ให้ทางบ้านส่งมาให้ ”
4. ยืมฟัง กลุ่มตัวอย่างบางคนก็ฟังเทปธรรมะ จะใช้วิธียืมจากคนรู้จัก หรือจากห้องสมุดบ้าง

“ เทปธรรมะ ยืมเพื่อนคนตาบอดและเพื่อนที่ทำงานมาฟัง ไม่มีเป็นของตัวเอง ”

“ เทปธรรมะยืมห้องสมุด ฟังพระพยอม ยืมเพื่อนฟัง ”
5. อัดจากสื่อวิทยุ กลุ่มตัวอย่างบางคนอัดเทปธรรมะจากรายการธรรมะทางวิทยุ

เทปสอนภาษา กลุ่มตัวอย่างมักจะได้เทปสอนภาษามาฟังจาก 3 แหล่งด้วยกันตามลำดับ ดังนี้

1. การซื้อ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะซื้อเทปสอนภาษาอังกฤษจากแหล่งต่างๆ อาทิ ห้างสรรพสินค้า ร้านหนังสือ สถานศึกษา กรมประชาสัมพันธ์ สมาคมคนตาบอด เป็นต้น

“ กรมประชาสัมพันธ์ ทางวิทยุศึกษา ขอไปเป็นกรณีพิเศษ ให้บุคลากรอ่านมาให้ เสียค่าบำรุงนิดหน่อย ค่าส่ง ค่าม้วนเทปต่อปี ได้เทปเป็นรายเดือน บทเรียนต่างๆจากหนังสือเดือนละ 5-10 ม้วน ”

“ เทปสอนภาษาอังกฤษ หาซื้อเอาตามสถานศึกษา สมาคมคนตาบอดก็มีขาย หรือที่ทำออกจำหน่ายทั่วไป ”
2. ผู้อื่นให้ อาทิ ได้เป็นของกำนัลจากคนรู้จัก หรือได้รับแจกจากหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น

“ ฟังเทปสอนภาษา แต่แปลไม่ค่อยออก ของพี่สาว ”

“ ได้ข่าวจากวิทยุ นสพ.ว่าที่ไหนมีแจกกก็จะไปขอ ภาษาอังกฤษที่สนามบินดอนเมืองแจกให้ 2 ตลับ ”

3. ถ่ายเทป จากสถาบันการศึกษา หรือ “ ไปก็อปปีมาจากอาจารย์” เป็นต้น

เทปหนังสือเรียน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในระบบโรงเรียน ทั้งในโรงเรียนสอนคนตาบอด และโรงเรียนทั่วไปที่มีการเรียนร่วม เด็กนักเรียนจะได้รับการสนับสนุนเทปหนังสือเรียน บางวิชา (บางวิชาเป็นเบรลล์) จากห้องสมุดคอลฟิลด์เป็นหลัก ส่วนนักเรียนการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) จะได้รับการสนับสนุนเทปหนังสือเรียนจากหน่วยงานที่เปิดสอน อาทิ สมาคมคนตาบอดฯ มูลนิธิต่าง ๆ ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพฯ ศูนย์พัฒนาอาชีพ เป็นต้น ในส่วนของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะขอยืมหรือขอถ่ายสำเนาเท่าที่มีจากห้องสมุดสมาคมฯ หรือห้องสมุดคอลฟิลด์ และวิชาที่ไม่มีให้บริการก็ต้องขอให้อาสาสมัครช่วยอ่านให้ หรือต้องจ้างคนอ่านให้ เป็นต้น

เทปตลก กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดที่ฟังเทปตลกจะได้เทปมาโดยวิธีการยืมจากคนรู้จัก เทปจะไม่มีการซื้อขายหรือถ่ายสำเนาหรืออัดจากที่ใด ๆ เลย

“ เทปตลกก็ฟังบ้าง ยืมจากเพื่อนมา นื่อง ๆ เพื่อน ๆ เอามาบ้าง ไม่เคยซื้อเอง ”

เทปอาชีพ กลุ่มตัวอย่างได้เทปประเภทนี้จากการยืมมาฟัง การถ่ายสำเนา หรือการอัดจากวิทยุบ้าง

“ เทปการแพทย์ สรีระร่างกาย สุขภาพ ได้จากเพื่อน ”

“ เทปเกี่ยวกับอาชีพ อัดจากวิทยุ ไว้ฟังเวลาว่าง ”

“ เทปนวด จากสถานที่ต่าง ๆ ไปขอตีพิมพ์ ”

“ วิชาหมอดู ยืมจากห้องสมุดคอลฟิลด์ ”

เทปทอล์คโชว์ กลุ่มตัวอย่างบ้างก็ได้ประเภทนี้มาจากการซื้อ บ้างก็ยืมของคนรู้จักมาฟัง เป็นต้น

“ ซื้อเทปทอล์คโชว์ อาจารย์จตุพล สุขุม ทุกคนที่สนใจ ซื้อไม่บ่อย ”

“ ทอล์คโชว์นาน ๆ มีที ไม่ค่อยได้ซื้อ ฟังของน้อง ”

เทปวิชาการ กลุ่มตัวอย่างได้เทปประเภทนี้มาโดย 2 วิธี คือ 1.การซื้อ 2.ให้อาสาสมัครอ่านหนังสือลงเทป

“ เทปวิชาการเราซื้อหนังสือมาแล้วให้อาสาสมัครอ่าน อาสาสมัครที่อ่านให้ก็พวกเพื่อนที่ทำงาน หรืออาสาสมัครที่ฝึกการทำงานกับคนตาบอด เป็นเพื่อนหลายคนเหมือนกัน รับการ

อบรมแล้ว องค์กรพันธกิจ มูลนิธิคริสเตียนเพื่อคนพิการ พี่เป็นฝ่ายดาบอดอยู่ก็ทำมาสิบกว่าปีแล้ว ”

“ ฟังเทปตามห้าง เทประดมความคิด การวางแผน ม้วนละ 100 ชื่อมาฟัง นานๆซื้อที ”

เทปละครวิทยุ เป็นเทปอีกประเภทหนึ่งที่มีจำหน่ายทั่วไป กลุ่มตัวอย่างจะซื้อตามแผงเทปทั่วไป :

“ ชอบเทปบรรยายเป็นเรื่องๆมากกว่า มีชาวด์ประกอบ ที่คณะเทศกัณฑ์ มีเทปขายสงครามโลก ครั้งที่ 1-2 ประวัติยิว เจงกิสข่าน คนดังๆมีหลายคน ชื่อเดือนละ 1 เรื่อง (1-2 ม้วนต่อเรื่อง) ม้วนละ 50 บาท ถูกว่าเพลง จะฟังหลายหนถ้าชอบ ”

เทปอัดจากรายการวิทยุ กลุ่มตัวอย่างบางคนมักจะใส่เทปเปล่าไว้ในเครื่องเล่นเทป และในขณะที่ฟังวิทยุ หากมีรายการช่วงใดที่ชอบ สนใจเป็นพิเศษ ก็จะอัดเก็บไว้บททวนฟังวันหลัง หรือในกรณีที่ไม่ว่างฟังรายการใดๆ อาจเพราะต้องทำกิจกรรมอื่นในเวลาที่มีรายการดังกล่าว ก็จะอัดเก็บไว้เปิดฟังเมื่อมีเวลว่างภายหลัง ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการฟังเทปอัดรายการวิทยุ :

“ อัดบางอย่างจากวิทยุแล้วมาฟังทวน เทปสารคดีอัดจากรายการวิทยุ ไม่ใช่ว่าไม่ชอบที่อื่น เทปที่จัดทำมาจำหน่ายโดยตรง เป็นธุรกิจ มีความเป็นมืออาชีพจะดีกว่าชัดกว่า การทำเสียงประกอบก็ดีกว่า แต่ที่อัดจากรายการเพราะอยากฟังเร็วๆ รายการไหนดีก็อัดเอา ”

“ ฟังเทปอัดรายการต่างๆจากวิทยุ เช่น ฟังที่วีโอทูตอนเช้า เกิดข่าววีโอเอหรือข่าวบีบีซี ชื่อนมาเราก็อยากฟังตรงนั้น ก็มักจะอัดเทปจากรายการวิทยุไว้ฟัง ”

“ เทปผีหนังบู้อัดจากรายการวิทยุ หรือจากทีวี ”

เทปจากห้องสมุด นอกจากการยืมหนังสือเทปจากห้องสมุดคอลฟิลด์และห้องสมุดสมาคมมาฟังแล้ว ยังมีกลุ่มตัวอย่างหลายคนก็นิยมถ่ายสำเนาเทปที่ต้องการฟังจากห้องสมุดทั้งสองแห่งมาเป็นของตนเองเลย เพราะต้องการเก็บไว้ฟังนานๆ หรือฟังหลายรอบ โดยไม่ต้องกังวลกับการนำส่งคืนให้ตรงเวลา และไม่มีภาระเรื่องการจัดส่งด้วย นอกจากนั้นสามารถนำเทปของตนที่ฟังจนพอใจแล้วมาอัดซ้ำเรื่องใหม่ๆต่อไปได้อีก

“ อัดสำเนาหนังสือเทปจากห้องสมุดทั้งสองแห่งมาไว้ฟัง ”

“ ไม่ได้ยืมเทปจากห้องสมุดมาฟัง เรื่องไหนที่ชอบจะซื้อเทปแล้วถ่ายมาเป็นของตัวเองเลย ”

ความต้องการ

ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างสำหรับสื่อมวลชนประเภทเทปนี้ คือ ต้องการให้มีการผลิตเทปประเภทที่เป็นสาระความรู้ออกวางจำหน่ายเช่นเดียวกับเทปทั่วไป อาทิ เทปสารคดีต่างๆ การท่องเที่ยว สถานที่ต่างๆ ประเพณีท้องถิ่นต่างๆทั้งในประเทศและต่างประเทศ เรื่องราวแปลกๆที่น่าสนใจ วิทยาการใหม่ๆ รวมไปถึงตำราวิชาการต่างๆด้วย ซึ่งในปัจจุบันก็มีบริษัทเอกชนประมาณ 2 แห่งที่ผลิตเทปประเภทนี้ออกจำหน่าย มีทั้งสารคดี เรื่องทั่วไป เรื่องสั้น แต่เนื้อหาๆยังไม่หลากหลาย และมีราคาค่อนข้างสูง อาจเนื่องจากยอดผลิตน้อยเมื่อเทียบกับเทปประเภทอื่นๆ ที่จำหน่ายได้ง่ายและมากกว่า โดยปกติสารคดีความรู้ต่างๆมักจะทำออกมาในรูปของวีดีโอ ซึ่งราคาสูงเมื่อเทียบกับสื่อเทป และสำหรับคนตาบอดซึ่งมองไม่เห็นภาพ ฟังแต่เสียงบรรยายที่ไม่ละเอียดนัก ทำให้ความเข้าใจในเนื้อหาไม่สมบูรณ์ แต่หากมีการผลิตออกมาในรูปของเทปก็就会有การบรรยายที่ละเอียดกว่า สร้างความเข้าใจได้ง่าย และราคาก็ถูกกว่ามาก อีกทั้งสามารถพกพาติดตัวไปฟังในที่ต่างๆได้สะดวกด้วย

วิดีโอ

- ในที่พักของท่านมีเครื่องเล่นวิดีโอหรือไม่

วิดีโอ	จำนวน	ร้อยละ
มีเครื่องเล่นวิดีโอ	31	51.7
ไม่มีเครื่องเล่นวิดีโอ	29	48.3
รวม	60	100.0

- ท่านชมวิดีโอหรือไม่

การเปิดรับสื่อวิดีโอ	จำนวน
เปิดรับสื่อวิดีโอ	20
ไม่ได้เปิดรับ	11
รวม	31

- ท่านชมวิดีโอบ่อยเพียงใด

ความบ่อย	จำนวน
ทุกวัน	1
5-6 วัน	1
3-4 วัน	1
1-2 วัน	3
นานๆที	14
รวม	20

จากตารางทั้งสามข้างต้น แสดงว่ามีกลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่ง (31 คน) ที่มีเครื่องเล่นวิดีโอในที่พัก และในจำนวนผู้ที่มีเครื่องเล่น ก็มีเพียง 2 ใน 3 (20 คน) เท่านั้นที่เปิดรับสื่อดัง

กล่าว แต่กระนั้นก็เปิดรับในปริมาณที่ไม่มากนัก เพราะส่วนใหญ่ไม่ได้เปิดรับเป็นประจำทุกสัปดาห์ แต่จะเปิดรับนานๆครั้ง คือประมาณ เดือนละ 1-2 ครั้งโดยเฉลี่ย

สาเหตุที่ทำให้ผู้ที่มีเครื่องเล่นวีดีโออยู่แต่ไม่เปิดรับ และสำหรับผู้เปิดรับส่วนใหญ่ก็เปิดรับไม่มากนัก เนื่องจากเหตุผลบางประการ อาทิ บางคนไม่มีเวลา บางคนใช้เครื่องเล่นไม่เป็น บางคนเมื่อมีเคเบิลทีวีซึ่งมีรายการหลากหลายประเภทแล้วจึงไม่สนใจจะเช่าวีดีโอมาดูอีก แต่เหตุผลหลักๆสองประการน่าจะมาจากความไม่สะดวกในการเช่า เนื่องจากไม่มีเวลาไปเช่า หรือไม่มีคนไปเช่ามาให้ดู หรือเพราะไม่มีร้านให้เช่าวีดีโออยู่ใกล้บริเวณบ้าน เป็นต้น และอีกเหตุผลหนึ่งคือ ไม่ชอบหรือไม่มีความสนใจในสื่อประเภทนี้ บางคนชอบชมรายการสดในโทรทัศน์มากกว่า บางคนรู้สึกเกี่ยวกับการต้องนั่งชมวีดีโอทั้งวันเป็นเวลานานๆ บางคนที่บ้านดูแต่ตัวเองไม่ดู เพราะชอบพักผ่อนมากกว่า หรือบางคนเคยเห็นภาพ พอมาย้ายแต่เสียงพากย์จึงไม่สนุกไม่อยากดู เป็นต้น

● เหตุผลในการชมวีดีโอ

เหตุผลในการชมวีดีโอ	จำนวน
ไม่ชอบไปชมภาพยนตร์ที่โรง	1
ชมได้บ่อยเท่าที่ต้องการ	1
เลือกประเภทและเรื่องที่ชอบได้	3
ค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการชมภาพยนตร์ที่โรง	1
ชมตามสมาชิกในครอบครัว	12
ชมตามเพื่อน	2
รวม	20

● ท่านชมวีดีโอกับใคร

ชมกับใคร	จำนวน
คนเดียว	1
ครอบครัว	16
เพื่อน	3
รวม	20

จากตารางทั้งสอง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อวิดีโอเกือบทั้งหมดจะมีพฤติกรรมการชมวิดีโอร่วมกับคนในครอบครัวมากกว่าการชมคนเดียวหรือชมกับเพื่อน และเหตุผลหลักสุดในการเปิดรับชมวิดีโอคือ ชมตามสมาชิกในครอบครัว

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีบุตรเล็ก ๆ มักจะชมวิดีโอไปพร้อมกับบุตร แม้ไม่ได้ต้องการชมเอง แต่จะชมวิดีโอตามประเภทและเรื่องที่บุตรชอบ อาทิ การ์ตูนต่างๆ สารคดีชีวิตสัตว์ต่างๆ ซึ่งบุตรมักจะชมเป็นประจำ ตนเองว่างจึงชมไปด้วย หรือบางคนไม่ได้ตั้งใจชม แต่บุตรเปิดชมอยู่ จึงได้ยินไปด้วย หรือบางคนไม่ต้องการให้บุตรที่ยังเล็กอยู่ชมเองตามลำพัง ต้องการอธิบายและชี้แนะบุตรไปด้วยในขณะที่ชม เป็นต้น

● ใครเป็นผู้เลือกเรื่องที่ชม

ผู้เลือกเรื่อง	จำนวน
ตนเอง	7
ครอบครัว	16
เพื่อน	2

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อประเภทวิดีโอ จะมีลักษณะการเลือกเรื่องที่ชมดังนี้ ในกลุ่มเด็กวัยรุ่น มักจะมีส่วนในการเลือกเรื่องที่ชม หรือส่วนใหญ่จะร่วมกันเลือกกับพี่น้อง ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งอยู่ในฐานะผู้ปกครองมักจะได้เลือกเรื่องที่ชมเอง แต่จะชมตามเรื่องที่บุตรหลานในบ้านเลือกมามากกว่า ยกเว้นในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ปกครองต้องเลือกเรื่องที่เหมาะสมให้กับบุตรหลานที่ยังเป็นเด็กเล็กๆอยู่

ในกรณีที่ไม่มีเด็กเล็กในบ้าน กลุ่มตัวอย่างและสมาชิกในครอบครัวมักจะชมวิดีโอกันหลากหลายประเภทขึ้น อาทิ วิดีโอดลก ภาพยนตร์ ฝรั่งเศส ไทย จีน หลากหลายแนวทั้ง ดราม่า แอ็คชั่น ผจญภัย สืบสวนสอบสวน วัยรุ่น ฆี กำลังภายใน และอื่นๆ แต่ทั้งนี้ส่วนใหญ่สมาชิกคนอื่นในครอบครัวจะเป็นผู้เลือกเรื่องที่ชมมากกว่าที่กลุ่มตัวอย่างจะเป็นผู้เลือกเอง ดังแสดงไว้ในตารางข้างต้น

- ท่านชมวิดีโอประเภทใดเป็นประจำ

ประเภทวิดีโอ	จำนวน
ภาพยนตร์ฝรั่ง	7
ภาพยนตร์ไทย	1
ภาพยนตร์จีน	5
สารคดี	6
การ์ตูน	6
ตลก	5
คอนเสิร์ต	1

ประเภทของวิดีโอที่ชม

การ์ตูน - การ์ตูนที่ชมก็มีทั้งที่เป็นนิทาน การ์ตูนญี่ปุ่นอย่างโดราเอมอน การ์ตูนฝรั่งของวอลท์ดิสนีย์ เป็นต้น สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ชมจะมีทั้งที่ฟังเข้าใจเรื่องบ้าง และไม่เข้าใจบ้าง ขึ้นกับประเภทของการ์ตูน และความตั้งใจชมแต่ละครั้งด้วย แต่โดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างไม่ได้สนใจหรือชอบชมวิดีโอประเภทนี้เท่าใดนัก จึงไม่ค่อยสนใจที่จะสอบถามรายละเอียดหรือให้ลูกอธิบายให้ฟังในส่วนที่ไม่เข้าใจ เพราะไม่ได้สนใจติดตามเรื่องราวเท่าใดนัก

วิดีโอตลก - ส่วนใหญ่จะเป็นวิดีโอตลกแบบคาเฟ่คณะต่างๆ อาทิ คณะโน้ต เชิญยิ้ม เทพโพธิ์งาม คณะซูปเปอร์โจ๊ก คณะสุเทพ สีปาน เป็นต้น สำหรับการชมวิดีโอประเภทนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะฟังเข้าใจ เพราะเป็นตลกคำพูด ยกเว้นช่วงที่เป็นตลกท่าทาง อาจต้องถามคนที่ร่วมชมอยู่ด้วยให้อธิบายว่านักแสดงท่าทำอะไรถึงขำกัน และบางครั้งก็จะจำคำพูดบางคำบางประโยคมาใช้บ้าง

วิดีโอภาพยนตร์สารคดี - ส่วนใหญ่ชมสารคดีประเภท ธรรมชาติ ชีวิตสัตว์ ท่องเที่ยว ชีวิตผู้คนและวัฒนธรรมในท้องถิ่นต่างๆ เช่น ชาวเขา ชาวเกาะต่างๆ เป็นต้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ชมวิดีโอประเภทนี้เข้าใจพอสมควร เพราะมีการบรรยายค่อนข้างละเอียด ส่วนใหญ่จึงฟังเอง จะมีสอบถามบ้างเล็กน้อย เช่น รูปร่างของสัตว์ที่ไม่รู้จัก

วิดีโอภาพยนตร์ฝรั่ง - ภาพยนตร์ฝรั่งค่อนข้างเป็นวิดีโอที่มีการชมค่อนข้างหลากหลายแนว ขึ้นกับความชอบ เพศ และวัยของผู้ดู อาทิ ภาพยนตร์แนวตื่นเต้น วิทยาศาสตร์ไซ

ไฟ เทคโนโลยี แนวนักชั้น นวนตลก วิทยุ หนังสือ นิตยสาร หนังสือเรื่องใหม่ที่พลาดจากการชมที่โรง เป็นต้น และส่วนใหญ่ขณะที่ชมจะมีถามรายละเอียดกับคนที่ร่วมชมด้วยบ้าง ในช่วงที่เงียบๆ เสียงเคลื่อนไหว หรือฟังภาษาอังกฤษไม่ออก ตามไม่ทันบ้าง

วิดีโอภาพยนตร์จีน - กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะนิยมชมภาพยนตร์จีนกำลังภายในที่เป็นชุด หรือเรื่องเดี่ยวจบ รวมทั้งหนังที่เป็นตอนๆอย่างเป่าบู๊นจิน เพราะชมรู้เรื่องเข้าใจ มีการดำเนินเรื่องที่เข้าใจง่าย และมีการบรรยายถึงการกระทำ ความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร รวมถึงฉาก และอุปกรณ์ประกอบฉากที่ละเอียดกว่าภาพยนตร์ประเภทอื่นๆ

วิดีโอภาพยนตร์ไทย - กลุ่มตัวอย่างที่ชมวิดีโอภาพยนตร์ประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นวิทยุ และจะเลือกภาพยนตร์ไทยแนวตลก วิทยุ ที่มีศิลปินนักร้องนักแสดงที่ตนชื่นชอบร่วมแสดงด้วย

วิดีโอการแสดงคอนเสิร์ต - ส่วนใหญ่จะเลือกชมตามศิลปินนักร้องที่ชื่นชอบ อาทิ เบิร์ด ใหม่ มาซา เป็นต้น และสามารถทำกิจกรรมอื่นๆไปด้วยได้ เช่น ลอกหนังสือเบรลล์ไปด้วย ฟังเพลงไปด้วย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดรับสื่อวิดีโอ

สาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีวิดีโอแต่ไม่ได้เปิดรับ หรือเปิดรับน้อยลง เนื่องจากสาเหตุบางประการ ดังนี้

1. ความไม่สะดวกในด้านแหล่งให้เช่า อาทิ ร้านเช่าวิดีโออยู่ไกล หรือไม่มีร้านในบริเวณใกล้เคียงที่พัก หรือร้านที่เคยเช่าวิดีโอบริเวณบ้านเลิกกิจการไป เป็นต้น
2. ความไม่สะดวกในการไปเช่าด้วยตนเอง ประกอบกับคนในครอบครัวไม่ค่อยได้เข้ามาเช่นกัน
3. ไม่มีเวลา ทั้งในด้านเวลาว่างในการรับชม และเวลาว่างในการไปหาเช่าหรือเลือกซื้อมาชม
4. ไม่ชอบดูวิดีโอ ไม่สนใจสื่อประเภทนี้ ชอบประเภทรายการสด ถ่ายทอด
5. เปลี่ยนมาเปิดรับสื่อประเภทเคเบิลทีวีแทน เพราะมีรายการให้เลือกหลากหลาย อาทิ ภาพยนตร์และกีฬาประเภทต่างๆ เช่น มวยปล้ำที่เคยเช่าวิดีโอมาชม ก็สามารถรับชมได้ทางเคเบิลทีวี

ภาพยนตร์

- ท่านชมภาพยนตร์ตามโรงภาพยนตร์หรือไม่

การเปิดรับสื่อภาพยนตร์	จำนวน	ร้อยละ
ชมภาพยนตร์	10	16.7
ไม่ชมภาพยนตร์	50	83.3
รวม	60	100.0

- ท่านชมภาพยนตร์บ่อยเพียงใด

ความบ่อยในการเปิดรับสื่อภาพยนตร์	จำนวน
24 ครั้งต่อปี	1
12 ครั้งต่อปี	1
4 ครั้งต่อปี	1
3 ครั้งต่อปี	1
2 ครั้งต่อปี	2
1 ครั้งต่อปี	1
0.5 ครั้งต่อปี	3
รวม	10

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพอจะจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกได้เป็น 7 กลุ่มด้วยกันตามพฤติกรรมการเปิดรับสื่อภาพยนตร์ ดังนี้

กลุ่มที่ 1-4 เป็นกลุ่มที่ในปัจจุบันแทบจะไม่เปิดรับสื่อภาพยนตร์เลย

กลุ่มที่ 5-7 เป็นกลุ่มที่ในปัจจุบันเปิดรับสื่อภาพยนตร์เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว

กลุ่มที่ 1 ตอนตาดีจะชมภาพยนตร์เป็นประจำ หรือชมบ้างเป็นครั้งคราว แต่เมื่อตาบอดแล้วจะไม่ไปชมเลย

กลุ่มที่ 2 ไม่เคยไปชมภาพยนตร์ตามโรงเลย

กลุ่มที่ 3 เคยไปชมเพียงแค่ 2-3 ครั้งเท่านั้น ตอนเป็นนักเรียนไปทัศนศึกษา หรือช่วงที่เป็นเด็กวัยรุ่น และไม่เคยไปชมอีกเลย เพราะรู้สึกไม่ชอบ ไม่สนใจที่จะเปิดรับสื่อประเภทนี้

กลุ่มที่ 4 ชมประจำหรือบ่อยครั้งในช่วงที่เป็นเด็กวัยรุ่น แต่พอเป็นผู้ใหญ่ทำงานไม่ชมแล้ว เพราะไม่ค่อยสนใจ และไม่มีเวลา

กลุ่มที่ 5 หลายปีจึงจะชมสักครั้ง เวลามีคนชวนไป หรือมีภาพยนตร์เรื่องที่ตั้งมาก ๆ เข้ามาฉาย

กลุ่มที่ 6 ชมปีละ 2-3 ครั้ง มักจะเป็นกลุ่มเด็กวัยรุ่น และผู้ที่สายตาเลือนลาง

กลุ่มที่ 7 ชมประจำปีละหลาย ๆ ครั้ง มักจะเป็นกลุ่มเด็กวัยรุ่น และผู้ที่สายตาเลือนลาง

● ใครเป็นผู้เลือกภาพยนตร์ที่ชม

การเลือกเรื่องที่ชม	จำนวน
เลือกชมเอง หรือ ตัดสินใจร่วมกัน	7
ผู้อื่นเลือก	3
รวม	10

● ปกติท่านไปชมภาพยนตร์กับใคร

ผู้ไปชมด้วย	จำนวน
เพื่อน	7
คนในครอบครัว / ญาติ	3
คนเดียว (สายตาเลือนลาง)	2

จากตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่าถึงแม้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะไปชมภาพยนตร์ร่วมกับผู้อื่น แต่การตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์เรื่องใด ๆ นั้น ก็ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างด้วยกัน จะมีเพียงบางครั้งคราวที่ให้ผู้อื่นตัดสินใจเลือกเรื่องที่ชม มักเกิดขึ้นในกรณีที่มีคนมาชวนและตั้งใจชวนไปชมเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ หรือในกรณีตามใจเพื่อนชายหรือเพื่อนหญิงของตน เป็นต้น

สาเหตุที่เปิดรับสื่อภาพยนตร์

กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อประเภทภาพยนตร์ เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ความน่าสนใจของภาพยนตร์

กลุ่มตัวอย่างที่สนใจและชอบไปชมภาพยนตร์ เนื่องจากชอบองค์ประกอบต่างๆของภาพยนตร์ อาทิ มีนักแสดงที่ตนเองชื่นชอบ มีเนื้อเรื่องที่น่าสนใจ หรือชอบฟังเสียงประกอบ (Sound Effect) เป็นต้น

2. เพื่อให้เป็นคนทันสมัย

เนื่องจากในกลุ่มเพื่อนที่เป็นวัยรุ่นด้วยกัน มักจะมีหัวข้อสนทนาในเรื่องที่เกี่ยวกับภาพยนตร์ โดยเฉพาะภาพยนตร์ใหม่ๆที่เพิ่งเข้าและกำลังเป็นที่สนใจ ดังนั้นพฤติกรรมการไปชมภาพยนตร์จึงเหมือนเป็นไปตามแฟชั่น เพื่อไม่ให้รู้สึกว่าคุณเองล้าสมัยในกลุ่มเพื่อนฝูงด้วยกัน การเปิดรับสื่อภาพยนตร์นี้จะค่อนข้างเป็นพฤติกรรมที่แพร่หลายในกลุ่มวัยรุ่นเด็กดาดบอดที่เรียนในโรงเรียนร่วมกับเด็กปกติทั่วไป และไปชมร่วมกับเพื่อนๆที่เรียนด้วยกัน ชวนกันไปดู

3. เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

ภาพยนตร์เป็นสื่อที่คนส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์เพื่อความบันเทิงในยามว่าง ภาพยนตร์มีคุณสมบัติที่ดูเหมือนจริง เร้าอารมณ์ มีการเล่าเรื่องชวนให้ติดตาม อีกทั้งองค์ประกอบของภาพยนตร์ทั้งภาพและเสียงต่างๆ ที่สมจริง รวมทั้งบรรยากาศในการชมก็ชวนให้คล้อยตาม ซึ่งต่างไปจากการชมโทรทัศน์หรือวิดีโอในที่พักอาศัย การชมภาพยนตร์จึงสามารถเรียกความสนใจดึงดูดผู้ชมออกจากโลกของความเป็นจริงได้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างบางคนเห็นว่าเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ คลายเครียดได้อย่างดีวิธีหนึ่ง

4. ความสะดวก

สำหรับคนดาดบอดหรือคนที่มีสายตาเลือนลาง หากไปชมภาพยนตร์ร่วมกับเพื่อนหรือคนในครอบครัวซึ่งตาดีปกติ ก็มักจะได้รับความสะดวกสบาย ทั้งในเรื่องของการซื้อบัตรเข้าชม การเดินเข้าโรงภาพยนตร์ การเดินเข้าที่นั่ง จะไม่ค่อยมีปัญหา ดังนั้นคนดาดบอดหรือคนสายตาเลือนลางเกือบทุกคนจะไม่ค่อยไปชมภาพยนตร์คนเดียว มักจะไปกับคนตาดีปกติเป็นส่วนใหญ่

5. ได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัว

กลุ่มผู้มีสายตาเลือนลางที่มองเห็นค่อนข้างมาก จะนิยมไปชมภาพยนตร์ตามโรง เนื่องจากสามารถเห็นภาพบนจอขนาดใหญ่ได้ค่อนข้างชัดเจนหรือมองเห็นพอสมควร ประกอบกับ

อาศัยฟังเสียง ซึ่งถ้าเป็นภาพยนตร์ไทย หรือภาพยนตร์ที่พากย์ไทย ก็สามารถเข้าใจเนื้อหาได้เกือบจะครบถ้วน รวมทั้งอาศัยถามจากคนที่ไปชมด้วย ก็ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สาเหตุที่ไม่เปิดรับสื่อภาพยนตร์

กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เปิดรับสื่อประเภทภาพยนตร์ เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. ได้รับเนื้อหาไม่สมบูรณ์

กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นคนตาบอดแต่กำเนิด และคนที่ตาบอดในภายหลัง ต่างรู้สึกว่าการเปิดรับสื่อประเภทที่ถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทางภาพและเสียงดังเช่นภาพยนตร์นั้น ตนเองไม่สามารถรับรู้และทำความเข้าใจกับเนื้อหาได้อย่างสมบูรณ์เต็มที่โดยผ่านการฟังเสียงเพียงอย่างเดียวเท่านั้น และถึงแม้จะใช้จินตนาการ หรือนึกเทียบกับประสบการณ์ที่เคยพบเห็นมาก่อนก็ตาม ก็ไม่เพียงพอที่จะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ครบถ้วน ทำให้ขณะชมรู้สึกไม่ค่อยรู้เรื่อง ตามไม่ทัน จำเป็นต้องมีคนอธิบายให้ฟัง แต่การจะซักถามจากผู้ที่มาด้วยบ่อยๆ ก็เป็นการไม่สะดวกทั้งต่อผู้ที่ถูกถามและผู้ที่นั่งชมอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ส่วนผู้ที่มีสายตาเลือนรางที่มองเห็นค่อนข้างมาก ก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับภาพยนตร์ต่างประเทศที่ไม่ได้พากย์เสียงภาษาไทย เพราะส่วนใหญ่ถึงแม้จะพอมองเห็นภาพบนจอภาพยนตร์ แต่ก็ไม่สามารถอ่านคำบรรยายภาษาไทยได้ภาพได้ เพราะจะเห็นเป็นตัวหนังสือที่เคลื่อนไหวค่อนข้างเร็วคล้ายตัววิ่ง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จึงรู้สึกว่าการไปชมภาพยนตร์ตามโรงภาพยนตร์นั้นไม่คุ้มค่า เสียทั้งเงินและเวลา และยังได้เนื้อหาที่ไม่ครบถ้วนอีกด้วย ส่วนใหญ่จึงไม่สนใจที่จะเปิดรับสื่อประเภทนี้

ในขณะที่ในต่างประเทศจะมีบริการพิเศษสำหรับผู้ชมที่มีปัญหาทางสายตาโดยเฉพาะ กล่าวคือ บางแห่งจะมีการแจกหนังสือเบรลล์ซึ่งมีคำบรรยายเรื่องราวตามลำดับเป็นคู่มือในการชมให้ หรือในบางประเทศจะมีที่นั่งพิเศษมีหูฟังสำหรับรับฟังเสียงบรรยายภาพที่ปรากฏบนจอ (Audio Description) โดยจะเป็นโทนเสียงในระดับที่ต่างจากเสียงสนทนาของตัวละคร และบรรยายในขณะที่ไม่มีเสียงสนทนาเท่านั้น เสียงจึงไม่ทับกัน

2. ขาดความมั่นใจ

เนื่องจากคนตาบอดหรือคนที่มียาตาเลือนราง เมื่อไปชมภาพยนตร์จะรู้สึกว่ามีความมองและคงจะเห็นเป็นเรื่องแปลกประหลาดที่คนตาบอดมาชมภาพยนตร์ จึงทำให้เกิดความรู้สึกขาดความมั่นใจ ไม่อยากไป ไม่อยากเป็นจุดสนใจให้คนมอง

3. มีสื่อประเภทอื่นทดแทน

เนื่องจากในปัจจุบันมีสื่อหลายประเภทที่สามารถให้ความบันเทิงในรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ เกมเบิ้ลที่วี คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ซึ่งคนทั่วไปรวมทั้ง

กลุ่มตัวอย่างเองสามารถเปิดรับได้อย่างสะดวก อีกทั้งได้มีการนำเสนอเนื้อหาประเภทภาพยนตร์มาเสนอผ่านรูปแบบของสื่อดังที่กล่าวมาแล้วแทบทุกสื่อ อาทิ ภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ วีดีโอ ภาพยนตร์ทางเคเบิล การชมภาพยนตร์ผ่านซีดี เป็นต้น

4. ค่าใช้จ่ายสูง

เนื่องจากช่วงหลายปีที่ผ่านมาบัตรเข้าชมภาพยนตร์มีการปรับราคาขึ้นเรื่อย ๆ และในปัจจุบันราคาจะค่อนข้างสูงมากเมื่อเทียบกับในอดีตที่มีการแบ่งระดับราคาต่าง ๆ ตามบริเวณที่นั่งชม ดังนั้นจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเองและครอบครัวที่ไปชมด้วยไม่พร้อมหรือไม่ต้องการที่จะเสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ อีกทั้งรู้สึกไม่คุ้มค่ากับเงินที่เสียไปเพราะได้รับเนื้อหาไม่เต็มเหมือนคนทั่วไป นอกจากนั้นการชมภาพยนตร์ที่นำมาออกอากาศทางโทรทัศน์ หรือการเช่าวีดีโอมาชมในที่พักก็เสียค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่ามากด้วย

5. ไม่สนใจ / ไม่ชอบชมภาพยนตร์

กลุ่มตัวอย่างบางคนไม่มีความสนใจในสื่อประเภทภาพยนตร์ โดยให้เหตุผลต่าง ๆ กัน อาทิ เป็นคนชอบดูเนื้อหาประเภทสารคดีมากกว่าบันเทิง หรือ ไม่ชอบภาพยนตร์ไทย ดาราไทย ไม่ชอบเนื้อเรื่อง ชื่อเรื่อง ศัพท์แสลง ลักษณะการพูด ตัวแสดง หรือ ไม่ได้สนใจติดตามข่าวสารเกี่ยวกับภาพยนตร์ จึงไม่ทราบว่าจะไปชมเรื่องอะไร หรือ รู้สึกอึดอัดกับสื่อบันเทิงประเภทนี้ เนื่องจากเมื่อก่อนค่อนข้างจะชมมาก เป็นต้น

6. ไม่มีคนไปชมด้วย

สำหรับผู้ที่มีการครอบครัวแล้ว ที่คู่สมรสไม่ชอบไปชมภาพยนตร์ตามโรง หรือที่เคยไปชมภาพยนตร์กับลูก ๆ แต่เมื่อลูกโตขึ้นและมีเวลาน้อยลง ก็ทำให้ไม่ค่อยได้มีโอกาสไปชมภาพยนตร์ เพราะโดยปกติคนตาบอดจะไม่ไปชมภาพยนตร์คนเดียว จะต้องไปกับคนสายตาทกติเป็นส่วนใหญ่ สำหรับผู้ที่มีกลุ่มเพื่อนหรือคนรู้จักไม่ค่อยสนใจชมภาพยนตร์ตามโรง ทำให้ถึงแม้ตนเองจะสนใจชอบชมภาพยนตร์แต่ก็ไม่มีคนไปเป็นเพื่อนด้วย หรือหากตนเองรู้สึกเฉย ๆ กับการชมภาพยนตร์ มีคนชวนไปก็จะไป แต่หากครอบครัวไม่ค่อยสนใจชมภาพยนตร์ ก็จะไม่มีคนชวนไปเท่าใด

7. ความไม่สะดวก

สำหรับคนที่ตาบอดภายหลังโดยเฉพาะเมื่อตอนเป็นผู้ใหญ่แล้ว จะต้องปรับตัวกับการเดินทางค่อนข้างมาก ทำให้ความต้องการในการเดินทางไปเที่ยวที่ไม่มีความจำเป็นมากนักลดลง เพราะความไม่สะดวกสายนั่นเอง และสำหรับคนที่มียายตาเลือนลาง ซึ่งโดยปกติบางคนจะมองเห็นค่อนข้างมากในเวลากลางวันหรือในที่ที่มีแสงสว่างมาก แต่จะแทบมองไม่เห็นเลยในเวลากลางคืนหรือในที่ที่มีแสงสว่างน้อย ดังนั้นเมื่อเข้าไปในโรงภาพยนตร์จะรู้สึกไม่สะดวกอย่าง

ยิ่ง เพราะความมืด ปรับสายตาไม่ได้ มองไม่ค่อยเห็น การเดิน การหาที่นั่งจะค่อนข้างลำบากกว่าปกติมาก และกลุ่มตัวอย่างบางคนรู้สึกว่ามีบริเวณโรงภาพยนตร์หรือขณะเข้าออกจากโรงภาพยนตร์ จะมีคนค่อนข้างพลุกพล่าน หลากหลายประเภทโอกาสที่จะกระทบกระทั่งผู้อื่นมีมาก โดยเฉพาะอาจมีอันตรายอันเกิดจากวัยรุ่นที่อารมณ์ร้อนได้ง่ายด้วย จึงเป็นความไม่สะดวกทั้งกายและไม่สบายทั้งใจ จึงไม่สนใจจะเปิดรับสื่อประเภทนี้เท่าใดนัก

8. สภาพสายตาไม่อำนวย

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เคยตาดีปกติมาก่อน จะมีทั้งที่เคยชอบชมภาพยนตร์เป็นประจำหรือชมบ้างเป็นครั้งคราว แต่เมื่อตาบอดแล้วส่วนใหญ่แทบจะไม่ไปชมภาพยนตร์อีกเลย บางคนให้เหตุผลว่า " รู้สึกเฉยๆไปเลย ไม่ได้อยากดูมากมายอะไรแล้ว " หรือบางคนให้เหตุผลว่า " ยังอยากเข้าไปดู แต่ก็ไม่ได้ไปเพราะมองไม่เห็นแล้ว " สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสายตาเลือนลางบางประเภท มักจะไม่ชอบเข้าไปชมภาพยนตร์ เพราะจะมีปัญหาเมื่อดูแล้วจะรู้สึกปวดตา เวลาออกมาจะรู้สึกไม่สบายตา เนื่องจากความมืดภายในโรงภาพยนตร์ ประกอบกับแสงวูบวาบจากจอภาพยนตร์ด้วย

ความสนใจในประเภทของภาพยนตร์

กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อประเภทนี้ให้ความสนใจชมภาพยนตร์ประเภทต่างๆเรียงตามลำดับคือ ภาพยนตร์ฝรั่ง ภาพยนตร์ไทย และภาพยนตร์จีน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ภาพยนตร์ฝรั่ง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กนักเรียนวัยรุ่นมักจะชมหนังฝรั่งดลกเบาสมอง หรือหนังเด็ก หนังวัยรุ่น อาทิ Home Alone หรือ Mouse Hunt เป็นต้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศชายก็มักจะชมภาพยนตร์แนว Science Fiction พวก SIFI เช่นเรื่อง Deep Impact หรือ Amagadon แต่จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีสายตาเลือนลางพอมองเห็นภาพได้ค่อนข้างมาก จึงจะชมหนังประเภทนี้ และภาพยนตร์อีกแนวหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างเพศชายมักจะชอบชม คือ ภาพยนตร์แนวสืบสวนสอบสวนสายลับ แต่ก็ต้องอาศัยตามรายละเอียดจากเพื่อนที่ชมด้วยกันเสริมด้วย เช่น ตัวละครทำอะไร ยังไง ยิงยังไง วิธีการยิง รายละเอียดของเหตุการณ์สำคัญๆ เป็นต้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงก็มักจะชมหนังชีวิต หนังรัก ครอบครัว อาทิ ไททานิค โดยมากกลุ่มตัวอย่างจะชมภาพยนตร์ฝรั่งที่พากย์ไทย เพราะฟังภาษาอังกฤษไม่คล่อง และไม่เห็นภาพ หรือเห็นภาพก็ไม่สามารถอ่านคำบรรยายภาษาไทยได้ภาพได้ ยกเว้นคนที่ฟังภาษาอังกฤษได้ค่อนข้างดี ก็จะเลือกฟังที่เป็นเสียงในฟิล์ม และจะถามเพื่อนที่ชมด้วยกันในช่วงที่หนังเงียบๆไม่มีบทพูด มีแต่แสดงท่าทาง

2. ภาพยนตร์ไทย

ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่ชมภาพยนตร์ไทยมักจะเป็นกลุ่มวัยรุ่น อาจเป็นเพราะภาพยนตร์ไทยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นผู้ชมกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กวัยรุ่นโดยเฉพาะ โดยมีองค์ประกอบต่างๆไม่ว่าจะเป็นเนื้อเรื่อง นักแสดง และดนตรีที่เป็นจุดขาย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะชมเข้าใจ ยกเว้นจะถามคนที่ไปชมด้วยบางครั้งเวลาที่หนังเจียบๆไปบางช่วงเท่านั้น แต่กับภาพยนตร์ไทยประเภทหนังผี จะชมลำบาก เพราะส่วนใหญ่หนังจะเจียบๆ และมีเสียงดนตรีประกอบเท่านั้น บางครั้งตัวละครในเรื่องเจือจางเกินไป หลอกล่อกัน กว่าที่กลุ่มตัวอย่างจะรู้ว่าเป็นเหตุการณ์ดังกล่าวก็ผ่านไปนานหลายนาที

3. ภาพยนตร์จีน

ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเพศชายจะให้ความสนใจกับภาพยนตร์จีนแนวบู๊ ต่อสู้ กำลังภายใน เพราะชมแล้วค่อนข้างเข้าใจ จะมีเสียงประกอบ เสียงบรรยาย และบทสนทนา ที่ค่อนข้างละเอียดตลอดเรื่อง อาทิ เสียงการต่อสู้ เสียงฟันดาบ ก็ทำให้ทราบว่าตัวละครกำลังทำอะไรอยู่ หรือแม้กระทั่งฉากการเดินทางและสถานที่ต่างๆก็จะมีบรรยายให้ฟัง เช่น นางเอกและพระเอกไปเจอกันบนภูเขา ก็จะมีการบรรยายสถานที่ที่อยู่ด้วยกันให้ฟังว่ามีภูมิประเทศลักษณะงดงามอย่างไร เป็นต้น ทั้งนี้ภาพยนตร์จีนมักจะมีการบรรยายสิ่งต่างๆอยู่เสมอ โดยผ่านทางบทสนทนาของตัวละคร ผ่านทางบทโคลงกลอนที่กล่าวชื่นชมถึงสิ่งต่างๆ อาทิ ธรรมชาติ ภูมิทัศน์ หน้าตาผิวพรรณ สิ่งของภาพวาด และอื่นๆ เหล่านี้ช่วยให้ผู้ชมเข้าใจได้ทั้งในส่วนของเนื้อเรื่องที่ดำเนินไป ฉาก และของประกอบฉากที่สำคัญๆอีกด้วย

คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

- ท่านใช้คอมพิวเตอร์หรือไม่

การเปิดรับสื่อคอมพิวเตอร์	จำนวน
เปิดรับ	15
ไม่เปิดรับ	45
รวม	60

- ท่านใช้อินเทอร์เน็ตหรือไม่

การเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ต	จำนวน
เปิดรับ	8
ไม่เปิดรับ	52
รวม	60

ภาพรวมการใช้คอมพิวเตอร์ของคนตาบอด

ปัจจุบันหากไม่รวมนักเรียนที่กำลังศึกษาวิชาคอมพิวเตอร์แล้ว จำนวนคนตาบอดที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นประจำมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่อยู่ในระดับอุดมศึกษาขึ้นไปเป็นนิสิตนักศึกษา หรือครูอาจารย์ โปรแกรมเมอร์ และผู้ประกอบการทางด้านคอมพิวเตอร์ หรือที่ข้องเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เท่านั้น อาจจะไม่กี่สิบคนเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามขณะนี้ในสังคมไทยโดยเฉพาะในเขตเมือง พื้นฐานการใช้คอมพิวเตอร์ของคนตาบอดเริ่มกระจายไปมากขึ้น มีศูนย์คอมพิวเตอร์เกิดขึ้นในหน่วยงานของคนตาบอด อาทิ โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ภาคเหนือ ภาคใต้ เชียงใหม่ สุราษฎร์ธานี ขอนแก่น และนครราชสีมา เปิดสอนคอมพิวเตอร์มาประมาณ 10 ปี มีการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมทั่วไป ส่วนใหญ่ยังใช้ในระบบดอสอยู่มาก อาทิ ราชวิถี และสอนพื้นฐานเกี่ยวกับ WORD PROCESSING โดยมีระบบ แอคเซส เข้ามาเสริม (อุปกรณ์เสริมและโปรแกรมซอฟต์แวร์ต่าง ๆ) เช่น การเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ที่ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอดจะใช้ระบบเสียง VOICE ทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คอมพิวเตอร์ทั้งในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และคนทำงาน จะใช้งานคอมพิวเตอร์ในกิจกรรมต่างๆกัน อาทิ ใช้คอมพิวเตอร์ฝึกพิมพ์ดีดภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ พิมพ์งานเรียน พิมพ์จดหมาย พิมพ์งานเอกสารต่างๆด้วยโปรแกรมเสียง กรอกรฐานข้อมูลที่อยู่ ลูกค้ำที่ไปขายตรงไว้ หมายเลขสินค้า ทำงานเพลง หรือเล่นดนตรีในคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม PRO4 ใช้เล่นกับเครื่องพีซีธรรมดา มีซาวด์การ์ดทำเสียงออกมา หรือเปลี่ยนเป็นคาราโอเกะร้องเพลงได้ ต้องใช้อุปกรณ์เสริมที่เป็นเสียง ชื่อซีดีรอมมาเปิดแผ่นละประมาณ 200 กว่าบาท มี 3-4 หมื่นกว่าเพลง มีทั้งลูกทุ่ง ไทย ฝรั่งเศสกัน ใช้คอมพิวเตอร์อ่านหนังสือที่เป็น TEXT FILE ดัดเครื่องสังเคราะห์เสียง Speech Synthesizer

ปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้คอมพิวเตอร์ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง นอกจากเรื่องของเครื่องขัดข้องหรือเรื่องของไวรัสโดยทั่วไปแล้ว จะมีปัญหาในเรื่องของความจำเป็นในการติดตั้งอุปกรณ์เสริม เช่น ซาวด์การ์ด ลำโพง และโปรแกรมการอ่านออกเสียงภาษาไทย หากไม่มีคนตาบอดก็จะใช้พิมพ์งานหรืออ่านงานภาษาไทยไม่ได้ นอกจากนั้นการเผยแพร่การใช้คอมพิวเตอร์ยังติดขัดในเรื่องของราคาเพราะยังมีราคาค่อนข้างสูงมาก

“ คอมพิวเตอร์มีปัญหาเรื่องภาษาไทย เช่น ปกติใช้ราชวิถี วินโดว์ 95 ใช้เสียงไม่ได้ โปรแกรมจะรวนไปหมดถ้าใช้ภาษาไทย ใช้วินโดว์ 98 ส่วนใหญ่จะใช้ของราชวิถี ”

“ พิมพ์งานในคอมฯเราเข็้ออ่านไม่ได้ มันไม่มีเสียง พี่ไม่ได้ติดตั้งอุปกรณ์เสียงไว้ ดังนั้นในคอมฯเราไม่รู้ว่าเราถึงไหนแล้ว ใช้คอมไม่ได้อย่างใจ ภาษาอังกฤษมันอ่านได้ แต่พี่ก็ไม่ค่อยถนัด ภาษาไทยก็มีปัญหาอ่านได้ที่ละตัวก็ไม่ได้อย่างใจไม่ถนัดอีก ”

การเรียนรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในช่วงที่เป็นนักเรียนในโรงเรียน มีบ้างที่เรียนรู้ด้วยตนเองหรือมาเรียนเมื่อเข้ามหาวิทยาลัยแล้ว หลังจากนั้นเมื่อมาใช้อินเทอร์เน็ตเกือบทั้งหมดจะเรียนรู้ด้วยตนเอง

“ เรียนคอมพิวเตอร์ด้วยตนเอง และเพื่อนสอน ”

“ เรียนคอมพิวเตอร์ที่โรงเรียนสอนคนตาบอด ”

“ เรียนคอมพิวเตอร์ที่มหาวิทยาลัย ”

“ เรียนรู้เรื่องอินเทอร์เน็ตด้วยตัวเอง ไม่ได้ไปอบรมที่ไหน ค้นคว้าเอาเอง เพราะมีแหล่งข้อมูลให้ศึกษาเยอะ เรียนแต่คอมฯ ”

ความถี่ในการใช้งานอินเทอร์เน็ต

โดยปกติกลุ่มตัวอย่างจะใช้อินเทอร์เน็ตทุกวัน และใช้ประมาณ 1-2 ชั่วโมงขึ้นไป สถานที่ที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นที่บ้าน ยกเว้นผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและอาจารย์มหาวิทยาลัย จึงจะใช้ในที่ทำงานด้วย เวลาที่ใช้มักเป็นช่วงเช้าหรือเย็น อย่างน้อยจะเข้าไปเช็ค E-Mail อาทิ

“ ที่บ้านวันหนึ่งใช้อย่างน้อยต้องเช็ค E-Mail ช่วงทำงานจะใช้น้อยประมาณ 1 ชม บางทีดูข่าวทีวีเสร็จก็ขึ้นไปเล่นอินเตอร์เน็ตสัก 1-2 ชม. แล้วก็นอน เพราะต้องออกแต่เช้า

“ เฉลี่ยใช้อินเตอร์เน็ตอาทิตย์ละ 2 วัน ครั้งละประมาณ 4 ชม บางวันใช้แค่ครึ่งชม เข้าไปดูแป๊บเดียวก็ออก บางครั้งดาวน์โหลดข้อมูลก็นาน ”

“ โดยเฉลี่ยใช้ทุกวัน ใช้อินเตอร์เน็ตครั้งละไม่ต่ำกว่า 2 ชม ดูว่าว่างเวลาไหน ช่วงเช้าที่บ้าน สายค่อนข้างว่าง ดาวน์โหลดข้อมูลได้เร็ว บางวันถ้ามีเวลาจะใช้เวลานาน ใช้เฟลนต่อเวปไปเรื่อยๆเพราะข้อมูลเยอะมาก ใช้อินเตอร์เน็ตทั้งที่ทำงานและที่บ้าน ”

“ ใช้อินเตอร์เน็ตทุกวันตั้งแต่เช้า-เย็น ทำหน้าที่ในการดูแลทั้งระบบ เจ้าหน้าที่ที่นี้มีปัญหาใช้อีเมลได้มัย ส่งรับได้มัย เล่นเวปได้มัย เซิร์ฟเวอร์ตัวไหนเสียบ้าง ”

เครือข่ายอินเตอร์เน็ตที่ใช้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซึ่งเป็นนิสิตนักศึกษาและครูอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมักจะใช้แอดเคาน์ของสถาบันเป็นหลัก ยกเว้นคนทำงานจึงใช้แอดเคาน์ส่วนตัว

“ เข้าไปใช้ผ่านศูนย์รวมฯ เบอร์เยอะ 30 เบอร์ขึ้นไป มหิตลเข้ายากเพราะเบอร์น้อย ต้องเลือกเวลาเข้า ”

“ ใช้แอดเคาน์ของมหาวิทยาลัย ใช้ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ”

“ ที่บ้านจะใช้แอดเคาน์ส่วนตัวด้วย ”

ระยะเวลาที่ใช้อินเตอร์เน็ต

ระยะเวลาที่ใช้อินเตอร์เน็ต	จำนวน
ต่ำกว่า 2 ปี	2
ประมาณ 3 ปี	1
ประมาณ 4 ปี	1
ประมาณ 5 ปี	3
ประมาณ 6 ปี	1
รวม	8

ส่วนใหญ่ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาจะมาเริ่มใช้เมื่อเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาแล้ว ส่วนอาจารย์มหาวิทยาลัยและคนทำงานจะยังใช้ต่อเนื่องมาเนื่องจากมีความเกี่ยวเนื่องกับการทำงาน โดยส่วนใหญ่แต่ละคนจะมีพื้นฐานการใช้คอมพิวเตอร์มาก่อนตั้งแต่สมัยเรียนมัธยม

“ ใช้อินเตอร์เน็ตมาปีครึ่ง ใช้ตอนมาเรียนที่ราชสุดา ”

“ อยู่ที่นี่ใช้อินเทอร์เน็ตเมื่อปีที่แล้วเกือบสองปี ก่อนหน้านี้ใช้เมื่ออยู่ที่ญี่ปุ่นประมาณ 3ปี”

“ ผมใช้อินเทอร์เน็ตมานานแล้ว ตอนอยู่อเมริกาใช้บ้าง ใช้เพื่อธุรกิจทำมา 4 ปีแล้ว ”

ระบบ ACCESS สำหรับผู้มีปัญหาทางสายตา

ในการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต สำหรับผู้มีปัญหาทางสายตา ทั้งที่ตาบอด และสายตาเลือนลาง จำเป็นที่จะต้องมียระบบ Access เข้ามาเสริม เพื่อช่วยให้คนสายตาเลือนลางสามารถมองเห็นหน้าจอได้ชัดขึ้น หรือช่วยให้คนตาบอดสามารถฟังเสียงอ่านหน้าจอได้ หรือสัมผัสตัวหนังสือเบรลล์ได้ ทั้งนี้จำเป็นต้องใช้ระบบ Access ทั้งที่เป็นฮาร์ดแวร์อุปกรณ์ต่างๆ และซอฟต์แวร์โปรแกรมต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เครื่องสังเคราะห์เสียง SPEECH SYNTHESIZER

เป็นระบบ ACCESS ที่นำมาต่อเชื่อมกับคอมพิวเตอร์ทำหน้าที่รับโคดข้อมูลมาแปลงเป็นเสียงทำให้เกิดเสียงอ่านข้อมูลออกมา โดยจะทำงานร่วมกับซอฟต์แวร์โปรแกรมอ่านจอภาพ (SCREEN READER) ทั้งนี้เครื่องสังเคราะห์เสียง มี 2 แบบ คือ แบบที่เป็นฮาร์ดแวร์ และแบบซอฟต์แวร์ซึ่งมีการผลิตออกมาภายหลัง โดยแบบที่เป็นฮาร์ดแวร์นั้นสามารถทำงานโดยลำพังกับโปรแกรมอ่านจอภาพได้เลย แต่มีราคาค่อนข้างสูงมาก ในขณะที่แบบซอฟต์แวร์จำเป็นต้องใช้ฮาร์ดแวร์ร่วมด้วย แต่มีราคาต่ำกว่ามาก และสามารถใช้กับฮาร์ดแวร์ทั่วไปที่ใช้บนวินโดวส์ได้เลย แบบนี้จึงเป็นที่นิยมมากกว่าเพราะประหยัดกว่า ซื่อซอฟต์แวร์มาอย่างเดียพอ

เครื่องสังเคราะห์เสียงมีหลายยี่ห้อ อาทิ ดับเบิลทอล์ค DOUBLE TALK เด็กซ์ทอล์ค DEC TALK ซึ่งเป็นชื่อทางการค้าของเครื่องสังเคราะห์เสียงชนิดที่เป็นฮาร์ดแวร์ ซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบ INTERNAL ภายใน ใส่ไว้ในตัวเครื่องคอมพิวเตอร์ และ แบบ EXTERNAL ภายนอก รูปร่างคล้ายกล่องวิทยุเล็กๆ มีสายต่อ ใช้เสียบที่พอร์ตคอม ช่องเม้าส์ คอม 1

2. โปรแกรมอ่านจอภาพ SCREEN READER

เป็นซอฟต์แวร์ที่ทำการตรวจหรืออ่านข้อมูลบนหน้าจอว่ามีอะไรบ้าง แล้วส่งไปยังเครื่องสังเคราะห์เสียงให้อ่านออกมาเป็นเสียง การทำงานของ SCREEN READER นั้น เราสามารถควบคุมให้อ่านข้อมูลทั้งหน้า อ่านทีละบรรทัด ทีละคำ หรือสะกดคำที่เราต้องการก็ได้ โดยเลื่อนเคอร์เซอร์ไปในจุดที่ต้องการให้อ่าน หรือมีเมนูย่อยขึ้นมาให้อ่าน เช่น วินโดวส์ ที่หน้าจอพิมพ์งานจะมีเนื้อหาอยู่ด้านล่าง และมีเมนูบาร์อยู่ด้านบน ผู้ใช้สามารถตั้งเสียงให้อ่านเฉพาะเนื้อหาด้านล่าง หรือเลื่อนเคอร์เซอร์เป็นบางคำสั่งขึ้นไป ตั้งให้เป็นคำสั่งฟังชั้นใดฟังชั้นหนึ่ง เพื่อให้อ่านไฟล์ด้านบนว่าตอนนี้ที่หน้าจอ POP UP อะไรขึ้นมา เป็นต้น

แต่เดิมโปรแกรมอ่านจอภาพสามารถใช้งานบนระบบดอสเท่านั้น แต่ในปัจจุบันมีการผลิตซอฟต์แวร์โปรแกรมอ่านหน้าจอภาษาอังกฤษที่สามารถใช้บนวินโดวส์ได้แล้ว

3. เบรลล์ดิสเพลย์ BRAILLE DISPLAY

เป็นอุปกรณ์ชิ้นหนึ่งเมื่อนำมาเสียบสายเข้ากับคอมพิวเตอร์ เพื่อให้สามารถเข้าถึงหรืออ่านข้อมูลบนจอคอมพิวเตอร์ได้ มีรูปร่างลักษณะเป็นแป้นสี่เหลี่ยมผืนผ้า คล้ายคีย์บอร์ด แต่เล็กกว่าประมาณครึ่งหนึ่ง บนแป้นจะมีแถบปุ่มนูนเล็กๆแทนจุดอักษรเบรลล์ เมื่อกดตัวอักษรบนแป้นคีย์บอร์ดปกติ ที่แถบปุ่มเล็กๆเหล่านั้นจะมีบางปุ่มนูนขึ้นมาเป็นอักษรเบรลล์แทนตัวอักษรตัวเดียวกัน ดังนั้นเมื่อพิมพ์งานเสร็จและต้องการตรวจความถูกต้อง หรือผู้ใช้มีแฟ้มงานที่ต้องการอ่านข้อความบนจอ ก็สามารถทำได้โดยเลื่อนเคอร์เซอร์ไปตามบรรทัดที่ต้องการอ่าน ข้อความก็จะมาขึ้นที่ BRAILLE DISPLAY ที่ละบรรทัดให้อ่าน แต่เทคโนโลยีของ BRAILLE DISPLAY ก่อนข้างแพงสำหรับเครื่องที่มีแถบปุ่ม 40 ช่องเบรลล์ราคาประมาณแสนกว่าบาท

4. โปรแกรมขยายจอภาพ SCREEN ENLARGEMENT PROGRAMME

สำหรับคนสายตาเลือนกลางจะมีซอฟต์แวร์เพื่อขยายขนาดเครื่องมือบนจอคอมพิวเตอร์ เช่น ตัวอักษร ไอคอน เม้าส์ ให้ใหญ่ขึ้น ทำให้สะดวกในการอ่าน ซึ่งซอฟต์แวร์พิเศษนี้จะขยายทุกอย่างที่อยู่บนหน้าจอ เวลาอ่านหรือดูก็เลื่อนหน้าจอไปมา เพื่อให้เห็นครบทุกอย่างทั่วจอ แต่เมื่อต้องการเห็นภาพรวมก็สามารถทำให้เป็นขนาดเท่าปกติได้

แต่ในกรณีวินโดวส์ 98 ไม่จำเป็นต้องซื้อซอฟต์แวร์ดังกล่าวนี้มาใช้ก็ได้ เพราะวินโดวส์ 98 จะมีฟังก์ชันที่ทำให้ตัวหนังสือใหญ่ขึ้นได้อย่างมาก มากกว่าในวินโดวส์ 95 ซึ่งขยายให้ใหญ่ขึ้นได้พอสมควร ขยายเม้าส์ให้ใหญ่ขึ้นได้ด้วย แต่ทั้งนี้ผู้ใช้ต้องรู้จักวิธีดัดแปลงในการทำด้วย

5. สแกนเนอร์ SCANNER

เป็นเครื่องฮาร์ดแวร์สำหรับถ่ายสำเนาข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ปกติเข้าไปในเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยการนำสิ่งพิมพ์ที่ต้องการวางไว้ในเครื่องสแกน ซึ่งจะสแกนถ่ายสำเนาสิ่งพิมพ์ดังกล่าวเข้าไปในคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะมีระบบวิเคราะห์ให้กลายเป็น CODE COMPUTER ซึ่งเมื่อวิเคราะห์เสร็จ ก็จะมีลักษณะเหมือนตัวอักษรปกติบนคอมพิวเตอร์ ถือว่าเป็นแฟ้มข้อมูลแฟ้มหนึ่ง ซึ่งหากมีระบบอ่านอยู่ในเครื่องก็สามารถให้อ่านให้ฟังได้เลย เทคโนโลยีการสแกนนี้เป็นที่นิยมกันมาก ทุกคนทั่วไปก็ให้ความสนใจใช้กันอย่างแพร่หลาย แต่ที่เป็นภาษาไทยยังใช้ไม่ได้ ใช้ได้แต่ภาษาอังกฤษ ระบบไอซีอาร์ของไทยก็มีการวิจัย และมีผลิตภัณฑ์ออกมาแล้ว ไอซีอาร์ไทย แต่ประสิทธิภาพยังไม่แน่ชัด นามาทดลองใช้ บางแห่งก็น่าพอใจ แต่บางแห่งคิดว่าระบบนี้ยังไม่ดีพอ

6. โปรแกรมแปลเบรลล์

โปรแกรมแปลอักษรปกติเป็นอักษรเบรลล์ โดยแปลแฟ้มงานปกติที่พิมพ์ไว้แล้วหรือที่สแกนเข้ามาในคอมพิวเตอร์ ซึ่งเมื่อใช้โปรแกรมดังกล่าว ข้อมูลปกติก็จะถูกแปลเป็นข้อมูลเบรลล์ แต่ไม่ปรากฏบนจอ ต่อเมื่อส่งไปพิมพ์ที่ BRAILLE PRINTER จึงจะได้เอกสารเบรลล์ออกมา ซึ่งถือเป็นการจัดทำสื่อสำหรับคนตาบอดอีกรูปแบบหนึ่ง นอกเหนือจากการทำในรูปแบบเทป หรืออ่านออกมาเป็นเสียงจากในคอมพิวเตอร์

การทำงานของโปรแกรมนี้ คือ จะมีการสร้างแฟ้มข้อมูลขึ้นมาอีกแฟ้มหนึ่งที่มีข้อมูลเบรลล์ ก่อนส่งแฟ้มดังกล่าวนั้นไปยังเครื่องพิมพ์เบรลล์ ทั้งนี้การแปลงเป็นอักษรเบรลล์จะมีการจัดหน้าให้เสร็จ หากมีการเตรียมอักษรตาดีไว้อย่างถูกต้อง โดยไม่ต้องคำนึงว่าอักษรตาดีบรรทัดหนึ่งจะยาวไปหรือไม่ จำเป็นต้องตัดให้สั้นลงหรือไม่ และจะต้องนับตัวอักษรตาดีให้พอดีกับที่จะออกมาเป็นเบรลล์หนึ่งบรรทัดหรือไม่ สิ่งเหล่านี้ไม่จำเป็น เพราะในการแปลงออกมาเป็นเบรลล์นั้นมีตัวย่อมีระบบการลดรูปที่ไม่สามารถจะทราบได้ว่าบรรทัดหนึ่งของตัวอักษรปกติจะออกมาเป็นกี่ช่องเบรลล์ โปรแกรมแปลงจะทำการแบ่งให้เอง

สำหรับโปรแกรมแปลเบรลล์ภาษาไทยนั้น ขณะนี้ในประเทศไทยมีการใช้โปรแกรมแปลเบรลล์ภาษาไทยที่ชื่อว่า TBT กันอย่างแพร่หลายในการผลิตข้อมูลเบรลล์สำหรับคนตาบอด โปรแกรมดังกล่าวนี้วิจัยขึ้นโดย อาจารย์ วีระแมน ตำแหน่งอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในวิทยาลัยราชสุดา สาขางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ แขนงเทคโนโลยี สอนวิชาเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งโปรแกรม TBT นี้มีการปรับปรุงพัฒนาไปเรื่อยๆอย่างต่อเนื่อง และถึงแม้ในขณะนี้ยังไม่มีโปรแกรมแปลเบรลล์เป็นอักษรปกติ แต่ก็กำลังอยู่ระหว่างทำการวิจัยเช่นกัน ปกติการแปลงเบรลล์โดยโปรแกรม TBT จะทำบนระบบดอส หากจะแปลงแฟ้มข้อมูลจากโปรแกรม WORDS บนวินโดวส์เป็นอักษรเบรลล์ ต้องเซฟแฟ้มข้อมูลในเวิร์ดนั้นให้เป็น Text File ก่อนลงมาที่ดอสแล้วค่อยแปลง สำหรับโปรแกรม TBT FOR WINDOWS กำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาอยู่เช่นกัน

7. โปรแกรมอ่านภาษาไทย

โปรแกรมอ่านจอภาพ SCREEN READER และเครื่องสังเคราะห์เสียง SPEECH SYNTHESIZER เป็นการอ่านข้อมูลหน้าจอกที่เป็นภาษาอังกฤษออกมา สามารถใช้ได้ทั้งบนดอสและวินโดวส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่สำหรับโปรแกรมอ่านภาษาไทย ในปัจจุบันใช้ SCREEN READER โปรแกรมที่ชื่อว่า VOCAL EYE ซึ่งเป็นการดัดแปลงเอาเครื่องสังเคราะห์เสียงภาษาอังกฤษมาหลอกให้พูดตัวอักษรภาษาไทย สามารถทุกครั้งที่พิมพ์ตัวหนังสือ หรือเมื่อเลื่อนเคอร์เซอร์แต่ละครั้งก็จะได้ยินตัวอักษรทีละตัว แต่ยังไม่สามารถทำให้อ่านเป็นคำหรือเป็นประโยคได้ ใช้ทำงานกับโปรแกรมเวิร์ดราชวิถี

โปรแกรมอ่านภาษาไทยอีกตัวหนึ่งคือ CU TALK เป็นผลงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถพูดออกเสียงภาษาไทยได้ทุกครั้งที่พิมพ์ตัวหนังสือแต่ละตัว หรือเลื่อนเคอร์เซอร์แต่ละครั้ง และสามารถอ่านเป็นคำและประโยคทั้งบรรทัดได้ มีจุดอ่อนที่บางคำออกเสียงไม่ได้ และการเปลี่ยนความเร็วให้พูดเร็วขึ้นจะทำให้ฟังไม่ชัด แต่หากพูดด้วยความเร็วปกติจะพูดได้ชัดมาก ขณะนี้มีการพัฒนาไปมากในด้านการออกเสียงภาษาไทยประโยคต่างๆ ซึ่งหวังว่าอนาคตจะเป็นตัวสำคัญที่ช่วยให้คนตาบอดใช้คอมพิวเตอร์ได้สะดวกและแพร่หลายขึ้น

ลักษณะการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

สำหรับกลุ่มคนที่มีสายตาเลือนลางจะมีเทคนิคการปรับเปลี่ยนการใช้งานคอมพิวเตอร์เพื่อให้สะดวกกับสภาพสายตาของแต่ละคน อาทิ

“ ผมสายตาเลือนลาง ต้องใช้ซอฟต์แวร์ SCREEN ENLARGEMENT PROGRAMME เพื่อขยายตัวหนังสือ Text และกราฟฟิกบนหน้าจอ และผมจะใช้ซอฟต์แวร์เสียงเข้ามาช่วยด้วย เพื่อให้สะดวกมากขึ้น คือ ได้เห็นตัวหนังสือ รูปภาพ ขยายใหญ่ขึ้น และได้ฟังเสียงอ่านข้อมูลด้วย ”

“ อุปกรณ์ที่ผมดัดแปลง อาทิ อย่างผมแว่นแสง (สายตาเลือนลาง) วินโดว์ 95 นี้ ผมจะเปลี่ยน Background Contrast ให้เป็นพื้นสีดำ ตัวหนังสือสีดำ ขยายตัวหนังสือใหญ่ขึ้น แล้วก็ลงเมสส์ให้ใหญ่ขึ้น EXTRA LARGE ให้ใช้สะดวกขึ้น และผมมีปัญหามองเห็นแคบ ผมจะใช้เสียงของวินโดว์ 95 เวลา ERROR ให้ขึ้นเสียงอย่างหนึ่ง เวลา POP UP รัณาให้ทำเสียงอีกอย่างหนึ่ง ใส่เวบไฟล์เสียงให้มันต่างกัน (เอามาจากโปรแกรมการศึกษาต่างๆ) ให้เรารู้ ดัดแปลงใน ACCESSIBILITY ที่มีอยู่ในวินโด 95 ให้เหมาะสมกับที่เราจะใช้ และพยายามทำ “ซอร์ตคัท” หรือ คีย์บอร์ด ในกรณีที่เรารับทำงาน ให้เยอะขึ้น พยายามตั้งซอร์ตคัท และรู้จักคีย์บอร์ดให้เยอะขึ้น เพื่อจะได้ทำงานเร็วขึ้น (จำคำสั่งคีย์บอร์ดแทนการใช้เมาส์) ”

นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างบางคนยังมีวิธีการประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนที่จำเป็นเพื่อช่วยให้สามารถใช้งานคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตได้นั้น มีตัวอย่างวิธีดังนี้

1. ไม่อ่านข้อมูลในอินเทอร์เน็ตโดยตรง เพราะจะใช้เวลามาก เป็นการสิ้นเปลือง หากเป็นสมาชิกของ ISP ระยะเวลาในการเล่นมีจำกัด และอาจไม่สะดวกในการใช้งานบนอินเทอร์เน็ตโดยตรง จึงใช้วิธีดาวน์โหลดข้อมูลออกมาก่อน แล้วมาเปิดอ่านภายหลัง

“ เข้าไปในอินเทอร์เน็ตแล้วรีบอ่านอย่างลวกๆ จำเวบไซท์แล้วใช้การโหลดข้อมูลออกมาเอาเข้าเครื่องเพื่อแปลงเป็นอักษรเบรลล์ มาอ่านที่หลัง หรือใช้เครื่องอ่านหนังสือ OPEN BOOK เรามีข้อมูลอยู่ในดิสเกตแล้ว เอาเข้าเครื่องคอมฯให้เครื่องอ่านให้เราฟัง โดยใช้ SCREEN READER ”

“ ส่วนใหญ่ดาวน์โหลดข้อมูลมาจากอินเทอร์เน็ตแล้วมาเปิดอ่านด้วยโปรแกรมเสียงในคอมพิวเตอร์จะสะดวกมากกว่าการอ่านในอินเทอร์เน็ต ”

2. โปรแกรมซอฟต์แวร์ที่คนตาบอดต้องติดตั้งเข้าไปเป็นพิเศษ มีราคาค่อนข้างสูงมาก กลุ่มตัวอย่างจะมีวิธีประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ลงได้บ้าง อาทิ

“ ซอฟต์แวร์อ่านหน้าจอ (อ่านภาษาอังกฤษ) สำหรับคนตาบอดมีราคาแพง แต่สามารถใช้ตัว DEMO ซึ่งปกติใช้ได้แค่ 2 เดือน เพียงแต่ต้องมาถือค้อนที่ตายตัวเท่านั้นเอง แทนที่จะได้วันที่จริงๆ ก็ได้วันที่หลอกๆ และโปรแกรมตัวนี้ตัวเดียวสามารถใช้กับซาวด์การ์ดทั่วไปที่มีอยู่ในคอมฯได้เลย ก็เอาโปรแกรมนี้ไปลงก็ใช้ได้เลย ไม่ต้องซื้ออะไรเพิ่มเติม ”

“ วิลโลทอล์ค เป็นซอฟต์แวร์สำหรับอ่านหน้าจอที่ดาวน์โหลดมาจากอินเทอร์เน็ต ผมเคยเอามาลองใช้ ราคาถูก ใช้ได้ฟรี พออ่านภาษาอังกฤษให้เราฟังได้โดยไม่ต้องไปซื้อซอฟต์แวร์ ”

“ บางครั้งต้องก๊อปปี้ซอฟต์แวร์เถื่อน ของแท้ปกติดีครหัสล๊อคเอาไว้ ป้องกันการก๊อปปี้ บางตัวสามารถอินสตอลได้แค่ 3 ครั้ง คนตาบอดก็หั่นกันซื้อ 3 คนเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย ”

ประเภทของการใช้บริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต / ประเภทของข้อมูลข่าวสารที่เปิดรับจากสื่อ

1. บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคนทำงานส่วนใหญ่จะใช้บริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) เพื่อติดต่อสื่อสารในเรื่องงานเป็นหลัก หากเป็นนักศึกษาจะใช้ส่งถึงเพื่อนเป็นหลัก โดยมากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ มักจะรับ-ส่งอีเมลล์เป็นประจำด้วย คืออย่างน้อยทุกวันจะต้องเปิดเช็คว่ามีอีเมลล์เข้ามาหรือไม่ ตัวอย่างการใช้อีเมลล์ของกลุ่มตัวอย่าง :

“ ใช้อินเทอร์เน็ตในตอนเช้าของทุกวัน อีเมลล์ ที่ไม่จำเป็นก็ลบทิ้ง อันไหนที่น่าสนใจก็เก็บเอาไว้ ติดต่อสื่อสารกับคนรู้จักเรื่องส่วนตัว เพื่อน หรือเรื่องงาน ติดต่อกับลูกค้าและผู้อื่น ”

“ เพราะต้องดูแลห้องปฏิบัติการคอมฯ หน่วยบริการเทคโนโลยีของราชสุดา บางครั้งอาจมีปัญหาต่างๆ เรื่องแอสเซสเรื่องโปรแกรมต่างๆที่เราซื้อมาจากต่างประเทศก็ต้องอีเมลล์ไปถาม หรือไปเอาโปรแกรมไปดาวน์โหลดมา ก็ประสานงานติดต่อกับทางโน้นเยอะ และนำมาใช้เตรียมการสอนด้วย ครูคนเดียวมีความรู้ไม่พอ ผมต้องมีครูอีกด้วย ครูของผมก็คือพวกต่างประเทศที่ผมรู้จัก เพื่อนฝูง ผู้เชี่ยวชาญด้านโน้นด้านนี้ที่ผมไปดูงานมาแล้วก็รู้จัก ก็ตามเค้าไปเลย ผมรู้ว่าเค้าเชี่ยวชาญทางไหน ผมถามไป เค้าตอบมา ผมก็มีข้อมูลให้นักศึกษาของผม เหมือนเป็นผู้ประสานงานวิชาการมากกว่า ”

“ ใช้เพื่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ที่มีความรู้และสนใจขอบข่ายงานในแนวเดียวกับเราหรือสาขาอื่นที่ให้ความรู้กับเราเพิ่มเติม ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเรา คือ เพื่อขอความรู้ เช่น การพัฒนา

งานบริการห้องสมุด ยังไม่มีต้นแบบที่ไหนในประเทศไทยที่ลงตัว ต้องอาศัยความรู้จากต่างประเทศ นอกจากเปิดดูตามเว็บไซต์ต่างๆว่าเขาทำกันยังไง ต้องปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในการแนะนำ เราจะบอกว่าเราทำอะไรไปแล้วบ้างเป็นยังไง เค้าจะบอกว่าที่นั่นเค้ามีอะไรยังไง ให้เปิดดูเว็บไซต์ที่นั่นนี่ ซึ่งบางที่เราไม่ไปถึงขั้นนั้น เพราะเราไม่มีงบประมาณพอ และเรายังไม่เห็นประสบการณ์ตรงนั้น เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ เราก็จะรู้ว่าทิศทางที่เราทำดีแล้ว พอไปได้ แต่เราก็ไม่จำเป็นจะไปเอาแบบอย่างของเขาทั้งร้อยเปอร์เซ็นต์ ให้รู้ว่าเราเดินตามแนวทางที่ควรจะเดิน ไม่ต้องไปทดลองผิดทดลองถูก นอกนั้นก็เป็นการติดต่อกับเพื่อน แต่ก็ค่อนข้างจะน้อย เพราะไม่ค่อยมีเวลา ส่วนมากจะติดต่อกับหน่วยงานที่ให้ข้อมูลเราซึ่งเป็นคนที่เรารู้จัก เราก็จะติดต่อดูว่าตอนนี้เราทำอะไรเป็นยังไง เกี่ยวกับงาน 4-5 ครั้ง และถามข่าวคราว 4-5 ครั้ง ติดต่เป็นส่วนตัว "

2. การใช้บริการ DISCUSSION LIST , DISTRIBUTION LIST , MAILING LIST

เป็นการใช้อีเมลล์ธรรมดาสมัครเป็นสมาชิกของ LIST ต่างๆ ซึ่งแต่ละลิสต์จะมีวัตถุประสงค์ต่างกันไป เช่น สมาชิกลิสต์สำหรับคนตาบอดที่ติดต่อกันเรื่องคอมพิวเตอร์ มีข้อสงสัยคำถามอะไรก็จะอีเมลล์ไปตามในลิสต์ ทุกคนในลิสต์ก็จะได้อีเมลล์ของผู้ที่ถามไป ซึ่งอาจจะมีสมาชิกในลิสต์นั้นๆเป็นร้อยเป็นพันคน และหากมีใครที่สนใจเรื่องดังกล่าวก็จะตอบกลับมา ผู้ถามก็จะได้รับคำตอบ เป็นการหาข้อมูลได้อย่างดีวิธีหนึ่ง ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ :

" อยากทราบอะไรก็ตามไปในลิสต์ ข้อมูลที่ได้มาก็จะนำมาใช้ในงาน เพราะต้องดูแลห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ หน่วยบริการเทคโนโลยีของราชสุดา "

" ใช้รับรู้อาจารย์ พวกกลุ่ม MAILING LIST ต่างๆ ที่คนตาบอดพูดคุยกัน มีอะไรก็พิมพ์หน้าใหม่ๆบ้าง กลุ่มสนใจต่างๆ เช่น กลุ่มคนตาบอดที่มีลูกตาบอด กลุ่มคนตาบอดที่ทำงานด้านงานฟื้นฟูด้านการศึกษบ้าง "

" การส่งอีเมลล์จะส่งจดหมายไปหาเพื่อนได้ทั่วโลก และส่วนใหญ่เพื่อปรึกษาขอความรู้แลกเปลี่ยนด้านความรู้วิชาการ ใช้ MAILING LIST มีประโยชน์มาก ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ในหัวข้อเดียวกัน ทุกคนได้ทราบปัญหาคำถามคำตอบร่วมกันในทุกๆประเด็น พวก NET MEETING ล่องเทคโนโลยีใหม่ คุยกันเรื่องอะไรแปลกๆ คุยกับคนที่เราไม่รู้จัก "

3. ความบันเทิง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ค่อยใช้เพื่อความบันเทิง ไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปเล่นเกม ดูหนังฟังเพลง หรือเข้าไป CHAT ก็ตาม แต่ส่วนน้อยที่ใช้เพื่อความบันเทิงบ้างก็จะเข้าไปหาหนังสืออ่าน ดูหนัง หรือเข้าไป CHAT ดังตัวอย่าง :

" ถ้าเป็นพวกบันเทิงจะเป็นพวกหนังสืออ่านเล่น นวนิยาย นิยายต่างประเทศ ไปดาว์นโหลดแล้วมาอ่าน "

“ อย่างบรรเทิงดูเดี่ยววิดีโอพวก Real Player (หนัง) แต่น้อย ดูพวกมัลติมีเดียใหม่ๆ น่าสนใจ พวก CHAT ”

“ ริดเดอร์ใจเจสมี่ในอินเทอร์เน็ต บางมุมให้อ่านฟรีเหมือนกัน ”

4. เว็บไซต์บริษัท

กลุ่มตัวอย่างที่ทำธุรกิจ จะทำเว็บไซต์ของบริษัทตนเองในอินเทอร์เน็ต เพื่อการประชาสัมพันธ์

5. ข่าวสาร

กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดจะเข้าไปอ่านข่าวในอินเทอร์เน็ตบ้างเป็นครั้งคราว ตัวอย่างเว็บไซต์ที่เปิดเข้าไปอ่าน อาทิ บางกอกโพสต์ เนชั่น CNN อสมท. เป็นต้น

“ อ่านข่าวต่างๆ เกี่ยวกับคนทั่วไป ข่าวที่มาตามสาย แหล่งข่าวของโลกที่ผ่านมาจากเว็บไซต์มหิดลและทั่วไปที่เป็น FREE NET ส่วนเว็บของบางกอกโพสต์หรือเนชั่นรู้สึกว่าจะต้องเสียเงินจ่ายค่า แต่เข้าไปดูพอสังเขปได้ ”

“ อ่านข่าว ดูข่าวทั่วไป สำนักข่าวให้ความสำคัญกับข่าวไหนบ้าง ข่าวต้นๆที่เราจะเข้าไปเจอ ไม่ดูข่าวกีฬา เพราะฟังจากวิทยุสรุปเร็วกว่า ”

“ อ่านข่าวบ้างถ้ามีเวลา ไม่มีเว็บประจำที่ไป ดูเว็บไซต์ของบางกอกโพสต์ แต่ไม่บ่อย เพราะข่าวสารส่วนใหญ่จะฟังจากวิทยุอยู่แล้ว ”

“ อินเทอร์เน็ตใช้อ่านข่าวบ้าง เข้าแค่ CNN เข้าแหล่งข่าวใหญ่โดยตรงดูเว็บของอสมท.”

6. ข้อมูลและความรู้ต่างๆ

ข้อมูลและความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าไปค้นหาในอินเทอร์เน็ตมักจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นหลัก โดยเฉพาะเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวกับคนตาบอด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะทำงานเกี่ยวกับเทคโนโลยีกับคนตาบอด จึงมักจะเข้าไปหาข้อมูลที่เกี่ยวเนื่องมาใช้ประโยชน์ในงานของตน นอกจากนั้นก็จะมีหัวข้ออื่นๆที่กลุ่มตัวอย่างเข้าไปหาข้อมูลบ้าง ทั้งหัวข้อที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานและที่เป็นความสนใจส่วนตัว เพื่อเป็นการเสริมความรู้ให้กับตนเอง

ตัวอย่างการนำข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมาใช้ในงานอาชีพ

“ เพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน จะขึ้นอยู่กับวิชาที่สอน เราจะต้องเตรียมเนื้อหาการเรียนการสอนเพื่อให้ทันสมัยเนื่องจากยังขาดวัสดุสื่อประเภทหนังสืออยู่มาก เราไม่มีตั้งซื้อ แต่เรามีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเรื่องอินเทอร์เน็ตอยู่ เราจึงใช้อินเทอร์เน็ตให้ได้ประโยชน์มากที่สุด เช่น เข้าไปค้นคว้าเอกสารตำราเกี่ยวกับเรื่องอักษรเบรลล์ สัมมนางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ

คนพิการ การใช้สื่อและอุปกรณ์เสียงสำหรับคนพิการทางการมองเห็น คนสายตาเลือนราง การช่วยเหลือคนพิการประเภทสายตาเลือนราง "

" การไปค้นหาข้อมูลในเวปไซต์ต่างๆ การดูข้อมูลแล้วก็ไปเซฟข้อมูลของเขา มาเพื่อเตรียมการสอน ค้นข้อมูลให้นักศึกษา บางครั้งมีโปรแกรมที่ต้องไปดาวน์โหลดโปรแกรมมาอย่างผมมาสอนที่นี้จะดูพวกสื่อโปรแกรมใหม่เกี่ยวกับคนตาบอดใหม่ๆ มีอะไรน่าสนใจบ้าง กลุ่มมือต่างๆที่เราจะดาวน์โหลดสามารถมาดัดแปลงสอนเด็ก เพิ่มความรู้ให้กับตนเอง "

" อินเทอร์เน็ตใช้หาข้อมูลทำรายงาน ส่วนใหญ่คือใช้เพื่อการเรียน ตอนนี้อยู่ที่บ้านทำวิทยานิพนธ์ ศึกษาเอกสารที่บ้าน ถ้าเป็นช่วงทำรายงานจะใช้บ่อยเพื่อค้นคว้า "

" ก่อนมาทำงานที่นี้วันหนึ่งจะใช้ประมาณ 6-7 ชม. เพราะตอนนั้นรับจ๊อบเขียนโฮมเพจด้วย ต้องดูอะไรเยอะ รูปแบบเทคนิคอะไรใหม่ๆ "

" ใช้อินเทอร์เน็ตหาข้อมูลเรื่องงานเป็นส่วนใหญ่ ทำบริษัทขายอุปกรณ์คนตาบอด บริการผลิตสื่อเป็นเบรลล์ ติดต่อดังประเทศ หาข้อมูลซอฟต์แวร์มาจำหน่าย ที่เป็น LARGE PRINT ขยายตัวปกติให้ใหญ่ขึ้น SCREEN READER อ่านข้อมูลบนหน้าจอออกมาเป็นเสียงพวกโฆษณาสินค้า ดูบริษัทที่ขายอุปกรณ์เกี่ยวกับคนตาบอด มีผลิตภัณฑ์อะไรใหม่ๆที่เราสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เวปที่เปิดบ่อย เพื่อดูสินค้าที่เราขายอยู่ ณ ปัจจุบันว่ามันมีอะไรเปลี่ยนแปลงบ้าง นอกนั้นก็เข้าไปดู เสิร์ดเอ็นจิน ต่างๆที่เราคุ้นเคย เพราะมันมีข้อมูลอัพเดทอยู่เรื่อยๆ ส่วนสินค้าบริการทั่วไปจะเข้าไปดูหมวดหนังสือ หนังสือก็ทำให้ลูกค้าบ่อยมักจะเกี่ยวกับด้านภาษา หลักการสนทนาภาษาอังกฤษ ความรู้ทั่วไป เชิงวิชาการบ้าง ลูกค้านะบุให้ชื่อมาจัดทำเป็นเบรลล์ ดูจากศูนย์หนังสือจุกๆ "

" นอกจากนั้นก็หาราคาอุปกรณ์ เช่นมีคนถามว่ามีถือ แหล่งไหนน่าจะถูกที่สุด หาแหล่งข้อมูล ข้อมูลหลายที่เค้าลงในอินเทอร์เน็ต อย่างพันทิพย์.คอม จะมีทั้งของมือหนึ่งและสอง และร้านต่างๆที่ขายอุปกรณ์ เกี่ยวกับอาชีพเสริมที่เราทำอยู่ ดูราคาของหน่อย แล้วดาวน์โหลดมา "

ตัวอย่างการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นการเสริมความรู้ให้กับตนเอง

" การใช้เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาในจุดด้อยของตนเอง เช่น ทำงานเกี่ยวกับคนพิการแต่มีความรู้เกี่ยวกับคนพิการน้อยก็เข้าไปศึกษา ซึ่งมีเวปไซต์หลายอัน เราก็มักใช้ SEARCH ENGINE หลายตัวเข้าไปดูตรงนั้นได้ หรือโหลดข้อมูลที่ต้องการเอามาอ่าน นอกจากเรื่องคนพิการแล้วจะเป็นเรื่องที่ตนเองสนใจศึกษา เช่น วรรณคดี การเมือง แนวทางการบริหาร การพัฒนา การประเมินผล การทำวิจัย ที่เป็นความรู้รอบตัว ชาวต่างๆ เกี่ยวกับคนพิการ "

" ในอินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่จะดูข่าวที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีมากกว่า ผมชอบ ผมถือว่าเป็นความบันเทิงของผม และหาข้อมูลเพิ่มเติม เรียนรู้ เพราะต้องทำงานเกี่ยวกับคอม เพิ่มความรู้ให้กับตนเอง ส่วนใหญ่จะหาข้อมูลที่ต้องการทางคอมฯ ดูข้อมูลเทคโนโลยีโดยไปที่เวปไซต์ของ

บริษัทต่างๆที่เขาขายเทคโนโลยีต่างๆ เอาข้อมูลมา อินเทอร์เน็ตให้ข่าวเรื่องเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่โดยตรง "

" ถ้าเปิดเข้าไปดูเกี่ยวกับเรื่องของคนตาบอด ก็ส่วนใหญ่เป็น ซอฟต์แวร์ และก็ เว็บ ที่น่าสนใจ เช่น สามารถเปิดเข้าไปแล้วให้มันอ่านให้ฟังได้บางเว็บ และก็เทคนิคใหม่ๆอุปกรณ์ใหม่ๆที่เขาแนะนำ "

" กลางวันส่วนใหญ่จะเล่นคอมพิวเตอร์ ได้เล่นนานที่สุด ช่วงเสาร์อาทิตย์จะลองโปรแกรมใหม่ ที่ดาวน์โหลดมา ศึกษาวิธีการใช้โปรแกรม "

" ปกติใช้ค้นคว้าข้อมูลมากกว่า ใช้ดูวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิชาการพวกงานวิจัย มักเข้าไปดูข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับคนตาบอดมากกว่า "

ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการเปิดรับสื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

1. ไม่มีโปรแกรมเสียงภาษาไทย

ในการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต คนตาบอดมีความจำเป็นต้องอาศัยโปรแกรมอ่านจอภาพทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โปรแกรมภาษาอังกฤษนั้นเรานำเข้าจากต่างประเทศได้ แต่โปรแกรมอ่านจอภาพภาษาไทยที่ประเทศเราผลิตเองและใช้กันอยู่ยังไม่สมบูรณ์ดี เช่น เข้าไปใช้เวิร์ดจัพจนดอยยังไม่ได้ ทำเป็นกราฟฟิกโหมด จะใช้ได้คือเวิร์ดราชวิถี ทำเป็น TEXT โหมด แต่ข้อจำกัด คือจะเปิดไฟล์ใหญ่กว่า 60,000 ตัวอักษรก็ไม่ได้ แคประมาณ 20-30 หน้า และอ่านก็ไม่ชัดบางตัวบางคำ เพราะเป็นการลอกเครื่องสังเคราะห์เสียง ซึ่งอ่านภาษาอังกฤษ ให้อ่านด้วยหลักภาษาศาสตร์ ออกเสียงเป็นตัวอักษรไทย และโปรแกรมซียูทอร์คก็ไม่สามารถแปลภาษาอังกฤษออกมาเป็นภาษาไทยได้ ต้องเป็นแท็กซ์ภาษาไทยจึงจะสามารถอ่านให้ฟัง มีหน้าที่ออกเสียง และเนื่องจากยังอยู่ในระหว่างการวิจัยพัฒนา และมีราคาค่อนข้างสูงมาก จึงยังไม่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลาย

มีโปรแกรมซอฟต์แวร์อีกตัวหนึ่งชื่อว่า VOCAL EYE ซึ่งอ่านเอกสารไม่สะดวกสามารถอ่านออกเสียงสะกดได้ทีละตัวอักษรเท่านั้น และปกติส่วนใหญ่ใช้ในราชวิถี ในวินโดวส์ยังใช้เสียงไม่ได้ โปรแกรมจะรวมไปหมดถ้าใช้ภาษาไทย ส่วนใหญ่จะใช้กันมากในหมู่นักเรียนตาบอดที่มาเริ่มเรียนคอมพิวเตอร์ตามศูนย์ฝึกอาชีพต่างๆ ใช้ฝึกพิมพ์ดีดภาษาไทยบ้าง พิมพ์งานต่างๆบ้าง

ดังนั้น ปัญหาเรื่องโปรแกรมอ่านภาษาไทยจึงยังเป็นอุปสรรคใหญ่ ที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบ Access ภาษาไทยให้สามารถใช้ได้ เพราะคนตาบอดไม่สามารถรับข้อมูลที่เป็นภาษาไทย อาทิ ข้อมูลที่เป็นภาษาไทยในอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ต่างๆที่เป็นภาษาไทย เช่น ในอินเทอร์เน็ตมีสรรสาระ (รีคเคอร์สไตเจส) ฉบับไทย มีนิตยสารดิฉันในส่วนของแปซิฟิก มี

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อ่านย้อนหลังได้ด้วย เหล่านี้ล้วนมีปัญหาในการอ่านข้อมูลไม่ได้ ปกติจึงต้องอาศัยอ่าน TEXT ภาษาอังกฤษเป็นหลัก คนตาบอดทั่วไปจึงยังไม่ได้ใช้อินเตอร์เน็ตมากนัก เพราะต้องการแอคเซสข้อมูลภาษาไทยมากกว่า และตราบดเคที่ังไม่มีโปรแกรมอ่านภาษาไทยได้ แนวโน้มที่จะให้คนตาบอดหันมาใช้สื่อนี้อย่างแพร่หลายก็จะน้อยลง

2. ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย

คนตาบอดที่มีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนไม่มากนัก และที่จะมีความสามารถซื้อคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองได้ยังมีจำนวนน้อยมาก การเผยแพร่การใช้คอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ต ยังติดขัดในเรื่องค่าใช้จ่ายเป็นปัจจัยหลัก เนื่องจากเทคโนโลยีสำหรับคนตาบอดเป็นเทคโนโลยีที่มีราคาแพงมากทั้งคอมพิวเตอร์และระบบ ACCESS ที่จะนำมาใช้เสริมเพื่อช่วยให้คนตาบอดสามารถใช้สื่อประเภทนี้ได้

อุปสรรค ข้อจำกัดของการใช้อินเตอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ อินเตอร์เน็ต อยู่ที่เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งเมืองไทยยังไม่มี KNOW HOW ไม่มีองค์ความรู้ตรงนี้ ทำให้ไม่เกิดการพัฒนาดังกล่าวองค์ความรู้จากต่างประเทศ เช่น SCREEN ENLARGEMENT PROGRAMME เป็นโน้ตบุ๊กอย่างหนึ่งซึ่งคนตาบอดที่พอมองเห็นเลือนลางจำเป็นต้องใช้ ถ้าเห็นน้อยมาก หรือมองไม่เห็น ไม่สามารถที่จะอ่านหน้าจอได้ก็จำเป็นต้องใช้ SYNTESIZER อุปกรณ์ต่างๆเหล่านี้ต้องสั่งซื้อนำเข้าจากต่างประเทศทั้งสิ้น ทำให้ราคาสูงมาก

ในกลุ่มคนตาบอดที่มีการศึกษาค่อนข้างสูง นักเรียน นักศึกษา และคนทำงานที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์หรืออินเตอร์เน็ต จะเห็นความสำคัญของการใช้สื่อประเภทนี้อย่างมาก เพราะทราบถึงประโยชน์ และต้องการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆที่ทันสมัย คอมพิวเตอร์ อินเตอร์เน็ต และอุปกรณ์เสริมต่างๆ อาทิ เบลล์ดิสเพลย์ โปรแกรมอ่านหน้าจอ โปรแกรมขยายหน้าจอ เครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์ เป็นต้น แต่ต้องขาดโอกาสที่จะเข้าถึงสื่อพวกนี้ไป เพราะไม่มีเงินพอที่จะซื้อได้ ตัวอย่างราคาอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ต่างๆโดยประมาณ

คอมพิวเตอร์เครื่องละประมาณ 20,000-30,000บาท

ดรัมเบิ้ลฮาร์ดดิสก์ ราคาตัวละ 10,000 กว่าบาท

เครื่องสังเคราะห์เสียงประมาณ 10,000 กว่าบาท

ซอฟต์แวร์โปรแกรมอ่านหน้าจอภาษาอังกฤษสำหรับใช้ในวินโดวส์ ราคาประมาณ 30,000-40,000 บาท

เครื่อง Printer เบลล์แบบพิมพ์ได้หน้าเดียวและพิมพ์ค่อนข้างช้า ถูกสุดเครื่องละ 100,000 กว่าบาท-5,000,000 กว่าบาทขึ้นกับความเร็ว ปริ้นต์ตัวอักษร หรือภาพนูนก็ได้ ยังไม่รวมกระดาษสำหรับพิมพ์เบรลล์ราคาส่งกล่องละ 1,350 บาท มีจำนวน 1,000 แผ่น

ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างถึงปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังนี้

“ คนสายตาเลือนกลาง การใช้วินโดว์ 95 97 98 มีโปรแกรมขยายตัวอักษรขึ้น ก็รู้ ลองใช้ดูแล้ว แต่ใช้ได้เฉพาะส่วนที่เป็นเท็กซ์ตัวอักษรเท่านั้น ส่วนที่เป็นภาพ ไอคอน หรือส่วนที่ต้องเอาเคอร์เซอร์ไปคลิกมันไม่ได้ขยาย เรามีปัญหาตรงนั้น ในดอสไม่มีปัญหาเพราะมีซอฟต์แวร์อยู่สำหรับคนสายตาเลือนกลาง แต่ในวินโดว์ยังแอกเซสตรงนั้นไม่ได้ เพราะโปรแกรม ENLARGEMENT ที่มีอยู่ใช้กับดอส ที่จะใช้กับวินโดว์เรายังไม่มีเงินที่จะไปซื้อ ”

“ อย่างโครงการที่จุฬาฯ ทำ พวกวิจัยเรื่องโปรแกรมเสียงซึ่งทำกันหลายที่ ถ้าทำกันหลายที่หรือจริงจังมากขึ้นก็น่าจะออกมาได้ ส่วนหนึ่งถ้าทำออกมาโอเค ราคาคงค่อนข้างแพง ในขณะที่คนตาบอดที่มีรายได้สนับสนุนตรงนั้นยังมีไม่เยอะ แต่เห็นเขาบอกว่ามี ซียูทอลล์ ออกมาแล้วของจุฬาฯ ถ้ามีก็จะช่วยได้มาก แต่ผมยังไม่ได้ใช้ แพงด้วย ”

3. ไม่มีโปรแกรมอ่านกราฟฟิค รูปภาพต่าง ๆ

พื้นฐานของวินโดว์คือ GRAFIC USER INTERFACE เน้นกราฟฟิครูปภาพ ดังนั้นการใช้คอมพิวเตอร์ในกรณีที่มีตาราง กราฟ รูปภาพ กราฟฟิคที่ต้องใช้สายตาดู คนตาบอดก็จะไม่ทราบว่าเป็นอะไร เพราะโปรแกรมเสียงจะไม่สามารถอ่านออกมาได้ หรือออกชื่อบางอย่างที่ไม่ถูกต้อง หรือในอินเทอร์เน็ตที่มีการวางรูปแบบเว็บเพจอาจจะซับซ้อน ทำให้การอ่านค่อนข้างจะลำบาก แต่ถ้าเขียนข้อมูลเป็น TEXT จะอ่านได้ ดังนั้นในเว็บไซต์ที่มีรูปภาพมาก ๆ จึงมีปัญหาในจุดนี้ เพราะยังไม่มีโปรแกรมสำหรับอ่านกราฟฟิคเหล่านั้นนั่นเอง

ขณะนี้ได้มีความพยายามที่จะทำให้โปรแกรมเสียงสามารถอ่านกราฟฟิค รูปภาพ ว่าคืออะไร ซึ่งปัจจุบันบริษัทไมโครซอฟพยายามทำ เพื่อให้คนตาบอดสามารถใช้ได้ โดยพยายามให้มีข้อความกำกับไว้ที่เมนูว่าคือเมนูอะไร ทำให้คนตาบอดสามารถใช้วินโดว์ได้สะดวกขึ้น โดยโปรแกรมเสียงจะอ่านคำอธิบายกำกับเมนูนั้นๆ ให้ฟัง แต่กระนั้นก็เป็นกรอ่านเฉพาะชื่อไอคอน แต่รูปร่างของไอคอนจะไม่บอกว่าเป็นอะไร เช่นเลื่อนเคอร์เซอร์ไปที่ MY COMPUTER มันจะอ่านว่า MY COMPUTER แต่ลักษณะรูปร่างที่เป็นคอมพิวเตอร์มันจะไม่บอกไม่อ่าน จึงไม่สามารถอธิบายรูปภาพไม่ได้เลย โปรแกรมซอฟต์แวร์ของแมคอินทอสมพอจะบอกได้ แต่ไม่ละเอียด

4. ขาดทักษะการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

แต่โดยทั่วไปในปัจจุบัน พื้นฐานการศึกษาของคนตาบอดส่วนใหญ่ยังค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากรัฐ และครอบครัวส่วนใหญ่ก็ยังไม่มีการส่งเสริมให้คนตาบอดได้รับการศึกษามากเท่าใดนัก คนตาบอดส่วนใหญ่จึงเรียนหนังสือกันอย่างค่อนข้างกระต่อนกระแท่น ซึ่งก็รวมไปถึงการเรียนการสอน และการฝึกอบรมทักษะด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งก็ยังไม่มีการส่งเสริมมากเท่าที่ควร ดังนั้นคนที่ได้รับการฝึกฝนทักษะด้านคอมพิวเตอร์จึงยังมีไม่

มากนัก คนตาบอดที่จะมาใช้อินเทอร์เน็ตจึงยังมีน้อยมาก เพราะก่อนที่คนทั่วไปหรือคนตาบอดจะสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้นั้น จำเป็นที่จะต้องมีการใช้คอมพิวเตอร์พอสมควร

ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องให้มีการเรียนการสอน การฝึกอบรม เผยแพร่ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้มากขึ้น แต่กระนั้นก็ตาม ในปัจจุบันก็ยังไม่มีการส่งเสริมเท่าที่ควร ถึงแม้จะเริ่มมีการเปิดสอนคอมพิวเตอร์แก่คนตาบอดหลายแห่งมากขึ้นตามโรงเรียนหรือศูนย์คนตาบอด แต่ก็ยังไม่เพียงพอ เพราะแม้แต่ในสถาบันระดับอุดมศึกษา ห้องคอมพิวเตอร์ตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ยังไม่มีอุปกรณ์ระบบช่วยคนตาบอดให้ใช้ร่วมได้ ดังนั้นถึงเรียนมหาวิทยาลัยกับคนทั่วไป แต่ก็ไม่สามารถใช้หรือฝึกฝนทักษะการคอมพิวเตอร์ร่วมด้วยได้ ต่างจากในต่างประเทศที่จะบังคับให้ห้องคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาต่างๆ ต้องมีระบบให้คนตาบอดหรือคนพิการทุกประเภทสามารถใช้ประโยชน์ร่วมด้วยได้ และในขณะนี้ก็มีการเปิดสอนอินเทอร์เน็ตให้แก่นักศึกษาตาบอดที่วิทยาลัยราชสุดาเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ดังนั้นการที่คนตาบอดไทยจะมีการใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลายจึงเป็นเรื่องลำบาก เพราะส่วนใหญ่ยังขาดทักษะด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตนั่นเอง

5. ขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษ

ปัญหาหลักประการหนึ่งของคนตาบอดที่เข้ามาใช้อินเทอร์เน็ต คือ ทักษะด้านภาษาอังกฤษ เพราะข้อมูลในอินเทอร์เน็ตส่วนมากจะเป็นภาษาอังกฤษ คนตาบอดที่รู้ภาษาอังกฤษพอที่จะมาใช้อินเทอร์เน็ตได้อย่างดีนั้นยังมีน้อย คนที่จะมาใช้จะต้องพัฒนาศักยภาพด้านภาษาของตนเองขึ้นมาในระดับหนึ่ง เพราะหากไม่มีความรู้ภาษาอังกฤษพอสมควร ก็ทำให้ไม่เกิดความสนใจที่จะเปิดรับสื่อประเภทนี้ ดังนั้นการพัฒนาคนตาบอดเกี่ยวกับพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษจะช่วยให้เขาสามารถเปิดรับสื่อประเภทนี้ และได้รับข้อมูลมากขึ้น มีความเข้าใจมากขึ้น

“ มีปัญหาเรื่องภาษาอังกฤษบ้างเพราะพื้นฐานไม่แน่น เสียงที่อ่านออกมาเป็นภาษาอังกฤษ ต้องหาศัพท์ อ่านทีละบรรทัดได้ ใช้คีย์บอร์ดเลื่อนเอา ”

“ ความรู้ด้านภาษาอังกฤษยังไม่ดี ซอฟต์แวร์อ่านหน้าจอที่ใช้กันอยู่เป็นภาษาอังกฤษ และยังไม่มีการพัฒนาโปรแกรมภาษาไทยที่จะใช้ได้ในบ้านเรา ที่มีใช้กันอยู่ยังใช้ได้ไม่ดีพอ ”

6. ข้อแตกต่างระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตบนดอสและวินโดวส์

คนตาบอดส่วนใหญ่ยังถนัดใช้งานคอมพิวเตอร์บนดอส และเมื่อจะเข้าใช้อินเทอร์เน็ตจึงมักจะใช้โปรแกรมบนดอสหรือยูนิค แต่บริษัท SERVER หลายๆ แห่งจะระบุว่าต้องใช้โปรแกรม NESCAPE หรือ INTERNET EXPLORER ในการดาวน์โหลดหรือดิสเพลย์ข้อมูลออกมา ซึ่งต้องทำบนวินโดวส์ แต่คนตาบอดส่วนใหญ่ยังไม่ชำนาญในการใช้วินโดวส์มากนัก จึงเกิดปัญหาความไม่สะดวกในการใช้งานค่อนข้างมาก แต่อย่างไรก็ตามการใช้งานบนดอสจะไม่ได้รูปภาพหรือกราฟฟิคใดๆ แต่บนวินโดวส์จะได้รูปภาพมาด้วย ซึ่งก็ต้องอาศัยผู้อื่นช่วยดูให้ หรือหากมีคำ

อธิบายได้ภาพก็สามารถให้เครื่องอ่านให้ฟังก็จะทราบเองได้ และสามารถเอาไปใช้งานได้ อาทิ นำไปประกอบการทำรายงาน เป็นต้น

7. ปัญหาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในต่างจังหวัด

ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในต่างจังหวัดยังไม่ดี และค่าบริการค่อนข้างสูง การลงทุนเพื่อการติดตั้งระบบยังไม่มี และผู้ใช้จะลงทุนส่วนตัวก็ไม่ได้ ดังนั้นคนที่มีระบบอินเทอร์เน็ตใช้จึงเป็นผู้ที่มีฐานะดีพอสมควร เพราะต้องเสียค่าบริการที่สูง และยังคงเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อโปรแกรมซอฟต์แวร์มาลงอีก ซึ่งก็มีราคาสูงมากราวๆ 10,000 กว่าบาทขึ้นไปจนถึงเกือบแสนก็มี ตามแต่ประเภทของโปรแกรม

8. การจัดหน้ากระดาษ และ การใช้ Printer

ในการพิมพ์งานตัวหนังสือปกติ คนตาบอดสามารถพิมพ์ดีดปกติได้ และสามารถใช้โปรแกรม VOCAL EYE ให้อ่านออกเสียงตัวอักษรแต่ละตัวให้ฟังได้ คนตาบอดก็สามารถจะพิมพ์งานเอกสารต่างๆ จดหมาย หรือทำการบ้าน ทำรายงานได้ แต่คนตาบอดจะติดขัดปัญหาเล็กๆน้อยๆในเรื่องของทักษะการจัดหน้าเอกสารให้ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม และเมื่อสั่งให้พิมพ์งาน คนตาบอดก็จะไม่ทราบว่าข้อความตกขอบกระดาษหรือไม่ หรือข้อความที่ออกมาเป็นตัวอักษรปกติหรือเป็นตัวโค้ดรหัสข้อมูลต่างๆ บางครั้งไม่มีข้อมูลออกมาเป็นกระดาษเปล่าส่งรายงานไปอย่างนั้น คนตาบอดก็ไม่ทราบถ้าไม่มีคนอื่นช่วยตรวจเช็คให้

9. คนตาบอดยังไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

คนตาบอดหางานทำลำบาก ต้องดิ้นรนมาก ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการดิ้นรนทำมาหากินหาเลี้ยงปากท้อง คนตาบอดมีงานทำตามเวลา คนตาบอดต้องมีอาชีพเสริม อาชีพพรวน ขยายสลาก ไม่มีเวลามาสนใจเสริมในส่วนนี้ และยังไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องใช้มากนัก ต่างจากสื่อประเภทอื่น วิทยุ โทรทัศน์ หรือเทป ที่เข้าถึงได้ง่ายและชัดเจนในแง่ของการได้รับข่าวสารความรู้ และความบันเทิง แต่สื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ยากกว่ามากในทุกๆด้าน และยิ่งเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่ามากด้วย และถึงแม้จะหันมาให้ความสนใจศึกษาในด้านนี้โดยตรง ใช้เวลาศึกษาสูงๆมากกว่าคนตาบอดอื่นๆหลายปี เพื่อให้มีทางเลือกในการประกอบอาชีพด้านนี้มากขึ้น แต่หากมองในแง่ของรายได้ อาชีพต่างๆที่เป็นทางเลือกใหม่นี้ ก็เชื่อว่าจะทำรายได้ให้กับพวกเขามากกว่าอาชีพอื่นๆที่คนตาบอดนิยมทำกันอยู่ทั่วไป ดังนั้นคนตาบอดส่วนใหญ่จึงยังไม่สนใจ ไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อประเภทนี้

10. ค่าบริการและเวลาที่จำกัดในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต

กลุ่มตัวอย่างทั้งที่ใช้ Account ของสถาบันหรือส่วนตัว ถึงแม้จะมีปัญหาในการเสียค่าบริการหรือไม่ก็ตาม แต่ต่างมีปัญหาในเรื่องของเวลาการใช้งานที่จำกัดเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่าง

“ การใช้อินเทอร์เน็ต สมมติผมเป็นสมาชิกของ ISP ต้องเสียค่าบริการ และมีระยะเวลาในการเล่นจำกัดด้วย เลยต้องดาวน์โหลดข้อมูลที่สนใจมาเก็บไว้ แล้วเอามาอ่านทีหลัง ”

“ การใช้อินเทอร์เน็ต ผมใช้ของสถาบันฯ ส่วนใหญ่จะเข้าไปหาข้อมูลแล้วดาวน์โหลดออกมา เพราะว่าอยู่ในอินเทอร์เน็ตมีเวลาจำกัด เพราะมีคนใช้เยอะ ช่วงกลางวันถึง 6 ทุ่ม ดี 1 คนจะใช้มาก แล้วเค้าจะจำกัดเวลาให้ ใช้ไม่เกินกี่ชม.ๆว่าไป ถ้าไม่ต้องการจำกัดเวลา ต้องการใช้นานๆหน่อย ต้องใช้เวลาตีงมากกว่า ดี 1 ดี 2 ไปแล้ว ซึ่งเรามักใช้เวลาช่วงนั้นพักผ่อนมากกว่า ”

11. ปัญหาเรื่องสายตา

ปัญหาเกี่ยวกับใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่างบางคนที่มีสายตาลึนกลาง คือ ใช้ไม่ได้เร็วดังใจ หมายถึงการอ่าน ในกรณีที่ต้องการอ่านบนออนไลน์นานๆ ก็ทำไม่ได้ เพราะปวดตา จำเป็นต้องดาวน์โหลดลงมาอ่าน โดยแปลงมาเป็น TEXT เพื่อให้สามารถใช้โปรแกรมช่วยอ่านกับเสียงได้ ไม่ต้องอ่านด้วยตา ความจริงหากมีโปรแกรมอ่านในวินโดว์ ก็จะสามารถอ่านออกเสียงบนออนไลน์ได้เลย แต่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่สามารถซื้อโปรแกรมดังกล่าวมาใช้ได้ เพราะมีราคาสูง ดังนั้นหากใช้อินเทอร์เน็ตในวินโดว์ ถ้าออนไลน์ ก็จำเป็นต้องใช้ตาอ่าน

12. ปัญหาของการใช้คอส

อินเทอร์เน็ตสามารถจะใช้บนคอสหรือบนวินโดว์ก็ได้ และจะใช้ในวินโดว์ 95 98 หรือ MT ก็ได้ การใช้ในคอสกลุ่มตัวอย่างบางคนบอกว่า มีปัญหามาก คือเป็น TEXT MODE อ่านยาก และโปรแกรมที่อ่านบนคอสมักจะอ่านไม่ค่อยถูก และตำแหน่งที่เครื่องอ่านมักจะกลาดเคลื่อนจากตำแหน่งที่เราต้องการให้อ่าน แต่ในวินโดว์ไม่อ่านผิดตำแหน่ง ทำให้การเลือกข้อมูลที่เรากำลังต้องการไม่ผิดพลาด

ประโยชน์จากการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

ในปัจจุบัน ยังมีคนตาบอดในประเทศไทยจำนวนไม่มากนักที่สามารถใช้สื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้ สืบเนื่องด้วยเหตุปัจจัยต่างๆดังที่กล่าวไว้ในหัวข้อ ปัญหาและอุปสรรคในการเปิดรับสื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต แต่จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้งานสื่อดังกล่าว พอจะสรุปถึงประโยชน์ที่คนตาบอดจะได้รับจากการใช้สื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้หลายประการ ดังนี้

1. ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ

ถ้าเพียงแต่คนตาบอดสามารถในการใช้งานคอมพิวเตอร์ มีระบบ Access เสริม เฉพาะการใช้งานคอมพิวเตอร์ ไม่รวมถึงการใช้อินเทอร์เน็ต ผู้ใช้ก็สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้แล้วส่วนหนึ่ง โดยจะมีข้อมูลในแผ่นดิสก์เกิด ซีดีรอมบางอันที่เราเรียกว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

นิก ซึ่งไม่ต่างจากการใช้อินเตอร์เน็ต เพียงแต่อินเตอร์เน็ตเป็นการเข้าไปแล้วไปอ่าน แต่หากเราโหลดข้อมูลที่ต้องการอ่านลงบนแผ่นดิสก์ให้เด็ก ๆ อ่านหรือตนเองอ่าน ก็จะได้ประโยชน์เช่นเดียวกัน ซึ่งหนังสืออิเล็กทรอนิกส์คือแหล่งรวมข้อมูลเรื่องต่าง ๆ นั้นเอง เพราะในขณะนี้มีการหาข้อมูลจากอินเตอร์เน็ตมาดาวน์โหลดใส่ซีดีรอมขายกันอย่างแพร่หลายที่พันธทิพย์ และแนวโน้มการผลิตสื่อหนังสือต่อไปในอนาคต จะมีการทำออกมาในรูปแบบ ซีดีรอม (CD ROM) มากขึ้นอีกด้วย นอกจากซีดีรอมความรู้แล้ว ข้อมูลต่างๆที่อยู่ในแฟ้มข้อมูล หรือเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ คนตาบอดก็สามารถใช้ระบบ Access ต่างๆ เครื่องสแกนเนอร์ โปรแกรมเสียงให้อ่านให้ฟัง หรือจะใช้โปรแกรมแปลงเบรลล์ พิมพ์ออกมาอ่านโดยการใช้นิ้วสัมผัสก็ได้ ดังนั้น เพียงคนตาบอดสามารถที่จะใช้งานคอมพิวเตอร์ได้ ก็จะสามารถแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆได้ง่ายขึ้นอย่างมาก และนอกจากจะเป็นผู้รับสารแล้ว คอมพิวเตอร์ยังทำให้คนตาบอดสามารถอยู่ในฐานะผู้ส่งสารได้ง่ายขึ้นด้วย โดยการใช้คอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์สื่อสารที่มีประสิทธิภาพ คือ สามารถทำงานเอกสารที่เป็นตัวหนังสือปกติเพื่อใช้ติดต่อกับผู้อื่นเองได้ เช่น พิมพ์รายงานส่งอาจารย์ พิมพ์จดหมายสมัครงาน เป็นต้น

2. ประโยชน์จากอินเตอร์เน็ตในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ

หากคนตาบอดมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ และมีระบบ Access ช่วยในการเปิดรับข้อมูลจากสื่ออินเตอร์เน็ตได้แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการวิจัยโปรแกรมการอ่านภาษาไทยได้สำเร็จ จะทำให้จำนวนคนตาบอดที่ใช้คอมพิวเตอร์และอินเตอร์เน็ตมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และสื่ออินเตอร์เน็ตจะสามารถช่วยให้คนตาบอดได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และความบันเทิงต่างๆได้ อย่างกว้างขวางขึ้นมาก ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างถึงประโยชน์ของสื่ออินเตอร์เน็ตในด้านดังกล่าวนี้ :

“ อินเตอร์เน็ตสามารถชดเชยสื่อสิ่งพิมพ์ได้มาก เป็นอีกช่องทาง เป็นส่วนเสริม เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่เขาจะสามารถหาข้อมูลได้ เพราะมีศักยภาพสูงมากในการช่วยให้เรารับรู้ข้อมูล ยิ่งถ้ารู้ภาษาอังกฤษจะเป็นผลดีมาก ปกติคนตาบอดจะมีช่องทางอื่น เช่น การฟังวิทยุ คลื่นวิทยุ ทางดาวเทียม ”

“ โดยส่วนตัว คิดว่าสื่ออินเตอร์เน็ตสามารถชดเชยกับสื่อสิ่งพิมพ์ทั่วไปที่คนตาบอดรับไม่ได้เกือบจะ 100 % ต่อไปคิดว่าอุปสรรคที่คนตาบอดรับสื่อสิ่งพิมพ์ไม่ได้ก็ไม่มีปัญหาเลย เทียบกับคนตาดีได้เลยในการรับรู้ข่าวสาร บางเว็บไซต์อาจจะมีปัญหาบ้างแต่เป็นส่วนน้อย ”

“ อินเตอร์เน็ตช่วยให้คนตาบอดสามารถรับรู้ข่าวสารมากขึ้นแน่นอน ถ้าใช้ได้และก็ได้เรียนรู้ พัฒนาตนเองได้เร็วขึ้น มีทุกอย่างที่เราสนใจ เรื่องต่างๆ เว็บไซต์เรื่องบอล มีรายละเอียดแทนที่เราจะไปซื้อหนังสือมาอ่านมันตัวเล็ก เราก็อ่านตัวขยายได้ ได้อ่านประวัติ สถิตินักบอล ข้อมูลวันนี้ตัวจะลงก็เอามาจากอินเตอร์เน็ต ส่วนใหญ่ที่เคยฟังเทียบกับวิทยุจะมีเยอะข้อมูลอัปเดต โหลดยังมี เช่น เอฟเอ็ม 99 รายงานบอลอังกฤษ ทุกเสาร์ ยิ่งเข้าปีป โครยิ่งนาที่เท่าไร เจ้าก็เอามาจากอินเตอร์เน็ต อินเตอร์เน็ตคือ LIVE ON LINE KEY เข้าเดี๋ยวนั้นเลย ซึ่งเราก็ดูได้ ”

“ ด้านการศึกษา คนตาบอดจะมีความรู้มากขึ้น ค้นคว้าหาข้อมูล ความรู้ได้มากขึ้น เช่น การทำรายงานหาข้อมูลได้จากอินเทอร์เน็ตได้เลย ”

“ การไปค้นหาข้อมูลในเว็บไซค์ต่างๆ การดูข้อมูลแล้วก็ไปเซฟข้อมูลของเขา เพื่อเตรียมการสอน ค้นข้อมูลให้นักศึกษา บางครั้งมีโปรแกรมที่ต้องไปดาวน์โหลดมา เทคโนโลยีตอนนี้เราซื้อจากต่างประเทศมาเยอะ บางครั้งเขามีเวอร์ชันใหม่ๆ ”

3. คนตาบอดสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้นในด้านการค้นคว้าหาข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ต่างๆ ลดการพึ่งพาผู้อื่นลงได้มาก

การใช้สื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตโดยมีระบบ Access เข้ามาเสริม ช่วยให้คนตาบอดสามารถค้นคว้าหาข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ต่างๆด้วยตนเองได้มากขึ้น สามารถใช้โปรแกรมเสียงอ่านข้อมูลที่เป็นตัวหนังสือให้ฟังได้เลย ซึ่งต่างจากการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิดซึ่งเป็นแหล่งรวมของข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ต่างๆ อาทิ เอกสาร หนังสือ หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่างๆ ที่หากคนตาบอดมีความต้องการข้อมูลจากสื่อดังกล่าว ก็จะต้องอาศัยผู้อื่นช่วย ค้นคว้าหรือถ่ายทอดให้ฟัง ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง :

“ สามารถทำรายงานหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้เลย อินเทอร์เน็ตสามารถช่วยได้มาก เพราะหนังสือพิมพ์ต้องมีคนอ่านให้ฟัง ถ้าเข้าอินเทอร์เน็ต ภาษาอังกฤษสามารถใช้โปรแกรมเสียง ให้มันอ่านให้ฟังได้เลย และบนวินโดวได้รูปภาพมาด้วย แต่ให้คนอื่นช่วยดูได้ หรือมีคำอธิบายได้ภาพก็ทำให้เราได้รู้ เอามาประกอบทำรายงานได้ พื้นฐานของวินโดวคือ GRAFIC USER INTERFATE เน้นรูปภาพ ”

4. ประหยัดค่าใช้จ่าย

ในการสื่อสารระหว่างประเทศ การสื่อสารผ่าน E-Mail ประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าการใช้โทรศัพท์ และโทรสารอย่างมาก เพราะการใช้ E-Mail ไม่ต้องเสียค่าบริการใดๆเพิ่มเติมจากค่าใช้จ่ายปกติ นอกจากนั้นยังดีกว่าโทรสารในด้านที่คนตาบอดสามารถ Access ได้ทันที โดยมีเครื่องสังเคราะห์เสียงอ่านให้ฟังได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาหาผู้อื่นมาอ่านให้ และสามารถสื่อสารกลับได้รวดเร็วทันที พิมพ์ได้ตอบกลับไปได้เลย รวดเร็วกว่าการใช้โทรสารอย่างมาก

5. ประหยัดเวลา

ในกรณีที่โปรแกรม (มีลิขสิทธิ์ถูกต้อง) ซึ่งเราติดตั้งเข้าไปใช้งาน เกิดความเสียหายหรือเราทำหาย จึงมีความจำเป็นต้องขอโปรแกรมอีกชุดหนึ่งจากบริษัทผู้ผลิต ซึ่งแทนที่จะติดต่อให้ทางบริษัทส่งแผ่นดิสก์มาให้ใหม่ เราสามารถติดต่อบริษัทดังกล่าวผ่านทางอินเทอร์เน็ต และไปดาวน์โหลดโปรแกรมที่ต้องการได้เลย ภายในไม่ถึงหนึ่งชั่วโมง เราก็จะได้โปรแกรมดังกล่าวกลับคืนมา

6. การประกอบอาชีพ

การมีงานทำเป็นเป้าหมายสูงสุดอย่างหนึ่งสำหรับทั้งคนพิการและคนปกติ มีกลุ่มตัวอย่างหลายคนที่ได้มีโอกาสไปเรียนวิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในต่างประเทศ ซึ่งก็สามารถเรียนได้เช่นเดียวกับคนตาบอดทั่วไปในต่างประเทศ และเมื่อกลับมาก็สามารถหางานทำที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ได้อย่างค่อนข้างหลากหลาย อาทิ เป็นอาจารย์ เป็นโปรแกรมเมอร์ ทำธุรกิจคอมพิวเตอร์ เป็นต้น ดังนั้นงานด้านเทคโนโลยีก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้คนตาบอดมีงานทำได้มากขึ้น ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่กล่าวถึงคนตาบอดในต่างประเทศที่สามารถมีงานที่หลากหลายให้ทำเกี่ยวกับเทคโนโลยี ดังนี้

" ในต่างประเทศมีคนตาบอดที่เก่งจริงๆ เรียนจบได้ในหลายสาขา ทำให้คนตาบอดในอเมริกามีงานหลายประเภทอาชีพ ส่วนงานคอมฯจะแบ่งเป็นระดับสูง ดรี โท เอก เป็นโปรแกรมเมอร์ SYSTEM ANALIST ผู้บริหาร นักวิทยาศาสตร์ ดอกเตอร์ ส่วนระดับต่ำก็มี เช่น CUSTOMER SERVICE REPRESENTATIVE เป็นการรับโทรศัพท์ เช่น โทรมาตรวจข้อมูลหรือชื่อของบ้าง โดยคนรับโทรศัพท์จะมีคอมฯอยู่ตรงหน้าและต้องสามารถตอบคำถามของลูกค้าได้ อาชีพนี้คนตาบอดทำกันเยอะ ไม่ต้องฟังคนอื่นเรื่องข้อมูลที่จะเข้ามาหาเรา คือคนที่โทรเข้ามาหาเรา เรารับโทรศัพท์ เราถามเลยว่าต้องการอะไร แล้วจึงหาข้อมูลในคอมฯซึ่งมีระบบที่เขาแอกเซสได้ และตอบคำถามได้ถูกต้อง อยากเห็นเมืองไทยมีงานอย่างนี้มากขึ้น อาจให้เปิดรับคนตาบอดทำงาน เช่น สายการบิน ให้คนตาบอดรับโทรศัพท์เพื่อตอบเกี่ยวกับเที่ยวบิน FLIGHT INFORMATION การจองที่นั่ง RESERVATION เป็นต้น ถ้าบริษัทเค้าพร้อมที่จะเปิดโอกาสให้คนตาบอดได้ลองทดสอบดู ในต่างประเทศเปิดรับคนตาบอดเข้าทำงานรับโทรศัพท์ในแบงค์ โดยลูกค้าที่โทรมาใช้ CODE ลับของคนกดผ่านมาแล้ว จะถามคำถามอะไรก็ได้ มีเงินอยู่ในบัญชีเหลือเท่าไร เช็คนเช็คไปเบิกออกมารียัง ฯลฯ ก็จะมีคนตอบ โฟนลิงค์ กดเข้าไปฝากข้อความ คนรับก็น่าจะทำได้ แต่พิมพ์ข้อความ เพียงแต่ปรับระบบคอมฯให้คนตาบอดสามารถทำงานได้ น่าจะเปิดงานอย่างนี้ให้คนตาบอดในทุกๆปีคงจะดี "

คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตกับคนตาบอดในต่างประเทศ

1. การให้บริการคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตแก่คนตาบอด

ในต่างประเทศมีข้อบังคับให้ห้องคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาต่างๆต้องมีระบบ ACCESS ที่เอื้อให้คนตาบอดและคนพิการทุกประเภทสามารถเข้าใช้งานสื่อดังกล่าวได้ และมีบริการต่างๆที่เอื้อต่อการค้นคว้าหาข้อมูลความรู้ต่างๆ อาทิ

" ที่เมืองนอกซอฟต์แวร์เขามีเยอะ เพราะหน่วยงานมหาลัยเขามีทั้งทำวิจัยและกับบริษัทที่ทำในเชิงการค้าอย่างอเมริกา ญี่ปุ่นก็มีภาษาของเขาเองสำหรับอ่านวินโด 95 ที่ญี่ปุ่นเขาจะซื้ออุปกรณ์กันเอง เพราะฐานะเขาดี และผลิตเองด้วย แล้วก็มีส่วนดีการสำหรับคนตาบอด รัฐสนับสนุนส่วนหนึ่ง ถ้าครอบครัวรายได้ไม่มาก เด็กตาบอดก็แทบจะได้เรียนฟรี ทูนเรียนใน

ระดับสูงเขาก็มีให้คนตาบอดเยอะ สนับสนุนดี บริการห้องสมุดที่ญี่ปุ่น มีดิस्क ดาวน์โหลดมาแล้วเดินไปห้องสมุด ไปปรีนท์ เจ้าคิดค่ากระดาษ แผ่นละ 3 เยน เท่ากับ แผ่นละไม่ถึงบาท ถูกกว่าบ้านเราห้องสมุดแผ่นละ 2 บาท อยู่นั่นทำให้อ่านหนังสือได้เยอะ มีหนังสือเยอะมาก ทุกประเภท สนับสนุนต่างกันเยอะ และในประเทศญี่ปุ่นสื่อที่เขาใช้ในห้องสมุดมีเยอะมาก แล้วเขาเป็นเน็ตเวิร์คอาสาสมัครอิสระที่เขาทำเป็นเบรลล์มีเยอะมาก ซึ่งบ้านเรายังไม่มีตรงนี้ อาสาสมัครที่โน้นมีเยอะมาก คล้ายมีห้องสมุดชุมชนทุกเขต คนตาบอดสามารถเข้าไปใช้ได้ ติดต่อกันที่บรรณารักษ์ขอนัดอาสาสมัครก็มีอาสาสมัครมา อันนั้นต้องถือว่าเป็นวัฒนธรรมเฉพาะของคนญี่ปุ่นด้วย เพราะคนญี่ปุ่นจะเป็นแม่บ้านเยอะ และที่สำคัญคือเขารักการอ่านหนังสือกันมากอยู่แล้ว และห้องสมุดเขาเยอะ และห้องสมุดทั่วไปก็มี Section ให้คนตาบอดเข้าไปใช้ อย่างน้อยห้องสมุดเขตก็มีส่วนหนึ่งที่ต้องจัดให้คนตาบอดบังคับ และเค้าติดต่อขอยืมข้ามห้องสมุดมาให้บริการเราในเขตของเราได้เลย "

2. การประกอบอาชีพของคนตาบอดที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

การประกอบอาชีพสำหรับคนตาบอดในประเทศไทย ก่อนข้างจะถูกจำกัดอยู่ในอาชีพหลักๆ เพียงไม่กี่อาชีพเท่านั้น เนื่องจากคนตาบอดของไทยไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านการศึกษาในสาขาวิชาที่หลากหลาย จึงเป็นข้อจำกัดในการประกอบอาชีพไปด้วย ซึ่งต่างจากในต่างประเทศที่คนตาบอดสามารถประกอบอาชีพได้หลากหลาย เพราะมีความรู้และทักษะทางวิชาชีพต่างๆ รวมทั้งอาชีพที่เกี่ยวข้องกับคอมพิวเตอร์ก็มีมากมาย อาทิ คนตาบอดในประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีทักษะความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ที่ก้าวไกลมากสามารถประกอบอาชีพเป็นโปรแกรมเมอร์ได้ และตัวอย่างคนตาบอดในประเทศอเมริกา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างท่านหนึ่งได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า :

" ในต่างประเทศเปิดโอกาสให้คนได้ศึกษาตามสาขา เช่น อเมริกานักเรียนเรียนจบมัธยมสามารถสมัครเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งถ้าเค้ามีความรู้พื้นฐานดีพอ มหาลัยก็เปิดโอกาสให้เขาเข้าไปเรียน ไม่ว่าจะป็นวิชากฎหมาย, วิศวกรรม, โปรแกรมเมอร์, วิทยาศาสตร์ เปิดโอกาสให้ ถ้าจะ FAIL ก็ให้เฟลไปเอง ทำไม่ได้เอง แต่ให้โอกาสเค้าก่อน และมีคนตาบอดที่เก่งจริงๆ เรียนจบได้ในหลายสาขา ทำให้คนตาบอดในอเมริกามีงานหลายประเภทอาชีพ เช่น ส่วนงานคอมฯจะแบ่งเป็นระดับสูงตรี โท เอก เป็นโปรแกรมเมอร์ SYSTEM ANALYST ผู้บริหาร นักวิทยาศาสตร์ ดอกเตอร์ ส่วนระดับต่ำก็มี เช่น CUSTOMER SERVICE REPRESENTATIVE เป็นการรับโทรศัพท์ เช่น โทรมาตรวจข้อมูลหรือชื่อของบ้างโดยคนรับโทรศัพท์จะมีคอมอยู่ตรงหน้าและต้องสามารถตอบคำถามของลูกค้าได้ อาชีพนี้คนตาบอดทำกับเยอะ ไม่ต้องฟังคนอื่นเรื่องข้อมูลที่จะเข้ามาหาเรา คือคนที่โทรเข้ามาหาเรา เรารับโทรศัพท์เราถามเลยว่าต้องการอะไร แล้วจึงหาข้อมูลในคอมซึ่งมีระบบที่เขาแอกเซสได้ และตอบคำถามได้ถูกต้อง อยากเห็นเมืองไทยมีงานอย่างนี้มากขึ้น อาจให้เปิดรับคนตาบอดทำงาน เช่น สายการบิน ให้คนตาบอดรับโทรศัพท์เพื่อตอบเกี่ยวกับเที่ยวบิน FLIGHT INFORMATION การจอง

ที่นี้ RESERVATION เป็นต้น ถ้าบริษัทเค้าพร้อมที่จะเปิดโอกาสให้คนตาบอดได้ลองทดสอบดู ในดปท.เปิดรับคนตาบอดเข้าทำงานรับโทรศัพท์ในแม็งค์ โดยลูกค้าที่โทรมาใช้ CODE ลับของ คนกดผ่านมาแล้ว จะถามคำถามอะไรก็ได้ มีเงินอยู่ในบัญชีเหลือเท่าไร เขียนเช็คไปเบิกออกมา รียัง ฯลฯ ก็จะมีคนตอบ โฟนลิงค์ กดเข้าไปฝากข้อความ คนรับก็น่าจะทำได้ แต่พิมพ์ข้อความ เพียงแต่ตรวจระบบคอมให้คนตาบอดสามารถทำงานได้ น่าจะเปิดงานอย่างนี้ให้คนตาบอดในทุกๆปีน่าจะดี "

ความต้องการและข้อเสนอแนะในการเปิดรับสื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้สื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตอยู่ ผู้ที่ใช้แต่ คอมพิวเตอร์อย่างเดียว ยังไม่มีโอกาสใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ผู้ที่ไม่สามารถมีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเอง และผู้ที่ยังไม่เคยใช้คอมพิวเตอร์มาก่อน ทุกกลุ่มต่างแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการใช้สื่อทั้งสองประเภทนี้ในลักษณะและในระดับที่ต่าง ๆ กัน พอจะ จำแนกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การจัดทำเว็บไซต์บนสื่ออินเทอร์เน็ต

ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตของคนตาบอดจะมีปัญหาในเรื่องของการเข้าถึงข้อมูลประเภท กราฟฟิค รูปภาพต่างๆ ซึ่งยังไม่มีโปรแกรมสำหรับอ่านได้ ทำให้คนตาบอดเข้าถึงข้อมูลได้ เพียงบางส่วนในลักษณะที่เป็น Text เท่านั้น

จึงต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้จัดทำรูปแบบเว็บไซต์ เขียนโดยมีความคำนึง ถึงผู้ใช้ที่เป็นคนตาบอดด้วย และต้องการให้มีการปรับปรุงการจัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งซีดีรอม (CD ROM) และดิสเก็ต DISKETTE ให้คำนึงถึงคนพิการที่จำเป็นต้องใช้เครื่องอ่านจอภาพซึ่ง อ่านได้แต่ข้อมูลที่ เป็น Text จึงอยากให้มีข้อความบรรยายได้ไอคอนต่างๆว่าเป็นอะไร จะได้ สะดวกในการใช้งานมากขึ้น ตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ถึงความต้องการและข้อเสนอแนะใน ประเด็นดังกล่าวนี้ :

“ คนที่พยายามจะสร้างเน็ตเวิร์คต่างๆก็หน้าที่จะสร้างโปรแกรมหรือจัดทำรูปแบบเวบ ไซท์ หรือการจัดเก็บฐานข้อมูลให้มันเอื้อต่อการใช้ปย.ของคนหลายๆประเภทด้วยคนตาบอด ด้วย ไม่ใช่คนที่อยากจะดูภาพก็ดูภาพ แต่คนที่ไม่สามารถจะดูภาพได้ ทำยังไงให้เค้าเข้ามาแล้ว รู้ว่าตรงนั้นมันเป็นภาพ ไม่ใช่ตัวขยี้กๆอะไร เพราะว่าเครื่องอ่านจอภาพ มันอ่านไม่ได้ว่าเป็น ภาพอะไรรีเปล่า มันก็ไปเสียเวลาอ่านตรงนั้น ก็ไม่รู้ว่าตรงนั้นมันคืออะไร ทำให้เสียเวลา แต่ถ้า บอกเป็นภาพปั๊บ ก็ผ่านไปเลย ก็สะดวกขึ้น เป็นเรื่องของความเข้าใจ ที่คนทั่วไปที่ใช้ อินเทอร์เน็ต แล้วก็เอื้ออาทรต่อคนพิการด้วย โดยเฉพาะคนพิการทางการมองเห็น เขาจะได้เข้า ถึงตรงนี้ได้ ”

2. การพัฒนาโปรแกรมซอฟต์แวร์สำหรับอ่านกราฟฟิคต่าง ๆ

ปัญหาของคนตาบอดที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่เป็นกราฟฟิคบนอินเทอร์เน็ตได้นั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วโลก ในอเมริกามีการเรียกร้องกันอย่างจริงจัง เพราะทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลบางส่วนได้ และนับวันยังมีแนวโน้มการทำในลักษณะกราฟฟิคมากขึ้น ในขณะที่มี Text น้อยลง นี่คือข้อแตกต่างระหว่างคนทั่วไปกับคนตาบอดในการเปิดรับสื่อประเภทนี้ ดังนั้น จึงควรที่จะมีการพัฒนาโปรแกรมซอฟต์แวร์สำหรับอ่านกราฟฟิคต่าง ๆ ให้ได้

3. การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ผลิตและผู้ให้บริการ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีช่องทางในการแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้บริการที่เป็นคนตาบอดแก่ผู้ผลิตซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ แก่คนตาบอด เพื่อผู้ผลิตและหน่วยงานดังกล่าวจะได้นำข้อคิดเห็นเหล่านั้นไปปรับปรุงผลิตภัณฑ์และการให้บริการของตน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คนตาบอด

4. การพัฒนาข้อมูลเว็บไซต์ภาษาไทยให้มีมากขึ้น

เนื่องจากคนทั่วไปและคนตาบอดยังคงมีปัญหาในเรื่องของภาษาอังกฤษอยู่มาก หากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างช่วยกันทำข้อมูลที่เป็นภาษาไทยออกมาเรื่อยๆ ก็จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อคนทั่วไปและคนตาบอด เพราะเมื่อโปรแกรมอ่านภาษาไทยเสร็จเรียบร้อย คนตาบอดก็จะสามารถเข้าถึงค้นคว้าหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ จากเว็บไซต์ที่เป็นภาษาไทย ในอินเทอร์เน็ตได้

5. สิ่งพิมพ์ต่างๆทุกชนิดควรเก็บข้อมูลไว้ในรูปของแฟ้มข้อมูล ในดิสค์เกิด คอมพิวเตอร์

ข้อมูลต่างๆ ควรพยายามที่จะไม่เก็บในรูปของเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพราะคนตาบอด จะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้นได้โดยปราศจากความช่วยเหลือจากผู้อื่น แต่หากมีการเก็บข้อมูลต่างๆ ในรูปของแฟ้มข้อมูล ในคอมพิวเตอร์ ในแผ่นดิสค์เกิด หรือซีดีรอม จะเป็นการช่วยให้คนตาบอดสามารถรับรู้ข้อมูลต่างๆ ได้ดีขึ้นมาก เพราะสามารถนำแฟ้มข้อมูลเหล่านั้นมาดัดแปลง ปรับเปลี่ยน อ่านออกเสียงบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ และใช้โปรแกรมแปลเป็นเบรลล์ ส่งพิมพ์ออกมาเป็นเอกสารเบรลล์ได้เลย ถือเป็นการทำสื่อให้กับคนตาบอดอีกรูปแบบหนึ่ง เพราะแทนที่จะเป็นเอกสารปกติ ก็เป็นเอกสารเบรลล์ ช่วยลดข้อจำกัดในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของคนตาบอดลงได้

6. ความช่วยเหลือทางด้านค่าใช้จ่าย

เป็นที่ทราบกันดีว่า ค่าใช้จ่ายในการเป็นเจ้าของหรือการใช้บริการสื่อคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และระบบ ACCESS ต่างๆ นั้นค่อนข้างสูงมาก นี่เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้มีคนตา

บอดไม่มากนักที่สามารถเป็นเจ้าของและใช้สื่อเหล่านี้ได้ ดังนั้นหากต้องการให้คนตาบอดได้มีโอกาสใช้สื่อเหล่านี้ เนื่องจากเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ มาพัฒนาตนเอง คนตาบอดควรจะได้รับความช่วยเหลือให้มีโอกาสได้ใช้สื่อเหล่านี้มากขึ้น สำหรับค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ อาทิ

1. หน่วยงานบริษัทผู้ผลิตบริจาคอุปกรณ์ทั้งใหม่หรือใช้แล้วให้กับหน่วยงานคนตาบอด อาทิ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์
2. ให้มีการจำหน่ายสื่อเหล่านี้แก่คนตาบอดในราคาดพิเศษ
3. รัฐควรมีส่วนในการช่วยด้านภาษี โดยลดภาษีนำเข้าวัสดุ อุปกรณ์ ซอฟต์แวร์ ฮาร์ดแวร์ ซึ่งจะช่วยให้ราคาถูกลง
4. ให้คนตาบอดซื้อแบบผ่อนชำระ จากบริษัทหรือหน่วยงานของรัฐที่มาช่วยซื้อไว้แล้วให้ผ่อนชำระอีกต่อหนึ่ง

7. การสนับสนุนโครงการวิจัยระบบ ACCESS ต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการสนับสนุน ให้ทุนการวิจัยพัฒนาโปรแกรมซอฟต์แวร์และอุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ต่างๆ เพื่อช่วยให้คนตาบอดสามารถเข้าถึงการใช้งานสื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้ และช่วยให้ราคาถูกลง คนตาบอดจะได้สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีเหล่านี้ได้มากขึ้น

ตัวอย่างการวิจัยที่กลุ่มตัวอย่างต้องการอย่างเร่งด่วน คือ โปรแกรมอ่านหน้าจอภาษาไทย เพราะในการใช้งานคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต คนตาบอดมีความจำเป็นต้องอาศัยโปรแกรมอ่านจอภาพทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โปรแกรมภาษาอังกฤษนั้นเรานำเข้าจากต่างประเทศได้ แต่โปรแกรมอ่านจอภาพภาษาไทยที่ประเทศเราผลิตเองและใช้กันอยู่ยังไม่สมบูรณ์ดี ต้องการให้มีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นและมีการผลิตออกมาจำหน่ายในราคาที่ไม่สูงนัก

นอกจากนี้ยังมีโปรแกรมซอฟต์แวร์อื่นๆ ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการพัฒนาขึ้นด้วย อาทิ โปรแกรมแปลงเบรลล์เป็นอักษรไทยปกติ สำหรับภาษาอังกฤษมีโปรแกรมที่สามารถแปลงแฟ้มงานอักษรเบรลล์ ให้พิมพ์ออกมาเป็นอักษรเบรลล์หรืออักษรภาษาอังกฤษปกติก็ได้ แต่ของไทย หากพิมพ์เข้าไปเป็นเบรลล์จะพิมพ์ออกมาเป็นเบรลล์ได้เท่านั้น ที่มีใช้กันอยู่มีแต่โปรแกรมแปลงอักษรไทยปกติเป็นอักษรเบรลล์ได้ ไม่สามารถแปลงกลับไปได้ และโปรแกรมที่ต้องการให้มีการพัฒนาขึ้นมาอีกอย่างคือ โปรแกรมแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ยังมีการพัฒนาขึ้นมาเช่นกัน ซึ่งหากมีการสนับสนุนการวิจัยดังกล่าวจะเกิดประโยชน์อย่างมากทั้งต่อคนตาบอดและคนทั่วไปด้วย

8. การให้บริการระบบ Access เพื่อการใช้งานคอมพิวเตอร์ในสถานศึกษาต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่างต้องการให้สถานศึกษาทุกแห่ง โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา มีการจัดอุปกรณ์เสริมเพื่อนิสิตนักศึกษาตาบอดได้ใช้งานในห้องคอมพิวเตอร์เช่นเดียวกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป เนื่องจากทุกคนต่างเสียค่าเล่าเรียนเท่ากัน คนตาบอดจึงควรจะได้ใช้ประโยชน์จากบริการที่มีให้ของสถาบันเช่นกัน เพื่อให้พวกเขาได้รับความรู้ความชำนาญ ได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองจนกระทั่งนักศึกษาทุกคนควรจะได้รับจากสถานศึกษาของตน

9. ศูนย์ช่วยเหลือทางการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาที่ตาบอด

สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่สามารถทำงานได้อิสระ คนตาบอดที่ได้รับการฝึกฝนอย่างดีสามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ ปัจจุบันมีใช้ไม่กี่แห่ง เช่น ขอนแก่น ลำปาง โคราช และที่สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย โดยสมาคมฯมีเป้าหมายพัฒนาเครือข่ายทุกหน่วยงานที่ให้บริการคนตาบอด รวมทั้งการคิดค่าบริการอินเทอร์เน็ตราคาถูกสำหรับสมาชิก อีกประมาณ 1 ปี ระบบจะสมบูรณ์ และเป็นการริเริ่มที่จะเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้กับนิสิตที่เรียนในระดับอุดมศึกษา 150 คน ในมหาวิทยาลัยปิด 100 คน โดยความร่วมมือระหว่างสมาคมกับมูลนิธิธรรมิกชน จัดตั้งศูนย์ BRAILLE FOR BLIND ศูนย์ผลิตสื่ออักษรเบรลล์เพื่อคนตาบอดในระดับอุดมศึกษาชั้นที่รามอินทรา โดยเริ่มให้บริการที่กรุงเทพมหานครในปีนี้ (2541) และขยายไปยังต่างจังหวัดตามศูนย์ที่เป็นเมืองหลักๆในภูมิภาคในปีหน้า (2542) โดยมีการให้บริการคือ เมื่ออาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยผลิตเอกสารในแผ่นดิสก์ และต้องการจะผลิตเป็นเบรลล์ให้กับนักศึกษาตาบอด ก็นำเอกสารนั้นดาวน์โหลดข้อมูลไปที่ศูนย์ เมื่อศูนย์ผลิตสื่อที่รามอินทราแปลงหนังสือเป็นอักษรเบรลล์แล้วจะส่งกลับไปให้สถาบันให้นักศึกษา บางวิชาอาจต้องให้บริการรายบุคคล แต่ก็มีความจำเป็น ธรรมดากระดาษเบรลล์แผ่นละ 1 บาทกว่า หากนักศึกษา 1 คนใช้ 10,000 แผ่นค่าใช้จ่ายก็ประมาณ 10,000 กว่าบาท ขณะนี้เพิ่งมีการนำเครื่องเข้ามาลงทุนเพิ่ม มูลค่า 4-5 ล้านบาท ซึ่งหน่วยงานของคนตาบอดทั้งสองแห่งไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลได้ ต้องเริ่มดำเนินงานเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนตาบอดเอง แต่มีข้อจำกัดคือ ข้อมูลที่ได้จากผู้สอนมักจะล่าช้า เนื่องจากไม่มีการเตรียมเอกสารการสอนล่วงหน้านานพอ และอาสาสมัครที่จะดูแลนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาไม่ค่อยมี หากเรามี 2 ส่วน คือ อาสาสมัครที่คอยค้นคว้าในห้องสมุดให้ และระบบการผลิตเอกสารการสอนที่ทำล่วงหน้าไว้ เราก็จะสามารถผลิตสื่อสนองความต้องการของคนตาบอดได้มากขึ้น ซึ่งปัจจุบันแนวโน้มของคนตาบอดในมหาวิทยาลัยมีสูงขึ้น แต่ยังไม่มียุติมหาวิทยาลัยใดเตรียมตัวที่จะรองรับกับสถานการณ์ที่จะดังกล่าว

10. โครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

รัฐบาลควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับสนับสนุนให้มีการจัดโครงการฝึกอบรมและเผยแพร่ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตแก่คนตาบอดที่สนใจ เพื่อเป็นทางเลือกให้

พวกเขาได้ทดลองศึกษา จะได้ทราบว่าตนเองมีความชอบหรือมีความถนัดในด้านนี้หรือไม่ หากชอบและถนัดจะได้เข้าศึกษาต่อในโครงการฝึกอบรมในระดับสูงขึ้นไป เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ใช้ที่เป็นคนตาบอดให้สูงขึ้น

ทั้งนี้ รัฐบาลควรสนับสนุนการจัดซื้ออุปกรณ์พิเศษให้กับโรงเรียนหรือหน่วยงานด้านการศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์สำหรับคนตาบอด เพราะจะทำให้การฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ และคนตาบอดที่เข้ารับการอบรมได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ไม่ใช่การลงทุนเพื่อมุ่งหวังกำไรเชิงธุรกิจพาณิชย์ แต่เป็นการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ถึงแม้คนตาบอดจะไม่สามารถซื้อหาเป็นของตนเองได้ แต่พวกเขาควรได้เรียนรู้ว่าเทคโนโลยีที่ผลิตมาสำหรับพวกเขาในการเข้าถึงสื่อประเภทนี้มีอะไรบ้าง ใช้งานอย่างไร

ตัวอย่างเช่น หน่วยงานเอกชนที่เข้ามาให้การสนับสนุน คือ สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยที่ได้ทุนจากต่างประเทศในการดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของสมาคมฯ ขึ้น และเปิดให้คนตาบอดได้สมัครสมาชิกอินเทอร์เน็ต ในอัตราค่าบริการเดือนละ 300 บาทไม่จำกัดชั่วโมง และเริ่มมีหน่วยงานคนตาบอดหลายแห่งที่จัดสอนคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น แต่หากเทียบกับจำนวนคนตาบอดก็ยังคงถือว่ายังมีแหล่งให้บริการน้อยอยู่

11. เปิดโอกาสและให้การสนับสนุนทางการศึกษาในด้านเทคโนโลยี

กลุ่มตัวอย่างหลายคนต้องขอทุนจากต่างประเทศไปเรียนต่อทางด้านคอมพิวเตอร์ในต่างประเทศ เนื่องจากในประเทศไทย คนตาบอดไม่ได้รับการสนับสนุนทางการศึกษาในด้านนี้ สถาบันต่างๆไม่รับเข้าศึกษาบ้าง ขาดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการศึกษาบ้าง ไม่ยอมรับในความสามารถของคนตาบอดบ้าง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการสอนบ้าง ต่างๆเหล่านี้ที่คนตาบอดต้องการเรียกร้องให้มีการเปิดโอกาสและการสนับสนุนกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

“ ในต่างประเทศเปิดโอกาสให้คนทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนพิการหรือไม่ ได้มีโอกาสศึกษาในสาขาวิชาต่างๆที่ต้องการ เช่น ในอเมริกา เมื่อนักเรียนเรียนจบระดับมัธยมสามารถสมัครเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งถ้าเค้ามีความรู้พื้นฐานดีพอ มหาวิทยาลัยก็เปิดโอกาสให้เขาเข้าไปเรียน ไม่ว่าจะป็นสาขาวิชากฎหมาย วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เปิดโอกาสให้ก่อน แต่ถ้าเขาจะล้มเหลวก็ให้เขาล้มเหลวไปเอง ทำไม่ได้เอง แต่ต้องให้โอกาสเค้าก่อน และพยายามให้การสนับสนุนต่างๆ โดยเฉพาะการให้บริการในด้านอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่จำเป็น ”

เคเบิลทีวี

- ในที่พักอาศัยของท่านติดเคเบิลทีวีหรือไม่

เคเบิลทีวี	จำนวน	ร้อยละ
ติดเคเบิล	8	13.3
ไม่ติดเคเบิล	52	86.7

- ท่านชมเคเบิลทีวีหรือไม่

การเปิดรับ	จำนวน	ร้อยละ
ชมเคเบิล	7	11.7
ไม่ชมเคเบิล	53	88.3
รวม	60	100.0

จากตารางทั้งสองข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามีกลุ่มตัวอย่างเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ติดตั้งเคเบิลทีวีในที่พักอาศัย คือร้อยละ 13.3 เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ทำให้โอกาสในการรับชมหรือเปิดรับสื่อประเภทนี้จึงมีน้อยลงไปด้วย โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับสื่อที่มีในที่พักประเภทอื่นๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ วิทยุเทป วีดีโอ เป็นต้น

- เปรียบเทียบปริมาณการชมเคเบิลทีวีกับการชมโทรทัศน์

เปรียบเทียบกับชมโทรทัศน์	จำนวน
ชมมากกว่าโทรทัศน์	0
ชมน้อยกว่าโทรทัศน์	6
ชมพอกับโทรทัศน์	1
รวม	7

- ท่านชมเคเบิลทีวีบ่อยเพียงใด

ความบ่อย	จำนวน
3-4 วัน / สัปดาห์	3
1-2 วัน / สัปดาห์	1
นานๆครั้ง	3
รวม	7

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มผู้ที่มีเคเบิลทีวีในที่พักอาศัยนั้น ยังมีการเปิดรับในปริมาณที่ค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับที่เปิดรับสื่อประเภทโทรทัศน์ กล่าวคือ ในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 7 คนนี้ มีถึง 6 คนที่มีความถี่ในการเปิดรับสื่อเคเบิลน้อยกว่าสื่อโทรทัศน์ และมีเพียง 1 คนที่เปิดรับสื่อเคเบิลเท่ากับสื่อโทรทัศน์ และความถี่ในการเปิดรับสื่อเคเบิลสูงสุดก็มีเพียงสัปดาห์ละ 3-4 วันเท่านั้น

ความสนใจในประเภทรายการเคเบิลทีวี

ประเภทรายการทางเคเบิลที่กลุ่มตัวอย่างสนใจชมค่อนข้างบ่อย ได้แก่ กลุ่มรายการประเภทสารคดี เพลง และข่าว ส่วนรายการประเภทที่สนใจชมรองลงมา ได้แก่ กลุ่มรายการประเภทกีฬา หนังสือ และรายการเด็ก-การ์ตูน

รายการประเภทสารคดี มีอยู่ 2 ช่องด้วยกัน คือ ช่อง Discovery และช่อง Animal Planet

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะสนใจชมช่อง Discovery เนื่องจากมีสารคดีหลากหลายประเภทที่น่าสนใจ อาทิ ชีวิตสัตว์ ท้องเที่ยว สถานที่สำคัญต่างๆ เทคโนโลยี วิทยาการด้านต่างๆ วัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งสามารถตอบสนองความสนใจที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลได้

นอกจากนั้นช่อง Discovery จะมีคำบรรยายไทย ช่วยให้เข้าใจเรื่องราวได้ง่าย แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับประเภทของสารคดีด้วย สารคดีบางประเภท อาทิ ชีวิตสัตว์ต่างๆ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการให้คำบรรยายค่อนข้างดี ชัดเจน ถึงแม้ไม่เห็นภาพ แต่ก็สามารถนึกตามคำบรรยายได้ บางช่วงเจียบๆก็พอทราบว่ามีภาพอะไร แต่ในขณะที่สารคดีบางประเภทจะมีการบรรยายไม่ค่อยละเอียด มีภาพมากกว่า ต้องอาศัยสอบถามจากผู้เข้าร่วมชมอยู่ด้วย โดยเฉพาะสารคดีที่เกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขาไม่เคยรู้จักมาก่อน ก็จะทำให้ความเข้าใจได้ยากกว่า และยิ่งต้องการรายละเอียดค่อนข้างมาก

รายการประเภทเพลง มี 2 ช่อง คือ ช่อง CHANNEL [V] THAILAND และช่อง MTV

กลุ่มตัวอย่างที่สนใจชมรายการประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น เพราะจะมีความสนใจและติดตามศิลปินของต่างประเทศอยู่ รวมทั้งมีความสนใจในเพลงใหม่ๆ ศิลปินใหม่ๆ วงใหม่ๆ ของต่างประเทศด้วย เป็นช่องที่สามารถชมได้บ่อยๆเวลาว่าง และไม่จำเป็นต้องชมติดต่อกันนานๆ เช่น เปิดสลับกับการชมโทรทัศน์ในเวลาที่มีโฆษณาได้ เป็นต้น สำหรับผู้ที่มีสายดาเลือนกลางจะสนใจชมทั้งการแสดงคอนเสิร์ตและภาพมิวสิกวิดีโอ ส่วนผู้ที่ไม่สามารถเห็นภาพ ก็สามารถฟังเสียงเพลง ซึ่งเป็นเนื้อหาหลักของรายการประเภทนี้โดยตรง จึงสามารถได้รับความพึงพอใจจากการชมรายการประเภทนี้ค่อนข้างมากแม้อาศัยการฟังเพียงอย่างเดียวก็ตาม

รายการประเภทข่าว มีอยู่ 4 ช่อง คือ UBC NEWS, CNN, BBC WORLD และ CNBC

กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในข่าวแต่ละช่องแตกต่างกันไป ผู้ที่สนใจชมข่าวพากย์ไทย ช่อง UBC NEWS เห็นว่าข่าวทางเคเบิลน่าสนใจ เนื่องจากมีข่าวต่างประเทศค่อนข้างมาก และการบรรยายเข้าใจง่าย บางคนสนใจชมข่าวภาคภาษาอังกฤษ ช่อง CNN บางคนสนใจชมช่อง

ข่าวเศรษฐกิจ เป็นต้น แต่โดยทั่วไปจะคุ้นกับการรายงานข่าวทางโทรทัศน์ปกติมากกว่า เพราะเห็นว่าข่าวทางเคเบิลไม่ค่อยมีผู้บรรยายข่าว จะมีภาพข่าวและการสัมภาษณ์ไปเลย และบางคนเห็นว่า รายการข่าวที่เป็นการสัมภาษณ์ไม่ค่อยน่าสนใจ เป็นลักษณะการนั่งสนทนาโดยบางที่ไม่ได้เตรียมอะไรมาเท่าที่ควร

รายการประเภทกีฬา มี 3 ช่อง คือ ช่อง SUPER SPORT, ช่อง ESPN และช่อง STAR SPORTS

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นชายให้ความสนใจกับรายการประเภทกีฬาค่อนข้างมาก โดยเฉพาะกีฬาประเภทฟุตบอล จะสนใจติดตามชมเป็นพิเศษ และทางเคเบิลจะมีการถ่ายทอดการแข่งขันให้ชมทุกสัปดาห์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่สนใจรายการประเภทนี้ ก็จะติดตามเป็นประจำ และให้ความเห็นเกี่ยวกับการพากย์กีฬาของผู้พากย์ว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ บางคนเห็นว่าพากย์รู้เรื่องละเอียด แต่บางคนเห็นว่าพากย์พอเข้าใจ แต่ยังไม่ละเอียดมาก

รายการประเภทภาพยนตร์ มี 8 ช่อง คือ ช่อง HBO, ช่อง CINEMAX, ช่อง STAR MOVIES, ช่อง HALLMARK, ช่อง UBC ASIAN MOVIES, ช่อง UBC MOVIES, ช่อง TNT และช่อง AXN

รายการประเภทภาพยนตร์ทั้ง 8 ช่องนี้ ประกอบไปด้วยภาพยนตร์หลากหลายประเภท และมีทั้งที่เป็นชาวแอฟริกา มีคำบรรยายภาษาไทยได้ภาพ หรือมีพากย์เสียงภาษาไทย ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่สนใจชมรายการประเภทนี้ จะเลือกชมตามความถนัดของตน เช่น เลือกชมช่องที่มีการพากย์ภาษาไทยหากฟังภาษาอังกฤษไม่คล่อง หรือชมพร้อมกับคนในครอบครัว และให้ช่วยบรรยายหรือเล่าตามเรื่องไปขณะที่ชม ส่วนผู้ที่ฟังภาษาอังกฤษได้ค่อนข้างมาก ก็สามารถรับฟังภาพยนตร์ที่เป็นชาวแอฟริกาได้เลย

อย่างไรก็ตาม การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการทำความเข้าใจในรายการประเภทภาพยนตร์ของกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถเป็นไปอย่างเต็มที่ เนื่องจากภาพยนตร์เป็นสื่อที่ถ่ายทอดเนื้อหาผ่านทั้งทางภาพและเสียง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่มองไม่เห็นเลยจึงไม่สามารถรับทราบเนื้อหาในส่วนที่ถ่ายทอดออกมาเป็นภาพได้อย่างสมบูรณ์นัก ต้องอาศัยคนช่วยบรรยายให้ฟังหรือจินตนาการเอาเองเป็นหลัก นอกจากนั้นประเภทของภาพยนตร์ยังมีผลต่อการรับรู้และการทำความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างอีกด้วย อาทิ ภาพยนตร์ประเภทแอ็คชั่นจะดูยากหรือทำความเข้าใจลำบากกว่าภาพยนตร์ประเภทแนวดราม่า เพราะเป็นภาพยนตร์ประเภทที่ถ่ายทอดเนื้อหาออกมาทางภาพมากกว่าเสียง หรือทางการกระทำของตัวละครมากกว่าทางคำพูด เป็นต้น ดังนั้น ด้วยเหตุต่างๆดังกล่าวจึงทำให้กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งไม่ค่อยให้ความสนใจกับการชมรายการประเภทภาพยนตร์เท่าใดนัก เพราะไม่ค่อยเข้าใจเนื้อหาของเรื่อง รับได้ไม่เต็มที่นั่นเอง

รายการประเภทสำหรับเด็ก มี 2 ช่อง คือ ช่อง UBC KIDS และช่อง CARTOON NETWORK

รายการประเภทนี้กลุ่มตัวอย่างที่สนใจชมจะเป็นกลุ่มเด็กวัยรุ่นเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าใดนัก นอกจากจะเป็นการชมร่วมกับบุตรหลานของตนเท่านั้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดรับสื่อเคเบิลทีวี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดรับสื่อเคเบิลทีวีในปริมาณและความถี่ที่น้อยกว่าสื่ออื่นๆ เนื่องจากสาเหตุดังต่อไปนี้

รายการไม่น่าสนใจ

กลุ่มตัวอย่างที่เปิดรับสื่อเคเบิลหรือเคยติดตั้งเคเบิลในที่พักอาศัย บางคนให้ความเห็นว่า รายการของเคเบิลไม่ค่อยน่าสนใจ ซึ่งผู้วิจัยประมวลว่ามาจากสาเหตุ 2 ประการหลักคือ

1. ภาษาที่ออกอากาศ - รายการส่วนใหญ่เกินครึ่งจะไม่มีพากย์เสียงภาษาไทย มีบางรายการต้องอาศัยอ่านจากคำบรรยายใต้ภาพ มีเพียงส่วนน้อยที่มีพากย์ภาษาไทย มักจะมีให้ประเภทรายการละ 1 ช่องเท่านั้น คือ ภาพยนตร์ 1 ช่อง กีฬา 1 ช่อง ข่าว 1 ช่อง สารคดี 1 ช่อง เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นข้อจำกัดที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ฟังภาษาอังกฤษไม่คล่อง และที่ไม่มีคนบรรยายให้ฟัง มีช่องรายการให้เลือกชมน้อยลงอย่างมาก
2. เนื้อหา - เนื่องจากรายการเกือบทั้งหมดนำเข้าจากต่างประเทศ ดังนั้นเนื้อหาจึงเกี่ยวกับเรื่องราวในต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ทั้งเนื้อหาประเภทข่าว สารคดี และบันเทิง ดังนั้นการเปิดรับเนื้อหาจากสื่อประเภทเคเบิลจึงต่างออกไปและไม่สามารถชดเชยหรือทดแทนเนื้อหาที่น่าสนใจผ่านสื่ออื่นๆทั่วไปได้ อาทิ วิทยุ และโทรทัศน์ ที่เนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับเรื่องราวและบุคคลในประเทศที่ใกล้ตัวและคุ้นเคยมากกว่า และในขณะเดียวกันสื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์นี้ยังมีการนำเสนอเนื้อหาทั้งข่าว สาร สารคดี และบันเทิงที่เกี่ยวกับต่างประเทศแทรกอยู่ในรายการประเภทต่างๆอีกด้วย จึงทำให้มีความหลากหลายมากกว่า

ความสนใจไม่ตรงกับสมาชิกคนอื่นในครอบครัว

ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ใช่ผู้เลือกรายการหรือคุมการเปลี่ยนช่องเอง โอกาสที่จะได้ชมรายการที่ตนเองสนใจจริงๆย่อมจะน้อยลง และยิ่งหากมีความสนใจในรายการที่ค่อนข้างจะต่างไปจากสมาชิกคนอื่นในครอบครัว ก็จะมีลดความต้องการในการเปิดรับสื่อประเภทนั้นๆลง และมีโอกาสหันไปทำกิจกรรมอย่างอื่นหรือใช้สื่อประเภทอื่นแทน อาทิ กลุ่มตัวอย่างสนใจชม

รายการสารคดีช่องดิสนีย์เวอริ แต่สมาชิกคนอื่นในครอบครัวสนใจจะชมสารคดีช่องอื่นที่ไม่ได้พากย์หรือรายการประเภทอื่นมากกว่า ดังนั้นอาจส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างหันไปสนใจฟังชาวด์ทีวีหรือวิทยุ หรือทำงานอดิเรกอื่นๆแทน เป็นต้น

ไม่สะดวกในการเปิดรับเท่าสื่ออื่น สื่อเคเบิลทีวีเป็นสื่อที่มีข้อจำกัดในเรื่องของสถานที่ที่รับชม เพราะยังต้องขึ้นอยู่กับเครื่องรับโทรทัศน์เป็นหลัก แต่สื่ออื่นเช่น วิทยุ โทรทัศน์ กลุ่มตัวอย่างสามารถพกชาวด์ทีวีและวิทยุ เทป ซาวอเบอร์ด ไปฟังในขณะที่อยู่นอกบ้านหรือในระหว่างเดินทางได้สะดวก ทำให้ถึงแม้ผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาอยู่บ้านก็ยังมีโอกาสเปิดรับสื่อประเภทอื่นได้มากกว่าสื่อประเภทเคเบิล

ไม่มีเวลา เนื่องจากในวันธรรมดา กลุ่มตัวอย่างต้องทำงานหรือเรียนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นช่วงที่มีเวลาว่างมักเป็นช่วงเย็นที่สมาชิกใช้เวลาร่วมกัน เช่น รับประทานอาหาร พุดคุย ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวครอบครัวส่วนใหญ่จะเลือกเปิดรับชมรายการทางโทรทัศน์ ประเภทรายการข่าว แล้วตามด้วยรายการบันเทิงประเภทละคร หรือสารคดีอื่นๆ แล้วจึงเข้านอน ซึ่งก่อนเข้านอนก็มักจะรับฟังสื่อประเภทวิทยุไปพลางๆจนกว่าจะหลับ การเปิดรับสื่อในลักษณะดังกล่าวค่อนข้างจะเป็นความเคยชินของครอบครัวโดยทั่วไป หรือบางคนก็ต้องแบ่งเวลาในช่วงดังกล่าวนี้เพื่อทำกิจกรรมส่วนตัว หรือทำการบ้าน ทำงานที่ค้างค้าง และอีกส่วนหนึ่งมักจะกลับถึงบ้านค่ำ อาทิ ผู้ที่มีบ้านไกลจากที่ทำงาน หรือผู้ที่ประกอบอาชีพจำหน่ายสลากในช่วงใกล้วันสลากออกก็ต้องจำหน่ายจนค่ำ จึงจะกลับถึงที่พักอาศัย ส่วนในวันเสาร์อาทิตย์หรือวันหยุดกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็ยังคงทำงานบ้าน หรือประกอบอาชีพทั้งหลักและเสริม หรือมีธุระบางอย่างนอกบ้าน อาทิ การประกอบอาชีพวางแผนโบราณ จำหน่ายสลาก พยากรณ์ดวงชะตา ขายตรง หรือร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคมกับทางสมาคมหรือมูลนิธิต่างๆที่เกี่ยวกับคนตาบอด เป็นต้น จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาเปิดรับสื่อประเภทนี้เท่าใดนัก

ความต้องการในการเปิดรับสื่อเคเบิล

กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ายูบีซีในฐานะบริษัทที่ดำเนินธุรกิจเคเบิลทีวีเพียงบริษัทเดียวในประเทศไทย และเป็นผู้เลือกรายการที่จะนำเสนอออกอากาศสู่สมาชิกซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกในปริมาณที่ค่อนข้างมากในหลากหลายพื้นที่ทั่วประเทศ (รวมสมาชิกของทั้งไอบีซีและยูบีซี) ซึ่งเคเบิลทีวีในปัจจุบันมีหลายช่องและมีประเภทรายการที่หลากหลายเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความสนใจความชอบของผู้ชมแต่ละกลุ่มได้ และรายการเกือบทั้งหมดของเคเบิลทีวีก็เป็นรายการที่เข้ามาจากต่างประเทศ

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างจึงเห็นว่าน่าจะมีการเลือกรายการที่มีเนื้อหาที่หลากหลายครอบคลุมถึงคนทุกกลุ่มในสังคม ซึ่งรวมถึงคนตาบอดและคนพิการอื่นๆด้วย ต้องการให้มีการนำราย

การที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคนตาบอดหรือคนพิการเข้ามานำเสนอเพิ่มขึ้นด้วย เพราะในปัจจุบันมีเนื้อหารายการประเภทนี้แทรกอยู่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการขยายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนตาบอดหรือคนพิการให้กว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะคนพิการในประเทศที่พัฒนาแล้วกับในประเทศที่กำลังพัฒนาค่อนข้างจะแตกต่างกันอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านของการได้รับบริการสาธารณะ สิ่งอำนวยความสะดวก สวัสดิการต่างๆ รวมทั้งการปฏิบัติจากรัฐหน่วยงาน และคนในสังคม

สรุป พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของคนตาบอด

สถานที่เปิดรับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับสื่อมวลชนในที่พักอาศัย อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ เทปทั่วไป อินเทอร์เน็ต วิดีโอ เคเบิล ยกเว้นสื่อประเภทภาพยนตร์เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากสื่อบางประเภทไม่สะดวกในการเคลื่อนย้ายหรือพกพา อาทิ โทรทัศน์ เคเบิล วิดีโอ อินเทอร์เน็ต และมักจะมีเวลาว่างที่จะเปิดรับสื่อเมื่ออยู่ในที่พักอาศัยเป็นส่วนใหญ่

การเปิดรับสื่อร่วมกับผู้อื่น

ประเภทของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมักจะเปิดรับคนเดียว ได้แก่ เทปทั่วไป อินเทอร์เน็ต วิทยุ และโทรทัศน์บ้างบางคน ส่วนสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมักจะเปิดรับร่วมกับผู้อื่น ส่วนใหญ่จะเป็นครอบครัว ได้แก่ โทรทัศน์ และวิดีโอ เปิดรับกับเพื่อน ได้แก่ ภาพยนตร์

การที่กลุ่มตัวอย่างจะเปิดรับสื่อประเภทใดคนเดียวหรือเปิดรับร่วมกับผู้อื่นนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของสื่อด้วย อาทิ สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่ผู้ใช้ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับเครื่องตลอดเวลา ส่วนวิทยุและเทปทั่วไปเป็นสื่อที่สามารถพกพาได้สะดวก และเป็นสื่อที่มักใช้เป็นส่วนตัว เช่น ใช้ในห้องนอน ที่โต๊ะทำงาน เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเหล่านี้มักเป็นการเปิดรับโดยส่วนตัวคนเดียว ส่วนสื่อโทรทัศน์และวิดีโอมักเป็นสื่อที่ใช้ร่วมกันในครอบครัว ใช้ในห้องนั่งเล่น ห้องรับแขก หรือห้องทานข้าว เป็นต้น อาจเป็นเพราะเป็นสื่อที่มีราคาแพงจึงมักจะมีครอบครัวละหนึ่งเครื่องเท่านั้น ส่วนสื่อภาพยนตร์นั้นมักจะเปิดรับกับเพื่อน เนื่องจากส่วนหนึ่งเป็นสื่อที่เฝ้ารับเพื่อความทันสมัย เข้าสังคม นำไปเป็นหัวข้อพูดคุยกับเพื่อน ๆ และกลุ่มตัวอย่างจำเป็นต้องมีคนพาไปด้วยเพื่อความสะดวก

ผู้ตัดสินใจเลือกเนื้อหาที่เปิดรับ

สื่อที่กลุ่มตัวอย่างมักจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกเนื้อหาที่จะเปิดรับเอง ได้แก่ สื่อเทปทั่วไป อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ส่วนสื่อที่คนในครอบครัวมักจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกเนื้อหาที่จะเปิดรับ ได้แก่ สื่อวิดีโอ และโทรทัศน์บ้างบางคน

การที่บุคคลใดจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกเนื้อหาที่จะเปิดรับนั้น ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการเปิดรับว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อหนึ่งๆคนเดียวหรือเปิดรับร่วมกับผู้อื่น เพราะสื่อประเภทที่เปิดรับคนเดียวเป็นส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างก็ย่อมจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกเนื้อหาที่จะเปิดรับเอง แต่สื่อใดที่เปิดรับร่วมกับผู้อื่น ก็ย่อมต้องมีการหมุนเวียนการตัดสินใจร่วมกันบ้าง และขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นด้วย อาทิ สื่อวิดีโอ ซึ่งต้องไปเช่าจากร้าน กลุ่มตัวอย่างมักจะไม่ใช่ผู้ไปเลือกเช่าด้วยตนเอง เนื่องจากความไม่สะดวก ดังนั้นคนในครอบครัวคนอื่นจึงเป็นผู้ไปเช่าและเลือกเรื่องให้ ส่วนสื่อภาพยนตร์ กลุ่มตัวอย่างมักจะตัดสินใจเองว่าจะไปดูเรื่องนั้นๆตามคำชวนของเพื่อนหรือไม่ หรือเลือกเรื่องที่จะดูเองโดยพิจารณาจากดารา หรือแนวภาพยนตร์ที่ตนชอบเป็นหลัก

ความถี่

สื่อประเภทที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับทุกวัน ได้แก่ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่มีเนื้อหาหลากหลายมาก และเป็นสื่อที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเปิดรับ ส่วนสื่อที่เปิดรับเป็นประจำบ่อยๆ ได้แก่ สื่ออินเทอร์เน็ต เทปทั่วไป และวิดีโอบ้างบางคน ส่วนสื่อที่เปิดรับนานๆครั้ง ได้แก่ สื่อวิดีโอ เคเบิล และภาพยนตร์

วันที่ฟังมากที่สุด

สำหรับสื่อที่มีความคล่องตัวในการใช้งาน อาทิ วิทยุ เทปทั่วไป ที่พกพาได้สะดวก ไม่ต้องอาศัยความตั้งใจจดจ่อในการเปิดรับมากนัก และเปิดรับได้เป็นการส่วนตัว สื่อเหล่านี้กลุ่มตัวอย่างมักจะมีปริมาณการเปิดรับในแต่ละวันทั้งที่เป็นวันหยุดหรือวันธรรมดาไม่แตกต่างกันมากนัก แต่สำหรับสื่อที่ต้องอาศัยความตั้งใจจดจ่อในการเปิดรับค่อนข้างมาก จะเปิดรับในวันหยุดมากกว่าวันธรรมดา เพราะมีเวลาว่างมากกว่า อาทิ สื่อวิทยุจะเปิดรับพอกๆกันทั้งวันหยุดและวันธรรมดา ส่วนสื่อโทรทัศน์เปิดรับวันหยุดมากกว่าวันธรรมดา

ช่วงเวลาที่เปิดรับมากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเปิดรับสื่อต่างๆ 2 ช่วงด้วยกัน คือช่วงเช้าก่อนไปทำงาน และช่วงค่ำหลังจากเลิกงานกลับมากที่พักแล้ว แต่ทั้งนี้ในช่วงเช้าซึ่งมีเวลาค่อนข้างจำกัดและต้องทำกิจกรรมส่วนตัวเพื่อเตรียมตัวไปทำงานด้วยนั้น กลุ่มตัวอย่างจะเลือกเปิดรับสื่อบางประเภทเท่านั้น อาทิ สื่อวิทยุเปิดรับมากที่สุดช่วงเช้าเวลา 5.00 น. - 7.00 น. และเปิดรับรองลงมาคือช่วงค่ำเวลา 22.00-23.00 น. สื่อโทรทัศน์เปิดรับเฉพาะช่วงค่ำตั้งแต่เวลา 18.00 น. - 21.00 น.มากที่สุด และต่อด้วยช่วงเวลา 21.00 น. - 24.00 น.รองลงมา สื่ออินเทอร์เน็ตเปิดรับในช่วงเช้าและช่วงก่อนเข้านอน

จะสังเกตว่าเวลาช่วงเช้านั้นจะเป็นเวลาที่มีการเปิดรับสื่อที่เป็นส่วนตัว แต่ในช่วงเย็นถึงค่ำซึ่งเป็นเวลาที่สมาชิกในครอบครัวจะใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ก็จะมีลักษณะการเปิดรับสื่อประเภทที่แชร์ร่วมกัน และเมื่อจะเข้านอนก็จะกลับมาใช้สื่อประเภทที่เป็นส่วนตัวอีกครั้ง

ระยะเวลาในการเปิดรับแต่ละครั้ง

สื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับมากที่สุด คือ วิทยุ แต่แต่ละครั้งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักจะเปิดรับติดต่อกันประมาณ 2-3 ชั่วโมง ส่วนโทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตมักจะเปิดติดต่อกันประมาณ 1-2 ชั่วโมงในแต่ละครั้ง ส่วนสื่อประเภทวิดีโอ ภาพยนตร์ ระยะเวลาในการเปิดรับแต่ละครั้งค่อนข้างตายตัว คือ ประมาณเกือบ 2 ชั่วโมงตามปกติทั่วไป

ระยะเวลาในการเปิดรับแต่ละวัน

สื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับเป็นประจำทุกวัน คือ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ซึ่งส่วนใหญ่จะเปิดรับสื่อวิทยุมากที่สุดวันละประมาณ 3-4 ชั่วโมง สื่อโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต ประมาณวันละ 2-3 ชั่วโมง

การเลือกเนื้อหา

กลุ่มตัวอย่างมีการเลือกเนื้อหาที่เปิดรับจากสื่อแต่ละประเภทในลักษณะที่ติดตามเป็นประจำ ซ้ำๆ ตามลักษณะของความสนใจและความชอบของตน มากกว่าที่จะเปิดรับตามผู้อื่น หรือเปิดรับอะไรก็ได้ตามเวลาที่สะดวก อาทิ เจาะจงรับฟังรายการโทรทัศน์และรายการวิทยุบางรายการเป็นประจำ เข้าเว็บไซต์ประจำในอินเทอร์เน็ต ชมช่องประจำในเคเบิล เช่น ช่องกีฬา ช่องหนัง ชมวิดีโอ และภาพยนตร์ ตามประเภทเนื้อหาชอบ เช่น หนังไทยวัยรุ่น หนังฝรั่งสืบสวน สอบสวน เป็นต้น

ลักษณะการเปิดรับ

กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะการเปิดรับสื่อบางประเภทอย่างตั้งใจตลอดเวลาที่เปิด อาทิ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และภาพยนตร์ ส่วนสื่อที่กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจเปิดรับเฉพาะบางช่วงที่สนใจเท่านั้น ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์บ้างบางคน และแทบทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของสื่อที่เรียกร้องความใส่ใจต่างกัน อย่างสื่อที่มีภาพประกอบ ทำให้คนตาบอดรับสารได้อย่างไม่สมบูรณ์ จึงต้องตั้งใจฟังเสียง และคาดเดาสิ่งที่ปรากฏเป็นภาพเหล่านั้น ในขณะที่สื่อเสียงค่อนข้างจะมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่ละเอียดอยู่แล้ว ดังนั้นจึงไม่ต้องอาศัยความตั้งใจจดจ่อในการเปิดรับมากเท่าใดนัก

กิจกรรมขณะเปิดรับ

โดยทั่วไปกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเปิดรับสื่อทุกประเภทในเวลาว่าง และเวลาพักผ่อน ดังนั้นจึงมักจะไม่ได้ทำอะไรร่วมไปด้วยในขณะที่เปิดรับสื่อต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากมีสื่อบางประเภทที่ไม่ต้องอาศัยความตั้งใจจดจ่อในการเปิดรับมากเท่าใดนักดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้นในขณะที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อประเภทดังกล่าวอยู่ก็อาจจะทำกิจกรรมอื่นๆควบไปด้วย อาทิ ฟังวิทยุหรือเทปในขณะที่ทำกิจกรรมส่วนตัว อาทิ อาบน้ำ แต่งตัว เดินทาง ทานอาหาร ทำงาน หรือทำงานบ้าน เป็นต้น